

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)
της 15ης Μαρτίου 2006*

Στην υπόθεση T-15/02,

BASF AG, με έδρα το Ludwigshafen (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους N. Levy, J. Temple-Lang, solicitors, R. O' Donoghue, barrister, και C. Feddersen, δικηγόρο,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον R. Wainwright και την L. Pignataro-Nolin, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

με αντικείμενο αίτημα περί ακυρώσεως ή μειώσεως των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3, στοιχείο β', της αποφάσεως 2003/2/ΕΚ της Επιτροπής, της 21ης Νοεμβρίου 2001, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/E-1/37.512 — Βιταμίνες) (ΕΕ 2003, L 6, σ. 1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Η. Legal, πρόεδρο, Ρ. Mengozzi και Ι. Wiszniewska-Białecka, δικαστές,
γραμματέας: Ι. Νάτσινας, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 12ης Ιανουαρίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

- ¹ Με την απόφαση 2003/2/ΕΚ, της 21ης Νοεμβρίου 2001, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/E-1/37.512 — Βιταμίνες) (ΕΕ 2003, L 6, σ. 1, στο εξής: Απόφαση), η Επιτροπή διαπίστωσε, στο άρθρο 1, ότι πολλές επιχειρήσεις είχαν παραβεί το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ και το άρθρο 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) μετέχοντας σε σειρά χωριστών συμπράξεων που επηρέαζαν δώδεκα διαφορετικές αγορές βιταμινούχων προϊόντων, ήτοι τις βιταμίνες Α, Ε, Β 1, Β 2, Β 5, Β 6, το φολικό οξύ, τις βιταμίνες C, D 3, Η, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή. Ειδικότερα, από τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη της Αποφάσεως προκύπτει ότι, στο πλαίσιο των ως άνω συμπράξεων, οι οικείες επιχειρήσεις καθόριζαν τις τιμές των διαφόρων προϊόντων, κατένειμαν

ποσοτώσεις πωλήσεων, συμφωνούσαν και εφάρμοζαν αυξήσεις των τιμών, προέβαιναν σε ανακοινώσεις τιμών βάσει των συμφωνιών τους, πωλούσαν τα προϊόντα στις συμφωνηθείσες τιμές, δημιούργησαν ένα μηχανισμό παρακολούθησης και ελέγχου της τήρησης των συμφωνιών τους και συμμετείχαν σε τακτικές συσκέψεις για την εφαρμογή των σχεδίων τους.

- 2 Στις επιχειρήσεις αυτές περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η BASF AG (στο εξής: BASF ή προσφεύγουσα), η οποία κρίθηκε υπεύθυνη για παραβάσεις που επηρέαζαν τις αγορές της Κοινότητας και του ΕΟΧ για τις βιταμίνες Α, Ε, Β 1, Β 2, Β 5, C, D 3 και Η, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή (άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο β', της Αποφάσεως).

- 3 Με το άρθρο 2 της Αποφάσεως, οι επιχειρήσεις που κρίθηκαν υπεύθυνες για τις διαπιστωθείσες παραβάσεις διατάχθηκαν να παύσουν πάραυτα να τις διαπράττουν, αν δεν το έχουν ήδη πράξει, και να απέχουν στο εξής από την επανάληψη των πράξεων ή των παραβατικών συμπεριφορών που διαπιστώθηκαν, καθώς και από κάθε μέτρο που έχει όμοιο ή παρεμφερές αντικείμενο ή αποτέλεσμα.

- 4 Ενώ η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα για τις παραβάσεις που διαπιστώθηκαν στις αγορές των βιταμινών Α, Ε, Β 2, Β 5, C, D 3, του βήτα-καροτένιου και των καροτενοειδών, συνολικού ποσού 855,23 εκατομμυρίων ευρώ, δεν επέβαλε πρόστιμα για τις παραβάσεις που διαπιστώθηκαν στις αγορές των βιταμινών Β 1, Β 6, Η και του φολικού οξέος (άρθρο 3 της Αποφάσεως).

- 5 Συγκεκριμένα, από τις αιτιολογικές σκέψεις 645 έως 649 της Αποφάσεως προκύπτει ότι οι παραβάσεις που διαπιστώθηκαν στις τελευταίες αγορές έπαυσαν να υφίστανται πέντε και πλέον έτη προτού αρχίσει η Επιτροπή την έρευνά της και ότι, ως εκ τούτου, το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2988/74 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 1974, περί παραγραφής του δικαιώματος διώξεως και εκτελέσεως των αποφάσεων στους τομείς του δικαίου των μεταφορών και του ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 07/001, σ. 241), ήταν εφαρμοστέο ως προς τις ως άνω παραβάσεις.

- 6 Έτσι, δεν επιβλήθηκαν πρόστιμα, ειδικότερα, στην BASF για τη συμμετοχή της στις αφορώσες τις βιταμίνες Β 1 και Η παραβάσεις.
- 7 Αντιθέτως, λόγω της συμμετοχής της BASF στις αφορώσες τις βιταμίνες Α, Ε, Β 2, Β 5, C και D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις, επιβλήθηκε στην εν λόγω εταιρία πρόστιμο για κάθε παράβαση (άρθρο 3, στοιχείο β', της Αποφάσεως).
- 8 Το ποσό των ως άνω προστίμων καθορίστηκε από την Επιτροπή κατ' εφαρμογήν των κατευθυντηρίων γραμμών της για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές) και της ανακοινώσεώς της σχετικά με τη μη επιβολή ή τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 1996, C 207, σ. 4, στο εξής: ανακοίνωση περί συνεργασίας).
- 9 Στις αιτιολογικές σκέψεις 657 και 658 της Αποφάσεως, η Επιτροπή παρέθεσε τα γενικά κριτήρια βάσει των οποίων προέβη στον καθορισμό του ποσού των προστίμων. Η Επιτροπή διευκρίνισε ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα σχετικά στοιχεία και, ιδίως, η σοβαρότητα και η διάρκεια της παραβάσεως —δύο κριτήρια τα οποία αναφέρονται ρητώς στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [81] και [82] της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25)—, να εκτιμάται σε ατομική βάση ο ρόλος που διαδραμάτισε κάθε επιχείρηση που συμμετείχε στις παραβάσεις, να λαμβάνονται, ιδίως, υπόψη, στο πλαίσιο του καθορισμού του ποσού του επιβλητέου προστίμου, τυχόν επιβαρυντικά ή ελαφρυντικά στοιχεία και να εφαρμόζεται, ενδεχομένως, η ανακοίνωση περί συνεργασίας.
- 10 Όσον αφορά τη σοβαρότητα των παραβάσεων, η Επιτροπή θεώρησε, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των υπό εξέταση παραβάσεων, την επίπτωσή τους στις διάφορες σχετικές αγορές βιταμινούχων προϊόντων και το γεγονός ότι κάθε παράβαση κάλυπτε το σύνολο της κοινής αγοράς και, μετά τη δημιουργία του, το σύνολο του ΕΟΧ, ότι οι επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνεται η Απόφαση είχαν διαπράξει σοβαρότατες παραβάσεις του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 53,

παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ, για καθεμία εκ των οποίων το πιθανό πρόστιμο θα ανέρχεται σε τουλάχιστον 20 εκατομμύρια ευρώ (αιτιολογικές σκέψεις 662 έως 674 της Αποφάσεως).

- 11 Προκειμένου να προσδιορίσει το ποσό εκκινήσεως των προστίμων, η Επιτροπή, αφού διευκρίνισε ότι λαμβάνει υπόψη το μέγεθος των διαφόρων σχετικών αγορών βιταμινούχων προϊόντων, υπενθύμισε ότι, «στο πλαίσιο της κατηγορίας πολύ σοβαρών παραβάσεων, η προτεινόμενη κλίμακα πιθανών προστίμων καθιστά δυνατή τη διαφοροποίηση της μεταχείρισης των επιχειρήσεων προκειμένου να ληφθεί υπόψη η πραγματική οικονομική ικανότητα των ενδιαφερομένων να προκαλέσουν σημαντική ζημία στον ανταγωνισμό, και έτσι ώστε να ορισθεί ένα πρόστιμο το οποίο να έχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα». Η Επιτροπή παρατήρησε ότι «τούτο είναι ιδιαίτερα αναγκαίο σε περιπτώσεις, όπως η παρούσα, κατά τις οποίες υπάρχει μεγάλη διαφορά στο μέγεθος των επιχειρήσεων που έχουν διαπράξει την παράβαση». Εν συνεχεία, ανέφερε ότι, «[σ]την υπό εξέταση υπόθεση, η οποία αφορά πολλές επιχειρήσεις, είναι αναγκαίο, κατά τον καθορισμό του βασικού ποσού του προστίμου, να ληφθεί υπόψη το ειδικό βάρος και, κατ' επέκταση, η επίπτωση της παράνομης συμπεριφοράς κάθε επιχείρησης στον ανταγωνισμό» (αιτιολογικές σκέψεις 675, 678 και 679 της Αποφάσεως).
- 12 Προς τούτο, η Επιτροπή θεώρησε ότι μπορούσε να κατανείμει τις οικείες επιχειρήσεις σε διάφορες κατηγορίες «ανάλογα με τη σχετική σημασία τους σε καθεμία από τις σχετικές αγορές βιταμινών», προσθέτοντας ότι «η τοποθέτηση μιας επιχείρησης σε μια συγκεκριμένη ομάδα μπορεί να προσαρμοσθεί, εφόσον είναι αναγκαίο, προκειμένου να ληφθεί ιδίως υπόψη η ανάγκη επίτευξης κατάλληλου αποτρεπτικού αποτελέσματος». Προκειμένου να συγκρίνει τη σχετική σημασία των διαφόρων επιχειρήσεων σε καθεμία από τις σχετικές αγορές βιταμινούχων προϊόντων, η Επιτροπή θεώρησε σκόπιμο να στηριχθεί στον κύκλο εργασιών που συνδέεται με το επίμαχο προϊόν σε παγκόσμιο επίπεδο. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή παρατήρησε ότι «κάθε σύμπραξη είχε παγκόσμιο χαρακτήρα και ότι στόχος της καθεμίας ήταν, μεταξύ άλλων, η κατανομή των αγορών σε παγκόσμιο επίπεδο και, συνεπώς, ο περιορισμός του ανταγωνισμού στην αγορά του ΕΟΧ» και ότι «ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών οποιουδήποτε μέλους μιας σύμπραξης αποτελεί επίσης ένδειξη της συνεισφοράς του στην αποτελεσματικότητα της σύμπραξης στο σύνολό της ή, αντίθετα, της αστάθειας που θα χαρακτήριζε την σύμπραξη αν η εν λόγω επιχείρηση δεν είχε συμμετάσχει σε αυτήν». Επίσης, η Επιτροπή ανέφερε ότι, προκειμένου να προσδιορίσει τους εν λόγω κύκλους εργασιών, έλαβε υπόψη το «τελευταίο πλήρες ημερολογιακό έτος της παράβασης» (αιτιολογικές σκέψεις 680 και 681 της Αποφάσεως).

- 13 Ωστόσο, από τις αιτιολογικές σκέψεις 695 και 696 της Αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή εκτίμησε, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών των αγορών του βήτα-καροτένιου και των καροτενοειδών, ότι δεν ήταν σκόπιμο να εφαρμοστεί η μέθοδος κατανομής των επιχειρήσεων σε κατηγορίες για τις αφορώσες τα ως άνω προϊόντα παραβάσεις, οπότε καθορίστηκαν τα ίδια ποσά εκκινήσεως των προστίμων για τις δύο επιχειρήσεις, την F. Hoffmann-La Roche AG (στο εξής: Roche) και την BASF, τις οποίες αφορούν οι εν λόγω παραβάσεις.
- 14 Έτσι, η Επιτροπή καθόρισε για την προσφεύγουσα τα ακόλουθα ποσά εκκινήσεως, τα οποία ανέρχονται συνολικά σε 128,5 εκατομμύρια ευρώ: 18 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη Α· 35 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη Ε· 10 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη Β 2· 14 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη Β 5· 7,5 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη C· 4 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη D 3· 20 εκατομμύρια ευρώ για το βήτα-καροτένιο και, τέλος, 20 εκατομμύρια ευρώ για τα καροτενοειδή (αιτιολογικές σκέψεις 683 έως 696 της Αποφάσεως).
- 15 Προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι τα πρόστιμα θα έχουν επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα, η Επιτροπή αύξησε κατά 100 % τα ποσά εκκινήσεως των προστίμων που υπολογίστηκαν για την BASF, τη Roche και την Aventis SA ώστε να ληφθούν υπόψη το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι των επιχειρήσεων αυτών (αιτιολογικές σκέψεις 697 έως 699 της Αποφάσεως).
- 16 Εν συνεχεία, η Επιτροπή αύξησε για καθεμία από τις επιχειρήσεις, σε συνάρτηση με τη διάρκεια της συμμετοχής τους σε κάθε παράβαση, τα ποσά εκκινήσεως των προστίμων, όπως αυτά προσαρμόστηκαν, ενδεχομένως, με την εφαρμογή του συντελεστή 100 % που μνημονεύεται στην προηγούμενη σκέψη. Έτσι, τα βασικά ποσά των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα, το ύψος των οποίων ανέρχεται σε 438,75 εκατομμύρια ευρώ, καθορίστηκαν σε: 68,4 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη Α· 133 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη Ε· 28 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη Β 2· 50,4 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη Β 5· 21,75 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη C· 11,2 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη D 3· 64 εκατομμύρια ευρώ για το βήτα-καροτένιο και, τέλος, 62 εκατομμύρια ευρώ για τα καροτενοειδή (αιτιολογικές σκέψεις 701 έως 711 της Αποφάσεως).

- 17 Μια επιβαρυντική περίπτωση, η οποία αντλείται από τον ρόλο πρωτοστάτη και υποκινητή που διαδραμάτισαν από κοινού η Roche και η BASF στις διάφορες συμπράξεις, εφαρμόστηκε ως προς τις εν λόγω επιχειρήσεις. Κατά συνέπεια, τα βασικά ποσά των προστίμων τους αυξήθηκαν, αντιστοίχως, κατά 50 % και κατά 35 % (αιτιολογικές σκέψεις 712 έως 718 της Αποφάσεως). Τούτο είχε ως συνέπεια ότι τα πρόστιμα που υπολογίσθηκαν για την BASF ανήλθαν συνολικά σε περίπου 592,32 εκατομμύρια ευρώ.
- 18 Τέλος, όσον αφορά την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, η Επιτροπή χορήγησε, κατ' αρχάς, στην Aventis απαλλαγή από την επιβολή προστίμου δυνάμει του τμήματος Β της ως άνω ανακοινώσεως για τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις. Συναφώς, η Επιτροπή επεσήμανε, μεταξύ άλλων, ότι η Aventis, με τις από 19 Μαΐου 1999 και 25 Μαΐου 1999 δηλώσεις της, ήταν η πρώτη επιχείρηση που προσκόμισε καθοριστικά στοιχεία για την απόδειξη της υπάρξεως των ως άνω παραβάσεων, σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση (αιτιολογικές σκέψεις 741 και 742 της Αποφάσεως).
- 19 Επιπλέον, η Επιτροπή θεώρησε ότι η Roche και η BASF, με έγγραφα που διαβίβασαν στις υπηρεσίες της από τις 2 Ιουνίου ως τις 30 Ιουλίου 1999, ήσαν οι πρώτες που της γνωστοποίησαν καθοριστικά στοιχεία για την απόδειξη της υπάρξεως των συμφωνιών περί συμπαιγνίας που αφορούσαν τις αγορές των βιταμινών Β 2, Β 5, C και D 3, του βήτα-καροτενίου και των καροτονοειδών. Ωστόσο, δεδομένου ότι η Roche και η BASF ενήργησαν ως υποκινητές ή διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στις αθέμιτες δραστηριότητες που αφορούσαν τις βιταμίνες Α, Ε, Β 2, Β 5, C και D 3, το βήτα-καρετένιο και τα καροτενοειδή, οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν πληρούσαν, κατά την Επιτροπή, την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο ε', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση. Επομένως, καμία από τις δύο αυτές επιχειρήσεις δεν έτυχε μειώσεως των προστίμων βάσει των τμημάτων Β ή Γ της ως άνω ανακοινώσεως (αιτιολογικές σκέψεις 743 έως 745 της Αποφάσεως).
- 20 Ωστόσο, καθεμία από τις ανωτέρω επιχειρήσεις έτυχε μειώσεως των προστίμων σύμφωνα με το τμήμα Δ της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Ειδικότερα, η Επιτροπή επεσήμανε ότι, δεδομένου ότι η Roche και η BASF παρείχαν λεπτομερή αποδεικτικά στοιχεία όσον αφορά την οργανωτική διάρθρωση των συμφωνιών περί συμπαιγνίας που αφορούσαν τις αγορές των βιταμινών Α, Ε, Β 2, Β 5, C και D 3, του

βήτα-καροτενίου και των καροτενοειδών, οι εν λόγω επιχειρήσεις συνέβαλαν σημαντικά στη διαπίστωση ή στην επιβεβαίωση ορισμένων σημαντικών πτυχών των ως άνω παραβάσεων. Έτσι, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Roche και η BASF πληρούσαν τις προβλεπόμενες στο τμήμα Δ, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋποθέσεις και χορήγησε στις εν λόγω επιχειρήσεις, για όλες αυτές τις παραβάσεις, μείωση κατά 50 % του ποσού του προστίμου που θα τους είχε επιβληθεί αν δεν είχαν συνεργασθεί με την Επιτροπή (αιτιολογικές σκέψεις 747, 748, 760 και 761 της Αποφάσεως).

- 21 Έτσι, τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στην BASF καθορίστηκαν, εν τέλει, ως εξής: 46,17 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη Α· 89,78 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη Ε· 18,9 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη Β 2· 34,02 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη Β 5· 14,68 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη C· 7,56 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη D 3· 43,2 εκατομμύρια ευρώ για το βήτα-καροτένιο και, τέλος, 41,85 εκατομμύρια ευρώ για τα καροτενοειδή (άρθρο 3, στοιχείο β', της Αποφάσεως). Το συνολικό ποσό των ως άνω προστίμων (στο εξής: συνολικό πρόστιμο) ανέρχεται σε 296,16 εκατομμύρια ευρώ.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

- 22 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 31 Ιανουαρίου 2002, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.
- 23 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 24 Ιουνίου 2002, η Aventis ζήτησε να παρέμβει στην παρούσα διαδικασία υπέρ της καθής. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε, αφού ακούστηκαν οι διάδικοι της κύριας δίκης, με διάταξη του Πρωτοδικείου (τέταρτο τμήμα) της 25ης Φεβρουαρίου 2003 (Συλλογή 2003, σ. II-213), ημερομηνία κατά την οποία περατώθηκε, ως εκ τούτου, η έγγραφη διαδικασία.

- 24 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τέταρτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, κάλεσε τους διαδίκους να απαντήσουν σε γραπτές ερωτήσεις και την καθής να προσκομίσει ορισμένα έγγραφα. Οι διάδικοι εκπλήρωσαν τα αιτήματα αυτά εντός της ταχθείσας προθεσμίας.
- 25 Οι διάδικοι αγόρευαν και απάντησαν στις προφορικές ερωτήσεις που έθεσε το Πρωτοδικείο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 12ης Ιανουαρίου 2005. Τότε το Πρωτοδικείο κάλεσε την καθής να προσκομίσει ένα έγγραφο, το οποίο της είχε διαβιβασθεί από τη Roche στο πλαίσιο της συνεργασίας της εν λόγω επιχείρησης κατά τη διοικητική έρευνα, και ανέστειλε την προφορική διαδικασία.
- 26 Η καθής εκπλήρωσε το αίτημα αυτό εντός της ταχθείσας προθεσμίας και προσκόμισε, στις 18 Ιανουαρίου 2005, το έγγραφο που είχε ζητηθεί καθώς και άλλα έγγραφα που της είχε διαβιβάσει η Roche στο πλαίσιο της συνεργασίας της κατά τη διοικητική διαδικασία. Στις 8 Φεβρουαρίου 2005, η προσφεύγουσα, κατόπιν αιτήματος του Πρωτοδικείου, κατέθεσε παρατηρήσεις επί των εγγράφων που προσκόμισε η καθής.
- 27 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- να ακυρώσει ή να μειώσει σημαντικά το συνολικό πρόστιμο που επιβλήθηκε με το άρθρο 3, στοιχείο β', της Αποφάσεως
 - να καταδικάσει την καθής στα δικαστικά έξοδα και στα άλλα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η προσφεύγουσα όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση.

28 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να απορρίψει την προσφυγή·
- να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Επί των αιτημάτων περί ακυρώσεως και μείωσης του συνολικού προστίμου

- 29 Η προσφεύγουσα αποδέχεται πλήρως και ανεπιφύλακτα τη συμμετοχή της στις παραβάσεις που αφορούν τις βιταμίνες Α, Ε, Β 2, Β 5, C και D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή και αναγνωρίζει τη σοβαρότητα των εν λόγω παραβάσεων. Ωστόσο, υπογραμμίζει ότι η Απόφαση δεν έχει προηγούμενο από απόψεως αυστηρότητας των επιβληθέντων προστίμων και αντιπροσωπεύει μια πολύ ριζική μεταστροφή της κατασταλτικής πολιτικής της Επιτροπής.
- 30 Προς στήριξη του αιτήματός της περί ακυρώσεως ή σημαντικής μείωσης του συνολικού προστίμου, η προσφεύγουσα προβάλλει οκτώ λόγους ακυρώσεως. Οι δύο πρώτοι λόγοι ακυρώσεως αντλούνται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας από πολλές απόψεις· ο τρίτος λόγος ακυρώσεως αντλείται από την παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως κατά τον καθορισμό του ποσού εκκινήσεως ορισμένων προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα· ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως αφορά την αύξηση, για λόγους αποτροπής, των ποσών εκκινήσεως των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα· ο πέμπτος λόγος ακυρώσεως αντλείται από την ύπαρξη πλανών εκτίμησης κατά την απόδοση στην προσφεύγουσα του ρόλου του πρωτοστάτη και υποκινητή σε επτά παραβάσεις· ο έκτος και ο έβδομος λόγος ακυρώσεως αφορούν την εκτίμηση της συνεργασίας της προσφεύγουσας στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας· ο όγδοος λόγος ακυρώσεως αντλείται από παραβίαση του επαγγελματικού απορρήτου και της αρχής της χρηστής διοικήσεως.

A — Επί του πρώτου και του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλούνται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

α) Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας λόγω της ελλείψεως προηγούμενης γνωστοποίησης της εκτιμήσεως της Επιτροπής σχετικά με την ύπαρξη πολλών χωριστών συμπράξεων

31 Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η εκτίμηση της Επιτροπής, η οποία οδήγησε στην επιβολή πολλών χωριστών προστίμων και σύμφωνα με την οποία υπήρχε μια χωριστή σύμπραξη για κάθε βιταμίνη, ουδέποτε υποβλήθηκε στην προσφεύγουσα πριν από την Απόφαση. Η έλλειψη προηγούμενης γνωστοποίησης της ως άνω εκτιμήσεως έπληξε σημαντικά την άσκηση των δικαιωμάτων της άμυνας όσον αφορά τη σπουδαιότητα όλων των προστίμων που επιβλήθηκαν.

32 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι αποτελεί πάγια αρχή το ότι μια απόφαση της Επιτροπής δεν μπορεί να στηρίζεται σε νομικές ή πραγματικές εκτιμήσεις που διαφέρουν ουσιωδώς από εκείνες που περιλαμβάνονται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Πάντως, η Επιτροπή παραβίασε την εν λόγω αρχή ως εκ του ότι διατύπωσε για πρώτη φορά με την Απόφαση μια σημαντική νέα εκτίμηση όσον αφορά τον νομικό χαρακτηρισμό των παράνομων διευθετήσεων. Συγκεκριμένα, κατά την προσφεύγουσα, η ανακοίνωση των αιτιάσεων διευκρίνιζε, ιδίως στα σημεία 206, 210 και 212, ότι υφίστατο μόνο μία συνολική σύμπραξη που αποτελείτο από διακανονισμούς περί συμπαιγνίας που αφορούσαν διάφορες βιταμίνες, ενώ η Απόφαση, στην αιτιολογική σκέψη 584, μνημονεύει για πρώτη φορά ότι οι διακανονισμοί που αφορούσαν κάθε βιταμίνη συνιστούσαν χωριστές παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού.

33 Έτσι, το ποσό εκκινήσεως που μπορούσε να καθοριστεί για ενδεχόμενο πρόστιμο εις βάρος της προσφεύγουσας δεν ήταν 20 εκατομμύρια ευρώ, ποσό το οποίο προβλέπεται ως σημείο εκκινήσεως για μία μόνον παράβαση σύμφωνα με τις

κατευθυντήριες γραμμές, αλλά 160 εκατομμύρια ευρώ για οκτώ χωριστές παραβάσεις. Πάντως, στην πραγματικότητα, η εκτίμηση ότι υπήρχε παράβαση για κάθε βιταμίνη την οποία αφορούν οι επίμαχοι διακανονισμοί οδήγησε την Επιτροπή να καθορίσει, για την προσφεύγουσα, ποσό εκκινήσεως του προστίμου τουλάχιστον οκτώ φορές μεγαλύτερο από το ποσό που μπορούσε να προβλεφθεί. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα εκτιμά ότι έπρεπε να της παρασχεθεί η δυνατότητα να προβάλλει την άποψή της επί της ως άνω εκτιμήσεως και επί των συμπερασμάτων που αντλήθηκαν από την εκτίμηση αυτή όσον αφορά τον καθορισμό του προστίμου.

- 34 Η καθής απορρίπτει τα ως άνω επιχειρήματα ως αβάσιμα. Κατά τη γνώμη της, η Απόφαση, επαναλαμβάνοντας πιστά τη διάρθρωση και τη νομική εκτίμηση της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ουδόλως μετέβαλε τη συλλογιστική επί της οποίας στηρίχθηκε η εν λόγω ανακοίνωση. Ειδικότερα, η καθής υποστηρίζει ότι τόσο η διάρθρωση όσο και πλείονα αποσπάσματα της ανακοινώσεως των αιτιάσεων καταδεικνύουν σαφώς ότι η Επιτροπή δεν θεωρούσε το σύνολο των συμφωνιών σχετικά με τις διάφορες αγορές βιταμινούχων προϊόντων ως μία και την αυτή διαρκή παράβαση, αλλά ως πολλές χωριστές παραβάσεις. Τούτο αποδεικνύεται, επίσης, από την απάντηση της προσφεύγουσας στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, κατά το μέτρο που η προσφεύγουσα αναφέρθηκε, στην προτελευταία παράγραφο της σελίδας 5, σε πολλές «παραβάσεις» και όχι μόνο σε μία παράβαση.
- 35 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι το τμήμα της ανακοινώσεως των αιτιάσεων που περιέγραφε τους παράνομους διακανονισμούς τιτλοφορείτο «η σύμπραξη», ενώ το αντίστοιχο τμήμα στην Απόφαση αναφέρεται στις «συμπράξεις». Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων περιείχε πολλές ενδείξεις σύμφωνα με τις οποίες η Επιτροπή αντιμετώπιζε μόνο μία σύμπραξη. Εν πάση περιπτώσει, ανεξαρτήτως της διαρθρώσεως και των επιμέρους αποσπασμάτων της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, το μόνο κρίσιμο σημείο είναι το νομικό συμπέρασμα που περιλαμβάνεται στην τελευταία, σύμφωνα με το οποίο υπήρχε μία μόνο παράβαση για τους σκοπούς του υπολογισμού των προστίμων.
- 36 Όσον αφορά το απόσπασμα της απαντήσεώς της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων το οποίο μνημονεύεται από την καθής, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι δεν διαπραγματευόταν το ζήτημα αν οι παράνομοι διακανονισμοί αποτελούσαν μία ή πολλές παραβάσεις, αλλά αναφερόταν απλώς στις ελαφρυντικές περιστάσεις που αφορούσαν τον ρόλο της BASF στη σύμπραξη.

β) Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας λόγω της ανεπαρκούς διασαφήνσεως, με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, των στοιχείων που η Επιτροπή προτίθετο να λάβει υπόψη κατά τον υπολογισμό των προστίμων

- 37 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η περιλαμβανόμενη στην ανακοίνωση των αιτιάσεων διασαφήνιση των κρίσιμων στοιχείων για τον υπολογισμό των προστίμων που της επιβλήθηκαν ήταν ανεπαρκής και δεν της παρέσχε τη δυνατότητα να ασκήσει προσηκόντως τα δικαιώματά της άμυνας σε σχέση με το ύψος των ως άνω προστίμων.
- 38 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων είναι γενική και αόριστη ως προς τη διασαφήνιση των στοιχείων επί των οποίων η Επιτροπή είχε την πρόθεση να στηριχθεί για τον υπολογισμό του προστίμου. Έπειτα από ένα γενικό εισαγωγικό τμήμα, η ανακοίνωση των αιτιάσεων αφιέρωσε μόνον τρεις αιτιολογικές σκέψεις, επί συνόλου 230 περίπου αιτιολογικών σκέψεων, προκειμένου να διευκρινιστεί, με τυποποιημένους και πολύ γενικούς όρους, με ποιον τρόπο η Επιτροπή σκόπευε να λάβει υπόψη τη σοβαρότητα της παραβάσεως, τον αποτρεπτικό της χαρακτήρα, τη διάρκειά της και όλες τις επιβαρυντικές και ελαφρυντικές περιστάσεις κατά τον καθορισμό του ποσού των προστίμων. Το ως άνω επίπεδο διασαφήνσεως των προβλεπομένων προστίμων είναι ασυμβίβαστο με τα δικαιώματα άμυνας για τρεις κύριους λόγους.
- 39 Πρώτον, όταν μια επιχείρηση συνεργάζεται πλήρως με την Επιτροπή και δεν αμφισβητεί τα πραγματικά περιστατικά, όπως η προσφεύγουσα εν προκειμένω, ο κύριος, αν όχι μοναδικός, σκοπός της ανακοινώσεως των αιτιάσεων είναι να παράσχει τη δυνατότητα στην εν λόγω επιχείρηση να αντιληφθεί, όσο το δυνατόν σαφέστερα, τη βάση επί της οποίας η Επιτροπή προτίθεται να επιβάλει πρόστιμο στην ως άνω επιχείρηση.
- 40 Δεύτερον, τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν με την Απόφαση είναι τα υψηλότερα που έχουν επιβληθεί μέχρι σήμερα στο πλαίσιο κοινοτικής διαδικασίας αφορώσας το δίκαιο του ανταγωνισμού και αντανακλούν μια ριζική και άνευ προηγουμένου μεταβολή της πολιτικής της Επιτροπής στον τομέα των προστίμων. Παραδείγματος χάρη, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι, πριν από την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στις επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνεται η Απόφαση ανέρχονταν συνολικά σε περίπου 1 800 εκατομμύρια ευρώ,

ήτοι σε ένα ποσό που είναι έξι φορές μεγαλύτερο από το υψηλότερο συνολικό ποσό που έχει επιβληθεί κατά το παρελθόν σε μία μόνον υπόθεση, ήτοι 273 εκατομμύρια ευρώ με την απόφαση 1999/243/ΕΚ της Επιτροπής, της 16ης Σεπτεμβρίου 1998, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης ΕΚ (Υπόθεση IV/35.134 — Συμφωνία Διατλαντικής Ναυτιλιακής Διάσκεψης) (ΕΕ 1999, L 95, σ.1). Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι το συνολικό πρόστιμο που της επιβλήθηκε πριν από την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας —περίπου 600 εκατομμύρια ευρώ (βλ. σκέψη 17 ανωτέρω)— είναι, κατά προσέγγιση, έξι φορές μεγαλύτερο από το υψηλότερο ατομικό πρόστιμο που έχει επιβληθεί κατά το παρελθόν από την Επιτροπή, ήτοι 102 εκατομμύρια ευρώ στη Volkswagen AG με την απόφαση 98/273/ΕΚ της Επιτροπής, της, 28ης Ιανουαρίου 1998, στο πλαίσιο διαδικασίας του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/35.733 — VW) (ΕΕ L 124, σ. 60). Πάντως, η έκταση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως και του δικαιώματος ακροάσεως ως προς τα βασικά στοιχεία επί των οποίων προτίθεται να στηριχθεί το θεσμικό όργανο προκειμένου να καθορίσει το ποσό του προστίμου πρέπει να είναι ανάλογη προς τη σπουδαιότητα του εν λόγω ποσού.

- 41 Τρίτον, τα στοιχεία που δεν διευκρινίστηκαν επαρκώς με την ανακοίνωση των αιτιάσεων ήσαν άκρως σημαντικά, καθόσον είχαν ως αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση του συνολικού προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα. Έτσι, τούτο ισχύει όσον αφορά, ιδίως, την αύξηση κατά 100% για λόγους αποτροπής, που οδήγησε την Επιτροπή να αυξήσει από 128,5 εκατομμύρια ευρώ σε 257 εκατομμύρια ευρώ το ποσό του συνολικού προστίμου που υπολογίστηκε σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα της παραβάσεως (βλ. σκέψεις 14 και 15 ανωτέρω), καθώς και όσον αφορά την εκτίμηση ότι η προσφεύγουσα ήταν ένας από τους πρωτοστάτες της συμπράξεως, που οδήγησε την Επιτροπή να αυξήσει το βασικό ποσό του συνολικού προστίμου κατά 35%, ήτοι κατά ποσό μεγαλύτερο από 153 εκατομμύρια ευρώ, και να αρνηθεί να χορηγήσει μεγαλύτερη μείωση του προστίμου σύμφωνα με την ανακοίνωση περί συνεργασίας (βλ. σκέψεις 17 και 19 ανωτέρω). Ειδικότερα, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων ουδόλως μνημόνευσε την πρόθεση της Επιτροπής να επιβάλει στην BASF μια τόσο σημαντική αύξηση του προστίμου «για λόγους αποτροπής» και ότι η απόδοση στην BASF του ρόλου του πρωτοστάτη είναι ασυμβίβαστη με την ανακοίνωση των αιτιάσεων.

- 42 Η καθής αμφισβητεί το βάσιμο των ως άνω αιτιάσεων της προσφεύγουσας.

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 43 Με τον πρώτο και τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως, που πρέπει να εξεταστούν από κοινού, η προσφεύγουσα αποσκοπεί, κατ' ουσίαν, στο να ακυρωθεί πλήρως το άρθρο 3, στοιχείο β', της Αποφάσεως και, κατά συνέπεια, στο να ακυρωθούν πλήρως τα πρόστιμα που της επιβλήθηκαν με το εν λόγω άρθρο.
- 44 Πρέπει να υπομνηστεί ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας σε κάθε διαδικασία δυναμένη να καταλήξει στην επιβολή κυρώσεων, ιδίως δε προστίμων ή χρηματικών ποινών, αποτελεί θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου, η οποία πρέπει να τηρείται ακόμη και αν πρόκειται για διαδικασία διοικητικού χαρακτήρα (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 13ης Φεβρουαρίου 1979, 85/76, Hoffmann-La Roche κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 215, σκέψη 9, και της 2ας Οκτωβρίου 2003, C-176/99 P, ARBED κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-10687, σκέψη 19).
- 45 Κατ' εφαρμογήν της ως άνω αρχής, το άρθρο 19, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 και τα άρθρα 2 και 3 του κανονισμού (ΕΚ) 2842/98 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1998, σχετικά με τις ακροάσεις στο πλαίσιο ορισμένων διαδικασιών κατ' εφαρμογήν των άρθρων [81] και [82] της Συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 354, σ. 18) —διατάξεις που είναι εφαρμοστέες εν προκειμένω *ratione temporis*— υποχρεώνουν την Επιτροπή να γνωστοποιεί τις αιτιάσεις που προβάλλει κατά των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων και ενώσεων επιχειρήσεων και να περιλαμβάνει, στις αποφάσεις της, μόνον τις αιτιάσεις ως προς τις οποίες οι εν λόγω επιχειρήσεις είχαν την ευκαιρία να διατυπώσουν την άποψή τους.
- 46 Κατά τη νομολογία, η ανακοίνωση των αιτιάσεων πρέπει να εκθέτει τις αιτιάσεις κατά τρόπο αρκούντως σαφή, έστω και συνοπτικό, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να είναι σε θέση να αντιληφθούν για ποιες ενέργειες τους επέκρινε η Επιτροπή. Υπ' αυτήν και μόνον την προϋπόθεση μπορεί να γίνει δεκτό ότι η γνωστοποίηση αιτιάσεων μπορεί να επιτελέσει τη λειτουργία την οποία της αναθέτουν οι κοινοτικοί κανονισμοί και η οποία συνίσταται στην παροχή όλων των αναγκαίων στοιχείων στις επιχειρήσεις, ώστε να μπορέσουν να αμυνθούν προσηκόντως πριν εκδώσει η Επιτροπή οριστική απόφαση (απόφαση του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1993, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 και C-125/85 έως C-129/85, Ahlström Osaakeyhtiö κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-1307, σκέψη 42, και

απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-352/94, Mo och Domsjö κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1989, σκέψη 63, η οποία επικυρώθηκε, κατ' αναίρεση, με την απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-283/98 P, Mo och Domsjö κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9855).

- 47 Η ως άνω απαίτηση ικανοποιείται οσάκις η απόφαση δεν περιέχει κατηγορίες κατά των ενδιαφερομένων για παραβάσεις διαφορετικές από εκείνες που περιέχονται στην έκθεση των αιτιάσεων και λαμβάνει υπόψη μόνον τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων οι ενδιαφερόμενοι είχαν την ευκαιρία να παράσχουν εξηγήσεις (απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1970, 41/69, ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 397, σκέψη 94, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, T-191/98, T-212/98 έως T-214/98, Atlantic Container Line κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-3275, σκέψη 138).
- 48 Όσον αφορά την άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας ως προς την επιβολή προστίμων, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, αν η Επιτροπή αναφέρει ρητώς, με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, ότι πρόκειται να εξετάσει αν πρέπει να επιβάλει πρόστιμα στις οικείες επιχειρήσεις και αν αναφέρει τα κύρια πραγματικά και νομικά στοιχεία που μπορούν να επισύρουν πρόστιμο, όπως είναι η σοβαρότητα και η διάρκεια της υποτιθημένης παραβάσεως και το γεγονός ότι αυτή διεπράχθη «εκ προθέσεως ή εξ αμελείας», πληροί την υποχρέωσή της σεβασμού του δικαιώματος ακροάσεως των επιχειρήσεων. Η Επιτροπή, ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, παρέχει στις επιχειρήσεις τα αναγκαία στοιχεία για να αμυνθούν όχι μόνον έναντι της διαπιστώσεως της παραβάσεως, αλλά και έναντι της επιβολής προστίμου (απόφαση του Δικαστηρίου της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80 έως 103/80, Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψη 21, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-16/99, Lögstör Rör κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1633, σκέψη 193, η οποία επικυρώθηκε, κατ' αναίρεση, με την απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιουνίου 2005, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P, C-208/02 P και C-213/02 P, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-5425, ιδίως σκέψη 428).
- 49 Επομένως, όσον αφορά τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, τα δικαιώματα άμυνας των οικείων επιχειρήσεων διασφαλίζονται ενώπιον της Επιτροπής μέσω της δυνατότητας των εν λόγω επιχειρήσεων να διατυπώσουν παρατηρήσεις ως προς τη

διάρκεια και τη σοβαρότητα των προσαπτομένων πραγματικών περιστατικών καθώς και ως προς το αν τα εν λόγω περιστατικά θίγουν τον ανταγωνισμό (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Οκτωβρίου 1994, T-83/91, Tetra Pak κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-755, σκέψη 235, και Lögstör Rör κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 194).

- 50 Πάντως, εν προκειμένω, η Επιτροπή μνημόνευσε σαφώς, στο σημείο 229, στοιχείο β', της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, την πρόθεσή της να επιβάλει πρόστιμα στις επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνεται η εν λόγω πράξη.
- 51 Η Επιτροπή ανέφερε επίσης, στο σημείο 227 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ότι το άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ και το άρθρο 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ παραβιάστηκαν εκ προθέσεως.
- 52 Όσον αφορά τη σοβαρότητα των προσαπτομένων πραγματικών περιστατικών, η Επιτροπή, αφού υπενθύμισε, στο σημείο 226 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ότι επρόκειτο να λάβει υπόψη τη φύση της παραβάσεως, την πραγματική επίπτωσή της επί της αγοράς και την έκταση της οικείας γεωγραφικής αγοράς —που αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την αξιολόγηση της σοβαρότητας της παραβάσεως σύμφωνα με το σημείο 1 Α, πρώτο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών—, διευκρίνισε, στο σημείο 227, ότι η κατανομή των αγορών και ο καθορισμός των τιμών διά κοινής συμφωνίας αντιπροσωπεύουν, ως εκ της φύσεώς τους, τη σοβαρότερη παράβαση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ· ότι οι οικείες επιχειρήσεις είχαν πλήρη επίγνωση του παράνομου χαρακτήρα της συμπεριφοράς τους· ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις ήλθαν σε συνεννόηση με σκοπό τη δημιουργία μυστικού και θεσμοθετημένου συστήματος για τον περιορισμό του ανταγωνισμού σε έναν σημαντικό βιομηχανικό τομέα· ότι οι διακανονισμοί περί συμπαιγνίας είχαν επηρεάσει ολόκληρη τη βιομηχανία των βιταμινών, ότι οι εν λόγω διακανονισμοί είχαν επινοηθεί, οργανωθεί και ενθαρρυνθεί από ανώτατα στελέχη των οικείων επιχειρήσεων, είχαν δε πραγματοποιηθεί προς το αποκλειστικό συμφέρον των τελευταίων και εις βάρος των πελατών τους και, κατ' επέκταση, του κοινού γενικότερα, και ότι οι ως άνω διακανονισμοί κάλυπταν το σύνολο της κοινής αγοράς και, μετά τη δημιουργία του ΕΟΧ, όλα τα κράτη μέλη της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

- 53 Στο σημείο 226 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η Επιτροπή εκδήλωσε, επίσης, την πρόθεσή της να καθορίσει τα πρόστιμα σε επαρκές επίπεδο προκειμένου να εξασφαλισθεί ο αποτρεπτικός χαρακτήρας τους.
- 54 Εν συνεχεία, η Επιτροπή πρόσθεσε, στο σημείο 228, ότι, προκειμένου να καθορίσει το πρόστιμο που έπρεπε να επιβληθεί σε κάθε επιχείρηση, επρόκειτο να λάβει υπόψη, για καθεμία από αυτές, τον ρόλο που διαδραμάτισε ως προς τους διακανονισμούς περί συμπαιγνίας, τη σπουδαιότητά της στη βιομηχανία των βιταμινών, την επίπτωση της παραβατικής συμπεριφοράς της επί του ανταγωνισμού και οποιαδήποτε άλλη επιβαρυντική ή ελαφρυντική περίπτωση. Η Επιτροπή μνημόνευσε ρητώς τον ρόλο πρωτοστάτη που διαδραμάτισε, ιδίως, η προσφεύγουσα ως προς τους διακανονισμούς περί συμπαιγνίας.
- 55 Επίσης στο σημείο 228, η Επιτροπή αναφέρθηκε και στην ανάγκη να λαμβάνεται υπόψη η διάρκεια της ατομικής συμμετοχής κάθε επιχειρήσεως στους ως άνω διακανονισμούς, όπως αυτή διευκρινίζεται στο σημείο 220 για κάθε βιταμίνη και για κάθε συμμετέχοντα.
- 56 Έτσι, προκύπτει ότι η Επιτροπή ανέφερε, με την ανακοίνωσή της αιτιάσεων, τα πραγματικά και νομικά στοιχεία επί των οποίων επρόκειτο να στηριχθεί κατά τον υπολογισμό του ποσού των επιβλητέων στην προσφεύγουσα προστίμων, οπότε, συναφώς, σεβάστηκε δεόντως, εκ πρώτης όψεως, το δικαίωμα ακροάσεως της προσφεύγουσας.
- 57 Ωστόσο, πρέπει να εξεταστεί σε ποιον βαθμό τα ειδικά επιχειρήματα που προβάλλει η προσφεύγουσα στο πλαίσιο του πρώτου και του δεύτερου λόγου ακυρώσεως μπορούν να αναιρέσουν το ως άνω συμπέρασμα.

58 Τούτο δεν ισχύει στην περίπτωση του επιχειρήματος που αντλείται από τον ειδικό σκοπό που έχει η ανακοίνωση των αιτιάσεων όταν απευθύνεται σε μια επιχείρηση που συνεργάστηκε πλήρως με την Επιτροπή και δεν αμφισβήτησε τα πραγματικά περιστατικά (βλ. σκέψη 39 ανωτέρω). Όπως ορθώς ισχυρίστηκε η καθής, η λειτουργία της ανακοινώσεως των αιτιάσεων δεν ποικίλλει ανάλογα με την ειδική κατάσταση της επιχειρήσεως στην οποία απευθύνεται. Ανεξαρτήτως του βαθμού συνεργασίας της εν λόγω επιχειρήσεως, η λειτουργία αυτή εξακολουθεί να συνίσταται στην παροχή όλων των αναγκαίων στοιχείων στις επιχειρήσεις και στις ενώσεις επιχειρήσεων, ώστε να μπορέσουν να αμυνθούν προσηκόντως πριν εκδώσει η Επιτροπή οριστική απόφαση (αποφάσεις *Ahlström Osakeyhtiö* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 46 ανωτέρω, σκέψη 42, και της 16ης Νοεμβρίου 2000, *Mo och Domsjö* κατά Επιτροπής, σκέψη 46 ανωτέρω, σκέψη 63). Από την άποψη αυτή, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα συνεργάστηκε με την Επιτροπή, αναγνώρισε ότι διέπραξε παράνομες πράξεις και περιέγραψε τις εν λόγω πράξεις ουδόλως αναιρεί το δικαίωμά της και το συμφέρον της να λάβει από την Επιτροπή μια πράξη που να εκθέτει κατά ακριβή τρόπο όλες τις αιτιάσεις που η τελευταία διατύπωσε κατά της προσφεύγουσας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που στηρίζονται ενδεχομένως σε δηλώσεις ή σε αποδείξεις που προσκόμισαν άλλες εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Εξάλλου, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ενέχει αντιφάσεις, κατά το μέτρο που στηρίζεται ρητώς σε ένα γεγονός, ήτοι στη μη αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών από την προσφεύγουσα, που προϋποθέτει ευλόγως την προηγούμενη αποστολή της ανακοινώσεως των αιτιάσεων όπου εκτίθενται οι αιτιάσεις της Επιτροπής και τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων αυτές στηρίζονται, ανακοινώσεως της οποίας η φύση και η λειτουργία ουδόλως μπορούσαν, ως εκ τούτου, να επηρεαστούν από ένα τέτοιο μεταγενέστερο γεγονός.

59 Το επιχείρημα που αντλείται, πάντοτε στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, από τη ριζική και άνευ προηγουμένου μεταβολή την οποία αντιπροσωπεύει η Απόφαση όσον αφορά την πολιτική της Επιτροπής στον τομέα των προστίμων (βλ. σκέψη 40 ανωτέρω) επίσης δεν ευσταθεί. Χωρίς να είναι αναγκαίο να εξεταστεί αν, και σε ποιον βαθμό, τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν με την Απόφαση όντως καταδεικνύουν, λαμβανομένων υπόψη των υψηλών ποσών τους, ένα νέο στάδιο της πολιτικής αυτής, πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά τη νομολογία, η Επιτροπή δεν είναι υποχρεωμένη να αναφέρει, με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, την πιθανότητα ενδεχόμενης μεταβολής της πολιτικής της όσον αφορά το επίπεδο του ύψους των προστίμων, πιθανότητα που εξαρτάται από γενικές εκτιμήσεις που αφορούν την πολιτική του ανταγωνισμού και δεν έχουν άμεση σχέση με τα συγκεκριμένα περιστατικά της υπό κρίση υποθέσεως (απόφαση *Musique diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 22, και απόφαση *Lögstör Rör* κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 203). Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να επιστήσει την προσοχή των επιχειρήσεων προειδοποιώντας τες για την πρόθεσή της να αυξήσει την τάξη μεγέθους των προστίμων (αποφάσεις του

Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-12/89, Solvay κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-907, σκέψη 311, και Lögstör Rör κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 203).

- 60 Δεν ευσταθεί, επίσης, το επιχείρημα που αντλείται, κατά άκρως συγκεκριμένο τρόπο και πάντοτε στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, από την έλλειψη, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, επαρκούς διασαφήνσεως δύο στοιχείων τα οποία, κατά την προσφεύγουσα, είναι «άκρως σημαντικά» και τα οποία μνημονεύονται στην Απόφαση στο πλαίσιο του υπολογισμού του ποσού των προστίμων, ήτοι, αφενός, της αυξήσεως κατά 100% για λόγους αποτροπής και, αφετέρου, της αποδόσεως στην προσφεύγουσα του ρόλου του πρωτοστάτη (βλ. σκέψη 41 ανωτέρω).
- 61 Όσον αφορά το δεύτερο από τα στοιχεία αυτά, η προσφεύγουσα δίδει την εντύπωση ότι επικαλείται, στην πραγματικότητα, όχι την έλλειψη επαρκών διευκρινίσεων στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, αλλά την έλλειψη συνέπειας μεταξύ της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και της Αποφάσεως, καθόσον το ως άνω στοιχείο, το οποίο ελήφθη υπόψη με την Απόφαση, δεν περιλαμβανόταν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Πάντως, επιβάλλεται η διαπίστωση, συναφώς, ότι, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 54 ανωτέρω, η ανακοίνωση των αιτιάσεων μνημόνευε ρητώς, στο σημείο 228, τον ρόλο πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα, οπότε δεν υφίσταται η προβαλλόμενη από την προσφεύγουσα ασυνέπεια.
- 62 Όσον αφορά το πρώτο στοιχείο που μνημονεύθηκε στη σκέψη 60 ανωτέρω, δεν εναπέκειτο στην Επιτροπή να γνωστοποιήσει στην προσφεύγουσα, με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, το εύρος μιας ενδεχόμενης αυξήσεως του προστίμου προκειμένου να εξασφαλισθεί το αποτρεπτικό αποτέλεσμα του εν λόγω προστίμου. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δεν υποχρεούται, εφόσον ανέφερε τα πραγματικά και τα νομικά στοιχεία επί των οποίων θα στηρίξει τον εκ μέρους της υπολογισμό του ποσού των προστίμων, να διευκρινίσει με ποιον τρόπο θα χρησιμοποιήσει καθένα από τα στοιχεία αυτά για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου. Η παροχή στοιχείων σχετικά με το ύψος των προστίμων των οποίων μελετάται η επιβολή, πριν παρασχεθεί στις επιχειρήσεις η δυνατότητα να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους επί των αιτιάσεων που ελήφθησαν υπόψη κατ' αυτών, θα προδίκαιε κατά τρόπο ανάρμοστο την απόφαση της Επιτροπής (αποφάσεις του Δικαστηρίου *Musique diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 21, και της 9ης Νοεμβρίου 1983, 322/81, *Michelin* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3461, σκέψη 19· απόφαση *Lögstör Rör* κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 200).

- 63 Εν συνεχεία, πρέπει να εξεταστούν τα επιχειρήματα που προέβαλε η προσφεύγουσα στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως και η επίπτωση των εν λόγω επιχειρημάτων επί του προσωρινού συμπεράσματος που διατυπώθηκε στη σκέψη 56 ανωτέρω.
- 64 Με τον ως άνω λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν της παρέσχε τη δυνατότητα να διατυπώσει παρατηρήσεις επί ενός άλλου ειδικού στοιχείου το οποίο, κατά τη γνώμη της, είχε σημαντική και επισύρουσα κυρώσεις επιρροή στο πλαίσιο του υπολογισμού του ποσού των προστίμων που πραγματοποιήθηκε με την Απόφαση, ήτοι της εκτιμήσεως της Επιτροπής ότι οι προσαπτόμενες συμπεριφορές συνιστούσαν πολλές χωριστές παραβάσεις, και όχι μία μόνον παράβαση.
- 65 Συναφώς, πρέπει κατ' αρχάς να μετριαστεί η σπουδαιότητα της αιτιάσεως που η ως άνω εκτίμηση της Επιτροπής είχε για την προσφεύγουσα.
- 66 Η προσφεύγουσα εκκινεί από την αντίληψη ότι, αν η Επιτροπή είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι υφίσταται εν προκειμένω μόνο μία παράβαση, θα της είχε επιβάλει μόνον ένα πρόστιμο του οποίου το ποσό εκκινήσεως θα ανερχόταν, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, σε 20 εκατομμύρια ευρώ, ενώ το ποσό εκκινήσεως των οκτώ προστίμων που όντως επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα είναι, κατά συγχώνευση, οκτώ φορές μεγαλύτερο από το ποσό εκκινήσεως που προβλέπεται για ένα και μόνον πρόστιμο.
- 67 Πάντως, μια τέτοια αντίληψη απορρέει από εσφαλμένη ερμηνεία των κατευθυντηρίων γραμμών. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το σημείο 1 Α, δεύτερο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών, τα «προβλεπόμενα ποσά» για «πολύ σοβαρές παραβάσεις», όπως είναι οι «οριζόντιοι περιορισμοί, π.χ. συνασπισμοί επιχειρήσεων με σκοπό τον έλεγχο των τιμών ή τον επιμερισμό των αγορών βάσει ποσοστώσεων», υπερβαίνουν τα «20 εκατομμύρια [ευρώ]». Επομένως, από το ανωτέρω απόσπασμα των κατευθυντηρίων γραμμών ουδόλως προκύπτει ότι το ποσό εκκινήσεως του επιβλητέου σε μια επιχείρηση προστίμου για παράβαση τέτοιας φύσεως πρέπει, κατ' αρχήν, να περιορίζεται σε 20 εκατομμύρια ευρώ.

- 68 Πρέπει να επισημανθεί ότι η Επιτροπή διευκρίνισε, στην αιτιολογική σκέψη 675 της Αποφάσεως, ότι, προκειμένου να καθορίσει το ποσό εκκινήσεως των προστίμων, έλαβε υπόψη το μέγεθος των διαφόρων σχετικών αγορών βιταμινούχων προϊόντων. Πάντως, έστω και αν υποτεθεί ότι η Επιτροπή συνήγαγε, με την Απόφασή της, ότι υφίστατο μία μόνο συνολική παράβαση που κάλυπτε το σύνολο των διαφόρων επίμαχων αγορών βιταμινούχων προϊόντων, η Επιτροπή θα μπορούσε, σύμφωνα με το κριτήριο που εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 675 της Αποφάσεως, να λάβει υπόψη, κατά τον καθορισμό του ποσού εκκινήσεως του επιβλητέου ενιαίου προστίμου, τη συνδυασμένη αξία των ιδίων αγορών. Έτσι, το ποσό εκκινήσεως θα είχε καθοριστεί κανονικά σε επίπεδο πολύ μεγαλύτερο από τα 20 εκατομμύρια ευρώ, που αποτελούν το ενδεικτικό κατώτατο όριο για μια πολύ σοβαρή παράβαση.
- 69 Λαμβανομένου υπόψη ότι το ποσό των 20 εκατομμυρίων ευρώ που μνημονεύεται, ενδεικτικά, στις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολύ σοβαρές παραβάσεις αποτελεί «κατώτατο όριο» και όχι «ανώτατο όριο», τίποτε δεν καταδεικνύει ότι, αν η Επιτροπή είχε συναγάγει, με την Απόφασή της, ότι υφίστατο μία μόνον παράβαση, θα έπρεπε κατ' ανάγκην να καθορίσει, για το επιβλητέο στην προσφεύγουσα ενιαίο πρόστιμο, ποσό εκκινήσεως χαμηλότερο από το ύψος των ποσών εκκινήσεως που όντως καθορίστηκαν για τα οκτώ πρόστιμα που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα.
- 70 Βεβαίως, ο χαρακτηρισμός ορισμένων παράνομων ενεργειών ως αποτελουσών μία και την αυτή παράβαση ή πολλές χωριστές παραβάσεις έχει, κατ' αρχήν, συνέπειες επί της κυρώσεως που μπορεί να επιβληθεί, εφόσον η διαπίστωση της υπάρξεως πολλών χωριστών παραβάσεων μπορεί να επισύρει την επιβολή πολλών χωριστών προστίμων, κάθε φορά εντός των ορίων που καθορίζονται στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 (απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Ιουνίου 2005, T-71/03, T-74/03, T-87/03 και T-91/03, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, που δεν έχει δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 118) και, ως εκ τούτου, τηρουμένου του ανωτάτου ορίου του 10 % επί του κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκε κατά την προγενέστερη της εκδόσεως της αποφάσεως διαχειριστική περίοδο.
- 71 Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, το γεγονός ότι η Επιτροπή χαρακτήρισε τα διαπιστωθέντα πραγματικά περιστατικά ως πολλές χωριστές παραβάσεις δεν διαδραμάτισε κανένα ρόλο υπό το πρίσμα της εφαρμογής του εν

λόγω ανωτάτου ορίου. Συγκεκριμένα, το ποσό των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα, έστω και πριν από την εφαρμογή της ανακοίνωσης περί συνεργασίας (592,32 εκατομμύρια ευρώ), παραμένει σημαντικά χαμηλότερο από το όριο του 10 %, που αναφέρεται στον ολικό κύκλο εργασιών (απόφαση *Musique diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 119), καθόσον η προσφεύγουσα πραγματοποίησε, κατά το προγενέστερο της εκδόσεως της Αποφάσεως έτος, ήτοι κατά το έτος 2000, ολικό κύκλο εργασιών 35 946 123 ευρώ (βλ. πρώτο πίνακα της αιτιολογικής σκέψεως 123 της Αποφάσεως).

- 72 Πρέπει να προστεθεί ότι, αν η Επιτροπή είχε συναγάγει ότι υφίστατο, εν προκειμένω, μια ενιαία παράβαση που καλύπτει όλα τα βιταμινούχα προϊόντα που αναφέρονται στην Απόφαση, θα μπορούσε κατά πάσα πιθανότητα να λάβει υπόψη, για τον υπολογισμό του επιβλητέου στην προσφεύγουσα προστίμου, και τις αθέμιτες ενέργειες της τελευταίας όσον αφορά τις βιταμίνες Β 1 και Η, επί των οποίων το εν λόγω θεσμικό όργανο δεν επέβαλε, ωστόσο, κυρώσεις με την Απόφαση ως εκ του ότι θεώρησε ότι επρόκειτο περί χωριστών παραβάσεων για τις οποίες το δικαίωμα της Επιτροπής να επιβάλει κυρώσεις είχε παραγραφεί σύμφωνα με τον κανονισμό 2988/74.
- 73 Οι προηγηθείσες σκέψεις, οι οποίες αποσκοπούν στο να προσδώσουν στην επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας μια πληρέστερη και πιο αντικειμενική προοπτική, δεν είναι, ωστόσο, επαρκείς προκειμένου να αποκλεισθεί ότι η εκτίμηση της Επιτροπής ότι υπήρξαν εν προκειμένω πολλές χωριστές παραβάσεις μπορούσε να έχει οποιαδήποτε επίπτωση επί του επιπέδου των επιβληθέντων στην προσφεύγουσα προστίμων. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν η προσφεύγουσα ήταν σε θέση να εκφράσει, σε απάντηση στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, την άποψή της επί του ζητήματος αν τα πραγματικά περιστατικά που της προσάπτονταν με την ανακοίνωση των αιτιάσεων συνιστούσαν μια ενιαία παράβαση ή πολλές παραβάσεις.
- 74 Βεβαίως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, καίτοι η Επιτροπή, με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, προσδιόρισε όντως και περιέγραψε λεπτομερώς τα πραγματικά περιστατικά που προσάπτονταν στις επιχειρήσεις στις οποίες απευθυνόταν η εν λόγω ανακοίνωση και μνημόνευσε τις διατάξεις (άρθρο 81 ΕΚ και άρθρο 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ) που θεωρούσε ότι μπορούσαν να έχουν παραβιασθεί κατόπιν των ιδίων πραγματικών περιστατικών, το ως άνω θεσμικό όργανο δεν έλαβε σαφώς θέση επί του εν λόγω ζητήματος.

- 75 Συγκεκριμένα, αφενός, η προσφεύγουσα ορθώς επισημαίνει ορισμένο αριθμό στοιχείων στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, τα οποία ενδεχομένως υποδηλώνουν ότι η Επιτροπή θεωρούσε ότι οι επίμαχες αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού ενέργειες συνιστούσαν μια ενιαία παράβαση.
- 76 Πρέπει να μνημονευθεί, κατ' αρχάς, το σημείο 206, τρίτο εδάφιο, της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, όπου η Επιτροπή παρατήρησε τα εξής:

«Παρά τον αριθμό των παραγωγών, τη διακύμανση όσον αφορά τη συμμετοχή στις συσκέψεις και την ποικιλία του φάσματος των προϊόντων τους, το πλέγμα των διακανονισμών περί συμπαιγνίας αποτελούσε, στην πραγματικότητα, έναν συνολικό συνδυασμένο μηχανισμό που αποσκοπούσε στον έλεγχο της παγκόσμιας αγοράς σε σχέση με ολόκληρο το φάσμα των βιταμινούχων προϊόντων, με τη [Roche] στο επίκεντρο του δικτύου των συμφωνιών και των διακανονισμών.»

(«Notwithstanding the number of producers, the variation in the participation in the meetings and the diversity of their product ranges, the complex of collusive arrangements, in practice and in effect, constituted an overall coordinated scheme to control the world market across the whole range of vitamin products with [Roche] at the centre of the network of agreements and arrangements.»)

- 77 Πρέπει να μνημονευθεί, προπάντων, το σημείο 212, δεύτερο εδάφιο, της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, όπου η Επιτροπή ανέφερε, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Δεδομένης της συνέχειας και της ομοιότητας της μεθόδου η Επιτροπή θεωρεί σκόπιμο να εξετάσει στο πλαίσιο μιας και της αυτής διαδικασίας το σύνολο των συμφωνιών που καλύπτουν τις διάφορες βιταμίνες. Η Επιτροπή θα θεωρήσει την υπό εξέταση σύμπραξη ως μία συνολική ενιαία σύμπραξη για τις βιταμίνες,

λαμβανομένου υπόψη ότι η [Roche], η BASF και η Rhône-Poulenc αποτελούν τον βασικό «πυρήνα» της εν λόγω συμπράξεως και ότι οι λοιποί παραγωγοί προσχωρούν στη σύμπραξη και αποτελούν μέρος της συμπράξεως αυτής για τις συγκεκριμένες βιταμίνες τις οποίες παράγουν.»

(«Given the continuity and similarity of method, the Commission considers it appropriate to treat in one and the same procedure the complex of agreements covering the different vitamins. The Commission will consider this as one single overarching vitamin cartel with [Roche], BASF and Rhône-Poulenc forming the main 'mass' and the other producers adhering to, and forming a subset of, the cartel for the particular vitamins which they produce.»)

- 78 Στο σημείο 225, τρίτο και τέταρτο εδάφιο, της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι δεν ήταν δυνατό να επωθεί με βεβαιότητα ότι «η παράβαση» είχε παύσει εντελώς και ότι ήταν αναγκαίο να απαιτηθεί από τις επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνεται η ως άνω ανακοίνωση να θέσουν τέρμα στην «παράβαση».
- 79 Αφετέρου, η καθής ορθώς επισημαίνει, επίσης, άλλα στοιχεία στην ανακοίνωση των αιτιάσεων τα οποία είναι ικανά να καταδείξουν, αντιθέτως, ότι σκόπευε να διαπιστώσει την ύπαρξη πολλών παραβάσεων.
- 80 Συναφώς, πρέπει να μνημονευθεί ότι, στο σημείο 212, τρίτο εδάφιο, της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η Επιτροπή παρατήρησε ιδίως, επαναλαμβάνοντας τους όρους της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 16ης Δεκεμβρίου 1975, 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73, Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1975, σ. 507, σκέψη 111), τα εξής:

«Τίποτε δεν εμποδίζει την Επιτροπή να εκδώσει ενιαία απόφαση για περισσότερες παραβάσεις, έστω και αν ορισμένοι αποδέκτες δεν έχουν σχέση με ορισμένες

παραβάσεις, αρκεί να επιτρέπει η απόφαση σε κάθε αποδέκτη να σχηματίζει σαφή εικόνα των αιτιάσεων που απευθύνονται προς αυτόν. [...] Όταν και στην περίπτωση που προβλέπεται η επιβολή προστίμου, η Επιτροπή θα λάβει πλήρως υπόψη τον ρόλο τον οποίο διαδραμάτισε έκαστος των συμμετεχόντων και το μέγεθος της αγοράς για την οικεία βιταμίνη.»

(«There is no reason at all why the Commission should not make a single decision covering several infringements, even if some of the undertakings to which it is addressed are unconnected with some of these infringements, provided that the decision permits each addressee to obtain a clear picture of the complaints made against it. [...] When and if any penalty is to be assessed, the Commission will take full account of the part played by each of the participants and the size of the market for the particular vitamin concerned.»)

81 Το σημείο 212, πρώτο εδάφιο, της ανακοινώσεως των αιτιάσεων προβλέπει τα εξής:

«Η Επιτροπή θεωρεί ότι το σύνολο των παραβάσεων στην παρούσα υπόθεση παρουσιάζει όλα τα χαρακτηριστικά μιας πλήρους συμφωνίας κατά την έννοια του άρθρου 81 [ΕΚ].»

(«The Commission considers that the complex of infringements in this case present all the characteristics of a full agreement in the sense of Article 81.»)

82 Το σημείο 225, τρίτο εδάφιο, της ανακοινώσεως των αιτιάσεων αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα εξής:

«Οι παραβάσεις συνεχίστηκαν για τα περισσότερα προϊόντα επί μακρό χρονικό διάστημα μετά την έναρξη των ερευνών.»

(«The infringements continued for most products long after the start of the investigations.»)

83 Στο σημείο 226, τέταρτο εδάφιο, της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι, όσον αφορά την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, επρόκειτο να λάβει υπόψη κάθε συνεργασία που παρασχέθηκε από τους παραγωγούς «σε σχέση με κάθε προϊόν χωριστά» (in relation to each product separately).

84 Οι διάδικοι της υπό κρίση υποθέσεως επικαλούνται ορισμένα άλλα στοιχεία στο κείμενο της ανακοινώσεως των αιτιάσεων τα οποία, κατά την άποψή τους, επιβεβαιώνουν την εκ μέρους τους αντίστοιχη ερμηνεία της εν λόγω πράξεως επί του ζητήματος αν υπήρχε μία μόνο παράβαση ή περισσότερες χωριστές παραβάσεις. Τα ως άνω στοιχεία, και ιδίως η χρήση όρων όπως «διακανονισμός», «συμφωνία» ή «καρτέλ», είτε στον ενικό είτε στον πληθυντικό, δίδουν την εντύπωση ότι είναι λιγότερο σημαντικά.

85 Έτσι, αφενός, η καθής υπογραμμίζει, ιδίως, ότι οι όροι «σύνολο συμφωνιών» («complex of agreements»), «σύνολο συμφωνιών και διακανονισμών» («complex of agreements and arrangements»), «συμφωνίες περί συμπράξεως» («cartel agreements»), «συμφωνίες περί συμπαιγνίας» («collusive agreements»), που χρησιμοποιούνται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, καταδεικνύουν ότι η Επιτροπή όντως θεωρούσε ότι υφίσταντο, εν προκειμένω, πολλές χωριστές παραβάσεις.

86 Πάντως, οι ως άνω όροι, όπως και η έκφραση «διακανονισμοί περί συμπαιγνίας» («collusive arrangements») που επίσης περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, δεν μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι εμπεριέχουν κατ' ανάγκην έναν ακριβή νομικό χαρακτηρισμό όσον αφορά τον αριθμό των παραβάσεων. Συγκεκριμένα, από τη νομολογία προκύπτει ότι διάφορες μορφές διαγωγής που έχουν το ίδιο αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού

αντικείμενο και καθεμία από τις οποίες, λαμβανόμενη μεμονωμένα, εμπίπτει στην έννοια της «συμφωνίας», της «εναρμονισμένης πρακτικής» ή της «αποφάσεως ενώσεων επιχειρήσεων» κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ μπορούν να συνιστούν διαφορετικές εκδηλώσεις μιας και της αυτής παραβάσεως του εν λόγω άρθρου (απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-49/92 P, Επιτροπή κατά Anic Participazioni, Συλλογή 1999, σ. I-4125, σκέψη 113).

87 Αφετέρου, η προσφεύγουσα στηρίζεται σε πολλά χωρία της ανακοινώσεως των αιτιάσεων στα οποία η Επιτροπή χρησιμοποίησε τον όρο «καρτέλ» χωρίς να μνημονεύσει ειδικότερα τη μία ή την άλλη βιταμίνη, ιδίως δε στο σημείο 195 της ως άνω ανακοινώσεως, όπου η Επιτροπή ανέφερε, προκειμένου να επιβεβαιώσει την αρμοδιότητά της εν προκειμένω, ότι «το καρτέλ είχε αισθητά αποτελέσματα επί του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών της ΕΚ και επί του ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς» (the cartel had an appreciable effect on trade between EC Member States and competition in the Common Market).

88 Πάντως, πρώτον, η χρήση του όρου «καρτέλ» δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι προβλέπεται η ύπαρξη μιας μόνον συμπράξεως κατά την έννοια του άρθρου 81 ΕΚ. Συγκεκριμένα, ο όρος αυτός μπορεί να καταδεικνύει μια σύμπραξη οριζόντιου τύπου, αλλά μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί, γενικότερα, για τον χαρακτηρισμό μιας διάρθρωσεως ή μιας οργανώσεως που είναι υπεύθυνη για παράνομες ενέργειες σε σχέση με τους κανόνες του ανταγωνισμού. Επομένως, δεν μπορεί να αποκλεισθεί ότι ο όρος «καρτέλ» χρησιμοποιήθηκε, στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, για να περιγράψει τη συνολική οργάνωση που θέσπισαν οι παραγωγοί βιταμινών, χωρίς τούτο να αποκλείει την πιθανότητα να κριθεί ότι υφίσταντο πολλές συμπράξεις και, ως εκ τούτου, πολλές παραβάσεις. Δεύτερον, ορισμένοι ισχυρισμοί που διατυπώθηκαν με την ανακοίνωση των αιτιάσεων σε σχέση με το «καρτέλ», όπως εκείνος που αφορά τα αποτελέσματα του καρτέλ επί του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών και περιλαμβάνεται στο σημείο 195 ή εκείνος που αφορά το ότι το καρτέλ συνιστούσε εκ προθέσεως παράβαση των άρθρων 81 ΕΚ και 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ και ο οποίος περιλαμβάνεται στο σημείο 227, μπορούν επίσης να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι αποσκοπούσαν, στην πραγματικότητα, στο να περιγράψουν κοινά χαρακτηριστικά όλων των συμπράξεων που αναφέρονται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, προκειμένου να αποφευχθεί η άσκοπη επανάληψη, ανά σύμπραξη, των εν λόγω χαρακτηριστικών.

89 Όσον αφορά τη διάρθρωση της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, επί της οποίας στηρίζεται η καθής, η εν λόγω διάρθρωση έχει οργανωθεί κατά τρόπον ώστε να παρέχει, υπό τον τίτλο Γ που επιγράφεται «το καρτέλ», μια ειδική και λεπτομερή

περιγραφή των συμφωνιών περί συμπαιγνίας που αφορούν κάθε βιταμίνη χωριστά, υπό την επιφύλαξη της από κοινού αντιμετώπισης των βιταμινών Α και Ε, οι οποίες προσδιορίστηκαν, εξάλλου, ως ανήκουσες σε χωριστές αγορές. Υπό τη μικρή αυτή επιφύλαξη, η Επιτροπή εξέτασε, σε κάθε τμήμα του ως άνω τίτλου Γ, ένα συγκεκριμένο βιταμινούχο προϊόν, τα χαρακτηριστικά του, τους παραγωγούς του και τη σχετική αγορά (που προσδιορίζεται ως χωριστή αγορά), την καταγωγή, τη διάρκεια, τον βασικό μηχανισμό, τις συσκέψεις και τη λειτουργία του καρτέλ όσον αφορά τη σχετική βιταμίνη, καθώς και τους συμμετέχοντες σε αυτό. Παρά το γεγονός ότι ο τίτλος Γ της ανακοινώσεως των αιτιάσεων έχει επικεφαλίδα στον ενικό αριθμό (το καρτέλ), ο εν λόγω τίτλος άφηνε, ως εκ τούτου, σαφώς να εννοηθεί ότι υφίσταντο πολλές χωριστές συμπράξεις.

- 90 Έτσι, η συνεκτίμηση του συνόλου της ανακοινώσεως των αιτιάσεων καταδεικνύει ότι η Επιτροπή διατύπωσε, με την εν λόγω πράξη, προφανείς δισταγμούς σχετικά με τον ακριβή νομικό χαρακτηρισμό των προσαπτομένων πραγματικών περιστατικών, ως προς το αν τα εν λόγω περιστατικά συνιστούσαν μία παράβαση ή πολλές παραβάσεις, καίτοι ανέφερε απερίφραστα ότι τα περιστατικά αυτά αντέβαιναν στο άρθρο 81, παράγραφος 1, ΕΚ και στο άρθρο 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ. Επομένως, από την ανακοίνωση των αιτιάσεων δεν προέκυπτε σαφώς αν η Επιτροπή σκόπευε να κρίνει ότι υφίσταται μία παράβαση ή ότι υφίστανται πολλές παραβάσεις.
- 91 Ωστόσο, η ως άνω διαπίστωση δεν συνεπάγεται ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή, δεχόμενη, με την Απόφαση, ότι υφίσταται μια χωριστή παράβαση για καθεμία από τις σχετικές βιταμίνες, προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας της προσφεύγουσας.
- 92 Είναι αληθές ότι, με την απόφαση της 3ης Ιουλίου 1991, C-62/86, ΑΚΖΟ κατά Επιτροπής (Συλλογή 1991, σ. I-3359, σκέψη 29), την οποία επικαλέστηκε η προσφεύγουσα, το Δικαστήριο ανέφερε ότι «[η] ανακοίνωση των αιτιάσεων πρέπει να αναφέρει, κατά τρόπο σαφή, τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή καθώς και τον χαρακτηρισμό που τους προσδίδει».

- 93 Ωστόσο, πρέπει επίσης να υπομνηστεί ότι, κατά τη νομολογία, η απόφαση περί διαπιστώσεως παραβάσεως δεν πρέπει κατ' ανάγκην να αποτελεί ακριβές αντίγραφο της ανακοινώσεως των αιτιάσεων. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή πρέπει να είναι σε θέση να λάβει υπόψη, με την εν λόγω απόφαση, τις απαντήσεις που οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις έδωσαν στην ανακοίνωση των αιτιάσεων. Συναφώς, η Επιτροπή πρέπει να μπορεί όχι μόνο να δεχθεί ή να απορρίψει τα επιχειρήματα των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, αλλά και να προβεί σε δική της ανάλυση των πραγματικών περιστατικών που αυτές προβάλλουν είτε για να εγκαταλείψει τις αιτιάσεις που θα αποδειχθούν αβάσιμες είτε για να διαμορφώσει ή να συμπληρώσει, τόσο νομικώς όσο και όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά, την επιχειρηματολογία της προς στήριξη των αιτιάσεων τις οποίες διατυπώνει (αποφάσεις του Δικαστηρίου ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, σκέψη 47 ανωτέρω, σκέψεις 91 και 92 Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 80 ανωτέρω, σκέψεις 437 και 438, και της 29ης Οκτωβρίου 1980, 209/78 έως 215/78 και 218/78, Van Landewyck κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 207, σκέψη 68).
- 94 Ειδικότερα, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών απόκειται στην ίδια την πράξη στην οποία περιλαμβάνεται η απόφαση και ότι το δικαίωμα ακροάσεως εκτείνεται σε όλα τα πραγματικά ή νομικά στοιχεία που συνιστούν τη βάση της πράξεως στην οποία περιλαμβάνεται η απόφαση, όχι όμως στην τελική θέση που προτίθεται να λάβει η διοίκηση (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 21ης Ιανουαρίου 1999, T-129/95, T-2/96 και T-97/96, Neue Maxhütte Stahlwerke και Lech-Stahlwerke κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-17, σκέψη 231, και της 3ης Δεκεμβρίου 2003, T-16/02, Audi κατά ΓΕΕΑ, Συλλογή 2003, σ. II-5167, σκέψη 75).
- 95 Έτσι, αφενός, υπάρχει προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας οφειλόμενη σε απόκλιση μεταξύ της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και της τελικής αποφάσεως μόνον όταν μια αιτίαση που περιελήφθη στην τελική απόφαση δεν είχε εκτεθεί επαρκώς στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ώστε να παράσχει τη δυνατότητα στους αποδέκτες της να αμυνθούν. Αφετέρου, ο νομικός χαρακτηρισμός των πραγματικών περιστατικών που περιέχεται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων δεν μπορεί, εξ ορισμού, να είναι παρά προσωρινός και μια μεταγενέστερη απόφαση της Επιτροπής δεν μπορεί να ακυρωθεί με μοναδική αιτιολογία ότι τα τελικά συμπεράσματα που αντλούνται από τα πραγματικά αυτά περιστατικά δεν αντιστοιχούν ακριβώς στον προσωρινό αυτό χαρακτηρισμό. Πράγματι, η Επιτροπή οφείλει να ακούσει τους αποδέκτες της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και, ενδεχομένως, να λάβει υπόψη τις παρατηρήσεις που διατυπώνουν προς απάντηση στις αιτιάσεις ώστε να τροποποιήσει την ανάλυσή της, σεβόμενη ακριβώς τα δικαιώματα άμυνάς τους (απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 2004, T-44/00, Mannesmannröhren-Werke κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2223, σκέψεις 98 έως 100).

- 96 Εν προκειμένω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με την Απόφαση, η Επιτροπή απλώς διευθέτησε και αποσαφήνισε τη νομική επιχειρηματολογία στην οποία στήριξε τις αιτιάσεις τις οποίες δέχθηκε και ότι δεν εμπόδισε, επομένως, την προσφεύγουσα να γνωστοποιήσει την άποψή της επί των αιτιάσεων αυτών πριν εκδώσει την Απόφαση (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-9/89, Hüls κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-499, σκέψεις 59 έως 65). Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα έπρεπε να αντιληφθεί, κατόπιν της αναγνώσεως της ανακοινώσεως των αιτιάσεων, ότι η Επιτροπή δεν απέκλειε το ενδεχόμενο να διαπιστώσει ότι υφίστανται πολλές χωριστές παραβάσεις. Βεβαίως, η Επιτροπή θα μπορούσε να αποφύγει την ατυχή σύγχυση και αντίφαση που χαρακτηρίζουν τη νομική εκτίμηση που περιέχεται στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ως προς το ζήτημα αν επρόκειτο για μία μόνο παράβαση ή για περισσότερες παραβάσεις, εάν είχε διατυπώσει σαφέστερα την εναλλακτική λύση που παρουσιαζόταν συναφώς, και ως προς το οποίο επιφυλάχθηκε να αποφανθεί με την τελική απόφασή της. Ωστόσο, η ως άνω σύγχυση και αντίφαση δεν εμπόδισαν την προσφεύγουσα να γνωστοποιήσει την άποψή της επί του ζητήματος αυτού με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων.
- 97 Όπως ορθώς επεσήμανε η καθής, από την ως άνω απάντηση προκύπτει, εξάλλου, ότι η προσφεύγουσα είχε, τουλάχιστον, επίγνωση του ότι η διοικητική διαδικασία μπορούσε να αφορά πολλές παραβάσεις. Συγκεκριμένα, στη σελίδα 5 της εν λόγω απαντήσεως, η προσφεύγουσα, μετά το πέρας της περιγραφής των μέτρων που είχε λάβει για την πρόληψη μελλοντικών παραβάσεων του δικαίου του ανταγωνισμού, παρατήρησε ότι είχε «παύσει πάραυτα να διαπράττει τις παραβάσεις που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας» (immediately brought to an end the infringements which are subject of this proceedings). Το γεγονός, το οποίο επικαλέστηκε η προσφεύγουσα, ότι η ως άνω παρατήρηση διατυπώθηκε στο πλαίσιο επιχειρημάτων που αποσκοπούσαν στο να πεισθεί η Επιτροπή να αναγνωρίσει την ύπαρξη ελαφρυντικών περιστάσεων υπέρ της προσφεύγουσας ουδόλως αποκλείει τη δυνατότητα να συναχθεί εξ αυτού ότι η προσφεύγουσα είχε επίγνωση, κατά το στάδιο αυτό της διοικητικής διαδικασίας, του ότι, μετά την περάτωση της εν λόγω διαδικασίας, μπορούσαν να της προσαφθούν πολλές παραβάσεις.
- 98 Επιπλέον, η καθής ορθώς επικαλείται το γεγονός ότι, σε αντίθεση με την προσφεύγουσα, η Roche, που ήταν αποδέκτης της ίδιας ανακοινώσεως των αιτιάσεων, διατύπωσε, με την απάντησή της στην ως άνω ανακοίνωση, παρατηρήσεις ως προς το ζήτημα αν υπήρχε μία ή πολλές παραβάσεις. Συναφώς, έχει ελάχιστη σημασία το ότι η Roche διευκρίνισε ότι, κατά τη γνώμη της,

η Επιτροπή έπρεπε να διαπιστώσει την ύπαρξη πολλών χωριστών παραβάσεων. Σε αντίθεση με ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, από τον ως άνω προσανατολισμό των παρατηρήσεων της Roche δεν μπορεί να συναχθεί ότι η εν λόγω επιχείρηση είχε αντιληφθεί την ανακοίνωση των αιτιάσεων υπό την έννοια ότι στους αποδέκτες της εν λόγω αποφάσεως είχε προσαφθεί η συμμετοχή σε μία μόνο συνολική σύμπραξη. Εν πάση περιπτώσει, δεν συντρέχει λόγος να εξεταστεί το ζήτημα με ποιον τρόπο η Roche ερμήνευσε την ανακοίνωση των αιτιάσεων, κατά το μέτρο που αυτό που έχει σημασία είναι το αντικειμενικό περιεχόμενο της εν λόγω ανακοινώσεως. Πάντως, συναφώς, η προσφεύγουσα εσφαλμένως υποστηρίζει ότι με την ανακοίνωση των αιτιάσεων της προσήφθη η συμμετοχή σε μία μόνο συνολική σύμπραξη. Η ανακοίνωση των αιτιάσεων περιείχε, πέραν των στοιχείων που κατατείνουν σε ένα τέτοιο συμπέρασμα, πολλά στοιχεία που κατατείνουν στο συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε, εν τέλει, η Επιτροπή με την Απόφασή της.

99 Υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφεύγουσα ήταν σε θέση να επιχειρήσει, όπως έπραξε η Roche, να προσανατολίσει προς την κατεύθυνση που επιθυμούσε τη νομική ανάλυση της Επιτροπής, η οποία έδιδε την εντύπωση ότι δεν είχε καταλήξει σε οριστικό συμπέρασμα όσον αφορά το ζήτημα αν οι προσαπτόμενες συμπεριφορές συνιστούσαν μία μόνο ή πολλές παραβάσεις. Οι αμφισημίες που περιέχει η ανακοίνωση των αιτιάσεων ουδόλως εμπόδιζαν την προσφεύγουσα να ενεργήσει κατ' αυτόν τον τρόπο. Επομένως, το γεγονός ότι η προσφεύγουσα δεν ανέπτυξε, με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, επιχειρήματα ως προς το ζήτημα αυτό ήταν μια αποκλειστικώς δική της επιλογή.

100 Έτσι, η Επιτροπή, υιοθετώντας μια σαφή και πλήρη τελική θέση ως προς τον νομικό χαρακτηρισμό των προσαπτομένων παράνομων πράξεων, η οποία συνίσταται στο να καταλογισθούν στην προσφεύγουσα τόσες παραβάσεις του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ όσες ήσαν και οι βιταμίνες τις οποίες αφορούσαν οι ως άνω πράξεις, δεν προσέβαλε το δικαίωμα ακροάσεως της προσφεύγουσας.

101 Από όλες τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι ο πρώτος και ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν.

- 102 Τέλος, εφόσον, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, εν είδει τελικής παρατηρήσεως μετά το πέρας της εκθέσεως των επιχειρημάτων προς στήριξη του πρώτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ότι το ζήτημα που θέτει ο ως άνω λόγος ακυρώσεως δεν είναι μόνο διαδικαστικό ζήτημα και παρατήρησε ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν προβλέπουν ότι, για μια σύμπραξη που καλύπτει πολλά προϊόντα, η Επιτροπή μπορεί να πολλαπλασιάσει τα πρόστιμα με τον αριθμό των εν λόγω προϊόντων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, έστω και αν υποθεθεί ότι, με την παρατήρηση αυτή, προσήφθη στην Επιτροπή ότι παρέβη επίσης τις κατευθυντήριες γραμμές ως εκ του ότι διαπίστωσε, με την Απόφαση, ότι υφίστανται τόσες παραβάσεις όσα είναι και τα σχετικά βιταμινούχα προϊόντα και ως εκ του ότι επέβαλε, κατ' αυτόν τον τρόπο, στην προσφεύγουσα τον ίδιο αριθμό προστίμων με τον αριθμό των εν λόγω προϊόντων, μια τέτοια αιτίαση βαίνει, προφανώς, πέραν του πλαισίου του ως άνω λόγου ακυρώσεως και συνιστά νέο απαράδεκτο ισχυρισμό, κατά την έννοια του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, κατά το μέτρο που δεν στηρίζεται στο παραμικρό νομικό ή πραγματικό στοιχείο που ανέκυψε κατά την ένδικη διαδικασία.

B — Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως κατά τον καθορισμό του ποσού εκκινήσεως ορισμένων προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

- 103 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί τα ποσά εκκινήσεως των προστίμων που καθορίστηκαν για την ίδια από την Επιτροπή λόγω της σοβαρότητας των παραβάσεων, τα οποία είναι, κατά τη γνώμη της, αυθαίρετα, δυσανάλογα και αντίθετα προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.
- 104 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι, στις αιτιολογικές σκέψεις 680 και 681 της Αποφάσεως, εκτίθεται σαφώς ότι, κατά τον υπολογισμό του ποσού εκκινήσεως των προστίμων, ελήφθη υπόψη, για κάθε επιχείρηση, η σχετική σημασία της σε καθεμία από τις σχετικές αγορές προϊόντων και, ακριβέστερα, ο παγκόσμιος κύκλος

εργασιών της για κάθε βιταμίνη. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν ακολούθησε το ως άνω κριτήριο και επέδειξε ασυνεπή συμπεριφορά κατά τον υπολογισμό των ποσών εκκινήσεως των προστίμων από δύο κύριες απόψεις.

105 Πρώτον, τα ποσά εκκινήσεως ορισμένων προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα είναι δυσανάλογα σε σχέση με εκείνα που καθορίστηκαν για άλλα μέρη των ιδίων συμπράξεων. Έτσι, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι, για τις παραβάσεις που αφορούν τις βιταμίνες Β 5, C και E, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή, το ποσό εκκινήσεως του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα, το οποίο εκφράζεται ως ποσοστό επί τοις εκατό του παγκόσμιου κύκλου εργασιών της επιχειρήσεως για τη σχετική βιταμίνη, είναι πολύ υψηλότερο από εκείνο που καθορίστηκε για τη Roche, παρά το γεγονός ότι το μερίδιο αγοράς της Roche ήταν, εν πάση περιπτώσει, σαφώς μεγαλύτερο από εκείνο της προσφεύγουσας και ότι, ακόμη και κατά την Επιτροπή, ο ρόλος της Roche ως πρωτοστάτη στις συμπράξεις ήταν πολύ διαφορετικός από αυτόν της προσφεύγουσας.

106 Δεύτερον, τα ποσά εκκινήσεως ορισμένων προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα ποικίλλουν κατά δυσανάλογο τρόπο ανάλογα με τις διάφορες παραβάσεις, έστω και αν τα μερίδια αγοράς της προσφεύγουσας για τις διάφορες σχετικές βιταμίνες ήταν πολύ παρεμφερή. Έτσι, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, στην περίπτωση των βιταμινών A και B 2, τοποθετήθηκε στη δεύτερη κατηγορία (μετά τη Roche), διότι είχε μερίδια αγοράς 32 % και 29 % αντιστοίχως, ενώ, στην περίπτωση της βιταμίνης E, τοποθετήθηκε στην πρώτη κατηγορία (μαζί με τη Roche), έστω και αν το μερίδιό της αγοράς (29 %) ήταν ισοδύναμο ή χαμηλότερο από το μερίδιό της αγοράς στις περιπτώσεις των βιταμινών A και B 2 και παρά τις ομοιότητες ως προς τη διάρθρωση των τριών αυτών αγορών. Η προσφεύγουσα συνάγει ότι έπρεπε να τοποθετηθεί στη δεύτερη κατηγορία για όλες αυτές τις παραβάσεις και ότι η άνιση αυτή μεταχείριση, για την οποία δεν παρασχέθηκε καμία εξήγηση από την Επιτροπή, είναι αδικαιολόγητη.

107 Η καθής αντιτάσσει ότι τα ποσά εκκινήσεως των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα ευρίσκονται εντός των ορίων διακυμάνσεως που η καθής μπορεί να επιβάλει δυνάμει της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει και ότι τα εν λόγω ποσά είναι αντικειμενικώς δικαιολογημένα.

- 108 Η καθής, προσδιορίζοντας τις κατηγορίες που αφορούν κάθε παράβαση, προκειμένου να σταθμίσει προσηκόντως τα πρόστιμα, έλαβε υπόψη τάξεις μεγέθους αντί να στηριχθεί σε μαθηματικούς τύπους. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 685, 689 και 691 της Αποφάσεως, οι επιχειρήσεις τοποθετήθηκαν σε μια δεύτερη κατηγορία μετά τη Roche όταν τα μερίδιά τους αγοράς ήσαν αισθητά χαμηλότερα από εκείνα της Roche, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της προσφεύγουσας στο πλαίσιο των αφορωσών τις βιταμίνες Β 5 και C παραβάσεων.
- 109 Ωστόσο, για τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις, αποφασίστηκε, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών των δύο αυτών αγορών, τις οποίες κατείχαν κατ' ουσίαν η BASF και η Roche, ότι οι τελευταίες επιχειρήσεις είχαν το ίδιο ειδικό βάρος ως προς τη λειτουργία του καρτέλ και ότι η απόκλιση των μεριδίων στις εν λόγω αγορές δεν συνιστούσε έγκυρη ένδειξη ως προς τον ρόλο που διαδραμάτισε κάθε επιχείρηση στην παράβαση, ούτε ως προς τη συνολική διάστασή τους. Ακριβώς για τον λόγο αυτό, ουδεμία χωριστή κατηγορία δημιουργήθηκε για τις εν λόγω παραβάσεις και το ποσό εκκινήσεως των προστίμων καθορίστηκε λαμβάνοντας υπόψη μόνον το μέγεθος της αγοράς.
- 110 Στο πλαίσιο της εκτελέσεως των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας τη λήψη των οποίων διέταξε το Πρωτοδικείο, η καθής παρέσχε ορισμένες διευκρινίσεις ως προς τη μέθοδο που ακολούθησε κατά τον καθορισμό των ποσών εκκινήσεως των προστίμων που επιβλήθηκαν με την Απόφαση.
- 111 Ειδικότερα, η καθής ανέφερε ότι, προκειμένου να διαμορφώσει, σε συνάρτηση με το μέγεθος κάθε αγοράς βιταμινούχου προϊόντος, το ποσό εκκινήσεως που αντιστοιχούσε στη σοβαρότητα καθεμίας από τις παραβάσεις (στο εξής: γενικό ποσό εκκινήσεως), προσέφυγε στα στοιχεία που αφορούν το μέγεθος της αγοράς στο επίπεδο του ΕΟΧ για το τελευταίο πλήρες έτος της παραβάσεως. Επίσης, η καθής προσδιόρισε τα ως άνω στοιχεία για καθένα από τα επίμαχα βιταμινούχα προϊόντα και διευκρίνισε ότι τα γενικά ποσά εκκινήσεως, στις περιπτώσεις που η κατανομή σε κατηγορίες πραγματοποιήθηκε από την Επιτροπή, παρέμειναν συνδεδεμένα με την πρώτη κατηγορία κάθε παραβάσεως.

- 112 Στο ίδιο πλαίσιο, η καθής ανέφερε με ποιον τρόπο είχε καθορίσει το ακριβές ποσό εκκινήσεως που εφαρμόστηκε —για καθεμία από τις παραβάσεις για τις οποίες είχε καταλείψει τα μέλη της συμπράξεως σε κατηγορίες κατ' εφαρμογήν του σημείου 1 Α, τέταρτο και έκτο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών— στις επιχειρήσεις που είχαν καταταγεί στη δεύτερη κατηγορία. Συναφώς, η καθής διευκρίνισε ότι είχε υπολογίσει το ποσό εκκινήσεως για τη δεύτερη κατηγορία σύμφωνα με την αναλογία μεταξύ του μέσου όρου των παγκόσμιων κύκλων εργασιών που συνδέονται με το προϊόν (στο εξής, επίσης: σχετικοί κύκλοι εργασιών) των επιχειρήσεων που είχαν καταταγεί στην κατηγορία αυτή και του μέσου όρου των σχετικών κύκλων εργασιών των επιχειρήσεων που είχαν καταταγεί στην πρώτη κατηγορία, υπό την επιφύλαξη στρογγυλοποιήσεως. Τα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν προς τούτο ήταν εκείνα του τελευταίου πλήρους ημερολογιακού έτους της παραβάσεως, όπως αυτά εμφανίζονται, εκτός παρενθέσεων, στην πρώτη στήλη των πινάκων που αφορούν τις διάφορες αγορές βιταμινούχων προϊόντων και περιλαμβάνονται στην αιτιολογική σκέψη 123 της Απόφασεως.
- 113 Έτσι, π.χ., ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη Α παράβαση, το γενικό ποσό εκκινήσεως, το οποίο καθορίστηκε σε 30 εκατομμύρια ευρώ σε συνάρτηση με το μέγεθος της ευρωπαϊκής αγοράς της εν λόγω βιταμίνης το 1998, επιβλήθηκε στη Roche, η οποία είχε καταταγεί στην πρώτη κατηγορία, και αναπροσαρμόστηκε για την BASF και την Aventis, οι οποίες είχαν καταταγεί στη δεύτερη κατηγορία, σε 18 εκατομμύρια ευρώ, ήτοι στο 60% των 30 εκατομμυρίων ευρώ, δεδομένου ότι ο μέσος όρος των σχετικών κύκλων εργασιών των τελευταίων αντιπροσώπευε το 60,64% του σχετικού κύκλου εργασιών της Roche.
- 114 Η προσφεύγουσα, λαμβάνοντας υπόψη τις ως άνω διευκρινίσεις —τις οποίες θεωρεί ουσιώδεις και ως προς τις οποίες λυπάται που δεν περιελήφθησαν στην Απόφαση και που δεν τις έλαβε από την Επιτροπή εγκαίρως παρά τις πολλές σχετικές αιτήσεις της πριν από την άσκηση της υπό κρίση προσφυγής—, διατύπωσε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, συμπληρωματικές αιτιάσεις κατά των ποσών εκκινήσεως που καθορίστηκαν για την ίδια με την Απόφαση.
- 115 Έτσι, πρώτον, η προσφεύγουσα, προβάλλοντας κατ' αρχάς ότι ορισμένα από τα στοιχεία που προσκομίστηκαν από την Επιτροπή στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, όσον αφορά τόσο το μέγεθος των ευρωπαϊκών αγορών βιταμινούχων προϊόντων όσο και τα γενικά ποσά εκκινήσεως, δεν

αντιστοιχούσαν σε εκείνα που περιλαμβάνονται στην Απόφαση, παρατήρησε ότι, κατά τη διαμόρφωση των γενικών ποσών εκκινήσεως σε συνάρτηση με το μέγεθος των ευρωπαϊκών αγορών του σχετικού προϊόντος, η Επιτροπή καθόρισε για τις αγορές μικρότερου μεγέθους ένα ποσό το οποίο, εκφραζόμενο ως ποσοστό επί τοις εκατό του μεγέθους της αγοράς, είναι σαφώς υψηλότερο από εκείνο που καθορίστηκε για τις μεγαλύτερες αγορές. Έτσι, η προσφεύγουσα προσήψε στην Επιτροπή ότι δεν προσκόμισε κανένα στοιχείο που να παρέχει τη δυνατότητα να δικαιολογηθεί η κατάσταση αυτή.

116 Δεύτερον, η προσφεύγουσα προέβαλε ότι αποτέλεσε πηγή στρεβλώσεων η μέθοδος της Επιτροπής που συνίστατο στη δημιουργία κατηγοριών και στον υπολογισμό του ποσού εκκινήσεως για τη δεύτερη κατηγορία σε συνάρτηση με την αναλογία μεταξύ του μέσου όρου των σχετικών κύκλων εργασιών των επιχειρήσεων που είχαν καταταγεί στην κατηγορία αυτή και του μέσου όρου των σχετικών κύκλων εργασιών των επιχειρήσεων που είχαν καταταγεί στην πρώτη κατηγορία. Η μέθοδος αυτή οδήγησε στο να επιβληθούν στην προσφεύγουσα, για τις αφορώσες τις βιταμίνες Β 5, C και E παραβάσεις, ποσά εκκινήσεως αισθητά υψηλότερα από εκείνα που θα προέκυπταν, σύμφωνα με μια «κλασική, απλή και πιο ορθολογική» μέθοδο, από τον υπολογισμό των ποσών απευθείας ως ποσοστού του ποσού εκκινήσεως που επιβλήθηκε στον κύριο επιχειρηματία, βάσει της αναλογίας μεταξύ του σχετικού κύκλου εργασιών της προσφεύγουσας και εκείνου του εν λόγω επιχειρηματία. Πάντως, κατά την προσφεύγουσα, η ως άνω μέθοδος των κατηγοριών και των μέσων όρων είναι ασυμβίβαστη με τις κατευθυντήριες γραμμές, που ουδόλως μνημονεύουν τέτοιους μέσους όρους, οι οποίοι δεν μπορούν, εξάλλου, να εκφράσουν το ειδικό βάρος και, κατά συνέπεια, την πραγματική επίπτωση της συμπεριφοράς καθεμίας από τις επιχειρήσεις που είναι μέρη της συμπράξεως.

117 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η καθής απάντησε στις ως άνω συμπληρωματικές αιτιάσεις προβάλλοντας, ιδίως, ότι η Απόφαση διευκρινίζει επαρκώς κατά νόμον με ποιον τρόπο υπολογίστηκαν τα ποσά εκκινήσεως των προστίμων, ότι το γενικό ποσό εκκινήσεως συνδέθηκε όχι με τον κύριο επιχειρηματία, αλλά με την πρώτη κατηγορία και, ως εκ τούτου, με όλες τις επιχειρήσεις που είχαν καταταγεί στην κατηγορία αυτή και ότι, έστω και αν άλλες προσεγγίσεις ήσαν πιθανές, η προσέγγιση που ακολουθήθηκε εν προκειμένω είναι ορθολογική και συνεπής.

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

α) Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

- 118 Εκ προοιμίου, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι από τις αιτιολογικές σκέψεις 655 έως 775 της Αποφάσεως προκύπτει ότι τα επιβληθέντα από την Επιτροπή πρόστιμα λόγω των διαπιστωθεισών παραβάσεων του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ επιβλήθηκαν δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και ότι η Επιτροπή —έστω και αν η Απόφαση δεν αναφέρεται ρητώς στις κατευθυντήριες γραμμές— προσδιόρισε το ποσό των προστίμων εφαρμόζοντας τη μέθοδο που καθορίζεται στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές.
- 119 Πάντως, καίτοι η Επιτροπή διαθέτει εξουσία εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό του ύψους κάθε προστίμου, χωρίς να είναι υποχρεωμένη να εφαρμόζει συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο (απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-150/89, Martinelli κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1165, σκέψη 59), δεν μπορεί να αποστεί από τους κανόνες με τους οποίους έχει αυτοδεσμευθεί (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, T-7/89, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, σ. II-1711, σκέψη 53, η οποία επικυρώθηκε, κατ' αναίρεση, με την απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Ιουλίου 1999, C-51/92 P, Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. I-4235). Δεδομένου ότι οι κατευθυντήριες γραμμές αποτελούν ένα μέσον το οποίο αποσκοπεί στο να διευκρινισθούν, τηρουμένων των κανόνων δικαίου υπέρτερης τυπικής ισχύος, τα κριτήρια που η Επιτροπή προτίθεται να εφαρμόσει κατά την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει κατά τον καθορισμό των προστίμων, η Επιτροπή οφείλει πράγματι, κατά την επιμέτρηση των προστίμων, να λαμβάνει υπόψη τα προβλεπόμενα στις κατευθυντήριες γραμμές, ιδίως τα στοιχεία που προβλέπονται από επιτακτικούς κανόνες (απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 2004, T-67/00, T-68/00, T-71/00 και T-78/00, JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2501, σκέψη 537).
- 120 Σύμφωνα με τη μέθοδο που καθορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές, η Επιτροπή λαμβάνει ως σημείο εκκινήσεως για τον υπολογισμό του ποσού των επιβλητέων στις οικείες επιχειρήσεις προστίμων ένα συγκεκριμένο ποσό σε συνάρτηση με τη

σοβαρότητα της παραβάσεως. Η εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη φύση της ίδιας της παραβάσεως, τον πραγματικό της αντίκτυπο επί της αγοράς, εφόσον αυτός είναι δυνατό να εκτιμηθεί, και την έκταση της οικείας γεωγραφικής αγοράς (σημείο 1 Α, πρώτο εδάφιο). Στο πλαίσιο αυτό, οι παραβάσεις ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες, ήτοι στις «ελαφρές παραβάσεις», για τις οποίες το ποσό των προβλεπομένων προστίμων είναι μεταξύ 1 000 και 1 εκατομμυρίου ευρώ, στις «σοβαρές παραβάσεις», για τις οποίες το ποσό των προβλεπομένων προστίμων είναι μεταξύ 1 εκατομμυρίου και 20 εκατομμυρίων ευρώ και στις «πολύ σοβαρές παραβάσεις» για τις οποίες το ποσό των προβλεπομένων προστίμων υπερβαίνει τα 20 εκατομμύρια ευρώ (σημείο 1 Α, δεύτερο εδάφιο, πρώτη έως τρίτη περίπτωση). Εντός καθεμίας από τις ανωτέρω κατηγορίες, η κλιμάκωση των προβλεπομένων κυρώσεων καθιστά δυνατή, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, τη διαφοροποίηση της μεταχειρίσεως που είναι σκόπιμο να επιφυλαχθεί στις επιχειρήσεις ανάλογα με τη φύση των παραβάσεων που αυτές έχουν διαπράξει (σημείο 1 Α, τρίτο εδάφιο). Επί πλέον, είναι αναγκαίο, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, να λαμβάνεται υπόψη η πραγματική οικονομική δυνατότητα του αυτουργού της παραβάσεως να προξενήσει σημαντική ζημία σε άλλους οικονομικούς παράγοντες, ιδίως στους καταναλωτές, και να καθορίζεται το ποσό του προστίμου σε ένα επίπεδο που εξασφαλίζει τον αρκούντως αποτρεπτικό χαρακτήρα του εν λόγω προστίμου (σημείο 1 Α, τέταρτο εδάφιο).

121 Εντός καθεμίας από τις τρεις κατηγορίες παραβάσεων που καθορίστηκαν ανωτέρω, είναι ενδεχομένως σκόπιμο, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές, να γίνεται στάθμιση, σε ορισμένες περιπτώσεις, του συγκεκριμένου ποσού, προκειμένου να ληφθεί υπόψη το ειδικό βάρος και, ως εκ τούτου, ο πραγματικός αντίκτυπος της παράνομης συμπεριφοράς κάθε επιχειρήσεως επί του ανταγωνισμού, ιδίως αν υφίστανται σημαντικές διαφορές ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων που διαπράττουν το ίδιο είδος παραβάσεως και να προσαρμοστεί, κατά συνέπεια, το σημείο εκκινήσεως του βασικού ποσού ανάλογα με τον ειδικό χαρακτήρα κάθε επιχειρήσεως (σημείο 1 Α, έκτο εδάφιο).

122 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ούτε τον πολύ σοβαρό χαρακτήρα των παραβάσεων που της προσάπτονται με την Απόφαση ούτε τις εκτιμήσεις επί των οποίων η Επιτροπή στηρίχθηκε προκειμένου να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι ως άνω παραβάσεις είναι πολύ σοβαρές και οι οποίες αφορούν τη φύση των εν λόγω παραβάσεων, την πραγματική επίπτωσή τους επί της αγοράς και την έκταση της επίμαχης γεωγραφικής αγοράς (αιτιολογικές σκέψεις 662 έως 674 της Αποφάσεως).

- 123 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ούτε το κριτήριο, το οποίο ακολούθησε εν προκειμένω η Επιτροπή (αιτιολογική σκέψη 675) και το οποίο συνίσταται στο να λαμβάνεται υπόψη, για τον καθορισμό του ποσού εκκινήσεως των προστίμων, το μέγεθος των διαφόρων σχετικών αγορών βιταμινούχων προϊόντων. Το κριτήριο αυτό εκφράζεται, κατ' ουσίαν, με τον καθορισμό, σε συνάρτηση με το μέγεθος κάθε σχετικής αγοράς, του γενικού ποσού εκκινήσεως, το οποίο συνδέθηκε, εν συνεχεία, με την πρώτη κατηγορία επιχειρήσεων που διαμόρφωσε η Επιτροπή για κάθε παράβαση, στις περιπτώσεις που εφαρμόστηκε διαφοροποιημένη μεταχείριση δυνάμει του σημείου 1 Α, τέταρτο και έκτο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών, ή, ελλείψει τέτοιας διαφοροποιημένης μεταχειρίσεως, με όλες τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις.
- 124 Επιπλέον, κατά την έγγραφη διαδικασία, η προσφεύγουσα ουδόλως αμφισβήτησε το απόλυτο επίπεδο των γενικών ποσών εκκινήσεως. Ακόμη και ως προς τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις, για τις οποίες ουδεμία κατανομή σε κατηγορίες πραγματοποιήθηκε από την Επιτροπή, η προσφεύγουσα δεν κατήγγειλε, κατά την εν λόγω διαδικασία, ότι το ποσό των 20 εκατομμυρίων ευρώ που είχε καθοριστεί για τη Roche και για την ίδια ήταν υπερβολικό σε απόλυτους όρους, αλλά ότι δεν υπήρξε διαφοροποίηση του ποσού μεταξύ των δύο επιχειρήσεων ή, με άλλες λέξεις, ότι το ποσό που καθορίστηκε για την ίδια ήταν υπερβολικό σε σχέση με το ποσό που καθορίστηκε για τη Roche.
- 125 Ωστόσο, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και βάσει των διευκρινίσεων που παρέσχε η καθής στο πλαίσιο της εκτελέσεως των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας, η προσφεύγουσα αμφισβήτησε τον τρόπο με τον οποίο διεξήχθη εν προκειμένω ο καθορισμός των γενικών ποσών εκκινήσεως από την Επιτροπή. Με τα επιχειρήματα που εκτίθενται στη σκέψη 115 ανωτέρω, η προσφεύγουσα επικαλείται την προβαλλόμενη ασυνέπεια μεταξύ των στοιχείων που η καθής ισχυρίζεται ότι χρησιμοποίησε και εκείνων που περιλαμβάνονται στην απόφαση, καθώς και την έλλειψη δικαιολογήσεως του γεγονότος ότι, για τις αγορές μικρότερου μεγέθους, το γενικό ποσό εκκινήσεως, που εκφράζεται ως ποσοστό επί τοις εκατό του μεγέθους της αγοράς, είναι σαφώς υψηλότερο απ' ό,τι για τις μεγαλύτερες αγορές.

126 Προτού εξεταστούν οι αφορώσες τα ποσά εκκινήσεως που επιβλήθηκαν ειδικώς στην προσφεύγουσα αιτιάσεις, πρέπει να εξεταστεί το παραδεκτό, με γνώμονα το άρθρο 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, και, ενδεχομένως, το βάσιμο των νέων αιτιάσεων που αφορούν τη διαμόρφωση των γενικών ποσών εκκινήσεως σε συνάρτηση με το μέγεθος της επηρεασθείσας αγοράς.

β) Επί της διαμορφώσεως των γενικών ποσών εκκινήσεως σε συνάρτηση με το μέγεθος της επηρεασθείσας αγοράς

127 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι αιτιάσεις που προέβαλε η προσφεύγουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση όσον αφορά τη διαμόρφωση των γενικών ποσών εκκινήσεως σε συνάρτηση με το μέγεθος της επηρεασθείσας αγοράς είναι παραδεκτές, κατά το μέτρο που στηρίζονται σε στοιχεία τα οποία αποκαλύφθηκαν από την καθής κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Ειδικότερα, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η Επιτροπή, τονίζοντας, στην αιτιολογική σκέψη 675 της Αποφάσεως, ότι «προκειμένου να προσδιορίσει το αρχικό ποσό των προστίμων, [έλαβε] υπόψη το μέγεθος καθεμιάς από τις διάφορες αγορές βιταμινών», δεν διευκρίνισε αν αναφερόταν στις αγορές στο επίπεδο του ΕΟΧ ή σε παγκόσμιο επίπεδο ούτε ποια ήταν η περίοδος αναφοράς που έγινε δεκτή για την εκτίμηση του μεγέθους των αγορών, ζητήματα τα οποία αποσαφηνίστηκαν με τις διευκρινίσεις που παρέσχε η καθής στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας (βλ. σκέψη 110 ανωτέρω).

128 Ωστόσο, προκύπτει ότι οι ως άνω αιτιάσεις είναι αβάσιμες.

129 Όσον αφορά τα σχετικά στοιχεία, υπάρχει όντως ασυμφωνία μεταξύ των ισχυρισμών που περιέχονται στην απάντηση της καθής στις γραπτές ερωτήσεις και της Αποφάσεως όσον αφορά, αφενός, το μέγεθος της αγοράς της βιταμίνης Β 5 στο επίπεδο του ΕΟΧ το 1998 και, αφετέρου, τα γενικά ποσά εκκινήσεως που καθορίστηκαν για τις αφορώσες τις βιταμίνες Α, Β 2 και C παραβάσεις. Ωστόσο, η ασυμφωνία αυτή δεν έχει καμία πρακτική συνέπεια, καθόσον οφείλεται προφανώς σε τυπογραφικά σφάλματα που διέπραξε η καθής κατά τη σύνταξη της εν λόγω

απαντήσεως, όπως αναγνώρισε η τελευταία κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, διευκρινίζοντας ότι τα ορθά στοιχεία ήσαν εκείνα που περιλαμβάνονταν στην Απόφαση.

130 Όσον αφορά την έλλειψη δικαιολογήσεως του γεγονότος ότι, για τις αγορές μικρότερου μεγέθους, το γενικό ποσό εκκινήσεως, που εκφράζεται ως ποσοστό επί τοις εκατό του μεγέθους της αγοράς, είναι σαφώς υψηλότερο απ' ότι για τις μεγαλύτερες αγορές, η εξέταση των στοιχείων που περιέχονται στην Απόφαση, όπως αυτά εμφανίζονται, για καθεμία από τις οκτώ σχετικές αγορές, στον κατωτέρω πίνακα (που αναφέρει το μέγεθος της αγοράς στο επίπεδο του ΕΟΧ για το τελευταίο πλήρες έτος της παραβάσεως, καθώς και το γενικό ποσό εκκινήσεως που εκφράζεται σε απόλυτες αξίες και ως ποσοστό επί τοις εκατό του μεγέθους της αγοράς), καταδεικνύει όντως ότι το επιχείρημα της προσφεύγουσας ανταποκρίνεται στα πραγματικά περιστατικά:

Αγορά	Μέγεθος της αγοράς ΕΟΧ (Α) (σε εκατομμύρια ευρώ)	Γενικό ποσό εκκινήσεως (Β) (σε εκατομμύρια ευρώ)	Β ως ποσοστό επί τοις εκατό του Α
Βιταμίνη Ε	277	35	12,63 %
Βιταμίνη C	166	30	18,07 %
Βιταμίνη Α	158	30	18,98 %
Βήτα-καροτένιο	63	20	31,74 %
Βιταμίνη Β 5	54	20	37,04 %
Βιταμίνη Β 2	45	20	44,44 %
Καροτενοειδή	42	20	47,62 %
Βιταμίνη D 3	22	10	45,45 %

131 Πάντως, εφόσον η προσφεύγουσα επικαλείται την έλλειψη αιτιολογίας της ως άνω διαμορφώσεως των γενικών ποσών εκκινήσεως, αρκεί, προκειμένου να απορριφθεί η αιτίαση αυτή, να υπομνηστεί ότι, καίτοι είναι αληθές ότι η Απόφαση δεν αναφέρει τη μέθοδο σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή καθόρισε τα ως άνω ακριβή ποσά βάσει του μεγέθους των διαφόρων επίμαχων αγορών, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο συνιστάμενος στην υποχρέωση αιτιολογήσεως ουσιώδης τύπος τηρείται εφόσον η Επιτροπή αναφέρει, με την απόφασή της, τα στοιχεία εκτιμήσεως που της

επέτρεψαν να εκτιμήσει τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παραβάσεως, χωρίς να οφείλει να παραθέσει αναλυτικότερη αιτιολογία ή αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-279/98 P, Cascades κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9693, σκέψεις 39 έως 47, και της 15ης Οκτωβρίου 2002, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P έως C-252/99 P και C-254/99 P, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, αποκαλούμενη PVC II, Συλλογή 2002, σ. I-8375, σκέψεις 463 και 464· βλ., επίσης, απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Απριλίου 2004, T-236/01, T-239/01, T-244/01 έως T-246/01, T-251/01 και T-252/01, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-1181, σκέψη 252). Εξάλλου, αφού η καθής διευκρίνισε, κατά τη διάρκεια της δίκης, τα στοιχεία που είχε λάβει υπόψη για να εκτιμήσει το μέγεθος των αγορών, η προσφεύγουσα ήταν σε θέση να εκτιμήσει το βάσιμο της διαμορφώσεως που είναι επίμαχη εν προκειμένω και να προβάλει, ενδεχομένως, αιτιάσεις συναφώς.

132 Εφόσον, με το επιχείρημα που μνημονεύεται στη σκέψη 130 ανωτέρω, η προσφεύγουσα αμφισβητεί, στην πραγματικότητα, το βάσιμο της εν λόγω διαμορφώσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η αιτίασή της δεν είναι αρκούντως εμπειριστατωμένη, κατά το μέτρο που η προσφεύγουσα δεν διευκρινίζει με ποιον τρόπο καθιστά παράνομη την Απόφαση το γεγονός ότι, για τις αγορές μικρότερου μεγέθους, το γενικό ποσό εκκινήσεως, που εκφράζεται ως ποσοστό επί τοις εκατό του μεγέθους της αγοράς, είναι σαφώς υψηλότερο απ' ό,τι για τις μεγαλύτερες αγορές.

133 Εν πάση περιπτώσει, έστω και αν υποτεθεί ότι η προσφεύγουσα επικαλείται σιωπηρώς την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ή των κατευθυντηρίων γραμμών, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι το γενικό ποσό εκκινήσεως δεν πρέπει κατ' ανάγκην να αντιπροσωπεύει, σε όλες τις περιπτώσεις πολύ σοβαρών παραβάσεων, το ίδιο ποσοστό του μεγέθους της επηρεασθείσας αγοράς, το οποίο εκφράζεται με όρους του ολικού κύκλου εργασιών.

134 Αντιθέτως, οι κατευθυντήριες γραμμές προβλέπουν ως σημείο αφετηρίας για τον υπολογισμό του προστίμου ένα ποσό που καθορίζεται με βάση ανώτατα και κατώτατα όρια τα οποία αντανakλούν τους διαφορετικούς βαθμούς σοβαρότητας

των παραβάσεων (βλ. τα «προβλεπόμενα ποσά» που μνημονεύονται στο σημείο 1 Α, δεύτερο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών) και τα οποία, αυτά καθ' εαυτά, δεν έχουν σχέση με τον σχετικό κύκλο εργασιών. Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τη μέθοδο αυτή, η οποία αποτελεί, εν τέλει, την κύρια καινοτομία των κατευθυντηρίων γραμμών και η οποία στηρίζεται, συνεπώς, κατ' ουσίαν σε μια τιμολόγηση, αν και σχετική και εύκαμπτη, των προστίμων (απόφαση Dansk Røringindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 225). Πάντως, η μέθοδος αυτή ουδόλως επιβάλλει —ούτε, εξάλλου, απαγορεύει— τη συνεκτίμηση, για τον καθορισμό του γενικού ποσού εκκινήσεως, του μεγέθους της επηρεασθείσας αγοράς και, ως εκ τούτου, πολλώ μάλλον δεν επιβάλλει στην Επιτροπή να καθορίσει το εν λόγω ποσό σύμφωνα με ένα σταθερό ποσοστό του ολικού κύκλου εργασιών της αγοράς.

135 Εξάλλου, έστω και αν υποθεθεί ότι η Επιτροπή οφείλει πάντως —όταν διαπιστώνει πολλές σοβαρότατες παραβάσεις με μία και την αυτή απόφαση και αποφασίζει να διαμορφώσει τα γενικά ποσά εκκινήσεως προκειμένου να λάβει υπόψη το μέγεθος των διαφόρων επηρεασθεισών αγορών— να τηρήσει μια αυστηρώς αναλογική σχέση μεταξύ των ως άνω ποσών και του μεγέθους των εν λόγω αγορών, τίποτε δεν καταδεικνύει, εν προκειμένω, ότι τα γενικά ποσά εκκινήσεως που καθορίστηκαν για τις παραβάσεις που επηρεάζουν τις μικρότερες αγορές είναι πολύ υψηλά. Συγκεκριμένα, η εφαρμογή ενός τέτοιου κριτηρίου θα μπορούσε, επίσης, να καταλήξει στον καθορισμό ακόμη υψηλότερων γενικών ποσών εκκινήσεως για τις παραβάσεις που επηρεάζουν τις μεγαλύτερες αγορές. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα δεν ισχυρίζεται ούτε αποδεικνύει ότι η αρχή της αναλογικότητας επέβαλλε να καθορισθεί, για όλες τις παραβάσεις της προκειμένης υποθέσεως, ένα γενικό ποσό εκκινήσεως που να ισούται, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της αφορώσας τη βιταμίνη Ε παραβάσεως, με το 12,63 % του μεγέθους της επηρεασθείσας αγοράς.

136 Η εξέταση των σχετικών στοιχείων καταδεικνύει μάλλον ότι η καθής προέβη, κατά τρόπο εύλογο και συνεπή, στη διαμόρφωση των γενικών ποσών εκκινήσεως σε συνάρτηση με το μέγεθος της αγοράς. Συγκεκριμένα, από τον πίνακα που εμφανίζεται στη σκέψη 130 ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή καθόρισε γενικά ποσά εκκινήσεως τα οποία ήσαν μεγαλύτερα στις περιπτώσεις που το μέγεθος της αγοράς ήταν μεγαλύτερο (βλ. στήλες 2 και 3), χωρίς, ωστόσο, να χρησιμοποιήσει συγκεκριμένο μαθηματικό τύπο, πράγμα που δεν υποχρεούτο, εν πάση περιπτώσει, να εφαρμόσει. Έτσι, για τη σαφώς μεγαλύτερη αγορά, εκείνη της βιταμίνης Ε, το γενικό ποσό εκκινήσεως καθορίστηκε σε 35 εκατομμύρια ευρώ για τις δύο επόμενες, από απόψεως μεγέθους, αγορές, εκείνες της βιταμίνης C και της βιταμίνης Α, οι οποίες είχαν, στην πράξη, το ίδιο μέγεθος, το γενικό ποσό εκκινήσεως καθορίστηκε σε 30 εκατομμύρια ευρώ για τις άλλες αγορές, οι οποίες είχαν σαφώς

πιο περιορισμένο μέγεθος, η Επιτροπή θεώρησε σκόπιμο, καίτοι οι κατευθυντήριες γραμμές προβλέπουν, για πολύ σοβαρές παραβάσεις, τον καθορισμό ποσού, ανάλογα με τη σοβαρότητα της παραβάσεως, «άνω των 20 εκατομμυρίων [ευρώ]», να περιορίσει το ποσό αυτό σε 20 εκατομμύρια ευρώ, ή, στην περίπτωση της μικρότερης αγοράς, της οποίας το μέγεθος ανερχόταν σε 20 εκατομμύρια ευρώ, να μειώσει το εν λόγω ποσό σε 10 εκατομμύρια ευρώ.

- 137 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας δεν είναι ικανά να στοιχειοθετήσουν την ύπαρξη οποιουδήποτε ελαττώματος που να επηρεάζει τη νομιμότητα της διαμορφώσεως των γενικών ποσών εκκινήσεως ανάλογα με το μέγεθος των διαφόρων επηρεασθεισών αγορών, όπως αυτή πραγματοποιήθηκε με την Απόφαση.

γ) Επί των ειδικών ποσών εκκινήσεως που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα

- 138 Εν συνεχεία, πρέπει να εξεταστούν οι αιτιάσεις που προέβαλε η προσφεύγουσα, με τα δικόγραφα της (βλ. σκέψεις 104 έως 106 ανωτέρω) και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση (βλ. σκέψη 116 ανωτέρω), ως προς τα ποσά εκκινήσεως, όπως αυτά επιβλήθηκαν ειδικώς στην προσφεύγουσα για τις παραβάσεις που αφορούν τις βιταμίνες Β 5, C και E, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή.

- 139 Η προσφεύγουσα επικρίνει το γεγονός ότι, σε αντίθεση με ό,τι είχε αναγγελθεί από την Επιτροπή στις αιτιολογικές σκέψεις 680 και 681, τα ποσά εκκινήσεως της προσφεύγουσας δεν καθορίστηκαν ως ποσοστό των ποσών εκκινήσεως που ορίστηκαν για τον κύριο επιχειρηματία, τη Roche, σύμφωνα με την αναλογία μεταξύ του σχετικού κύκλου εργασιών της προσφεύγουσας και εκείνου της Roche, ή, με άλλες λέξεις, το γεγονός ότι τα ποσά εκκινήσεως της BASF και της Roche δεν αντιπροσωπεύουν το ίδιο ποσοστό των αντιστοίχων σχετικών κύκλων εργασιών τους.

- 140 Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, για τη βιταμίνη Ε, ναι μεν καθορίστηκε ως προς τη Roche και ως προς την προσφεύγουσα το ίδιο ποσό εκκινήσεως που ανέρχεται σε 35 εκατομμύρια ευρώ, πλην όμως το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει το 14 % του σχετικού κύκλου εργασιών της προσφεύγουσας κατά το τελευταίο πλήρες ημερολογιακό έτος της παραβάσεως (1998), ενώ αντιπροσωπεύει μόλις το 10 % του αντίστοιχου κύκλου εργασιών της Roche. Έτσι, αν διατυπωθεί ως ποσοστό επί τοις εκατό του σχετικού ατομικού κύκλου εργασιών, το ποσό εκκινήσεως που καθορίστηκε για την προσφεύγουσα είναι κατά 40 % υψηλότερο από εκείνο που καθορίστηκε για τη Roche, ενώ το μερίδιο της τελευταίας στην παγκόσμια αγορά της βιταμίνης Ε ήταν περίπου κατά 50 % υψηλότερο από εκείνο της προσφεύγουσας. Μια παρόμοια παρέκκλιση ανακύπτει όσον αφορά τις βιταμίνες Β 5 και C και, σε ακόμη μεγαλύτερη αναλογία, όσον αφορά το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή, καθόσον προκύπτει ότι τα ποσά εκκινήσεως που καθορίστηκαν για την προσφεύγουσα, εκφραζόμενα πάντοτε ως ποσοστό επί τοις εκατό του σχετικού κύκλου εργασιών της, για καθένα από τα δύο αυτά τελευταία προϊόντα, είναι τρεις φορές υψηλότερα από εκείνα της Roche, έστω και αν το μερίδιο αγοράς της Roche αντιπροσώπευε, στις δύο αγορές, περίπου τρεις φορές εκείνο της προσφεύγουσας.
- 141 Συναφώς, πρέπει εκ προοιμίου να υπομνηστεί ότι, για τις αφορώσες τη βιταμίνη Ε, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις, καθορίστηκε ως προς την προσφεύγουσα ποσό εκκινήσεως ταυτόσημο, σε απόλυτες αξίες, με εκείνο που καθορίστηκε ως προς τη Roche. Τούτο αποτελεί απόρροια είτε της κατατάξεως της Roche και της BASF στην ίδια κατηγορία (πρώτη κατηγορία), όταν η Επιτροπή κατένευε τις επιχειρήσεις σε κατηγορίες (βιταμίνη Ε), είτε της ελλείψεως κατανομής των επιχειρήσεων σε κατηγορίες ή οποιασδήποτε άλλης μορφής διαφοροποιημένης μεταχείρισεως (βήτα-καροτένιο και καροτενοειδή).
- 142 Αντιθέτως, για τις αφορώσες τις βιταμίνες Β 5 και C, καθορίστηκε ως προς την προσφεύγουσα χαμηλότερο ποσό εκκινήσεως, σε απόλυτες αξίες, από εκείνο της Roche. Τούτο αποτελεί απόρροια της κατατάξεως της προσφεύγουσας σε μια χωριστή και χαμηλότερη κατηγορία (δεύτερη κατηγορία) από εκείνη στην οποία είχε καταταγεί η Roche.
- 143 Πάντως, αφενός, επιβάλλεται η διαπίστωση, στην οποία προέβη και η καθής, ότι, στις αιτιολογικές σκέψεις 680 και 681 της Αποφάσεως, η Επιτροπή ουδόλως

ανέφερε ότι επρόκειτο να καθορίσει τα ποσά εκκινήσεως των προστίμων ευθέως σε συνάρτηση με τον σχετικό κύκλο εργασιών των οικείων επιχειρήσεων, π.χ. αναλόγως του εν λόγω κύκλου εργασιών. Αντιθέτως, από τις ως άνω αιτιολογικές σκέψεις προκύπτει ότι ο σχετικός κύκλος εργασιών χρησιμοποιήθηκε για να εκτιμηθεί η σχετική σημασία κάθε επιχειρήσεως στην οικεία αγορά στο πλαίσιο της κατανομής των επιχειρήσεων σε κατηγορίες, πράξη που αποσκοπεί στη διαμόρφωση του γενικού ποσού εκκινήσεως —το οποίο καθορίζεται σε συνάρτηση με τη φύση της παραβάσεως, με την επίπτωση της παραβάσεως επί της οικείας αγοράς, με την έκταση της επίμαχης γεωγραφικής αγοράς καθώς και με το μέγεθος της οικείας αγοράς— προκειμένου να ληφθεί υπόψη, σύμφωνα με το σημείο 1 Α, τέταρτο και έκτο εδάφιο, των κατευθυντήριων γραμμών, η «πραγματική οικονομική δυνατότητα [κάθε επιχειρήσεως] να προξενήσει σημαντική ζημία στον ανταγωνισμό» και το «ειδικό βάρος» κάθε επιχειρήσεως «και, κατ' επέκταση, ο πραγματικός αντίκτυπος της παράνομης συμπεριφοράς της για τον ανταγωνισμό» (βλ. σκέψεις 11 και 12 ανωτέρω). Επιπλέον, ως προς τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις, από τις αιτιολογικές σκέψεις 682, 695 και 696 προκύπτει σαφώς ότι το κριτήριο που ακολούθησε η Επιτροπή για τον καθορισμό των ποσών εκκινήσεως συνίστατο ακριβώς στο να αποφευχθεί κάθε διαφοροποιημένη μεταχείριση για τις δύο μόνον επιχειρήσεις που εμπλέκονται στις εν λόγω παραβάσεις (βλ. σκέψη 13 ανωτέρω).

¹⁴⁴ Αφετέρου, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η μέθοδος υπολογισμού του ύψους των προστίμων που εκτίθεται στις κατευθυντήριες γραμμές δεν στηρίζεται στον κύκλο εργασιών των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν απέστησαν, ως εκ τούτου, της ερμηνείας που έχει δοθεί από τη νομολογία στο άρθρο 15 του κανονισμού 17 (απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-23/99, LR AF 1998 κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1705, σκέψη 282, η οποία επικυρώθηκε, ιδίως επί του σημείου αυτού, με την απόφαση Dansk Røringindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψεις 254 έως 257 και 261).

¹⁴⁵ Συγκεκριμένα, κατά τη νομολογία, η Επιτροπή δεν υποχρεούται, όταν καθορίζει το ύψος των προστίμων αναλόγως της σοβαρότητας και της διάρκειας της συγκεκριμένης παραβάσεως, να πραγματοποιεί τον υπολογισμό του προστίμου με βάση ποσά στηριζόμενα στον κύκλο εργασιών των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, ούτε να εξασφαλίζει, σε περίπτωση που επιβάλλονται πρόστιμα σε πολλές επιχειρήσεις εμπλεκόμενες στην ίδια παράβαση, ότι τα τελικά ποσά των προστίμων στα οποία θα καταλήξει ο υπολογισμός της για τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις θα αντικατοπτρίζουν οιαδήποτε μεταξύ τους διαφορά ως προς τον ολικό κύκλο

εργασιών τους ή ως προς τον κύκλο εργασιών τους στην αγορά του επίμαχου προϊόντος (απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 144 ανωτέρω, σκέψη 278, η οποία επικυρώθηκε, ιδίως επί του σημείου αυτού, με την απόφαση Dansk Røringindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψεις 255 και 312).

- 146 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί η πάγια νομολογία σύμφωνα με την οποία η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να καθορίζεται βάσει διαφόρων στοιχείων, όπως είναι, μεταξύ άλλων, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το όλο πλαίσιο της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων (διάταξη του Δικαστηρίου της 25ης Μαρτίου 1996, C-137/95 P, SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. I-1611, σκέψη 54, και απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιουλίου 1997, C-219/95 P, Ferriere Nord κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I- 4411, σκέψη 33· απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 144 ανωτέρω, σκέψη 279).
- 147 Έτσι, είναι, βεβαίως, θεμιτό να λαμβάνει υπόψη η Επιτροπή, για την επιμέτρηση του προστίμου, τον κύκλο εργασιών που συνδέεται με τα προϊόντα, τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της παραβάσεως, ως στοιχείο για την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, αλλά δεν πρέπει να προσδίδεται στον ως άνω κύκλο εργασιών δυσανάλογη σημασία σε σχέση με τα άλλα στοιχεία εκτιμήσεως, καθόσον η επιμέτρηση των προστίμων δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα απλού υπολογισμού στηριζομένου στον εν λόγω κύκλο εργασιών (αποφάσεις Musique diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψεις 120 και 121, και LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 144 ανωτέρω, σκέψη 280).
- 148 Εξάλλου, οι κατευθυντήριες γραμμές, καιτοι δεν προβλέπουν ότι το ποσό των προστίμων πρέπει να υπολογίζεται με βάση τον σχετικό κύκλο εργασιών, δεν εμποδίζουν να ληφθεί υπόψη αυτός ο κύκλος εργασιών κατά την επιμέτρηση του προστίμου, προκειμένου να τηρηθούν οι γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου και όταν το επιβάλλουν οι περιστάσεις. Επιπλέον, οι κατευθυντήριες γραμμές υπογραμμίζουν ότι η αρχή της επιβολής ισοδυνάμων κυρώσεων για την ίδια συμπεριφορά μπορεί να οδηγήσει, όταν το απαιτούν οι περιστάσεις, στον καθορισμό διαφορετικών ποσών για τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, χωρίς η διαφοροποίηση αυτή να ανταποκρίνεται σε κάποιον αριθμητικό υπολογισμό (σημείο 1 Α, έβδομο εδάφιο) (απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 144 ανωτέρω, σκέψεις 283 έως 285, η οποία επικυρώθηκε, ιδίως επί του σημείου αυτού,

με την απόφαση Dansk Røringindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψεις 258 και 259).

- 149 Ούτε οι αρχές της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως, τις οποίες επικαλέστηκε η προσφεύγουσα, επιβάλλουν να αντιπροσωπεύει το ποσό εκκινήσεως του προστίμου, για το σύνολο των διαφόρων μελών της συμπράξεως, ταυτόσημο ποσοστό επί τοις εκατό του ατομικού κύκλου εργασιών (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση *Lögstör Rör* κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 303).
- 150 Το γεγονός ότι το ποσό εκκινήσεως του προστίμου δεν αντιπροσωπεύει κατ' ανάγκην, για όλα τα μέλη μιας συμπράξεως, ταυτόσημο ποσοστό επί τοις εκατό του αντίστοιχου κύκλου εργασιών τους είναι, εξάλλου, σύμφυτο με τη μέθοδο που συνίσταται στην κατανομή των επιχειρήσεων σε κατηγορίες, η οποία συνεπάγεται τον κατ' αποκοπήν καθορισμό του ποσού εκκινήσεως που ορίστηκε για τις επιχειρήσεις που ανήκαν στην ίδια κατηγορία. Πάντως, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η μέθοδος αυτή, μολοντί έχει ως αποτέλεσμα να μη λαμβάνονται υπόψη οι διαφορές μεγέθους μεταξύ επιχειρήσεων της ίδιας κατηγορίας, δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να επικριθεί (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 19ης Μαρτίου 2003, T-213/00, CMA CGM κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-913, σκέψη 385, και της 29ης Απριλίου 2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 131 ανωτέρω, σκέψη 217).
- 151 Επομένως, το γεγονός και μόνον ότι, για ορισμένα από τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν με την Απόφαση, το ποσοστό επί τοις εκατό του σχετικού κύκλου εργασιών της BASF που αντιπροσωπεύει το ειδικό ποσό εκκινήσεως της εν λόγω επιχειρήσεως είναι υψηλότερο από το ποσοστό επί τοις εκατό του αντίστοιχου κύκλου εργασιών της Roche που αντιπροσωπεύει το ειδικό ποσό εκκινήσεως της τελευταίας δεν αποδεικνύει, αυτό καθ' εαυτό, ότι η Επιτροπή παραβίασε τις αρχές της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση που εξετασθεί, συγχρόνως, όπως προβάλλει η προσφεύγουσα, η διαφορά των δύο επιχειρήσεων από απόψεως μεριδίων της παγκόσμιας αγοράς, καθόσον η εν λόγω διαφορά δεν προσθέτει τίποτε στην εκ μέρους της προσφεύγουσας σύγκριση μεταξύ των ειδικών ποσών εκκινήσεως που εκφράζονται ως ποσοστό επί τοις εκατό του σχετικού κύκλου εργασιών. Συγκεκριμένα, η σύγκριση αυτή, εφόσον στηρίζεται στους αντίστοιχους παγκόσμιους κύκλους εργασιών των δύο επιχειρήσεων για το επίμαχο προϊόν, λαμβάνει ήδη υπόψη τη διαφορά των μεριδίων τους παγκόσμιας αγοράς, δεδομένου ότι τα μερίδια αυτά υπολογίζονται βάσει των εν λόγω κύκλων εργασιών.

152 Κατά τα λοιπά, η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας που στηρίζεται στη σύγκριση μεταξύ των ποσών εκκινήσεως που επιβλήθηκαν σε αυτή και εκείνων που επιβλήθηκαν στη Roche μπορεί να νοηθεί ως αποσκοπούσα, σε τελευταία ανάλυση, στο να διαπιστωθεί ότι:

- α) ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη Ε παράβαση, για την οποία καθορίστηκε ταυτόσημο ποσό εκκινήσεως όσον αφορά τη Roche και την προσφεύγουσα ως εκ του ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις κατετάγησαν σε μία και την αυτή κατηγορία, το ποσό εκκινήσεως που καθορίστηκε για την προσφεύγουσα έπρεπε, βάσει του κριτηρίου του σχετικού κύκλου εργασιών, που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 681 της Αποφάσεως, να είναι χαμηλότερο από εκείνο που καθορίστηκε για τη Roche και, επομένως, η προσφεύγουσα έπρεπε να καταταγεί, προς τούτο, σε μια χωριστή και κατώτερη κατηγορία σε σχέση με εκείνη της Roche
- β) ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Β 5 και C παραβάσεις, για τις οποίες η προσφεύγουσα κατετάγη σε μια χωριστή και κατώτερη κατηγορία από εκείνη της Roche και, ως εκ τούτου, καθορίστηκε για την προσφεύγουσα χαμηλότερο ποσό εκκινήσεως από εκείνο που καθορίστηκε για τη Roche, τα επιλεγέντα ποσά εκκινήσεως δεν αντανakλούν επαρκώς την κατάσταση των δύο επιχειρήσεων, που διαφέρουν με γνώμονα το προαναφερθέν κριτήριο
- γ) ως προς τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις, για τις οποίες καθορίστηκε ταυτόσημο ποσό εκκινήσεως όσον αφορά τη Roche και την προσφεύγουσα ως εκ του ότι δεν υπήρξε κατανομή των επιχειρήσεων σε κατηγορίες ή οποιαδήποτε άλλη μορφή διαφοροποιημένης μεταχειρίσεως, η Επιτροπή έπρεπε, με γνώμονα το ίδιο κριτήριο, να επιφυλάξει διαφοροποιημένη μεταχείριση στις δύο αυτές επιχειρήσεις καθορίζοντας, για την προσφεύγουσα, ποσά εκκινήσεως χαμηλότερα από εκείνα που καθόρισε για τη Roche.

153 Πρέπει να εξεταστεί, πρώτον, το προβλεπόμενο υπό στοιχείο α' επιχείρημα από κοινού με το επιχείρημα που αντλεί η προσφεύγουσα, προκειμένου να αμφισβητήσει την κατάταξη της στην πρώτη κατηγορία της αφορώσας τη βιταμίνη Ε παραβάσεως, από τη σύγκριση μεταξύ της εν λόγω κατατάξεως και εκείνης που της επιφυλάχθηκε ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Β 2 παραβάσεις (βλ. σκέψη 106 ανωτέρω).

- 154 Το προβλεπόμενο υπό στοιχείο β' επιχείρημα θα εξετασθεί δεύτερον, από κοινού με την αντίρρηση την οποία προέβαλε η προσφεύγουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση (βλ. σκέψη 116 ανωτέρω) και η οποία είναι παραδεκτή υπό το πρίσμα του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, καθόσον στηρίζεται σε στοιχεία που ανέκυψαν κατά τη διαδικασία, ως προς τη μέθοδο που συνίσταται στον καθορισμό του ποσού εκκινήσεως για τη δεύτερη κατηγορία βάσει μέσων όρων, λαμβανομένου υπόψη ότι η αντίρρηση που προβλήθηκε ταυτοχρόνως, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, κατά της μεθόδου που συνίσταται στη δημιουργία κατηγοριών είναι απαράδεκτη υπό το πρίσμα του εν λόγω άρθρου και προσκρούει, εν πάση περιπτώσει, στο συμπέρασμα που διατυπώθηκε στη σκέψη 150 ανωτέρω, *in fine*.
- 155 Το προβλεπόμενο υπό στοιχείο γ' επιχείρημα, που αφορά τις σχετικές με το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις, θα εξεταστεί τρίτον.

Βιταμίνη Ε

- 156 Εφόσον η προσφεύγουσα αμφισβητεί τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή προέβη, εν προκειμένω, στην κατανομή των επιχειρήσεων σε κατηγορίες ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη Ε παράβαση, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η κατανομή σε κατηγορίες πρέπει να τηρεί την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως κατά την οποία απαγορεύεται να αντιμετωπίζονται παρόμοιες καταστάσεις κατά τρόπο διαφορετικό και διαφορετικές καταστάσεις καθ' όμοιο τρόπο, εκτός αν μια τέτοια αντιμετώπιση δικαιολογείται αντικειμενικώς. Εξάλλου, το ποσό των προστίμων πρέπει, τουλάχιστον, να είναι ανάλογο προς τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη για να εκτιμηθεί η σοβαρότητα της παραβάσεως (απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 131 ανωτέρω, σκέψη 219 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 157 Προκειμένου να εξακριβωθεί αν η κατανομή των μελών μιας συμπράξεως σε κατηγορίες είναι σύμφωνη προς τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της αναλογικότητας, το Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο του εκ μέρους του ελέγχου

νομιμότητας σχετικά με την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως την οποία διαθέτει συναφώς η Επιτροπή, πρέπει, ωστόσο, να περιορίζεται να ελέγχει αν η ως άνω κατανομή είναι συνεπής και αντικειμενικώς δικαιολογημένη (αποφάσεις CMA CGM κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 150 ανωτέρω, σκέψεις 406 και 416, και της 29ης Απριλίου 2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 131 ανωτέρω, σκέψεις 220 και 222), χωρίς, ευθύς εξ αρχής, να υποκαθιστά την Επιτροπή στην εκτίμησή της.

- 158 Πάντως, εν προκειμένω, τιθεμένων κατά μέρος των παραβάσεων που αφορούν το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή, για τις οποίες η Επιτροπή θεώρησε ότι δεν ήταν αναγκαίο να δημιουργήσει κατηγορίες (βλ., αιτιολογικές σκέψεις 695 και 696 της Αποφάσεως), η Επιτροπή προέβη, για καθεμία από τις παραβάσεις που διαπιστώθηκαν με την Απόφαση, σε κατανομή σε δύο κατηγορίες: μια πρώτη κατηγορία, η οποία περιλαμβάνει τον κύριο παραγωγό ή τους κύριους παραγωγούς της σχετικής βιταμίνης στην παγκόσμια αγορά, και μια δεύτερη κατηγορία, η οποία περιλαμβάνει τον άλλο παραγωγό ή τους άλλους παραγωγούς της βιταμίνης αυτής, «[οι οποίοι] κατείχαν σαφώς μικρότερα μερίδια αγοράς» (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 683, 685, 687, 689, 691 και 693 της Αποφάσεως).
- 159 Πρέπει να θεωρηθεί ότι η κατανομή των παραγωγών σε δύο κατηγορίες, στους κύριους παραγωγούς και στους άλλους, είναι ένας εύλογος τρόπος για τη συνεκτίμηση της σχετικής σημασίας των εν λόγω παραγωγών στην αγορά προκειμένου να διαμορφωθεί το ειδικό ποσό εκκινήσεως, εφόσον η ως άνω κατανομή δεν καταλήγει σε μια χονδροειδώς διαστρεβλωμένη παρουσίαση των επίμαχων αγορών.
- 160 Όσον αφορά την εφαρμογή, ανά παράβαση, της ως άνω μεθόδου κατανομής που ακολουθήθηκε με την Απόφαση, πρέπει να επισημανθεί ότι, ναι μεν, στην αιτιολογική σκέψη 681 της Αποφάσεως, η Επιτροπή ανέφερε ότι επρόκειτο να λάβει υπόψη «[τον] παγκόσμιο κύκλο εργασιών κατά το τελευταίο πλήρες ημερολογιακό έτος της παράβασης», πλην όμως προκύπτει, υπό το πρίσμα άλλων χωρίων της Αποφάσεως —πράγμα που η καθής επιβεβαίωσε, κατ' ουσίαν, με την απάντησή της σε γραπτή ερώτηση που έθεσε το Πρωτοδικείο στο πλαίσιο των

μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας—, ότι, για την κατάταξη των επιχειρήσεων σε κατηγορίες, η Επιτροπή στηρίχθηκε, στην πραγματικότητα, στα μερίδια αγοράς που κατείχαν οι ως άνω επιχειρήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο καθ' όλη τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος εντός του οποίου διαπράχθηκαν οι παραβάσεις.

- 161 Συγκεκριμένα, η αιτιολογική σκέψη 682 της Αποφάσεως διευκρινίζει ότι «οι σχετικοί παράγοντες για την καθιέρωση της κατηγορίας στην οποία ανήκει κάθε παραγωγός» αναφέρονται «για κάθε βιταμίνη ξεχωριστά» στις αιτιολογικές σκέψεις 683 έως 696.
- 162 Από τις ως άνω αιτιολογικές σκέψεις προκύπτει ότι, όσον αφορά καθεμία από τις παραβάσεις που αφορούν τις βιταμίνες A, E, B 2, B 5, C και D 3, η Επιτροπή καθιέρωσε δύο κατηγορίες «σαν αποτέλεσμα της εφαρμογής του κριτηρίου της σχετικής σημασίας μιας επιχείρησης στην [...] αγορά» και καθόρισε τα ποσά εκκινήσεως «λαμβάνοντας υπόψη τις κατηγορίες [αυτές]». Για την κατάταξη κάθε επιχείρησης στην πρώτη ή στη δεύτερη κατηγορία κάθε παραβάσεως, η Επιτροπή στηρίχθηκε στα στοιχεία που αφορούν τα μερίδια αγοράς. Ωστόσο, υπό το πρίσμα των στοιχείων που περιλαμβάνονται στις αιτιολογικές σκέψεις 691 και 693 της Αποφάσεως, προκύπτει ότι τα ως άνω μερίδια αγοράς δεν υπολογίσθηκαν βάσει των παγκόσμιων κύκλων εργασιών που συνδέονται με το επίμαχο προϊόν κατά το τελευταίο πλήρες ημερολογιακό έτος της παραβάσεως (οι οποίοι εμφανίζονται, εκτός παρενθέσεων, στη δεύτερη στήλη των πινάκων που αφορούν τις διάφορες αγορές βιταμινούχων προϊόντων και περιλαμβάνονται στην αιτιολογική σκέψη 123 της Αποφάσεως), αλλά αποτελούν τα μέσα μερίδια αγοράς που κατείχαν οι επιχειρήσεις, κατ' ουσίαν, καθ' όλη τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος εντός του οποίου διαπράχθηκαν οι παραβάσεις (τα εν λόγω μέσα μερίδια αγοράς είναι εκείνα που εμφανίζονται, εντός παρενθέσεων, στη δεύτερη στήλη των εν λόγω πινάκων).
- 163 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, δεδομένου ότι η αναφορά στο τελευταίο πλήρες ημερολογιακό έτος της παραβάσεως, η οποία περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 681 της Αποφάσεως, οφείλεται σε τυπογραφικό σφάλμα, η εν λόγω αναφορά δεν ασκεί επιρροή και δεν αποτελεί, ως εκ τούτου, αναπόσπαστο μέρος της αιτιολογίας βάσει της οποίας έγινε η κατάταξη των επιχειρήσεων στη μία ή την άλλη κατηγορία.

164 Έτσι, η Επιτροπή, στηριζόμενη στα μερίδια αγοράς σε παγκόσμιο επίπεδο, τα οποία συνάγονται ευθέως από τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών που συνδέεται με το προϊόν για το σύνολο του χρονικού διαστήματος εντός του οποίου διαπράχθηκαν οι παραβάσεις, κατένειμε τους επιχειρηματίες στις δύο προαναφερθείσες κατηγορίες ως εξής:

Βιταμίνες	Πρώτη κατηγορία Κύριος(-οι) παραγωγός (-οί) (μερίδιο αγοράς)	Δεύτερη κατηγορία Άλλος(-οι) παραγωγός(-οί) (μερίδιο αγοράς)
Βιταμίνη Α	44 %	32 % - 20 %
Βιταμίνη Ε	43 % - 29 %	14 % - 10 %
Βιταμίνη Β 2	47 %	29 % - 12 %
Βιταμίνη Β 5	36 % - 29 %	21 %
Βιταμίνη C	40 % - 24 %	8 % - 6 %
Βιταμίνη D 3	40 % - 32 %	15 % - 9 %

165 Από τα ως άνω στοιχεία προκύπτει ότι η Επιτροπή έθετε πάντοτε το όριο στο σημείο όπου βρίσκεται η μέγιστη απόκλιση, έστω και αν η διαφορά είναι της τάξεως της μιας εκατοστιαίας μονάδας. Η κατηγορία των κύριων παραγωγών περιορίστηκε σε μία επιχείρηση μόνον όταν η εν λόγω επιχείρηση έχει πολύ υψηλά μερίδια αγοράς (44 % και 47 %). Βεβαίως, μερίδια αγοράς της τάξεως του 29 % θεωρήθηκαν ότι εμπíπτουν είτε στην πρώτη είτε στη δεύτερη κατηγορία, αλλά η σχετική θέση της επιχειρήσεως που διέθετε τα εν λόγω μερίδια ήταν διαφορετική: η κατάταξη στη δεύτερη κατηγορία αντιστοιχούσε σε απόκλιση 18 εκατοστιαίων μονάδων με τον κύριο παραγωγό (βιταμίνη Β 2), έναντι αποκλίσεως μόνον 7 και 14 εκατοστιαίων μονάδων για την κατάταξη στην πρώτη κατηγορία (βιταμίνες Β 5 και Ε). Η μόνη περίπτωση όπου μερίδια αγοράς της τάξεως του 24 % δικαιολόγησαν την κατάταξη μιας επιχειρήσεως ως «κύριου παραγωγού» (βιταμίνη C) αντιστοιχεί σε μια απόκλιση 16 εκατοστιαίων μονάδων μόνο με την ηγετική επιχείρηση της αγοράς και σε μια πολύ περιθωριακή θέση (8 % και 6 %) των άλλων παραγωγών.

166 Ειδικότερα, ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη Ε παράβαση, η περιορισμένη απόκλιση μεταξύ της Roche, πρώτου επιχειρηματία, και της προσφεύγουσας (14 εκατοστιαίες μονάδες), λαμβανομένου υπόψη του όχι ιδιαίτερος υψηλού μεριδίου

αγοράς της Roche, παρέσχε τη δυνατότητα στην Επιτροπή, με συνέπεια και αντικειμενικότητα και, ως εκ τούτου, χωρίς να παραβιάσει τις αρχές της ίσης μεταχειρίσεως και της αναλογικότητας, να αντιμετωπίσει την προσφεύγουσα όπως και τον πρώτο επιχειρηματία, και σε αντίθεση με τον τρίτο και τον τέταρτο επιχειρηματία, ως «κύριο παραγωγό» και, επομένως, να καθορίσει για την προσφεύγουσα το ίδιο ποσό εκκινήσεως με εκείνο που καθορίστηκε για τη Roche.

167 Η σύγκριση στην οποία προέβη η προσφεύγουσα μεταξύ της καταστάσεώς της ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη E παραβάση και της καταστάσεώς της ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες A και B 2 παραβάσεις (βλ. σκέψη 106 ανωτέρω) δεν είναι ικανή να καταλήξει στη διαπίστωση ότι υπήρξε παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως —η οποία παραβίαση προϋποθέτει ότι ένα πρόσωπο ή μια κατηγορία προσώπων υπέστη δυσμενή διάκριση σε σχέση με άλλο πρόσωπο ή με άλλη κατηγορία προσώπων. Η ως άνω σύγκριση θα μπορούσε να καταλήξει, το πολύ, στη διαπίστωση της υπάρξεως, στη μία ή στις άλλες περιπτώσεις, πλάνης εκτιμήσεως στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή κατά την εφαρμογή του κριτηρίου που επέλεξε για την κατανομή των επιχειρήσεων σε κατηγορίες. Ωστόσο, έστω και αν υποθεθεί ότι απεδείχθη η προβαλλομένη από την προσφεύγουσα διαφορετική μεταχείριση, η τελευταία δεν θα καθιστούσε δυνατό, αυτή καθ' εαυτήν, να προσδιοριστεί η προσήκουσα μεταχείριση που έπρεπε να επιφυλαχθεί στην προσφεύγουσα κατά την κατανομή των επιχειρήσεων σε κατηγορίες για τις τρεις αυτές παραβάσεις και δεν θα αρκούσε προκειμένου να δικαιολογηθεί η κατάταξη της προσφεύγουσας στη δεύτερη κατηγορία της αφορώσας τη βιταμίνη E παραβάσεως. Επομένως, η επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας είναι αλυσιτελής.

168 Εν πάση περιπτώσει, όπως ορθώς ισχυρίστηκε η καθής, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι καταστάσεις στις οποίες αναφέρθηκε η προσφεύγουσα ήσαν συγκρίσιμες λόγω του ότι αυτή κατείχε, σε καθεμία από τις τρεις επίμαχες αγορές, ταυτόσημο ή λίαν παρεμφερές μερίδιο αγοράς. Συγκεκριμένα, εφόσον το ζήτημα ήταν η Επιτροπή να εκτιμήσει τη σχετική σημασία των επιχειρήσεων σε κάθε αγορά, η περίπτωση αυτή, την οποία επικαλέστηκε η προσφεύγουσα, δεν μπορεί να αξιολογηθεί χωρίς να ληφθεί υπόψη η κατανομή των μεριδίων αγοράς. Πάντως, η κατανομή αυτή ως προς την αγορά της βιταμίνης E δεν ήταν συγκρίσιμη με την κατανομή ως προς τις αγορές των βιταμινών A και B 2. Αφενός, η θέση του πρώτου επιχειρηματία ήταν ισχυρότερη στις τελευταίες αγορές. Αφετέρου, σε αντίθεση με ό,τι ίσχυε στην περίπτωση των αγορών των βιταμινών A και B 2, το μερίδιο της BASF στην αγορά της βιταμίνης E ήταν εγγύτερο προς εκείνο του πρώτου επιχειρηματία παρά προς εκείνο του τρίτου επιχειρηματία, καθόσον 14 και 15 εκατοστιαίες μονάδες χωρίζαν την BASF, αντιστοίχως, από τους δύο άλλους επιχειρηματίες. Επομένως, το γεγονός ότι η κατάταξη της BASF στην περίπτωση της αφορώσας τη βιταμίνη E

παραβάσεως ήταν διαφορετική από την κατάταξή της στην περίπτωση των αφορώσων τις βιταμίνες Α και Β 2 παραβάσεων δεν στερείται αντικειμενικής δικαιολογήσεως.

- 169 Συνεπώς, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι το ειδικό ποσό εκκινήσεως του προστίμου που της επιβλήθηκε για την αφορώσα τη βιταμίνη Ε παράβαση καθορίστηκε κατά παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως.

Βιταμίνες Β 5 και C

- 170 Εφόσον η προσφεύγουσα θεωρεί ανεπαρκή, υπό το πρίσμα των διαφορών ως προς τους ατομικούς σχετικούς κύκλους εργασιών, τη διαφοροποίηση μεταξύ των ποσών εκκινήσεως που καθορίστηκαν για την ίδια και για τη Roche ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Β 5 και C παραβάσεις, πρέπει να εξεταστεί αν η μέθοδος που επέλεξε η Επιτροπή για τον υπολογισμό των εν λόγω ποσών είναι σύμφωνη προς τις αρχές της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως. Συναφώς, ναι μεν η Επιτροπή δεν υποχρεούται να καθορίζει το ποσό των προστίμων βάσει ενός συγκεκριμένου μαθηματικού τύπου, πλην όμως υποχρεούται να ασκεί κατά τρόπο συνεπή και αντικειμενικώς δικαιολογημένο το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτει (απόφαση CMA CGM κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 150 ανωτέρω, σκέψη 431).

- 171 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, όπως και στην περίπτωση της βιταμίνης Ε και άλλων βιταμινών, η Επιτροπή προέβη, με την Απόφαση, στην κατανομή σε κατηγορίες των επιχειρήσεων που εμπλέκονται στις αφορώσες τις βιταμίνες Β 5 και C συμπράξεις βάσει της σχετικής σημασίας καθεμίας από αυτές στην οικεία αγορά, που εκτιμήθηκε με τη βοήθεια των μέσων μεριδίων αγοράς για το χρονικό διάστημα εντός του οποίου διαπράχθηκαν οι παραβάσεις.

- 172 Επίσης, είναι σκόπιμο να υπομνηστεί ότι το ποσό εκκινήσεως που συνδέεται με την πρώτη κατηγορία κάθε παραβάσεως είναι το γενικό ποσό εκκινήσεως, ήτοι εκείνο που προκύπτει, στην Απόφαση, από την εκτίμηση ότι οι διαπιστωθείσες παραβάσεις ήσαν πολύ σοβαρές και από τη συνεκτίμηση του μεγέθους της οικείας αγοράς στο επίπεδο του ΕΟΧ.
- 173 Ωστόσο, δεδομένου ότι ούτε η Απόφαση ούτε τα δικόγραφα της καθής εκθέτουν τη μέθοδο υπολογισμού που ακολουθήθηκε για τον καθορισμό των ακριβών ποσών εκκινήσεως που εφαρμόστηκαν, για καθεμία από τις παραβάσεις, στη δεύτερη κατηγορία επιχειρήσεων την οποία καθιέρωσε η Επιτροπή, το Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, κάλεσε την καθής να εξηγήσει τη μέθοδο αυτή, η οποία στηρίζεται σε ένα σύστημα μέσων όρων και εκτίθεται συνοπτικά στις σκέψεις 112 και 113 ανωτέρω.
- 174 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί το ως άνω σύστημα μέσων όρων, προβάλλοντας ότι το ειδικό ποσό εκκινήσεώς της έπρεπε να υπολογισθεί αποκλειστικώς σε συνάρτηση με την αναλογία μεταξύ του σχετικού κύκλου εργασιών της και εκείνου της Roche ως κύριου επιχειρηματία.
- 175 Εφόσον μια τέτοια αντίρρηση αποσκοπεί, στην πραγματικότητα, στο να αμφισβητήσει είτε τον κατ' αποκοπήν καθορισμό των ποσών εκκινήσεως για τις επιχειρήσεις που ανήκουν στην ίδια κατηγορία —και, ως εκ τούτου, την ίδια τη μέθοδο της κατανομής σε κατηγορίες με την οποία είναι σύμφυτος ένας τέτοιος κατ' αποκοπήν καθορισμός—, είτε τον ανεπαρκή, όπως υποστηρίζεται, αριθμό κατηγοριών που δημιούργησε εν προκειμένω η Επιτροπή, η ως άνω αντίρρηση δεν μπορεί να γίνει δεκτή, για τους λόγους που εκτέθηκαν, αντιστοίχως, στη σκέψη 150 και στις σκέψεις 159, 164 και 165 ανωτέρω.
- 176 Εφόσον η ως άνω αντίρρηση, χωρίς να θέτει εν αμφιβόλω τον κατ' αποκοπήν καθορισμό των ποσών εκκινήσεως για τις επιχειρήσεις που ανήκουν στην ίδια κατηγορία ή τον αριθμό των κατηγοριών που δημιούργησε εν προκειμένω η Επιτροπή, βάλλει απλώς κατά του γεγονότος ότι η Επιτροπή προσέφυγε στους

μέσους κύκλους εργασιών κάθε κατηγορίας προκειμένου να υπολογίσει τα ειδικά ποσά εκκινήσεως για τις επιχειρήσεις που κατετάγησαν στη δεύτερη κατηγορία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε με ποιον τρόπο η προσέγγιση αυτή στερείται συνέπειας ή αντικειμενικής δικαιολογήσεως, ενώ μάλιστα δίδει την εντύπωση, εκ πρώτης όψεως, ότι καθιστά δυνατή μια εύλογη και ισορροπημένη στάθμιση των αφορώντων τη δεύτερη κατηγορία ποσών εκκινήσεως.

- 177 Συνεπώς, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι τα ειδικά ποσά εκκινήσεως των προστίμων που της επιβλήθηκαν για τις αφορώσες τις βιταμίνες Β 5 και C παραβάσεις καθορίστηκαν κατά παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως.

Βήτα-καροτένιο και καροτενοειδή

- 178 Τέλος, εφόσον η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν της επεφύλαξε διαφορετική μεταχείριση από εκείνη που επεφύλαξε στη Roche όσον αφορά τα ειδικά ποσά εκκινήσεως για τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις, πρέπει να υπομνηστεί ότι το σημείο 1 Α, έκτο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών προβλέπει, «[ο]σάκις πρόκειται για παραβάσεις στις οποίες εμπλέκονται περισσότερες επιχειρήσεις (π.χ. συνασπισμοί επιχειρήσεων)», τη δυνατότητα να «γίνεται στάθμιση, σε ορισμένες περιπτώσεις, των ποσών που προκύπτουν για καθεμία από τις τρεις κατηγορίες [παραβάσεων], προκειμένου να ληφθεί υπόψη το ειδικό βάρος κάθε επιχείρησης και, κατ' επέκταση, ο πραγματικός αντίκτυπος της παράνομης συμπεριφοράς της για τον ανταγωνισμό». Σύμφωνα με το ως άνω εδάφιο, η προσέγγιση αυτή είναι ενδεδειγμένη «ιδιαίτερα αν υφίστανται σημαντικές διαφορές ως προς το μέγεθος μεταξύ επιχειρήσεων που διαπράττουν το ίδιο είδος παράβασης».
- 179 Εν προκειμένω, η Επιτροπή ανέφερε, στις αιτιολογικές σκέψεις 695 και 696 της Αποφάσεως, ότι, καθόσον, ως προς τις παγκόσμιες αγορές για το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή, «υπάρχουν ουσιαστικά δύο βασικοί παραγωγοί στην αγορά»,

δεν ήταν σκόπιμο να δημιουργηθούν χωριστές κατηγορίες επιχειρήσεων για τον καθορισμό των ποσών εκκινήσεως των προστίμων. Έτσι, όσον αφορά τη Roche και την BASE, οι οποίες κατείχαν από κοινού το 100 % καθεμίας από τις δύο αυτές αγορές κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος εντός του οποίου διαπράχθηκαν οι παραβάσεις, καθορίστηκε, για καθεμία από τις δύο επίμαχες παραβάσεις, ποσό εκκινήσεως 20 εκατομμυρίων ευρώ (βλ. σκέψη 13 ανωτέρω).

180 Συναφώς, από τη χρησιμοποίηση της εκφράσεως «σε ορισμένες περιπτώσεις» και του όρου «ιδιαίτερα», που περιλαμβάνονται στο σημείο 1 A, έκτο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών, προκύπτει ότι η στάθμιση αναλόγως του μεγέθους κάθε επιχειρήσεως δεν αποτελεί συστηματικώς εφαρμοζόμενο στάδιο υπολογισμού το οποίο η Επιτροπή έχει δεσμευθεί να εφαρμόζει, αλλά μια δυνατότητα ευελιξίας την οποία έδωσε στον εαυτό της στις υποθέσεις στις οποίες είναι αναγκαία. Πρέπει να υπομνησθεί στο πλαίσιο αυτό η νομολογία σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή διαθέτει εξουσία εκτιμήσεως που της επιτρέπει να λαμβάνει ή να μη λαμβάνει υπόψη ορισμένα στοιχεία κατά τον καθορισμό του ύψους των προστίμων τα οποία σχεδιάζει να επιβάλει, σε συνάρτηση ιδίως με τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε υποθέσεως (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, την παρατεθείσα στη σκέψη 146 ανωτέρω νομολογία). Λαμβανομένων υπόψη των όρων του σημείου 1 A, έκτο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών, οι οποίοι παρατέθηκαν ανωτέρω, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή διατήρησε ένα ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά τη σκοπιμότητα της σταθμίσεως των προστίμων σε συνάρτηση με το μέγεθος κάθε επιχειρήσεως (απόφαση JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 119 ανωτέρω, σκέψη 553).

181 Πάντως, εφόσον, σε μια αγορά που χαρακτηρίζεται από την παρουσία δύο μόνων επιχειρηματιών, μπορεί να υφίσταται σύμπραξη μόνον αν αμφότεροι οι επιχειρηματίες συμμετέχουν σε αυτή, επιβάλλεται η διαπίστωση, στην οποία προέβη και η καθής, ότι η συμμετοχή του δεύτερου επιχειρηματία όσον αφορά τα μερίδια αγοράς είναι εξίσου απαραίτητη, για την ίδια την ύπαρξη της συμπράξεως, με εκείνη του πρώτου επιχειρηματία. Επιπλέον, στην προκειμένη περίπτωση, επρόκειτο για δύο μεγάλους παραγωγούς.

182 Υπό τις συνθήκες αυτές, παρά την αναμφισβήτητη διαφορά ως προς τους σχετικούς κύκλους εργασιών και ως προς τα μερίδια αγοράς που κατείχαν οι ως άνω επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος εντός του οποίου διαπράχθηκαν οι παραβάσεις, όπως η εν λόγω διαφορά προκύπτει από τους πίνακες

που αφορούν τις αγορές του βήτα-καροτενίου και των καροτενοειδών και οι οποίοι εμφανίζονται στην αιτιολογική σκέψη 123 της Αποφάσεως, η Επιτροπή είχε τη δυνατότητα, χωρίς να υπερβεί τα όρια της εξουσίας εκτιμήσεως που διέθετε, να μην επιφυλάξει διαφορετική μεταχείριση στην προσφεύγουσα και στη Roche κατά το στάδιο του υπολογισμού των ποσών εκκινήσεως των προστίμων που τους επιβλήθηκαν για τις παραβάσεις που διαπράχθηκαν στις εν λόγω αγορές.

- 183 Συνεπώς, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι τα ειδικά ποσά εκκινήσεως των προστίμων που της επιβλήθηκαν για τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις καθορίστηκαν κατά παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως.
- 184 Από όλες τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι ο τρίτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Γ — Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αφορά την αύξηση, για λόγους αποτροπής, των ποσών εκκινήσεως των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

- 185 Η προσφεύγουσα αμφισβητεί την αύξηση από 128,5 εκατομμύρια ευρώ σε 267 εκατομμύρια ευρώ, για λόγους αποτροπής, του ποσού εκκινήσεως του συνολικού προστίμου της. Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι η εν λόγω αύξηση στερείται επαρκούς αιτιολογίας και είναι απόρροια διαφόρων νομικών σφαλμάτων.

α) Πρώτο σκέλος: η αύξηση κατά 100 % για λόγους αποτροπής δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη

186 Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η αύξηση κατά 100 % του ποσού εκκινήσεως των προστίμων για λόγους αποτροπής δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη. Συγκεκριμένα, η απόφαση δεν διευκρινίζει ούτε για ποιον λόγο η αποτροπή ήταν απαιτούμενη στην περίπτωση της προσφεύγουσας ούτε για ποιον λόγο ήταν επιβεβλημένη μια τόσο σημαντική αύξηση. Η δήλωση ότι η ως άνω αύξηση επιβλήθηκε λόγω του μεγέθους της επιχειρήσεως ή κατ' εφαρμογήν μιας γενικής αντιλήψεως περί αποτροπής δεν παρέχει καμία αιτιολογία για μια τόσο σημαντική αύξηση για λόγους αποτροπής.

187 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι ο ανεπαρκής χαρακτήρας της αιτιολογίας της Αποφάσεως όσον αφορά την αποτροπή προκύπτει ακόμη προφανέστερα αν συγκριθεί η ως άνω αιτιολογία με τη σαφώς λεπτομερέστερη αιτιολογία που παρέθεσε η Επιτροπή προκειμένου να δικαιολογήσει την επιβολή συντελεστή αποτροπής με την απόφασή της 1999/60/ΕΚ της 21ης Οκτωβρίου 1998 σχετικά με διαδικασία κινηθείσα βάσει του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΚ (IV/35.691/E-4—Καρτέλ προμονωμένων σωλήνων) (ΕΕ 1999, L 24, σ. 1, στο εξής: απόφαση σχετικά με τους προμονωμένους σωλήνες).

188 Η καθής θεωρεί ότι η Απόφαση όντως διευκρίνισε για ποιον λόγο το ποσό εκκινήσεως των προστίμων έπρεπε να αυξηθεί κατά 100 % στις περιπτώσεις της BASE, της Roche και της Aventis. Η καθής αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 698 της Αποφάσεως, που διευκρινίζει ότι μια τέτοια αύξηση ήταν επιβεβλημένη λόγω του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων αυτών. Η ως άνω αιτιολογική σκέψη πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα της γενικής αιτιολογίας της Αποφάσεως (απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-308/94, Cascades κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-925, σκέψη 156), που εξηγεί διά μακρών την επίπτωση της παραβατικής συμπεριφοράς των εν λόγω επιχειρήσεων επί των διαφόρων αγορών βιταμινών.

β) Δεύτερο σκέλος: ουδεμία αύξηση για λόγους αποτροπής απαιτείτο στην περίπτωση της προσφεύγουσας

- 189 Κατά την προσφεύγουσα, η Απόφαση δεν διακρίνει επαρκώς μεταξύ των σκοπών κολασμού και των σκοπών αποτροπής του προστίμου. Κατά τη γνώμη της, προκειμένου να εξεταστεί αν οποιαδήποτε αύξηση για λόγους αποτροπής είναι δικαιολογημένη, η Επιτροπή πρέπει να εξακριβώσει αν μια επιχείρηση θα αποθαρρυνόταν να διαπράξει παράβαση στο μέλλον ελλείψει οποιασδήποτε αυξήσεως, για λόγους αποτροπής, του προστίμου που επιβλήθηκε λόγω της σοβαρότητας και της διάρκειας της παραβάσεως.
- 190 Δεν είναι αναγκαίο να επιβληθεί συμπληρωματικό πρόστιμο σε μια επιχείρηση για λόγους αποτροπής απλώς επειδή η εν λόγω επιχείρηση είναι μεγάλου μεγέθους. Μια πολιτική που θα συνίστατο στο να τιμωρούνται αυστηρότερα οι επιχειρήσεις μεγάλου μεγέθους χωρίς άλλη δικαιολόγηση θα ήταν αντίθετη σε κάθε εύλογη αντίληψη περί απαγορεύσεως των διακρίσεων. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή πρέπει να εξακριβώνει αν η αποτροπή είναι αναγκαία για κάθε επιχείρηση βάσει εκτιμήσεως της πιθανότητας υποτροπής εκ μέρους της επιχειρήσεως αυτής (απόφαση του Πρωτοδικείου της 12ης Ιουλίου 2001, T-202/98, T-204/98 και T-207/98, Tate & Lyle κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. II-2035, σκέψη 134). Πάντως, δεν υπάρχει κανένας εύλογος σύνδεσμος μεταξύ του παγκόσμιου κύκλου εργασιών μιας επιχειρήσεως και των απαιτήσεων που ανάγονται στην αποτροπή, καθόσον ο εν λόγω κύκλος εργασιών δεν παρέχει καμία ένδειξη ως προς την πιθανότητα υποτροπής της επιχειρήσεως αυτής. Οι ίδιες οι κατευθυντήριες γραμμές περιέχουν σαφή διάκριση, σε χωριστά εδάφια του σημείου 1 Α, μεταξύ του μεγέθους των επιχειρήσεων και της αποτροπής.
- 191 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, εν προκειμένω, το ως άνω θεσμικό όργανο, εκτιμώντας την ανάγκη αυξήσεως των προστίμων της προσφεύγουσας για λόγους αποτροπής, παρέλειψε εσφαλμένως να εξετάσει μια σειρά περιστάσεων που έπρεπε να την οδηγήσουν στο να αποκλείσει την ύπαρξη τέτοιας ανάγκης.
- 192 Πρώτον, η προσφεύγουσα έλαβε έκτακτα μέτρα ως εκ του ότι απέλυσε τρία ανώτατα στελέχη που είχαν άμεση ευθύνη όσον αφορά το καρτέλ και ως εκ του ότι γνωστοποίησε ευρέως σε όλους τους υπαλλήλους της τις ως άνω απολύσεις καθώς

και τις πολύ σοβαρές εσωτερικές και εξωτερικές συνέπειες που διέτρεχε το προσωπικό το οποίο εμπλεκόταν σε παρεμφερείς παράνομες δραστηριότητες. Δεύτερον, η προσφεύγουσα δέχθηκε αυτοβούλως ότι συμμετείχε στο καρτέλ και συνεργάστηκε πλήρως κατά την έρευνα της Επιτροπής. Τρίτον, η προσφεύγουσα κατέβαλε πρόστιμα συνολικού ύψους περίπου 270 εκατομμυρίων ευρώ εξαιτίας του καρτέλ σε δικαστήρια εκτός του ΕΟΧ (Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Καναδάς και Αυστραλία) και αναμένει ότι η αποζημίωση που θα κληθεί να καταβάλει θα ανέρχεται, μόνον στις Ηνωμένες Πολιτείες, σε εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ. Τέταρτον, ένα αποτρεπτικό αποτέλεσμα ήταν σύμφυτο με το ποσό εκκινήσεως του συνολικού προστίμου, που είχε καθοριστεί σε 128,5 εκατομμύρια ευρώ και ήταν, ως εκ τούτου, πολύ υψηλό, οπότε ουδεμία αύξηση ήταν αναγκαία για λόγους αποτροπής. Πέμπτον, η προσφεύγουσα προέβη σε εξαιρετικές ενέργειες προκειμένου να αυξήσει, στο πλαίσιο της επιχειρήσεως, την επίγνωση και την τήρηση των κανόνων ανταγωνισμού, πράγμα που αποδεικνύει την πρόθεσή της να εμποδίσει την τέλεση μελλοντικών παραβάσεων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-31/99, ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1881, σκέψη 221).

- 193 Η καθής διευκρινίζει ότι, σε αντίθεση με ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, η αύξηση κατά 100% δεν στηρίζεται στον παγκόσμιο κύκλο εργασιών της επιχειρήσεως. Πρόκειται μάλλον για μια κατά προσέγγιση διόρθωση που έλαβε υπόψη το μέγεθος της BASF σε καθεμία από τις διάφορες αγορές βιταμινών και τους συνολικούς πόρους της εν λόγω επιχειρήσεως. Η καθής παρατηρεί ότι, αν η ερμηνεία της προσφεύγουσας ήταν ορθή, ο πολλαπλασιαστής θα έπρεπε να είναι υψηλότερος στην περίπτωση της BASF, καθόσον η εν λόγω επιχείρηση είχε μεγαλύτερο κύκλο εργασιών από αυτόν της Roche, που υπέστη, ωστόσο, την ίδια αύξηση.
- 194 Η καθής αμφισβητεί ότι το ποσό εκκινήσεως είχε σύμφυτο αποτρεπτικό αποτέλεσμα. Συναφώς, παρατηρεί ότι το αριθμητικό στοιχείο των 128,5 εκατομμυρίων ευρώ, το οποίο μνημόνευσε η προσφεύγουσα, ουδόλως εμφανίζεται στην Απόφαση και είναι παραπλανητικό, καθόσον αντιπροσωπεύει τα ποσά εκκινήσεως των οκτώ προστίμων που επιβλήθηκαν για τις διάφορες παραβάσεις στις οποίες συμμετείχε η προσφεύγουσα.
- 195 Εν συνεχεία, η καθής προβάλλει ότι οι περιστάσεις που, κατά την προσφεύγουσα, αποκλείουν την ανάγκη αύξησεως των ποσών εκκινήσεως για λόγους αποτροπής (όπως αυτές εκτίθενται στη σκέψη 192 ανωτέρω) είναι αλυσιτελείς.

γ) Τρίτο σκέλος: η αύξηση κατά 100 % για λόγους αποτροπής είναι αντίθετη προς τις κατευθυντήριες γραμμές και προς τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη που απορρέει από αυτές

196 Κατά την προσφεύγουσα, μια αύξηση τέτοιας εκτάσεως για λόγους αποτροπής είναι αντίθετη προς τις κατευθυντήριες γραμμές και προς τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη που δημιουργήθηκε στην προσφεύγουσα από αυτές. Οι κατευθυντήριες γραμμές αναφέρουν ότι η αποτροπή είναι ένα από τα στοιχεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν, όταν τούτο είναι ενδεδειγμένο, από την Επιτροπή προκειμένου να καθοριστεί αν το πρόστιμο έπρεπε να είναι χαμηλότερο ή υψηλότερο από το επίπεδο των 20 εκατομμυρίων ευρώ που μνημονεύεται όσον αφορά τις πολύ σοβαρές παραβάσεις. Ωστόσο, τίποτε στις κατευθυντήριες γραμμές δεν καταδεικνύει ότι η Επιτροπή μπορεί ή πρέπει να θεωρεί την αποτροπή ως πρόσθετο και χωριστό στοιχείο, το οποίο δικαιολογεί, αυτό καθ' εαυτό, την αύξηση του ποσού εκκινήσεως ενός προστίμου κατά 100 %, ήτοι, εν προκειμένω, τουλάχιστον κατά 128,5 εκατομμύρια ευρώ.

197 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι, αν η Επιτροπή επιθυμεί να επιβάλει πρόστιμα βάσει ποσού εκκινήσεως μεγαλύτερου από 120 εκατομμύρια ευρώ και να αυξήσει κατά 100 % το εν λόγω ποσό με αποτέλεσμα, στην περίπτωση της προσφεύγουσας, να ανέλθει το βασικό ποσό, λόγω της σοβαρότητας της παραβάσεως, σε 257 εκατομμύρια ευρώ, η Επιτροπή πρέπει να θεσπίσει νέες κατευθυντήριες γραμμές. Συγκεκριμένα, τόσο υψηλά πρόστιμα είναι αδιανόητα βάσει των ισχυουσών κατευθυντηρίων γραμμών και θα ήταν παράλογο και αδικαιολόγητο το να ισχυριστεί η Επιτροπή ότι τόσο υψηλά πρόστιμα, τα οποία υπολογίστηκαν με τον τρόπο αυτό, είναι συμβατά με τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές.

198 Η καθής αντιτάσσει ότι, αυξάνοντας κατά 100 % τα ποσά εκκινήσεως των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα, δεν παρέβη τις κατευθυντήριες γραμμές. Εξάλλου, οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές δεν μπορούν να δημιουργήσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς το επίπεδο των προστίμων, που η Επιτροπή δικαιούται να αυξάνει κατά διακριτική ευχέρεια, εντός των ορίων που καθορίζονται στον κανονισμό 17.

δ) Τέταρτο σκέλος: η αύξηση κατά 100 % για λόγους αποτροπής είναι υπερβολική και δυσανάλογη

199 Κατά την προσφεύγουσα, ανεξαρτήτως των κατευθυντηρίων γραμμών, η Επιτροπή μπορεί να επιβάλει πρόστιμο για λόγους αποτροπής μόνον στον βαθμό που το εν λόγω πρόστιμο είναι ανάλογο προς τον σκοπό να παρεμποδιστεί μια επιχείρηση να διαπράξει νέα παράβαση. Πάντως, εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν τήρησε την ως άνω αρχή και επέβαλε το πρόστιμο για λόγους αποτροπής «in terrorem». Συγκεκριμένα, η αύξηση κατά 100 % του ποσού εκκινήσεως του προστίμου μόνον για λόγους γενικής αποτροπής είναι υπερβολική και δυσανάλογη.

200 Συναφώς, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι η ως άνω αύξηση αντιπροσωπεύει, σε πραγματικούς όρους, περισσότερο από το 40 % του συνολικού προστίμου που της επιβλήθηκε εν τέλει μετά την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, και ότι η ίδια αύξηση κατά 100 % επιβλήθηκε για όλες τις παραβάσεις που διέπραξε η προσφεύγουσα, ανεξαρτήτως, ως εκ τούτου, των κύκλων εργασιών που πραγματοποιήσε στις διάφορες σχετικές αγορές βιταμινούχων προϊόντων και ανεξαρτήτως της διαφορετικής διάρκειας των διαφόρων αυτών παραβάσεων.

201 Η καθής προβάλλει ότι τα πρόστιμα πρέπει να είναι ανάλογα προς τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παραβάσεως. Επομένως, ελάχιστη σημασία έχει το ότι η αύξηση που επιβλήθηκε για λόγους αποτροπής αντιπροσωπεύει το 40 % του συνολικού προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα μετά την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Επιπλέον, η καθής επαναλαμβάνει ότι ουδόλως υποχρεούται να καθορίζει το οριστικό ποσό των προστίμων σε συνάρτηση με τους διάφορους κύκλους εργασιών των επιχειρήσεων.

ε) Πέμπτο σκέλος: το αποτρεπτικό αποτέλεσμα έπρεπε να εκτιμηθεί σε σχέση με το συνολικό πρόστιμο και όχι σε σχέση με το ποσό εκκινήσεως του προστίμου

202 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη ως εκ του ότι εκτίμησε την απαίτηση επιτεύξεως αποτρεπτικού αποτελέσματος προτού υπολογί-

σθεί το συνολικό πρόστιμο σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα της παραβάσεως, τη διάρκειά της και τις επιβαρυντικές και ελαφρυντικές περιστάσεις. Συγκεκριμένα, μόνον κατά το χρονικό αυτό σημείο θα μπορούσε η Επιτροπή να προσδιορίσει αν το πρόστιμο, αυτό καθ' εαυτό, θα έχει επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα ή αν είναι αναγκαίο να επιβληθεί πρόσθετη αύξηση για λόγους αποτροπής.

203 Κατά την προσφεύγουσα, η σοβαρότητα μιας παραβάσεως εξαρτάται μόνον από τη φύση και τη διάρκεια της ίδιας της παραβάσεως και όχι από εξωτερικούς παράγοντες, όπως είναι η ανάγκη αποτροπής μιας μελλοντικής συμπεριφοράς. Η προσφεύγουσα μνημονεύει τη σκέψη 109 της αποφάσεως Tate & Lyle κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 190 ανωτέρω, από την οποία προκύπτει ότι η σοβαρότητα μιας παραβάσεως έχει σχέση μόνο με τις συνθήκες υπό τις οποίες διαπράχθηκε η εν λόγω παράβαση και ότι η αποτροπή πρέπει να εξετάζεται για κάθε επιχείρηση χωριστά και αφού υπολογισθεί το ποσό του προστίμου από όλες τις άλλες απόψεις.

204 Η καθής υπενθυμίζει ότι το Πρωτοδικείο επιβεβαίωσε ότι η συνεκτίμηση του αποτρεπτικού αποτελέσματος ενός προστίμου συνιστά έναν από τους παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να προσδιοριστεί η σοβαρότητα της παραβάσεως (απόφαση ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής, σκέψη 192 ανωτέρω, σκέψη 167). Επιπλέον, η καθής υπογραμμίζει ότι η συνεκτίμηση του αποτρεπτικού αποτελέσματος ενός προστίμου μνημονεύεται στο σημείο 1 Α των κατευθυντηρίων γραμμών, το οποίο αφορά τη σοβαρότητα της παραβάσεως, και ότι η απόφαση Tate & Lyle κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 190 ανωτέρω, ουδόλως καταδεικνύει ότι το αποτρεπτικό αποτέλεσμα δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό της σοβαρότητας της παραβάσεως.

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

α) Επί της τηρήσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως (πρώτο σκέλος)

205 Από την αιτιολογία που επιβάλλει το άρθρο 253 ΕΚ πρέπει να προκύπτει, κατά τρόπο σαφή και μη επιδεχόμενο παρερμηνεία, η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη, έτσι ώστε οι μεν ενδιαφερόμενοι να

γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου, το δε αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να μπορεί να ασκήσει τον έλεγχό του. Η υποχρέωση αιτιολογήσεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με τις περιστάσεις της υποθέσεως, ιδίως το περιεχόμενο της πράξεως, τη φύση των προβαλλομένων λόγων και το συμφέρον των αποδεκτών ή άλλων προσώπων τα οποία η πράξη αφορά άμεσα και ατομικά να λάβουν εξηγήσεις. Η αιτιολογία δεν απαιτείται να διασαφηνίζει όλα τα κρίσιμα πραγματικά και νομικά στοιχεία, καθόσον το ζήτημα αν η αιτιολογία μιας πράξεως ικανοποιεί τις απαιτήσεις του άρθρου 253 ΕΚ πρέπει να εκτιμάται όχι μόνο βάσει της διατυπώσεώς της αλλά και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα (απόφαση του Δικαστηρίου της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 63).

206 Όσον αφορά μια απόφαση με την οποία επιβάλλονται πρόστιμα σε πολλές επιχειρήσεις για παράβαση των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού, το περιεχόμενο της υποχρέωσης αιτιολογήσεως πρέπει να καθορίζεται, ιδίως, λαμβανομένου υπόψη ότι η σοβαρότητα των παραβάσεων πρέπει να αποδεικνύεται βάσει μεγάλου αριθμού στοιχείων όπως είναι, ιδίως, τα ιδιαίτερα περιστατικά της υποθέσεως, το πλαίσιο της και ο αποτρεπτικός χαρακτήρας των προστίμων, τούτο δε χωρίς να υφίσταται δεσμευτικός ή εξαντλητικός κατάλογος κριτηρίων που πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνονται υπόψη (διάταξη SPO κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 146 ανωτέρω, σκέψη 54, και απόφαση PVC II, σκέψη 131 ανωτέρω, σκέψη 465· απόφαση ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής, σκέψη 192 ανωτέρω, σκέψη 252).

207 Εν προκειμένω, όσον αφορά την αύξηση κατά 100 % των ποσών εκκινήσεως των προστίμων που καθορίστηκαν για την προσφεύγουσα, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, στην αιτιολογική σκέψη 697 της Αποφάσεως, η Επιτροπή ανέφερε ότι, «[π]ροκειμένου να εξασφαλιστεί ότι το πρόστιμο θα έχει επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα, η Επιτροπή θα καθορίσει κατά πόσον είναι αναγκαία περαιτέρω προσαρμογή του σημείου εκκίνησης για κάθε επιχείρηση». Εν συνεχεία, στην αιτιολογική σκέψη 698, η Επιτροπή εκτίμησε ότι «το κατάλληλο σημείο εκκίνησης για πρόστιμο που προκύπτει από το κριτήριο της σχετικής σημασίας στην αγορά πρέπει να αναπροσαρμοστεί προς τα άνω προκειμένου να ληφθούν υπόψη το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι των επιχειρήσεων αυτών». Τέλος, στην αιτιολογική σκέψη 699, η Επιτροπή ανέφερε χωριστά, για κάθε επιχείρηση και για κάθε παράβαση, τον συντελεστή αυξήσεως που εφαρμόστηκε «για να υπάρχει το απαραίτητο αποτρεπτικό αποτέλεσμα». Ο εν λόγω συντελεστής ανέρχεται, σε όλες τις περιπτώσεις, στο 100 % του ποσού εκκινήσεως του προστίμου.

- 208 Από τις ως άνω αιτιολογικές σκέψεις, οι οποίες απαρτίζουν το τμήμα της Αποφάσεως που τιτλοφορείται «Επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα», προκύπτει ότι η Επιτροπή εκτίμησε ότι η αύξηση των ποσών εκκινήσεως που καθορίστηκαν για την προσφεύγουσα ήταν επιβεβλημένη, προκειμένου να εξασφαλιστεί το επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων, λαμβανομένων υπόψη του μεγέθους και των συνολικών πόρων της προσφεύγουσας.
- 209 Βεβαίως, το ως άνω τμήμα της Αποφάσεως δεν διευκρινίζει βάσει ποιων πραγματικών στοιχείων η Επιτροπή αξιολόγησε το μέγεθος και τους συνολικούς πόρους της προσφεύγουσας. Ωστόσο, από την Απόφαση προκύπτει επαρκώς κατά νόμον ότι η Επιτροπή —πράγμα που η προσφεύγουσα ουδόλως αμφισβητεί— στηρίχθηκε συναφώς στους συνολικούς κύκλους εργασιών των επιχειρήσεων, όπως αυτοί εμφανίζονται στον πρώτο πίνακα της αιτιολογικής σκέψεως 123 της Αποφάσεως.
- 210 Συγκεκριμένα, στην αιτιολογική σκέψη 123 της Αποφάσεως, η Επιτροπή ανέφερε ότι στους πίνακες που περιλαμβάνονται στην εν λόγω αιτιολογική σκέψη «παρουσιάζεται σε γενικές γραμμές η θέση κάθε επιχείρησης στην παγκόσμια αγορά και στην αγορά του ΕΟΧ και το σχετικό τους μέγεθος». Πάντως, οι πίνακες αυτοί αποτελούνται από έναν πρώτο πίνακα στον οποίο εμφανίζεται ο συνολικός κύκλος εργασιών σε παγκόσμια κλίμακα τον οποίο πραγματοποίησε το 2000 καθεμία από τις επιχειρήσεις στις οποίες απευθύνεται η Απόφαση και από μια σειρά πινάκων που αναφέρουν, για κάθε αγορά βιταμινούχου προϊόντος, τον σχετικό κύκλο εργασιών κατά το τελευταίο πλήρες ημερολογιακό έτος της παραβάσεως και τα μερίδια αγοράς κατά το διάστημα που διήρκεσαν οι παραβάσεις που πραγματοποιήθηκαν, σε παγκόσμιο επίπεδο και στο επίπεδο του ΕΟΧ, από τους παραγωγούς που δραστηριοποιούνται στην ως άνω αγορά.
- 211 Δεδομένου ότι από την Απόφαση προκύπτει ότι η Επιτροπή εκτίμησε τη σχετική σημασία καθεμίας από τις επιχειρήσεις στην οικεία αγορά στηριζόμενη στα στοιχεία που αφορούν την παγκόσμια αγορά του σχετικού βιταμινούχου προϊόντος (κύκλοι εργασιών ή μερίδια αγοράς: βλ., συναφώς, την ανάλυση του τρίτου λόγου ακυρώσεως ανωτέρω), καθόσον τα εν λόγω στοιχεία ελήφθησαν υπόψη μόνο για τον καθορισμό των ποσών εκκινήσεως των προστίμων και τα σχετικά με την αγορά του ΕΟΧ αριθμητικά στοιχεία δεν ασκούν επιρροή στο παρόν πλαίσιο (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 131 ανωτέρω, σκέψη 246), πρέπει να θεωρηθεί ότι το μέγεθος και οι αντίστοιχοι συνολικοί πόροι των επιχειρήσεων —που ελήφθησαν υπόψη για την

αύξηση των ποσών εκκινήσεως— εκτιμήθηκαν από την Επιτροπή με τη βοήθεια των συνολικών κύκλων εργασιών που εμφανίζονται στον πρώτο πίνακα της αιτιολογικής σκέψεως 123 και οι οποίοι αφορούν το έτος 2000. Ο εν λόγω πίνακας καταδεικνύει ότι ακριβώς η BASF, η Roche και η Aventis είχαν τους υψηλότερους συνολικούς κύκλους εργασιών μεταξύ των επιχειρήσεων στις οποίες απευθυνόταν η Απόφαση.

- 212 Εξάλλου, κατά πάγια νομολογία, ο ολικός κύκλος εργασιών αποτελεί ένδειξη, έστω και κατά προσέγγιση και ατελή, περί του μεγέθους και της οικονομικής ισχύος μιας επιχειρήσεως (αποφάσεις του Δικαστηρίου *Musique diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 121 της 12ης Νοεμβρίου 1985, 183/83, *Krupp Stahl* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 3609, σκέψη 37, και της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, *Baustahlgewebe* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψη 139· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 14ης Ιουλίου 1994, T-77/92, *Parker Pen* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-549, σκέψη 94 της 14ης Μαΐου 1998, T-327/94, *SCA Holding* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1373, σκέψη 176, και της 9ης Ιουλίου 2003, T-220/00, *Cheil Jedang* κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-2473, σκέψη 61). Αντιθέτως, η λυσιτέλεια των άλλων στοιχείων που επικαλέστηκε η καθής με τα δικόγραφα της (της επιπτώσεως της ατομικής παραβατικής συμπεριφοράς, του μεγέθους σε καθεμία από τις διάφορες αγορές βιταμινών, του μεγέθους στον τομέα των βιταμινών στο σύνολό του, της ικανότητας της Roche και της BASF να συμπιέσουν τα περιθώρια κέρδους των πελατών τους που δραστηριοποιούνται, όπως και οι ίδιες, στην αγορά κάθετης διαρθρώσεως των προμειγμάτων ή της εμπλοκής των διευθυντικών στελεχών της Roche, της BASF και της Aventis στις παράνομες συμπράξεις), ως ενδείξεων περί του μεγέθους και των συνολικών πόρων —μόνων παραγόντων που μνημονεύονται στην αιτιολογική σκέψη 698 της Αποφάσεως— δεν προκύπτει αμέσως και κανένα χωρίο της Αποφάσεως δεν επιτρέπει, σε αντίθεση με την περίπτωση του ολικού κύκλου εργασιών, να θεωρηθεί ότι τέτοια στοιχεία όντως ελήφθησαν υπόψη κατά την αύξηση, για λόγους αποτροπής, των ποσών εκκινήσεως των προστίμων. Κατά τα λοιπά, η καθής επιβεβαίωσε εν τέλει, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι μόνον οι συνολικοί κύκλοι εργασιών που εμφανίζονται στην αιτιολογική σκέψη 123 της Αποφάσεως όντως χρησιμοποιήθηκαν, στο πλαίσιο της αιτιολογικής σκέψεως 698, για την εκτίμηση του μεγέθους και των συνολικών πόρων των οικείων επιχειρήσεων.

- 213 Εφόσον, με το υπό κρίση σκέλος του λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα επικαλείται έλλειψη αιτιολογίας και όσον αφορά το ακριβές επίπεδο της επίμαχης αυξήσεως (100 %, ήτοι με πολλαπλασιαστή το δύο), όπως αυτό καθορίστηκε, στον ίδιο βαθμό για όλες τις παραβάσεις, στην αιτιολογική σκέψη 699 της Αποφάσεως,

πρέπει να επισημανθεί ότι, καίτοι είναι αληθές ότι η Απόφαση δεν αναφέρει τη μέθοδο σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή κατέληξε στο ως άνω ακριβές επίπεδο του προστίμου, το Δικαστήριο έκρινε ότι ο συνιστάμενος στην υποχρέωση αιτιολογήσεως ουσιώδης τύπος τηρείται εφόσον η Επιτροπή αναφέρει, με την απόφασή της, τα στοιχεία εκτιμήσεως που της επέτρεψαν να εκτιμήσει τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παραβάσεως, χωρίς να οφείλει να παραθέσει αναλυτικότερη αιτιολογία ή αριθμητικά στοιχεία σχετικά με τον τρόπο υπολογισμού του προστίμου (βλ. τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 131 ανωτέρω).

- 214 Ειδικότερα, από την απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000, Cascades κατά Επιτροπής, σκέψη 131 ανωτέρω (σκέψεις 47 και 48), προκύπτει ότι η παράθεση των αριθμητικών στοιχείων που επηρέασαν, ιδίως όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτρεπτικό αποτέλεσμα, την άσκηση της εξουσίας εκτιμήσεως της Επιτροπής κατά τον καθορισμό των προστίμων είναι μια ευχέρεια που είναι επιθυμητό να χρησιμοποιεί η Επιτροπή, αλλά η οποία βαίνει πέραν των επιταγών που απορρέουν από την υποχρέωση αιτιολογήσεως.
- 215 Έτσι, προκύπτει ότι, με την Απόφαση, η Επιτροπή παρέθεσε τα στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη για την αύξηση, ιδίως έναντι της προσφεύγουσας, των ποσών εκκινήσεως των προστίμων για λόγους αποτροπής, επιτρέποντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, στην προσφεύγουσα να λάβει γνώση των λόγων που δικαιολογούν την ως άνω αύξηση και να ασκήσει τα δικαιώματά της και παρέχοντας στον κοινοτικό δικαστή τη δυνατότητα να ασκήσει τον έλεγχό του. Το ζήτημα αν οι ως άνω δικαιολογητικοί λόγοι είναι επαρκείς προκειμένου να στηριχθεί, από νομικής απόψεως, μια τέτοια αύξηση είναι ζήτημα ουσίας, το οποίο θα εξεταστεί κατά την ανάλυση των άλλων σκελών του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως (ιδίως του δευτέρου και του πέμπτου σκέλους).
- 216 Δεδομένου ότι η αύξηση, για λόγους αποτροπής, των ποσών εκκινήσεως των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα αιτιολογείται επαρκώς στις αιτιολογικές σκέψεις 697 έως 699 σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 123 της Αποφάσεως, το υπό κρίση σκέλος του λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

β) Επί του βασίμου της αυξήσεως κατά 100 % για λόγους αποτροπής (δεύτερο έως πέμπτο σκέλος)

217 Με το δεύτερο έως πέμπτο σκέλος του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα αμφισβητεί το βασίμο της εν λόγω επιχειρηματολογίας. Το Πρωτοδικείο θα εξετάσει, κατ' αρχάς, το δεύτερο σκέλος, με το οποίο η προσφεύγουσα αμφισβητεί την ανάγκη οποιασδήποτε αυξήσεως για λόγους αποτροπής έναντι της προσφεύγουσας, από κοινού με το πέμπτο σκέλος, με το οποίο η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι εξέτασε αν υφίστατο τέτοια ανάγκη σε πρόωρο στάδιο του εκ μέρους της υπολογισμού των προστίμων. Εν συνεχεία, θα εξεταστεί το τρίτο και το τέταρτο σκέλος, που αποσκοπούν, κατ' ουσίαν, στο να αμφισβητηθεί το επίπεδο της επίμαχης αυξήσεως.

Επί του δευτέρου και του πέμπτου σκέλους

— Επί της συνεκτιμήσεως των σχετικών με την αποτροπή απαιτήσεων στο πλαίσιο του καθορισμού του ποσού του προστίμου

218 Πρέπει να υπομνηστεί ότι οι κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 15 του κανονισμού 17 έχουν ως σκοπό την καταπολέμηση των παράνομων συμπεριφορών καθώς και την πρόληψη της εκ νέου τελέσεώς τους (απόφαση ACF Chemiefarma κατά Επιτροπής, σκέψη 47 ανωτέρω, σκέψη 173· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 20ής Απριλίου 1999, T-305/94 έως T-307/94, T-313/94 έως T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 και T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-931, σκέψη 1166, και JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 119 ανωτέρω, σκέψη 543).

219 Επομένως, η αποτροπή αποτελεί σκοπό του προστίμου.

- 220 Οι κατευθυντήριες γραμμές μνημονεύουν τον ως άνω σκοπό στο σημείο 1 Α, που είναι αφιερωμένο στη «σοβαρότητα» της παραβάσεως. Ακριβέστερα, το τέταρτο εδάφιο του ως άνω σημείου αναφέρει ότι «[θ]α είναι αναγκαίο [...] το ύψος του προστίμου που επιβάλλεται κάθε φορά [...] να είναι τέτοιο, ώστε να έχει την ενδεδειγμένη αποτρεπτική χρησιμότητα».
- 221 Εν προκειμένω, η ως άνω απαίτηση μνημονεύεται στον τίτλο του σχετικού τμήματος της Αποφάσεως («Επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα») και, σε δύο περιπτώσεις, στις αιτιολογικές σκέψεις του εν λόγω τμήματος (αιτιολογική σκέψη 697: «[π]ροκειμένου να εξασφαλιστεί ότι το πρόστιμο θα έχει επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα»· αιτιολογική σκέψη 699: «η Επιτροπή θεωρεί ότι, για να υπάρχει το απαραίτητο αποτρεπτικό αποτέλεσμα [...]»).
- 222 Προκειμένου να εκπληρώσει την ως άνω απαίτηση, η Επιτροπή έκρινε σκόπιμο να πολλαπλασιάσει με ένα συντελεστή (εν προκειμένω με τον συντελεστή δύο, ήτοι +100%), στην περίπτωση τριών επιχειρήσεων στις οποίες περιλαμβάνεται η προσφεύγουσα, τα ειδικά ποσά εκκινήσεως των προστίμων, όπως αυτά προκύπτουν από την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως στο σύνολό της, από τη συνεκτίμηση του μεγέθους της αγοράς και, ενδεχομένως, από τη σχετική σημασία κάθε επιχειρήσεως στην οικεία αγορά. Η πράξη αυτή προηγείται, κατά τον υπολογισμό του ποσού των προστίμων, της συνεκτιμήσεως της διάρκειας της παραβάσεως, που μνημονεύεται στο σημείο 1 Β των κατευθυντηρίων γραμμών, και της συνεκτιμήσεως των επιβαρυντικών και ελαφρυντικών περιστάσεων, που μνημονεύονται στα σημεία 2 και 3 των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών.
- 223 Η προσφεύγουσα, στηριζόμενη στα χωρία που παρατίθενται στη σκέψη 221 ανωτέρω, ερμηνεύει το εν λόγω τμήμα της αποφάσεως υπό την έννοια ότι η Επιτροπή προέβη σε εξακρίβωση του αν τα ποσά εκκινήσεως, όπως αυτά καθορίστηκαν στο προηγούμενο τμήμα της Αποφάσεως, ήσαν ενδεδειγμένα υπό το πρίσμα των σχετικών με την αποτροπή απαιτήσεων. Βάσει της συλλογιστικής αυτής, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή, πρώτον, ότι παρέλειψε να εξακριβώσει *in concreto* την πιθανότητα υποτροπής εκ μέρους της και ότι εξέτασε τις σχετικές με την αποτροπή απαιτήσεις βάσει ενός αλυσιτελούς κριτηρίου, ήτοι εκείνου του μεγέθους και των συνολικών πόρων της επιχειρήσεως, και, δεύτερον, ότι προέβη στην εν λόγω εξέταση σε πρόωρο στάδιο του υπολογισμού του προστίμου, αμελώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, ως μη ώφειλε, το συμπληρωματικό αποτρεπτικό αποτέλεσμα που απορρέει από τα πρόσθετα ποσά τα οποία επιβλήθηκαν από την Επιτροπή στην προσφεύγουσα λόγω της διάρκειας της παραβάσεως και λόγω της επιβαρυντικής περιστάσεως του ρόλου πρωτοστάτη και υποκινητή που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα ως προς τις παραβάσεις.

- 224 Δεν αμφισβητείται ότι η Επιτροπή, προκειμένου να επιβάλει στην προσφεύγουσα και στις δύο άλλες οικείες επιχειρήσεις (Roche και Aventis) αύξηση των ποσών εκκινήσεως των προστίμων, δεν προέβη σε εκτίμηση της πιθανότητας υποτροπής εκ μέρους των εν λόγω επιχειρήσεων. Όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 697 έως 699 της Αποφάσεως, η Επιτροπή έλαβε υπόψη μόνον το μέγεθος και τους συνολικούς πόρους των επιχειρήσεων.
- 225 Ωστόσο, πρέπει να θεωρηθεί ότι η έλλειψη εκτιμήσεως της πιθανότητας υποτροπής εκ μέρους της προσφεύγουσας ουδόλως επηρεάζει τη νομιμότητα της ως άνω αυξήσεως.
- 226 Συγκεκριμένα, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, δεδομένου ότι η αποτροπή αποτελεί σκοπό του προστίμου, η απαίτηση εξασφαλίσεως αποτρεπτικού αποτελέσματος συνιστά γενική απαίτηση που πρέπει να καθοδηγεί την Επιτροπή καθ' όλη τη διάρκεια του υπολογισμού του προστίμου και δεν επιβάλλει κατ' ανάγκην να περιλαμβάνει ο εν λόγω υπολογισμός ένα ειδικό στάδιο που προορίζεται για τη συνολική εκτίμηση όλων των σχετικών περιστάσεων για την επίτευξη του ως άνω σκοπού.
- 227 Έτσι, οι κατευθυντήριες γραμμές, έστω και αν αναφέρονται στην ανάγκη «το ύψος του προστίμου που επιβάλλεται κάθε φορά [...] να είναι τέτοιο, ώστε να έχει την ενδεδειγμένη αποτρεπτική χρησιμότητα» στο σημείο 1 Α, τέταρτο εδάφιο —και, επομένως, στο πλαίσιο του καθορισμού του ποσού του προστίμου λόγω της σοβαρότητας της παραβάσεως—, μνημονεύουν, μεταξύ των επιβαρυντικών περιστάσεων, την «αναγκαιότητα προσαύξησης του προστίμου, ούτως ώστε αυτό να υπερβεί το ύψος του αθέμιτου οφέλους που αποκομίστηκε χάρη στην παράβαση, εφόσον είναι αντικειμενικά δυνατός ο υπολογισμός του» (σημείο 2, πέμπτη περίπτωση). Πάντως, η συνεκτίμηση του οικονομικού ή χρηματοοικονομικού οφέλους που έχουν ενδεχομένως αποκομίσει οι παραβάτες —που μνημονεύεται, επίσης, στο σημείο 5, στοιχείο β', των κατευθυντηρίων γραμμών ως «αντικειμενικό στοιχείο» που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, μετά τους υπολογισμούς που αναφέρονται στα προηγούμενα σημεία των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών, «ώστε να αναπροσαρμοστεί αναλόγως το ύψος των προστίμων που πρόκειται να επιβληθούν»— δικαιολογείται ακριβώς από τον αποτρεπτικό σκοπό του προστίμου. Συγκεκριμένα, το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων θα αποδυναμωνόταν αν οι επιχειρήσεις που διέπραξαν παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού μπορούσαν να ελπίζουν ότι η συμπεριφορά τους θα τιμωρείτο με πρόστιμο ύψους χαμηλότερου από το κέρδος που μπορούσαν να αποκομίσουν από την εν λόγω συμπεριφορά (απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Μαρτίου 2002, T-9/99, HFB κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-1487, σκέψη 456, που επικυρώθηκε, κατ' αναίρεση, ιδίως επί του σημείου αυτού, με την απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 292).

- 228 Ομοίως, η απαίτηση σχετικά με την αποτροπή αποτελεί τον λόγο υπάρξεως της επιβολής αυξήσεως του προστίμου λόγω του ότι «η εμπλεκόμενη επιχείρηση ή οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις έχει/έχουν διαπράξει κατά το παρελθόν παρόμοια παράβαση», καθόσον συνιστά επίσης, κατά την έννοια των κατευθυντηρίων γραμμών (σημείο 2, πρώτη περίπτωση), επιβαρυντική περίπτωση (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση του Πρωτοδικείου της 30ής Σεπτεμβρίου 2003, T-203/01, Michelin κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-4071, σκέψη 293).
- 229 Δεδομένου ότι η απαίτηση σχετικά με την αποτροπή δεν αποτελεί ειδικό στοιχείο εκτιμήσεως, που να χαρακτηρίζει ένα συγκεκριμένο στάδιο του υπολογισμού του προστίμου, το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι η αποτροπή πρέπει να εκτιμάται υπό το πρίσμα της πιθανότητας υποτροπής αποδεικνύεται ανεπαρκές για να αμφισβητηθεί η αύξηση των ποσών εκκινήσεως στην οποία προέβη η Επιτροπή εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, η ως άνω αύξηση στηρίζεται στο μέγεθος και στους συνολικούς πόρους των επιχειρήσεων, λαμβανομένου υπόψη ότι ο αποτρεπτικός σκοπός των προστίμων είναι ο λόγος υπάρξεως του οποίου έγινε επίκληση με την Απόφαση για τη συνεκτίμηση του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων με σκοπό τον καθορισμό του ποσού των προστίμων (βλ. αιτιολογική σκέψη 698 της Αποφάσεως).
- 230 Με άλλες λέξεις, έστω και αν υποτεθεί ότι η Επιτροπή εσφαλμένως παρέλειψε να λάβει υπόψη τους παράγοντες που, κατά τη γνώμη της προσφεύγουσας, μπορούσαν να ελαττώσουν τον κίνδυνο της εκ μέρους της υποτροπής (βλ. σκέψη 192 ανωτέρω), μια τέτοια παράλειψη δεν μπορεί να επηρεάσει τη νομιμότητα της αρχής της αυξήσεως που πραγματοποιήθηκε στις αιτιολογικές σκέψεις 697 έως 699 της Αποφάσεως, η οποία εξαρτάται μόνον από το ζήτημα αν το κριτήριο που χρησιμοποίησε η Επιτροπή, ήτοι εκείνο του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων, είναι λυσιτελές προκειμένου να εξασφαλιστεί το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων. Αντιθέτως, μια τέτοια παράλειψη θα δικαιολογούσε την εκ μέρους του Πρωτοδικείου συνεκτίμηση των εν λόγω παραγόντων χωριστά από την ανάλυση της νομιμότητας της προαναφερθείσας αυξήσεως.
- 231 Εξάλλου, όσον αφορά τη σκέψη 134 της αποφάσεως Tate & Lyle κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 190 ανωτέρω (που επικυρώθηκε, κατ' αναίρεση, με την απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Απριλίου 2004, C-359/01 P, British Sugar κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-4933), την οποία επικαλέστηκε η προσφεύγουσα, το Πρωτοδικείο απλώς παρατήρησε, με την ανωτέρω σκέψη, ότι η Επιτροπή έχει την εξουσία να αποφασίζει για το ύψος των προστίμων προκειμένου να ενισχύσει το αποτρεπτικό τους αποτέλεσμα όταν οι παραβάσεις συγκεκριμένου είδους εμφανίζονται σχετικώς συχνά, αν και το γεγονός ότι είναι παράνομες έχει

αναγνωριστεί από την έναρξη της κοινοτικής πολιτικής ανταγωνισμού, λόγω του κέρδους που ορισμένες από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις αποκομίζουν από αυτές. Σε αντίθεση με ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, από την ως άνω παρατήρηση ουδόλως προκύπτει ότι το αποτρεπτικό αποτέλεσμα του προστίμου μπορεί να επιδιωχθεί αποκλειστικώς στην περίπτωση που η επίμαχη επιχείρηση προτίθεται να διαπράξει εκ νέου παραβάσεις.

- 232 Επομένως, πρέπει να εκτιμηθεί το ζήτημα αν το κριτήριο του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων είναι λυσιτελές προκειμένου να εξασφαλιστεί το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων (βλ. σκέψεις 233 έως 236 κατωτέρω) και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, να ελεγχθεί ο τρόπος με τον οποίο το ως άνω κριτήριο εφαρμόστηκε έναντι της προσφεύγουσας (βλ. σκέψεις 237 έως 245 κατωτέρω). Μόνον εν συνεχεία πρέπει να εξεταστεί το ζήτημα αν οι περιστάσεις που επικαλέστηκε η προσφεύγουσα ως ενδείξεις περί του ότι υπήρχε ασήμαντη πιθανότητα υποτροπής εκ μέρους της είναι, με τη σειρά τους, λυσιτελείς στο πλαίσιο του υπολογισμού του προστίμου και ικανές να δικαιολογήσουν την εφαρμογή συντελεστών μειώσεως του ποσού του εν λόγω προστίμου (βλ. σκέψεις 264 έως 271 κατωτέρω).

— Επί της λυσιτέλειας της συνεκτιμήσεως του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων προκειμένου να εξασφαλισθεί το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων

- 233 Πρέπει να επισημανθεί ότι η κοινοτική νομολογία αναγνώρισε επανειλημμένως τη λυσιτέλεια του μεγέθους και της οικονομικής ισχύος μιας επιχειρήσεως ως στοιχεία εκτιμήσεως στο πλαίσιο του καθορισμού του ποσού του επιβλητέου προστίμου δυνάμει του άρθρου 15 του κανονισμού 17. Κρίθηκε, π.χ., ότι τα ως άνω στοιχεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως ενδείξεις περί της επιρροής που μπορεί η οικεία επιχείρηση να ασκήσει επί της αγοράς (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις του Δικαστηρίου *Musique diffusion française* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 120, και της 8ης Νοεμβρίου 1983, 96/82 έως 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 και 110/82, *IAZ* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 3369, σκέψη 52· απόφαση *SCA Holding* κατά Επιτροπής, σκέψη 212 ανωτέρω, σκέψη 176) ή, σύμφωνα με το σημείο 1 Α, πέμπτο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών, ως ενδείξεις περί της γνώσεως, εκ μέρους της επιχειρήσεως, των απαιτήσεων και των συνεπειών του δικαίου του ανταγωνισμού (απόφαση *ABB Asea Brown Boveri* κατά Επιτροπής, σκέψη 192 ανωτέρω, σκέψη 169).

- 234 Ωστόσο, με την Απόφαση, η συνεκτίμηση του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων δικαιολογείται από την ανάγκη να εξασφαλισθεί το αποτρεπτικό αποτέλεσμα του προστίμου.
- 235 Πάντως, ο σύνδεσμος μεταξύ, αφενός, του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων και, αφετέρου, μιας τέτοιας ανάγκης δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Συναφώς, πρέπει να θεωρηθεί ότι μια επιχείρηση μεγάλου μεγέθους, η οποία διαθέτει σημαντικούς οικονομικούς πόρους σε σχέση με εκείνους των άλλων μελών της συμπράξεως, μπορεί να χρησιμοποιήσει ευκολότερα τους αναγκαίους πόρους για την πληρωμή του προστίμου της, γεγονός που δικαιολογεί, ενόψει επαρκώς αποτρεπτικού αποτελέσματος του προστίμου, την επιβολή, ιδίως με την εφαρμογή ενός πολλαπλασιαστή, προστίμου αναλογικά πολύ υψηλότερου σε σχέση με αυτό που επιβάλλεται για την ίδια παράβαση, εφόσον τη διαπράττει επιχείρηση που δεν διαθέτει τέτοιους πόρους (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 131 ανωτέρω, σκέψεις 241 και 243· βλ., επίσης, απόφαση ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής, σκέψη 192 ανωτέρω, σκέψη 170, που επικυρώθηκε, κατ' αναίρεση, με την απόφαση Dansk Rørdindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, και απόφαση JFE Engineering κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 119 ανωτέρω, σκέψη 244).
- 236 Επομένως, καίτοι η προσφεύγουσα εσφαλμένως αμφισβητεί τη λυσιτέλεια του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων ως στοιχείων εκτιμήσεως προκειμένου να αποφασισθεί η εφαρμογή ενός συντελεστή αυξήσεως για λόγους αποτροπής, επιβάλλεται, εξάλλου, η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα, αντιθέτως, ουδόλως αμφισβητεί τη λυσιτέλεια των στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν εν προκειμένω από την Επιτροπή για να εκτιμηθούν το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι των επιχειρήσεων στις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις, ήτοι, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 210 και 211 ανωτέρω, των συνολικών κύκλων εργασιών που πραγματοποίησαν οι ως άνω επιχειρήσεις κατά το έτος (2000) που προηγήθηκε της ημερομηνίας εκδόσεως της αποφάσεως.

— Επί του σταδίου του υπολογισμού του προστίμου, κατά το οποίο πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι των επιχειρήσεων για λόγους αποτροπής

- 237 Με το πέμπτο σκέλος του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα αποσκοπεί στο να διαπιστωθεί, κατ' ουσίαν, ότι η εξακρίβωση του αν η αύξηση

του προστίμου είναι επιβεβλημένη προκειμένου να εξασφαλισθεί το αποτρεπτικό αποτέλεσμα του εν λόγω προστίμου δεν πρέπει να γίνει βάσει του ποσού εκκινήσεως, αλλά βάσει του τελικού ποσού του προστίμου, το οποίο προκύπτει από εκτιμήσεις σχετικά με τη σοβαρότητα της παραβάσεως, τη διάρκειά της και τις επιβαρυντικές και ελαφρυντικές περιστάσεις.

238 Όπως προκύπτει από τις εκτιμήσεις που εκτίθενται στις σκέψεις 226 έως 229 ανωτέρω, οι σχετικές με την αποτροπή απαιτήσεις δεν αποτελούν αντικείμενο ακριβούς εξετάσεως που πρέπει να διεξαχθεί, βάσει όλων των σχετικών περιστάσεων, σε ένα ειδικό στάδιο του υπολογισμού των προστίμων, αλλά πρέπει να στηρίζουν το σύνολο της διαδικασίας καθορισμού του ποσού του προστίμου.

239 Εφόσον το ως άνω σκέλος του λόγου ακυρώσεως αποσκοπεί, εν πάση περιπτώσει, στο να αμφισβητηθεί το στάδιο του υπολογισμού του προστίμου, κατά το οποίο η Επιτροπή έλαβε υπόψη το μέγεθος και τους συνολικούς πόρους των επιχειρήσεων για λόγους αποτροπής, το σκέλος αυτό του λόγου ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτό, κατά το μέτρο που στηρίζεται σε μια εσφαλμένη προϋπόθεση, ήτοι στο ότι η επίμαχη αύξηση στηρίζεται στη διαπίστωση περί υπάρξεως αντιστοιχίας μεταξύ ενός συγκεκριμένου ποσού του προστίμου και του αποτρεπτικού σκοπού του προστίμου υπό το πρίσμα του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων.

240 Η αιτιολογική σκέψη 699 της Αποφάσεως καταδεικνύει, αυτή κατ' εαυτήν, ότι η Επιτροπή δεν αντελήφθη την πράξη που αποσκοπούσε στο να ληφθούν υπόψη το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι για λόγους αποτροπής ως μια τέτοια διαπίστωση. Συγκεκριμένα, τα ποσά που προκύπτουν από την ως άνω πράξη είναι σαφώς διαφορετικά, για την ίδια επιχείρηση, ανάλογα με τις διάφορες παραβάσεις που της προσάπτονται. Παραδείγματος χάρη, το ποσό εκκινήσεως του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα ανήλθε σε 70 εκατομμύρια ευρώ για τη βιταμίνη E (ποσό εκκινήσεως 35 εκατομμύρια ευρώ, που αυξήθηκε κατά 100 %) και μόνον σε 8 εκατομμύρια ευρώ (ποσό εκκινήσεως 4 εκατομμύρια ευρώ, που αυξήθηκε κατά 100 %) για τη βιταμίνη D 3. Πάντως, δύσκολα μπορεί να γίνει αντιληπτό για ποιον λόγο η Επιτροπή θεώρησε ότι το ποσό εκκινήσεως των 35 εκατομμυρίων ευρώ που καθορίστηκε για τη βιταμίνη E δεν ήταν αρκούντως αποτρεπτικό υπό το πρίσμα του συνολικού κύκλου εργασιών της προσφεύγουσας και ότι το εν λόγω ποσό έπρεπε να αυξηθεί σε 70 εκατομμύρια ευρώ, ενώ η Επιτροπή εκτίμησε, όσον αφορά τη βιταμίνη D 3, ότι το ποσό των 8 εκατομμυρίων ευρώ ήταν επαρκές προκειμένου να εξασφαλισθεί το αποτρεπτικό αποτέλεσμα του προστίμου.

- 241 Με την αύξηση των ποσών εκκινήσεως που πραγματοποιήθηκε στην αιτιολογική σκέψη 699 της Απόφασεως, η Επιτροπή, ανεξαρτήτως του επιπέδου των ως άνω ποσών, στην πραγματικότητα προέβη απλώς, για να εξασφαλισθεί ο αποτρεπτικός σκοπός του προστίμου, σε διαφοροποίηση της μεταχειρίσεως που επιφυλάχθηκε στα μέλη της ίδιας συμπράξεως, προκειμένου να ληφθεί υπόψη ο τρόπος κατά τον οποίο τα εν λόγω μέλη όντως επηρεάστηκαν από το πρόστιμο. Η διαφοροποίηση αυτή διεξάγεται μέσω πολλαπλασιαστών που καθορίζονται λαμβανομένων υπόψη του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων, ανεξαρτήτως του επιπέδου των ποσών στα οποία εφαρμόζονται οι εν λόγω πολλαπλασιαστές.
- 242 Η προσέγγιση αυτή, η οποία είναι συνεπής ως προς τον κανόνα που εκτίθεται στη σκέψη 235 ανωτέρω, συνεπάγεται ότι η απόφαση σχετικά με την ανάγκη να εφαρμοστεί ένας συντελεστής αποτροπής δυνάμει του μεγέθους και των συνολικών πόρων, καθόσον δεν αφορά την αντιστοιχία ενός συγκεκριμένου ποσού, δεν επηρεάζεται από το στάδιο του υπολογισμού του προστίμου κατά το οποίο αυτή λαμβάνεται.
- 243 Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στο πλαίσιο ενός υπολογισμού που στηρίζεται, όπως στην Απόφαση, επί της εφαρμογής, σε ένα ποσό εκκινήσεως, πολλαπλασιαστών ή διαιρετών —πράγμα στο οποίο καταλήγει, κατ' ουσίαν, η εφαρμογή αυξήσεων ή μειώσεων που εκφράζονται ως εκατοστιαίες μονάδες—, αν ο συντελεστής αυξήσεως κατά 100%, που είναι επίμαχος εν προκειμένω, είχε εφαρμοστεί κατά το στάδιο που πρότεινε η προσφεύγουσα, ήτοι μετά και όχι πριν από την εκτίμηση της διάρκειας της παραβάσεως και των επιβαρυντικών και ελαφρυντικών περιστάσεων, το τελικό ποσό του προστίμου δεν θα ήταν διαφορετικό από εκείνο στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή με την Απόφαση.
- Επί της ανάγκης να εφαρμοστεί στην προσφεύγουσα, για λόγους αποτροπής, συντελεστής αυξήσεως του προστίμου λόγω του μεγέθους της και των συνολικών πόρων της
- 244 Πρέπει να επισημανθεί ότι, προφανώς, η Επιτροπή ορθώς εκτίμησε ότι, λαμβανομένων υπόψη του μεγέθους και των συνολικών πόρων της προσφεύγουσας, που εκτιμήθηκαν με τη βοήθεια του συνολικού κύκλου εργασιών που πραγματο-

ποιήθηκε το 2000, έπρεπε, για λόγους αποτροπής, να εφαρμοστεί, έναντι της προσφεύγουσας, συντελεστής αυξήσεως του προστίμου. Συγκεκριμένα, από τον πρώτο πίνακα, που εμφανίζεται στην αιτιολογική σκέψη 123 της Αποφάσεως, προκύπτει ότι ο εν λόγω κύκλος εργασιών ανήλθε σε 35 946 εκατομμύρια ευρώ, πράγμα που καταδεικνύει το σημαντικό μέγεθος της ως άνω επιχειρήσεως, που υπερέβαινε μακράν εκείνο όλων των άλλων επιχειρήσεων στις οποίες απευθυνόταν η απόφαση.

245 Το επιχείρημα που αντλεί η προσφεύγουσα από τον αρκούντως αποτρεπτικό χαρακτήρα που ήδη είχε το ποσό των 128,5 εκατομμυρίων ευρώ δεν αναιρεί το ως άνω συμπέρασμα. Αφενός, όπως παρατηρεί η καθής, η Απόφαση δεν καθόρισε κανένα ποσό εκκινήσεως με το ως άνω αριθμητικό στοιχείο, το οποίο δεν εμφανίζεται στην Απόφαση και προκύπτει μόνον από την εκ μέρους της προσφεύγουσας πρόσθεση των ποσών εκκινήσεως όλων των προστίμων που της επιβλήθηκαν λόγω των διαφόρων παραβάσεων που της καταλογίσθηκαν, λαμβανομένου υπόψη ότι το υψηλότερο από τα ποσά αυτά ανέρχεται, στην πραγματικότητα, σε 35 εκατομμύρια ευρώ. Αφετέρου, και κυρίως, όπως αναφέρθηκε στις σκέψεις 239 έως 241 ανωτέρω, η επίμαχη πράξη δεν στηρίζεται στη διαπίστωση περί υπάρξεως αντιστοιχίας μεταξύ του ποσού εκκινήσεως ενός προστίμου και του αποτρεπτικού σκοπού του τελευταίου, οπότε ακόμη και το αριθμητικό στοιχείο των 35 εκατομμυρίων ευρώ είναι αλυσιτελές στο παρόν πλαίσιο.

246 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι, εν προκειμένω, τίποτε δεν παρέχει τη δυνατότητα να συναχθεί ότι η Επιτροπή, θεωρώντας ότι, λαμβανομένων υπόψη του μεγέθους και των συνολικών πόρων της προσφεύγουσας, ήταν αναγκαίο, για λόγους αποτροπής, να αυξηθούν τα ειδικά ποσά εκκινήσεως που καθορίστηκαν για την προσφεύγουσα, παρέβη τις κατευθυντήριες γραμμές ή παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως ή οποιονδήποτε άλλο κανόνα δικαίου ή αρχή που διέπει τον υπολογισμό του ποσού των προστίμων.

Επί του τρίτου και του τετάρτου σκέλους

247 Με το τρίτο και το τέταρτο σκέλος, η προσφεύγουσα αμφισβητεί, κατ' ουσίαν, το υπερβολικό, κατά τη γνώμη της, επίπεδο της αυξήσεως των ποσών εκκινήσεως, η οποία της επιβλήθηκε με την αιτιολογική σκέψη 699 της Αποφάσεως. Αφενός,

η προσφεύγουσα προβάλλει ότι μια αύξηση κατά 100 %, η οποία αντιστοιχεί, εν προκειμένω, σε 128,5 εκατομμύρια ευρώ και οδηγεί στην επιβολή βασικού ποσού για τη σοβαρότητα της παραβάσεως ανερχομένου σε 257 εκατομμύρια ευρώ, δεν μπορούσε ευλόγως να προβλεφθεί βάσει των κατευθυντηρίων γραμμών. Αφετέρου, η επίμαχη αύξηση —ως προς την οποία η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι η εν λόγω αύξηση αντιπροσωπεύει το 40 % του συνολικού προστίμου που της επιβλήθηκε μετά την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας— δεν είναι ανάλογη προς τον σκοπό του να παρεμποδιστεί η προσφεύγουσα να διαπράξει νέα παράβαση και, εφόσον είναι πανομοιότυπη για όλες τις παραβάσεις, δεν έχει σχέση με τους κύκλους εργασιών που πραγματοποίησε η BASF στις διάφορες αγορές βιταμινών και με τη διαφορετική διάρκεια των παραβάσεών της.

- 248 Εκ προοιμίου, πρέπει να επισημανθεί, όπως επισημάνθηκε και από την καθής, το γεγονός ότι το ποσό των 128,5 εκατομμυρίων ευρώ, που μνημονεύθηκε από την προσφεύγουσα, δεν αντιστοιχεί στην απόλυτη αξία της αυξήσεως του ποσού εκκινήσεως που καθορίστηκε για μια συγκεκριμένη παράβαση, αλλά προκύπτει από την πρόσθεση όλων των αυξήσεων που επιβλήθηκαν, λόγω του μεγέθους και των συνολικών πόρων της προσφεύγουσας και για λόγους αποτροπής, ως προς τις πολυάριθμες παραβάσεις της προσφεύγουσας για τις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις με την Απόφαση. Η υψηλότερη αύξηση, σε απόλυτες αξίες, που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα με την αιτιολογική σκέψη 699 της Αποφάσεως είναι εκείνη των 35 εκατομμυρίων ευρώ για τη βιταμίνη E.
- 249 Πάντως, τίποτε στις κατευθυντήριες γραμμές δεν εμποδίζει, στην περίπτωση «πολύ σοβαρών» παραβάσεων, όπως είναι οι παραβάσεις που διαπράχθηκαν εν προκειμένω, να επιβάλλεται αύξηση τέτοιου επιπέδου σε απόλυτες αξίες ή ποσοστό αυξήσεως 100 %.
- 250 Συναφώς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, όπως διευκρινίζεται στο προοίμιο των κατευθυντηρίων γραμμών, οι αρχές που διατυπώνονται στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές αποσκοπούν στο να «καταστεί δυνατή η διασφάλιση της διαφάνειας και της αντικειμενικότητας των αποφάσεων της Επιτροπής, τόσο έναντι των επιχειρήσεων, όσο και έναντι του Δικαστηρίου, και παράλληλα να κατοχυρωθεί η διακριτική ευχέρεια που ο νομοθέτης έχει παραχωρήσει στην Επιτροπή για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, με ανώτατο όριο το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων». Επομένως, ο στόχος των κατευθυντηρίων γραμμών είναι η διαφάνεια και η αντικειμενικότητα, και όχι το προβλέψιμο του επιπέδου των προστίμων.

- 251 Επιπλέον, όσον αφορά ειδικώς τις παραβάσεις που πρέπει να χαρακτηρισθούν ως «πολύ σοβαρές», οι κατευθυντήριες γραμμές περιορίζονται να αναφέρουν ότι τα προβλεπόμενα ποσά των προστίμων είναι «άνω των 20 εκατομμυρίων [ευρώ]». Τα μόνα ανώτατα όρια που μνημονεύονται στις κατευθυντήριες γραμμές και είναι εφαρμοστέα όσον αφορά τέτοιες παραβάσεις είναι το γενικό όριο του 10% του συνολικού κύκλου εργασιών που καθορίζεται στο άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 [βλ. προοίμιο και σημείο 5, στοιχείο α', των κατευθυντηρίων γραμμών] —ως προς το οποίο δεν υποστηρίχθηκε ότι παραβιάσθηκε εν προκειμένω— και τα ανώτατα όρια που αφορούν το συμπληρωματικό ποσό που μπορεί να επιβληθεί λόγω της διάρκειας της παραβάσεως (βλ. σημείο 1 Β, πρώτο εδάφιο, δεύτερη και τρίτη περίπτωση, των κατευθυντηρίων γραμμών) —ως προς τα οποία επίσης δεν υποστηρίχθηκε ότι παραβιάσθηκαν εν προκειμένω.
- 252 Κατά συνέπεια, οι κατευθυντήριες γραμμές δεν μπορούν να δημιουργήσουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη όσον αφορά το επίπεδο του ποσού εκκινήσεως, των συμπληρωματικών ποσών που προστίθενται στο άνω ποσό για άλλους λόγους εκτός από τη διάρκεια της παραβάσεως και, ως εκ τούτου, των τελικών ποσών των προστίμων που πρέπει να επιβληθούν λόγω πολύ σοβαρών παραβάσεων. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά την αναλογία του τελικού προστίμου που μπορεί να αντιπροσωπεύει ένα συμπληρωματικό ποσό το οποίο επιβλήθηκε στο πλαίσιο του υπολογισμού.
- 253 Εξάλλου, η εκ μέρους της Επιτροπής εφαρμογή ενός πολλαπλασιαστή που αποσκοπεί στο να ληφθούν υπόψη το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι των επιχειρήσεων για λόγους αποτροπής δεν αποκλείεται ως εκ του ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν την προβλέπουν ρητώς. Συγκεκριμένα, το σημείο 1 Α, τέταρτο εδάφιο, στο πλαίσιο των ενδείξεων που αφορούν την εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως, μνημονεύει την ανάγκη να καθοριστεί το ποσό του προστίμου σε τέτοιο επίπεδο ώστε να εξασφαλιστεί το επαρκές αποτρεπτικό αποτέλεσμα του εν λόγω προστίμου. Πάντως, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 235 και 236 ανωτέρω, η συνεκτίμηση του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων μπορεί να συμβάλει στην ικανοποίηση μιας τέτοιας ανάγκης, τούτο δε τόσο με τον άμεσο καθορισμό ενός ποσού εκκινήσεως που να λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, τα ως άνω στοιχεία όσο και με την εφαρμογή, στο ποσό εκκινήσεως που καθορίστηκε σε συνάρτηση με άλλα στοιχεία (όπως είναι η φύση της παραβάσεως ή η επίπτωση της ατομικής παραβατικής συμπεριφοράς), μιας διορθώσεως που αποσκοπεί στο να ληφθούν υπόψη το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι των επιχειρήσεων. Η δεύτερη αυτή μέθοδος, η οποία ακολουθήθηκε με την Απόφαση, όχι μόνον δεν προσκρούει στις κατευθυντήριες γραμμές, αλλά ενισχύει τη διαφάνεια του υπολογισμού της Επιτροπής σε σχέση με την πρώτη μέθοδο.

- 254 Όσον αφορά το επιχείρημα της προσφεύγουσας που αντλείται από το ότι η επίμαχη αύξηση ήταν δυσανάλογη σε σχέση με την απαίτηση να αποτραπεί οποιαδήποτε υποτροπή εκ μέρους της, κρίθηκε ήδη, κατά την ανάλυση του δευτέρου σκέλους του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως (βλ. σκέψεις 218 έως 236 ανωτέρω), ότι η αύξηση που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 699 της Απόφασης στηρίζεται στη συνεκτίμηση του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων και όχι στην εκτίμηση της πιθανότητας υποτροπής εκ μέρους τους και ότι η προσέγγιση αυτή δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Επομένως, η αναλογικότητα της ως άνω αυξήσεως πρέπει να εκτιμηθεί μόνο σε σχέση με το μέγεθος και τους συνολικούς πόρους των επιχειρήσεων.
- 255 Πάντως, διαπιστώθηκε ήδη ότι η Επιτροπή, με την Απόφαση, εκτίμησε το μέγεθος και τους συνολικούς πόρους των οικείων επιχειρήσεων με τη βοήθεια των στοιχείων τα οποία αφορούν τον ολικό κύκλο εργασιών που πραγματοποιήθηκε κατά το έτος 2000 και των οποίων η λυσιτέλεια, στο πλαίσιο αυτό, δεν αμφισβητήθηκε από την προσφεύγουσα. Υπό τις συνθήκες αυτές, το γεγονός ότι εφαρμόστηκε ταυτόσημος πολλαπλασιαστής για όλες τις παραβάσεις που καταλογίσθηκαν στην προσφεύγουσα, ανεξαρτήτως του σχετικού κύκλου εργασιών της και της διάρκειας της παραβάσεως, ουδόλως προκαλεί κατάπληξη και δεν καταδεικνύει την ύπαρξη οιασδήποτε παραβιάσεως της αρχής της αναλογικότητας.
- 256 Τέλος, όσον αφορά το ακριβές επίπεδο ενός τέτοιου πολλαπλασιαστή (του πολλαπλασιαστή δύο, ήτοι + 100%), επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα είναι, μακράν, η μεγαλύτερη από τις επιχειρήσεις τις οποίες αφορά η Απόφαση. Ο ολικός κύκλος εργασιών της προσφεύγουσας για το έτος 2000 ανέρχεται σε 35 946 εκατομμύρια ευρώ. Ενώ ο ολικός κύκλος εργασιών της προσφεύγουσας είναι διπλάσιος σε σχέση με αυτόν της Roche (17 678 εκατομμύρια ευρώ) και αισθητά υψηλότερος από αυτόν της Aventis (22 304 εκατομμύρια ευρώ), εφαρμόστηκε ως προς την προσφεύγουσα ο ίδιος πολλαπλασιαστής με αυτόν που εφαρμόστηκε ως προς τις τελευταίες αυτές επιχειρήσεις.
- 257 Εξάλλου, πρέπει να υπομνηστεί ότι, με την απόφαση σχετικά με τους προμονωμένους σωλήνες, η οποία μνημονεύθηκε στη σκέψη 187 ανωτέρω, εκδόθηκε το 1998 και αποτέλεσε αντικείμενο, μεταξύ άλλων, της αποφάσεως ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής, σκέψη 192 ανωτέρω (βλ. σκέψεις 162 έως 172), ο πολλαπλασιαστής 2,5 (ήτοι αύξηση κατά 150%) εφαρμόστηκε έναντι μιας επιχειρήσεως, της

ABB, η οποία ήταν η ηγετική επιχείρηση ενός ομίλου που πραγματοποίησε το 1997 συνολικό κύκλο εργασιών περίπου 27 600 εκατομμυρίων ευρώ. Με την εν λόγω απόφαση, το Πρωτοδικείο δεν έθεσε εν αμφιβόλω την αναλογικότητα ενός τέτοιου πολλαπλασιαστή, που είχε αμφισβητηθεί από την εν λόγω επιχείρηση.

258 Εν συνεχεία, με την απόφασή του της 29ης Απριλίου 2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 131 ανωτέρω (σκέψεις 245 έως 249), το Πρωτοδικείο οδηγήθηκε, αντιθέτως, στο συμπέρασμα ότι ήταν υπερβολικός ο πολλαπλασιαστής 2,5 που απέβλεπε στο να ληφθούν υπόψη το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι της Showa Denko KK (στο εξής: SDK), η οποία ήταν, σύμφωνα με την προσβαλλομένη απόφαση στην εν λόγω υπόθεση [απόφαση 2002/271/EK της Επιτροπής, της 18ης Ιουλίου 2001, σχετικά με διαδικασία του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ — Υπόθεση COMP/E-1/36.490 — Ηλεκτρόδια γραφίτη (ΕΕ 2002, L 100, σ. 1, στο εξής: απόφαση σχετικά με τα ηλεκτρόδια γραφίτη)], «σαφώς η μεγαλύτερη από τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις». Το Πρωτοδικείο συνήγαγε ότι ο πολλαπλασιαστής ήταν υπερβολικός βάσει συγκρίσεως μεταξύ του εν λόγω πολλαπλασιαστή και εκείνου του 1,25 (ήτοι αυξήσεως κατά 25 % του ποσού εκκινήσεως) που εφαρμόστηκε σε άλλο μέλος του καρτέλ, ως προς το οποίο το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι το εν λόγω μέλος είχε ολικό κύκλο εργασιών (3 693 εκατομμύρια ευρώ το 2000) χαμηλότερο από το ήμισυ εκείνου της SDK (7 508 εκατομμύρια ευρώ το 2000). Έτσι, το Πρωτοδικείο θεώρησε, κατά την άσκηση της κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητάς του, ότι στο ποσό εκκινήσεως που καθορίστηκε για τη SDK έπρεπε να εφαρμοστεί μόνον πολλαπλασιαστής 1,5 (ήτοι αύξηση κατά 50 %).

259 Εν προκειμένω, ο ολικός κύκλος εργασιών της BASF το 2000, που ελήφθη υπόψη με την Απόφαση, είναι περίπου πέντε φορές υψηλότερος από τον κύκλο εργασιών της SDK το 2000, που ελήφθη υπόψη με την απόφαση σχετικά με τα ηλεκτρόδια γραφίτη (σκέψη 258 ανωτέρω), η οποία εκδόθηκε ορισμένους μήνες πριν από την Απόφαση, καθώς και με την απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 131 ανωτέρω. Επιπλέον, ο ως άνω κύκλος εργασιών είναι περίπου κατά 30 % υψηλότερος από τον κύκλο εργασιών που καταλογίστηκε στην ABB για το έτος 1997 και ελήφθη υπόψη με την απόφαση σχετικά με τους προμονωμένους σωλήνες (σκέψη 187 ανωτέρω), η οποία εκδόθηκε το 1998, καθώς και με την απόφαση ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής, σκέψη 192 ανωτέρω. Επομένως, ο πολλαπλασιαστής δύο που εφαρμόστηκε στην προσφεύγουσα εν προκειμένω δεν δίδει την εντύπωση ότι είναι υπερβολικός, βάσει συγκρίσεως με τα προηγούμενα αυτά.

- 260 Κατά συνέπεια, τίποτε εν προκειμένω δεν παρέχει τη δυνατότητα να συναχθεί ότι το επίπεδο της αυξήσεως των ειδικών ποσών εκκινήσεως της προσφεύγουσας, που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 699 της Αποφάσεως, είναι αντίθετο προς τις κατευθυντήριες γραμμές, προς τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη που μπορούσε να αντλήσει η προσφεύγουσα από τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές ή προς την αρχή της αναλογικότητας.
- 261 Συνεπώς, το τρίτο και το τέταρτο σκέλος του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθούν.

Συμπέρασμα ως προς την εφαρμογή του συντελεστή αυξήσεως των προστίμων που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 699 της Αποφάσεως

- 262 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων, δεν μπορεί να επικριθεί η εφαρμογή, έναντι της προσφεύγουσας, συντελεστή αυξήσεως του προστίμου κατά 100% που αποσκοπούσε στο να ληφθούν υπόψη, για λόγους αποτροπής, το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι της προσφεύγουσας.
- 263 Ωστόσο, το ως άνω συμπέρασμα δεν προδικάζει το ζήτημα αν η Επιτροπή έπρεπε, εν προκειμένω, να λάβει υπόψη, για την εφαρμογή συντελεστών μείωσης του προστίμου, τις περιστάσεις που επικαλέστηκε η προσφεύγουσα, στο πλαίσιο του δευτέρου σκέλους του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, προκειμένου να αποδείξει την ασήμαντη πιθανότητα υποτροπής εκ μέρους της.

Επί των περιστάσεων που καταδεικνύουν, όπως υποστηρίζεται, την ασήμαντη πιθανότητα υποτροπής εκ μέρους της προσφεύγουσας

264 Οι περιστάσεις οι οποίες, κατά την προσφεύγουσα, απαμβλύνουν τις απαιτήσεις ειδικής προλήψεως έναντι αυτής συνίστανται στην απόλυση των ανωτάτων στελεχών της που εμπλέκονται στις παραβάσεις, στη θέσπιση εσωτερικών προγραμμάτων για την ευθυγράμμιση με τους κανόνες ανταγωνισμού και στην ανάληψη πρωτοβουλιών ευαισθητοποίησης του προσωπικού επί του ζητήματος αυτού, στη συνεργασία της προσφεύγουσας κατά την έρευνα της Επιτροπής και στην καταβολή ή στην υποχρέωση καταβολής των προστίμων και της αποζημίωσης σε εκτέλεση αποφάσεων δικαστηρίων τρίτων κρατών που εκδόθηκαν λόγω των σχετικών με τη συμπαιγνία πράξεων που αφορούσαν τα βιταμινούχα προϊόντα (βλ. σκέψη 192 ανωτέρω).

265 Έστω και αν από την προηγηθείσα ανάλυση προκύπτει ότι οι άνω περιστάσεις δεν εμπόδιζαν την εφαρμογή, έναντι της προσφεύγουσας, ενός συντελεστή αυξήσεως του προστίμου που αποσκοπούσε στο να ληφθούν υπόψη, για λόγους αποτροπής, το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι της επιχειρήσεως, πρέπει να εξακριβωθεί σε ποιον βαθμό οι εν λόγω περιστάσεις επέβαλλαν, εξάλλου, την εκ μέρους της Επιτροπής εφαρμογή, υπέρ της προσφεύγουσας, συντελεστών μείωσης του προστίμου.

— Επί των μέτρων που έλαβε η προσφεύγουσα με σκοπό την πρόληψη της υποτροπής

266 Όσον αφορά τα μέτρα που έλαβε η προσφεύγουσα μετά την παύση των παραβάσεων προκειμένου να προληφθεί τυχόν υποτροπή εκ μέρους της (απόλυση των ανωτάτων στελεχών της που εμπλέκονται στις παραβάσεις, καθώς και θέσπιση εσωτερικών προγραμμάτων για την ευθυγράμμιση με τους κανόνες ανταγωνισμού και ανάληψη πρωτοβουλιών για την ευαισθητοποίηση του προσωπικού επί του ζητήματος αυτού), πρέπει να επισημανθεί ότι, ναί μεν είναι, βεβαίως, σημαντικό το ότι μια επιχείρηση έλαβε μέτρα για να εμποδίσει τη διάπραξη νέων παραβάσεων του κοινοτικού δικαίου του ανταγωνισμού από το προσωπικό της στο μέλλον, πλην όμως το γεγονός αυτό δεν επηρεάζει το υποστατό της διαπιστωθείσας παραβάσεως. Το γεγονός και μόνον ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, η Επιτροπή έλαβε υπόψη, στο πλαίσιο προγενεστέρων αποφάσεών της, τη θέσπιση προγράμματος ευθυγραμμίσεως ως ελαφρυντική περίσταση δεν συνεπάγεται ότι υποχρεούται να ενεργεί κατά τον ίδιο τρόπο σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση (αποφάσεις του Πρωτοδικείου

Hercules Chemicals κατά Επιτροπής, σκέψη 119 ανωτέρω, σκέψη 357 της 10ης Μαρτίου 1992, T-13/89, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. Π-1021, σκέψη 395 της 20ής Μαρτίου 2002, T-28/99, Sigma Technologie κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. Π-1845, σκέψη 127, και LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 144 ανωτέρω, σκέψη 345, η οποία επικυρώθηκε, ιδίως επί του σημείου αυτού, με την απόφαση Dansk Røerindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψη 373).

²⁶⁷ Έτσι, τα προληπτικά μέτρα που η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι έλαβε ουδόλως υποχρέωναν την Επιτροπή να εφαρμόσει συντελεστές μειώσεως του προστίμου.

— Επί της παρασχεθείσας στην Επιτροπή συνεργασίας κατά τη διάρκεια της έρευνας

²⁶⁸ Δεδομένου ότι η Επιτροπή αναγνώρισε το υποστατό της συνεργασίας που παρέσχε η προσφεύγουσα κατά τη διάρκεια της έρευνάς της και επιβράβευσε την εν λόγω συνεργασία με μειώσεις των προστίμων στο πλαίσιο της εφαρμογής της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, το ζήτημα αν η ως άνω συνεργασία άξιζε να τύχει, ενδεχομένως, σημαντικότερων μειώσεων πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο της αναλύσεως των επιχειρημάτων που προέβαλε η προσφεύγουσα με τον έκτο και τον έβδομο λόγο ακυρώσεως, που αφορούν ακριβώς τη συνεργασία της προσφεύγουσας κατά την έρευνα της Επιτροπής.

— Επί των καταδικαστικών αποφάσεων που εκδόθηκαν εντός τρίτων χωρών

²⁶⁹ Όσον αφορά το ζήτημα αν η Επιτροπή οφείλει να λάβει υπόψη, κατά την εκτίμηση των σχετικών με την αποτροπή απαιτήσεων έναντι επιχειρήσεως στην οποία πρέπει να επιβληθούν κυρώσεις λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού, καταδικαστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν εντός τρίτων χωρών για τις ίδιες πράξεις σχετικά με τη συμπαιγνία, πρέπει να επισημανθεί ότι ο σκοπός της

αποτροπής που δικαιούται να επιδιώκει η Επιτροπή κατά τον καθορισμό του ποσού του προστίμου σκοπεύει να διασφαλίσει την τήρηση εκ μέρους των επιχειρήσεων των κανόνων ανταγωνισμού που καθορίζονται στη Συνθήκη για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων τους εντός της Κοινότητας ή του ΕΟΧ. Κατά συνέπεια, ο αποτρεπτικός χαρακτήρας προστίμου που επιβάλλεται λόγω παραβάσεως των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού δεν μπορεί να καθορίζεται ούτε σε σχέση, μόνο, με την ιδιαίτερη κατάσταση της καταδικασθείσας επιχείσεως ούτε σε σχέση με το αν η επιχείρηση αυτή τήρησε τους κανόνες ανταγωνισμού που έχουν τεθεί σε τρίτα κράτη εκτός ΕΟΧ (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 9ης Ιουλίου 2003, T-224/00, Archer Daniels Midland και Archer Daniels Midland Ingredients κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-2597, σκέψη 110, και της 29ης Απριλίου 2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 131 ανωτέρω, σκέψη 147).

- 270 Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι θεώρησε ότι οι καταδικαστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν κατά της προσφεύγουσας εντός τρίτων χωρών, λόγω των σχετικών με τη συμπαιγνία πράξεων που αφορούσαν τα βιταμινούχα προϊόντα, δεν παρείχαν δικαίωμα για την εφαρμογή συντελεστή μείωσης του ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα.

— Συμπέρασμα ως προς τις περιστάσεις τις οποίες επικαλέσθηκε η προσφεύγουσα

- 271 Από την προηγηθείσα ανάλυση προκύπτει ότι οι περιστάσεις τις οποίες επικαλέσθηκε η προσφεύγουσα προκειμένου να αποδείξει την ασημαντή πιθανότητα υποτροπής εκ μέρους της όχι μόνο δεν εμπόδιζαν την εφαρμογή, έναντι της προσφεύγουσας, συντελεστή αυξήσεως των προστίμων που αποσκοπούσε στο να ληφθούν υπόψη, για λόγους αποτροπής, το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι της προσφεύγουσας, αλλά και δεν υποχρέωναν την Επιτροπή να εφαρμόσει εξάλλου, υπέρ της προσφεύγουσας, συντελεστές μείωσης των προστίμων.

γ) Συμπέρασμα ως προς τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως

- 272 Από όλες τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Δ — Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πλάνες εκτιμήσεως κατά την απόδοση στην προσφεύγουσα ρόλου πρωτοστάτη και υποκινητή ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α, Ε, Β 5, C και D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις

1. Προκαταρκτικά ζητήματα γενικής φύσεως

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

273 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη ως εκ του ότι θεώρησε την BASF, από κοινού με τη Roche, ως πρωτοστάτη και υποκινητή ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α, Ε, Β 5, C και D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις. Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι ο ρόλος που διαδραμάτισε ως προς τις εν λόγω παραβάσεις ήταν σαφώς λιγότερο σημαντικός από αυτόν της Roche και λιγότερο σημαντικός από αυτόν που διαδραμάτισε οποιαδήποτε άλλη εμπλεκόμενη επιχείρηση που δεν θεωρήθηκε ως πρωτοστάτης ή υποκινητής.

274 Στο πλαίσιο μιας συμπράξεως, διαδραματίζει ρόλο πρωτοστάτη η επιχείρηση η οποία ασκεί αποφασιστική επιρροή για τη δημιουργία της συμπράξεως, π.χ., επινοώντας τη δημιουργία της συμπράξεως ή καλώντας άλλες εταιρίες να συμμετάσχουν, η οποία προτείνει τους βασικούς μηχανισμούς για τη λειτουργία της συμπράξεως, π.χ. διακανονισμούς στον τομέα του καθορισμού των τιμών και των ποσοτήτων, και η οποία ελέγχει τη λειτουργία της συμπράξεως, ιδίως με το να επιβάλλει κυρώσεις σε άλλες επιχειρήσεις λόγω μη τηρήσεως της συμφωνηθείσας γραμμής συμπεριφοράς. Σε σχέση με το ως άνω κριτήριο, οι πράξεις οι οποίες υποδηλώνουν ρόλο πρωτοστάτη και τις οποίες μνημονεύει η Επιτροπή στην περίπτωση της BASF ήσαν, στην πραγματικότητα, απλώς πράξεις με τις οποίες η BASF ευθυγραμμιζόταν προς τη γραμμή συμπεριφοράς που είχε εκπονηθεί, καταρτιστεί και ελεγχθεί από τη Roche. Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, αν επιβεβαιωνόταν η ερμηνεία της Επιτροπής, όλοι οι μετέχοντες στη σύμπραξη θα θεωρούνταν, λόγω της συμμετοχής τους και μόνον σε αυτή, ως πρωτοστάτες της συμπράξεως.

- 275 Έτσι, κατά την προσφεύγουσα, μόνον η συμπεριφορά της Roche μπορούσε να θεωρηθεί ως συμπεριφορά πρωτοστάτη και καμία αύξηση δεν έπρεπε να επιβληθεί στην BASF λόγω του ρόλου της ως πρωτοστάτη. Η σχετική ανάλυση της Επιτροπής είναι εσφαλμένη από πολλές απόψεις και δεν ικανοποιεί τα κριτήρια της αποδείξεως που καθορίστηκαν από τη νομολογία και επιβάλλουν στην Επιτροπή να μη στρεβλώνει το νόημα των εγγράφων ή των αποδεικτικών στοιχείων παραλείποντας κρίσιμες λέξεις, προσκομίζοντας μερικά, ανακριβή ή ανεπαρκή αποδεικτικά στοιχεία προκειμένου να ενισχύσει τους ισχυρισμούς της ή αναλύοντας εσφαλμένως τα έγγραφα των οποίων έγινε επίκληση (απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-68/89, T-77/89 και T-78/89, SIV κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1403, σκέψεις 95, 223, 228, 271 και 281).
- 276 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι ο τρόπος κατά τον οποίο η Απόφαση αντιμετωπίζει το ζήτημα του ρόλου πρωτοστάτη της συμπράξεως διαφέρει ουσιωδώς από τον τρόπο αντιμετώπισης που ακολουθήθηκε με την ανακοίνωση των αιτιάσεων. Η ανακοίνωση των αιτιάσεων δέχθηκε κατ' ουσίαν ότι η Roche ήταν πρωτοστάτης της συμπράξεως και ότι η BASF, η Aventis και η Takeda Chemical Industries Ltd. (στο εξής: Takeda) είχαν διαδραματίσει μόνον ασήμαντο ρόλο. Αντιθέτως, η Απόφαση, ενώ στηρίζεται κατ' ουσίαν στα ίδια πραγματικά περιστατικά, δεν μνημονεύει πλέον τον ρόλο πρωτοστάτη που είχε αποδοθεί προηγουμένως στην Aventis και στην Takeda και θεωρεί την BASF ως πρωτοστάτη του καρτέλ μαζί με τη Roche. Η ασυνέπεια αυτή της προσεγγίσεως της Επιτροπής, που συνιστά πρόδηλη νομική πλάνη, είναι ιδιαίτερος προφανής στις περιπτώσεις των αφορωσών τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεων.
- 277 Η προσφεύγουσα επικαλείται τη σημαντική επίπτωση που είχε επί του ύψους του συνολικού προστίμου που της επιβλήθηκε η εκτίμηση της Επιτροπής ως προς τον ρόλο πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα στις συμπράξεις, καθόσον η Επιτροπή στηρίχθηκε στην ως άνω εκτίμηση, αφενός, προκειμένου να αυξήσει κατά 35 % (ήτοι πλέον των 153 εκατομμυρίων ευρώ) το βασικό ποσό του εν λόγω προστίμου και, αφετέρου, προκειμένου να αρνηθεί να χορηγήσει στην προσφεύγουσα σημαντικότερη μείωση του προστίμου δυνάμει των τμημάτων Β ή Γ της ανακοινώσεως περί συνεργασίας.
- 278 Η καθής υπενθυμίζει ότι το Πρωτοδικείο έχει δεχθεί ότι η Επιτροπή μπορεί να εφαρμόζει διαφορετικούς συντελεστές αυξήσεως στα βασικά ποσά των προστίμων προκειμένου να λαμβάνει υπόψη τους διαφορετικούς ρόλους που διαδραμάτισαν οι

επιχειρήσεις (απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 144 ανωτέρω, σκέψη 204). Πάντως, η καθής υπογραμμίζει ότι, για όλες τις παραβάσεις που μνημονεύθηκαν από την προσφεύγουσα στο πλαίσιο του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, η διαφορά μεταξύ των ρόλων που διαδραμάτισαν η Roche και η BASF αντανακλάται στους διαφορετικούς συντελεστές αυξήσεως που εφαρμόστηκαν στα πρόστιμα των εν λόγω επιχειρήσεων, ήτοι 50 % για τη Roche έναντι μόνον 35 % για την BASF.

279 Η καθής υποστηρίζει ότι όντως ανέλυσε τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία και ότι ορθώς θεώρησε, βάσει μιας σειράς ενδείξεων ή στοιχείων εξεταζομένων στο σύνολό τους, ότι η BASF είχε διαδραματίσει ρόλο πρωτοστάτη σε καθεμία από τις σχετικές συμπράξεις. Συναφώς, η καθής υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, η αιτιολογία αποφάσεως πρέπει να ερμηνεύεται στο πλαίσιο της συμπεριφοράς των μερών κατά τη διοικητική διαδικασία (απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Σεπτεμβρίου 1998, T-374/94, T-375/94, T-384/94 και T-388/94, *European Night Services* κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-3141, σκέψη 95), και παρατηρεί ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε, ούτε με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ούτε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, τον ισχυρισμό που περιέχεται στην ως άνω ανακοίνωση και σύμφωνα με τον οποίο η προσφεύγουσα είχε διαδραματίσει ρόλο πρωτοστάτη ως προς τις παραβάσεις που της προσάπτονταν. Η καθής υπογραμμίζει ότι, αντιθέτως, η προσφεύγουσα, με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, έφθασε μέχρι σημείου ώστε να επιβεβαιώσει ότι δεχόταν την εκ μέρους της Επιτροπής γενική εκτίμηση της υποθέσεως.

β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

280 Όταν μια παράβαση έχει διαπραχθεί από πολλές επιχειρήσεις, επιβάλλεται, στο πλαίσιο του καθορισμού του ποσού των προστίμων, να εξετασθεί η σχετική βαρύτητα της συμμετοχής εκάστης εξ αυτών (αποφάσεις του Δικαστηρίου *Suiker Unie* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 80 ανωτέρω, σκέψη 623, και της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P,

Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψη 92), πράγμα που συνεπάγεται, ιδίως, ότι πρέπει να εκτιμηθούν οι αντίστοιχοι ρόλοι που διαδραμάτισαν οι εν λόγω επιχειρήσεις ως προς την παράβαση επί όσο χρόνο συμμετείχαν σε αυτή (βλ. απόφαση Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, σκέψη 86 ανωτέρω, σκέψη 150, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 17ης Δεκεμβρίου 1991, T-6/89, Enichem Anic κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1623, σκέψη 264).

- 281 Προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι ο ρόλος του «επικεφαλής» που έχουν μία ή περισσότερες επιχειρήσεις στο πλαίσιο μιας συμπράξεως πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του ποσού του προστίμου, στο μέτρο που οι επιχειρήσεις που είχαν τέτοιο ρόλο πρέπει, λόγω αυτού, να φέρουν ειδική ευθύνη σε σχέση με τις λοιπές επιχειρήσεις (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998, T-347/94, Mayr Melnhof κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1751, σκέψη 291, και της 29ης Απριλίου 2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 131 ανωτέρω, σκέψη 301).
- 282 Σύμφωνα με τις αρχές αυτές, το σημείο 2 των κατευθυντηρίων γραμμών περιλαμβάνει, υπό τον τίτλο των επιβαρυντικών περιστάσεων, μη εξαντλητικό κατάλογο των περιστάσεων που μπορούν να οδηγήσουν σε αύξηση του βασικού ποσού του προστίμου, στις οποίες περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, ο ρόλος της επιχειρήσεως που «έχει πρωτοστατήσει στην παράβαση ή έχει προτρέψει άλλες επιχειρήσεις να τη διαπράξουν» (τρίτη περίπτωση).
- 283 Στην αιτιολογική σκέψη 712 της Αποφάσεως, η Επιτροπή εκτίμησε ότι «η Roche και η BASF αποτελούσαν από κοινού τους ηγέτες και τους επινοητές των παράνομων συμφωνιών που αφορούσαν τις ευρείας χρήσης βιταμίνες που παρήγαν» και ότι, «ως εκ τούτου, ο ρόλος τους στις διάφορες συμπράξεις εθεωρείτ[ο] επιβαρυντικό στοιχείο». Κατά συνέπεια, τα βασικά ποσά των προστίμων τους, όπως αυτά καθορίστηκαν σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα (κατά την έννοια του σημείου 1 Α των κατευθυντηρίων γραμμών) και τη διάρκεια (κατά την έννοια του σημείου 1 Β των κατευθυντηρίων γραμμών) των παραβάσεων, αυξήθηκαν κατά 50 % για τη Roche και κατά 35 % για την BASF (αιτιολογική σκέψη 718 της Αποφάσεως).
- 284 Από τις αιτιολογικές σκέψεις 712 έως 717 της Αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή δέχθηκε, για δύο λόγους, ότι η Roche και η BASF διαδραμάτισαν ρόλο πρωτοστάτη και υποκινητή ως προς τις οκτώ παραβάσεις που έδωσαν λαβή για την επιβολή προστίμων.

- 285 Πρώτον, η Απόφαση, με μια παραπομπή, που περιέχεται στην υποσημείωση της αιτιολογικής σκέψεως 712, σε ορισμένες αιτιολογικές σκέψεις που περιλαμβάνονται στο τμήμα της Αποφάσεως το οποίο περιέχει την περιγραφή των αφορώντων καθεμία από τις παραβάσεις πραγματικών περιστατικών (τμήμα 1.4), παραθέτει μια σειρά περιστάσεων που δικαιολογούν την εκτίμηση της Επιτροπής όσον αφορά τον ρόλο που διαδραμάτισαν η Roche και η BASF ως προς τις διάφορες παραβάσεις.
- 286 Δεύτερον, οι αιτιολογικές σκέψεις 713 έως 717 περιέχουν γενικότερες σκέψεις, οι οποίες ισχύουν για όλες τις παραβάσεις και δεν στηρίζονται σε συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά, αλλά στα οφέλη που η Roche και η BASF μπορούσαν να αντλήσουν από το ευρύ φάσμα των βιταμινούχων προϊόντων που παρείχαν, στο «κοινό μέτωπο» που είχαν δημιουργήσει κατά την κατάρτιση και την εφαρμογή των συμφωνιών περί συμπαιγνίας και στον κοινό σκοπό που απέβλεπε στην εξάλειψη του ανταγωνισμού στον τομέα των βιταμινών.
- 287 Αφού αναλύσει δύο προκαταρκτικά ζητήματα (σκέψεις 289 έως 293 κατωτέρω), το Πρωτοδικείο θα εξετάσει τη λυσιτέλεια των σκέψεων που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 713 έως 717 της Αποφάσεως (σκέψεις 294 έως 301 κατωτέρω) και, εν συνεχεία, τη λυσιτέλεια των πραγματικών περιστατικών των οποίων γίνεται επίκληση με την Απόφαση ως αποδεικτικών στοιχείων για τον ρόλο πρωτοστάτη και/ή υποκινητή που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα, τα οποία αποτελούν αντικείμενο συζήτησης μεταξύ των διαδίκων στο πλαίσιο της επιχειρηματολογίας που αφιερώνεται ειδικώς σε καθεμία από τις παραβάσεις τις οποίες αφορά η Απόφαση (σκέψεις 304 έως 463 κατωτέρω).
- 288 Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη ή υποκινητή όσον αφορά επτά από τις οκτώ παραβάσεις για τις οποίες της επιβλήθηκε πρόστιμο. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα δεν προβάλλει αντιρρήσεις ως προς την αύξηση του προστίμου που της επιβλήθηκε, λόγω του ρόλου πρωτοστάτη και υποκινητή που διαδραμάτισε, για την αφορώσα τη βιταμίνη Β 2 παράβαση.

Επί της ασυμφωνίας μεταξύ της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και της Αποφάσεως όσον αφορά τον ρόλο πρωτοστάτη των συμπράξεων

- 289 Πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα που αντλεί η προσφεύγουσα από την προβαλλομένη μεταβολή της προσεγγίσεως της Επιτροπής μεταξύ της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και της Αποφάσεως όσον αφορά το ζήτημα του ρόλου πρωτοστάτη των συμπράξεων (βλ. σκέψη 276 ανωτέρω), προκειμένου να αποδείξει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη νομική πλάνη.
- 290 Συγκεκριμένα, το ως άνω επιχείρημα δεν ανταποκρίνεται, προδήλως, στα πραγματικά περιστατικά, εφόσον —όπως και το επιχείρημα, το οποίο αποσκοπεί στο να διαπιστωθεί η ύπαρξη προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας, μνημονεύεται στις σκέψεις 41, 60 και 61 ανωτέρω και το οποίο ήδη απορρίφθηκε από το Πρωτοδικείο— αφορά την εκτίμηση του ρόλου που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα ως προς τις παραβάσεις. Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 61 ανωτέρω, η ανακοίνωση των αιτιάσεων μνημόνευε ρητώς, στο σημείο 228, τον ρόλο πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα.
- 291 Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να επισημανθεί ότι, προφανώς, το γεγονός και μόνον ότι η Επιτροπή μετέβαλε, με την Απόφαση, τη νομική εκτίμησή της ως προς τον ρόλο πρωτοστάτη των συμπράξεων σε σχέση με εκείνη που είχε διατυπώσει, εξ ορισμού προσωρινώς, με την ανακοίνωση των αιτιάσεων δεν είναι ικανό, αυτό καθ' εαυτό, να αποδείξει την ύπαρξη του παραμικρού ελαττώματος που να επηρεάζει την ουσία της Αποφάσεως.

Επί του γεγονότος ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε τον ρόλο της ως πρωτοστάτη κατά τη διοικητική διαδικασία

- 292 Η καθής, χωρίς να προβάλλει επισήμως ένσταση απαραδέκτου του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, επισημαίνει, ωστόσο, ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε, ούτε με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων ούτε κατά την ακρόασή της στο

πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, τον ισχυρισμό που περιλαμβάνεται στην εν λόγω ανακοίνωση και σύμφωνα με τον οποίο η προσφεύγουσα είχε διαδραματίσει ρόλο πρωτοστάτη ως προς τις παραβάσεις που της προσάπτονταν. Αντιθέτως, η προσφεύγουσα, απαντώντας στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, ισχυρίστηκε μάλιστα ότι δεχόταν την εκ μέρους της Επιτροπής γενική εκτίμηση της υποθέσεως (βλ σκέψη 279 ανωτέρω).

293 Συναφώς, πρέπει να θεωρηθεί ότι, όσον αφορά το ζήτημα του νομικού χαρακτηρισμού των πραγματικών περιστατικών, η εκ μέρους της προσφεύγουσας έλλειψη αμφισβητήσεως επί του ζητήματος αυτού κατά το τελικό στάδιο της διοικητικής διαδικασίας δεν εμποδίζει τη διατύπωση σχετικής αμφισβητήσεως κατά τη διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου. Επομένως, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως είναι παραδεκτός.

Επί των γενικών εκτιμήσεων που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 713 έως 717 της Αποφάσεως

294 Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, εφόσον, με την Απόφαση, η Επιτροπή διαπίστωσε πολλές χωριστές παραβάσεις και επέβαλε χωριστά πρόστιμα ως κυρώσεις για τις εν λόγω παραβάσεις, έπρεπε —προκειμένου να εφαρμόσει την επιβαρυντική περίπτωση που προβλέπεται στο σημείο 2, τρίτη περίπτωση, των κατευθυντηρίων γραμμών— να αποδείξει για κάθε μία από τις παραβάσεις αυτές, μέσω της επικλήσεως και της αποδείξεως πραγματικών περιστατικών που ήσαν ιδιαίτερα για κάθε επιχείρηση, ότι οι συμμετέχοντες στις διάφορες συμπράξεις είχαν διαδραματίσει ρόλο πρωτοστάτη ή υποκινητή.

295 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι εκτιμήσεις που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 713 έως 717 της Αποφάσεως δεν αρκούν, αυτές καθ' εαυτές, για να ανταποκριθεί η Επιτροπή στο βάρος αποδείξεως που φέρει.

- 296 Το γεγονός, το οποίο μνημονεύεται στις αιτιολογικές σκέψεις 713 έως 716, ότι η Roche και η BASF παρήγαν «μεγάλη ποικιλία προϊόντων σε χωριστές αλλά στενά συνδεδεμένες αγορές» ουδόλως αποδεικνύει ότι οι ως άνω επιχειρήσεις όντως διαδραμάτισαν ρόλο πρωτοστατών ή υποκινητών ως προς τις παραβάσεις. Εξάλλου, η Επιτροπή δεν εξήγησε, είτε με τις εν λόγω αιτιολογικές σκέψεις είτε ενώπιον του Πρωτοδικείου, τη σχέση που υφίσταται μεταξύ του ευρέος φάσματος βιταμινούχων προϊόντων και του ρόλου που όντως διαδραμάτισαν οι ως άνω επιχειρήσεις ως προς τις παραβάσεις. Στην πραγματικότητα, από τις ίδιες αιτιολογικές σκέψεις προκύπτει σαφώς ότι, κατά την Επιτροπή, το ευρύ φάσμα βιταμινούχων προϊόντων της Roche και της BASF παρείχε στις τελευταίες πλεονεκτήματα —όπως είναι η ισχυρότερη θέση τους σε σχέση με τους πελάτες, η ευελιξία όσον αφορά τη διαμόρφωση τιμών, ειδικών προσφορών και εκπτώσεων, οι οικονομίες κλίμακας όσον αφορά τις δραστηριότητές τους πωλήσεων και εμπορίας, η μεγαλύτερη πειστικότητα όσον αφορά την απειλή περί παύσεως εφοδιασμού— τα οποία αύξησαν τη «συνολική ικανότητα των εν λόγω επιχειρήσεων να εφαρμόζουν και να διατηρούν τις αντίθετες προς τον ανταγωνισμό συμφωνίες».
- 297 Έτσι, προκύπτει ότι, υπό τον τίτλο του ρόλου πρωτοστάτη και υποκινητή, η Επιτροπή, με τις ως άνω αιτιολογικές σκέψεις, αναφέρθηκε σε περιστάσεις που δεν είναι ικανές να καταδείξουν τον ρόλο που όντως διαδραμάτισαν η Roche και η BASF ως προς τις παραβάσεις, αλλά οι οποίες δεν αποκλείεται να μπορούν να αποτελέσουν στοιχεία εκτιμήσεως της σοβαρότητας της παραβάσεως κατά την έννοια του σημείου 1 Α των κατευθυντηρίων γραμμών, ως ενδείξεις της πραγματικής οικονομικής δυνατότητας να προξηγηθεί ζημία σε άλλους επιχειρηματίες ή του «ειδικού βάρους» της ατομικής παραβατικής συμπεριφοράς.
- 298 Αντιθέτως, δεν μπορεί να συναχθεί, βάσει του γεγονότος ότι η Roche και η BASF παρήγαν ευρύ φάσμα βιταμινών ή βάσει των πλεονεκτημάτων που απέρρεαν από το γεγονός αυτό για τις εν λόγω επιχειρήσεις, ότι οι τελευταίες όντως διαδραμάτισαν ρόλο πρωτοστάτη ή υποκινητή ως προς τις παραβάσεις της προκειμένης υποθέσεως.
- 299 Έτσι, για τους σκοπούς του ζητήματος αν η προσφεύγουσα διαδραμάτισε ή όχι ρόλο πρωτοστάτη ή υποκινητή ως προς τις διάφορες παραβάσεις που της προσάπτονται με την Απόφαση, η συνεκτίμηση του ως άνω γεγονότος ή τέτοιων πλεονεκτημάτων μπορεί να χρησιμεύσει, το πολύ, για να ληφθούν υπόψη οι συγκεκριμένες

συμπεριφορές που η Επιτροπή επικαλέσθηκε εις βάρος της προσφεύγουσας ως αποδεικτικά στοιχεία του ρόλου της ως πρωτοστάτη ή υποκινητή της συμπράξεως. Συγκεκριμένα, τα στοιχεία αυτά πρέπει να εκτιμηθούν σε σχέση με το πλαίσιο της συγκεκριμένης υποθέσεως, και ειδικότερα σε σχέση με τη θέση που κατείχαν οι επιχειρήσεις στην αγορά και τους πόρους που διέθεταν (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση Archer Daniels Midland και Archer Daniels Midland Ingredients κατά Επιτροπής, σκέψη 269 ανωτέρω, σκέψη 241).

300 Το ίδιο ισχύει όσον αφορά τις πολύ γενικές εκτιμήσεις που διατύπωσε η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 717 της Αποφάσεως. Συγκεκριμένα, το «κοινό μέτωπο» που δημιούργησαν η Roche και η BASF και ο σκοπός τους «να καταργήσ[ουν] τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό μεταξύ των δύο εταιριών εντός της Κοινότητας και του ΕΟΧ, όσον αφορά ολόκληρο το φάσμα των σημαντικών βιταμινών» είναι παράγοντες που μπορούν να αποκαλύψουν τα κίνητρα των ως άνω επιχειρήσεων ως προς τις αθέμιτες ενέργειες, αλλά οι οποίοι δεν καταδεικνύουν, αυτοί καθ' εαυτοί, ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις είχαν ειδική και συγκεκριμένη ευθύνη ως προς τη δημιουργία και τη λειτουργία των επίμαχων συμπράξεων. Εξάλλου, ο σκοπός της εξαλείψεως το αμοιβαίου ανταγωνισμού χαρακτηρίζει τη συμμετοχή κάθε επιχειρήσεως σε μια παράνομη σύμπραξη και το γεγονός ότι ο εν λόγω σκοπός κάλυπτε όλο το φάσμα των βιταμινών της BASF και της Roche αποτελεί απλώς αντανάκλαση του εύρους του εν λόγω φάσματος και δεν έχει, τουλάχιστον ελλείψει λεπτομερέστερων ενδείξεων, ιδιαίτερη σημασία.

301 Εξάλλου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, ενώπιον του Πρωτοδικείου, η καθής, όσον αφορά την εφαρμογή της επίμαχης επιβαρυντικής περιστάσεως, στηρίζει κατ' ουσίαν την άμυνά της στην επίκληση συγκεκριμένων πραγματικών περιστατικών, τα οποία είναι ικανά, κατά τη γνώμη της, να αποκαλύψουν τον ρόλο πρωτοστάτη ή/και υποκινητή που διαδραμάτισε η BASF ως προς τις διάφορες παραβάσεις.

Επί των πραγματικών περιστατικών που επικαλέσθηκε η καθής ως αποδεικτικά στοιχεία για τον ρόλο πρωτοστάτη ή/και υποκινητή που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα σε καθεμία από τις παραβάσεις

302 Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η Επιτροπή δεν προέβη, με την Απόφαση, σε λεπτομερή ανάλυση του ρόλου που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα σε καθεμία από

τις οκτώ παραβάσεις για τις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις στην τελευταία, αλλά, όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 285 και 286 ανωτέρω, στηρίχθηκε σε σκέψεις γενικής φύσεως (αιτιολογικές σκέψεις 713 έως 717) και σε μια παραπομπή σε αιτιολογικές σκέψεις της Αποφάσεως που εκθέτουν, στο πλαίσιο της περιγραφής των πραγματικών περιστατικών που αφορούν κάθε παράβαση, ορισμένα πραγματικά περιστατικά (υποσημείωση της αιτιολογικής σκέψεως 712).

303 Ωστόσο, με τα δικόγρατά της, η καθής, τουλάχιστον για ορισμένες από τις παραβάσεις της προκειμένης υποθέσεως, μνημόνευσε επίσης συμπληρωματικά πραγματικά περιστατικά, τα οποία επίσης μνημονεύονται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, στην Απόφαση και τα οποία, κατά τη γνώμη της, συμβάλλουν στο να αποδειχθεί ο ρόλος πρωτοστάτη ή υποκινητή που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα. Εντούτοις, δεδομένου ότι τα ως άνω πραγματικά περιστατικά δεν μνημονεύονται, ούτε καν εμμέσως με τη μέθοδο της παραπομπής, στο τμήμα της Αποφάσεως που αφορά την επίμαχη επιβαρυντική περίσταση, το Πρωτοδικείο θα λάβει υπόψη τα εν λόγω περιστατικά μόνον στην περίπτωση που οδηγηθεί στο να διαπιστώσει την ύπαρξη ελαττώματος που επηρεάζει τη νομιμότητα του ως άνω τμήματος της Αποφάσεως και, κατά συνέπεια, στο να ασκήσει την κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητά του κατά την έννοια του άρθρου 229 ΕΚ και του άρθρου 17 του κανονισμού 17.

2. *Εξέταση του ρόλου που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα στις διάφορες παραβάσεις*

α) Παραβάσεις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε

Επιχειρήματα των διαδίκων

304 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι η Απόφαση, στην υποσημείωση της αιτιολογικής σκέψεως 712, μνημονεύει δύο μεμονωμένα περιστατικά προς στήριξη ου συμπεράσματος ότι η BASF ήταν πρωτοστάτης μαζί με τη Roche ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις.

- 305 Το πρώτο γεγονός, που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 183 της Αποφάσεως, ήτοι το γεγονός ότι η Roche ζητούσε ενίοτε από την BASF να ανακοινώνει πρώτη μια αύξηση των τιμών, δεν είναι συγκρίσιμο με τις πολλές πράξεις της Roche όσον αφορά τη δημιουργία, την οργάνωση και την υλοποίηση της συμπράξεως και καταδεικνύει, το πολύ, ότι η BASF μπορεί να ανακοίνωσε, κατόπιν αιτήματος της Roche, μικρό αριθμό αυξήσεων τιμών προκειμένου να συγκαλυφθεί το γεγονός ότι οι εν λόγω αυξήσεις είχαν προκληθεί από τη Roche. Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι το γενικό συμπέρασμα της Επιτροπής, που διατυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 569 της Αποφάσεως, ήταν ότι η BASF ακολουθούσε τις οδηγίες της Roche. Πάντως, μια τέτοια συμπεριφορά εκ μέρους της BASF δεν συμβιβάζεται με τον ρόλο πρωτοστάτη.
- 306 Το δεύτερο γεγονός, που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 160 της Αποφάσεως ήτοι το γεγονός ότι η BASF συμμετείχε στη συζήτηση σχετικά με τον βασικό μηχανισμό των διακανονισμών, είναι επίσης αληθές όσον αφορά την Aventis, ενώ η τελευταία έτυχε απαλλαγής λόγω του ότι, ιδίως, δεν ήταν πρωτοστάτης. Επομένως, κατά την προσφεύγουσα, δεν μπορεί να γίνει επίκληση του εν λόγω γεγονότος προς στήριξη του συμπεράσματος ότι η BASF ήταν πρωτοστάτης. Στην πραγματικότητα, ο ρόλος της BASF ήταν κατ' ουσίαν ο ίδιος με αυτόν της Aventis.
- 307 Έτσι, η προσφεύγουσα είναι της γνώμης ότι η Επιτροπή έπρεπε να καταλήξει στο συμπέρασμα, όπως ορθώς έπραξε στην περίπτωση της Aventis, ότι η BASF συμμετείχε στις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις, αλλά δεν πρωτοστάτησε στη διάπραξη των παραβάσεων αυτών.
- 308 Η καθής αντιτάσσει ότι ο ρόλος υποκινητή και πρωτοστάτη της BASF ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε συμπράξεις αποδεικνύεται από πολλά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην Απόφαση και όχι μόνον από εκείνα στα οποία αναφέρθηκε η προσφεύγουσα. Συναφώς, η καθής μνημονεύει, ιδίως, το καθήκον της προσφεύγουσας να ορίζει τα πρόσωπα που συμμετείχαν συνήθως στις συσκέψεις που διοργανώνονταν στο επίπεδο του μάρκετινγκ του προϊόντος σε περιφερειακή κλίμακα (αιτιολογική σκέψη 177). Η καθής υπογραμμίζει ότι το γεγονός ότι η BASF και η Roche ήσαν οι υποκινητές των ως άνω συμπράξεων, πραγματοποιώντας

μεταξύ τους τις πρώτες επαφές και διοργανώνοντας μεταξύ τους την πρώτη σύσκεψη της 7ης Ιουνίου 1989, επιβεβαιώνεται από τις δηλώσεις στις οποίες προέβησαν η Aventis και η Takeda κατά τη διοικητική διαδικασία.

- 309 Η καθής αντικρούει τον ισχυρισμό της προσφεύγουσας ότι ο ρόλος της Aventis και της προσφεύγουσας στις επίμαχες συμπράξεις ήταν συγκρίσιμος. Ειδικότερα, η καθής προβάλλει ότι η BASF και η Roche ανέλαβαν από κοινού να έλθουν σε επαφή με την Aventis και ότι η BASE, και όχι η Aventis, ανακοίνωσε μια σημαντική, αν και περιστασιακή, αύξηση των τιμών.
- 310 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η προσφεύγουσα επικαλείται τα πρακτικά που προσκομίστηκαν κατά τη διοικητική διαδικασία από τη Roche και την Aventis ως προς τους διακανονισμούς σχετικά με τις βιταμίνες Α και Ε, από τα οποία προκύπτει ότι η Roche επινόησε και διοργάνωσε τους εν λόγω διακανονισμούς και ότι οι ρόλοι που διαδραμάτισαν η BASF και η Aventis ήσαν ισοδύναμοι και δευτερεύοντες. Ειδικότερα, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι από τα πρακτικά της Roche προκύπτει ότι η εν λόγω εταιρία διοργάνωσε ορισμένες προπαρασκευαστικές συσκέψεις για να συζητηθεί το πλαίσιο των διακανονισμών, η πρώτη από τις οποίες έλαβε χώρα, με την Aventis, στη Βασιλεία στις 24 Απριλίου 1989 και ακολουθήθηκε αργότερα από μια σύσκεψη μεταξύ της Roche και της BASE, στις 7 Ιουνίου 1989, επίσης στη Βασιλεία. Εξάλλου, οι δηλώσεις της Takeda ουδόλως ενισχύουν τους ισχυρισμούς της καθής, κατά το μέτρο που οι εν λόγω δηλώσεις δεν αναφέρουν τίποτε σχετικά με τη χρονολογία των συσκέψεων και τους συμμετέχοντες σε αυτές, στους οποίους, εξάλλου, δεν περιλαμβάνεται η Takeda, καθόσον η εταιρία αυτή δεν παρήγε τις βιταμίνες Α και Ε. Εν πάση περιπτώσει, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Επιτροπή πρέπει να προσκομίσει αποδείξεις σχετικά με τον ρόλο πρωτοστάτη και όχι απλώς να συνάγει την ύπαρξη του ρόλου αυτού μόνο βάσει της χρονολογίας των συσκέψεων.
- 311 Όσον αφορά το προβαλλόμενο καθήκον ορισμού των συμμετεχόντων στις συσκέψεις που διοργανώθηκαν στο επίπεδο του μάρκετινγκ του προϊόντος σε περιφερειακή κλίμακα, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η σχετική αιτιολογική σκέψη της Αποφάσεως, ήτοι η αιτιολογική σκέψη 178, αναφέρει απλώς ότι η BASE, συνεργαζόμενη με την Επιτροπή στο πλαίσιο της έρευνάς της, παρέσχε στην Επιτροπή έναν κατάλογο των ονομάτων των συμμετεχόντων στις ως άνω συσκέψεις, οπότε εξ αυτού δεν μπορεί να συναχθεί βεβαίως ότι η BASF ήταν υπεύθυνη για τη διοργάνωση των εν λόγω συσκέψεων.

- 312 Όσον αφορά τις ανακοινώσεις σχετικά με την αύξηση των τιμών, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι η Roche ισχυρίστηκε σαφώς, με τα πρακτικά της, ότι είχε συμφωνηθεί μεταξύ των συμμετεχόντων ότι ένας από αυτούς όφειλε να ανακοινώνει πρώτος μια αύξηση τιμών και ότι οι άλλοι θα ακολουθούσαν. Εξάλλου, ο ισχυρισμός της καθής ότι μόνον η BASF και η Roche προέβησαν σε τέτοιες ανακοινώσεις είναι εσφαλμένος, κατά το μέτρο που από τις δηλώσεις της Aventis προκύπτει ότι η εν λόγω εταιρία ήταν η πρώτη που ανακοίνωσε μια αύξηση τιμών την 1η Ιανουαρίου 1997.
- 313 Με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως, η καθής ισχυρίζεται ότι, σύμφωνα με την ίδια τη διατύπωση των πρακτικών της Roche τα οποία επικαλέστηκε η προσφεύγουσα, τα εν λόγω πρακτικά δεν μπορούν να θεωρηθούν ως ακριβής και αντικειμενική περιγραφή των συμβάντων. Εν πάση περιπτώσει, τα πρακτικά αυτά ουδόλως αναφέρουν ότι η Roche ήταν η μόνη που ανέλαβε πρωτοβουλίες για τη διοργάνωση συσκέψεων μεταξύ των παραγωγών ή ότι οι ρόλοι που διαδραμάτισαν η BASF και η Aventis ήταν ισοδύναμοι και δευτερεύοντες. Όσον αφορά τα πρακτικά της Aventis, η προσφεύγουσα πραγματοποιεί επιλεκτικές και ανακριβείς παραπομπές στα εν λόγω πρακτικά, λαμβανομένου υπόψη ότι από το κείμενο αυτό προκύπτει ιδίως ότι η BASF ανακοίνωσε τις τιμές περισσότερες από μία φορές, σε αντίθεση με την Aventis.
- 314 Η σύσκεψη μεταξύ της Roche και της BASF της 24ης Απριλίου 1989 δεν ασκεί επιρροή προκειμένου να προσδιοριστεί ποιος ήταν ο πρωτοστάτης των συμπράξεων, καθόσον η εν λόγω σύσκεψη διεξήχθη πριν από την ημερομηνία (Σεπτέμβριος 1989) που καθορίστηκε με την Απόφαση ως ημερομηνία ενάρξεως της παραβάσεως.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 315 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με την Απόφαση, στις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε συμπράξεις συμμετείχαν οι τρεις Ευρωπαίοι παραγωγοί Roche, BASF και Aventis καθώς και, όσον αφορά μόνον τη βιταμίνη Ε, ο Ιάπωνας παραγωγός Eisai Co. Ltd. Οι δύο παραβάσεις άρχισαν τον Σεπτέμβριο του 1989 για τους τρεις Ευρωπαίους παραγωγούς, ενώ η Eisai προσχώρησε στην αφορώσα τη βιταμίνη Ε σύμπραξη μόλις τον Ιανουάριο του 1991 (αιτιολογικές σκέψεις 701 έως 703 της Αποφάσεως).

- 316 Όπως παρατηρεί επανειλημμένως η καθής με τα δικόγρατά της και όπως προκύπτει από την ίδια τη διατύπωση του σημείου 2, τρίτη περίπτωση, των κατευθυντηρίων γραμμών, κατά την εξέταση του ρόλου που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα στις παραβάσεις της προκειμένης περιπτώσεως, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της έννοιας του πρωτοστάτη και εκείνης του υποκινητή μιας παραβάσεως και να διεξαχθούν δύο χωριστές αναλύσεις προκειμένου να εξακριβωθεί αν η προσφεύγουσα διαδραμάτισε τον ένα ή τον άλλο ρόλο. Συγκεκριμένα, ενώ ο ρόλος του υποκινητή αφορά το χρονικό σημείο της καταρτίσεως ή της διευρύνσεως μιας συμπράξεως, ο ρόλος του πρωτοστάτη αφορά τη λειτουργία της εν λόγω συμπράξεως.
- 317 Με τα δικόγρατά της, η καθής υποστηρίζει ότι απέδειξε, με την Απόφαση, ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε τόσο τον ρόλο υποκινητή όσο και τον ρόλο πρωτοστάτη στις δύο επίμαχες συμπράξεις.
- 318 Συγκεκριμένα, η υποσημείωση της αιτιολογικής σκέψεως 712 παραπέμπει, μεταξύ άλλων, στις αιτιολογικές σκέψεις 160 και 183 της Αποφάσεως, οι οποίες αφορούν, αντιστοίχως, τη δημιουργία και τη λειτουργία των ως άνω συμπράξεων. Επομένως, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η αύξηση κατά 35% του βασικού ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα για τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις στηρίζεται στη διαπίστωση του ρόλου υποκινητή και του ρόλου πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα ως προς τις εν λόγω παραβάσεις.

— Ρόλος υποκινητή

- 319 Ο ρόλος υποκινητή που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα, μαζί με τη Roche, ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις απορρέει, κατά την καθής, από την αιτιολογική σκέψη 160 της Αποφάσεως, η οποία δεν αμφισβητήθηκε από την προσφεύγουσα και η οποία περιγράφει τη δημιουργία των δύο συμπράξεων, και επιβεβαιώνεται από τις δηλώσεις της Aventis και της Takeda κατά τη διοικητική διαδικασία. Ειδικότερα, αποδείχθηκε ότι οι πρώτες επαφές έλαβαν χώρα μεταξύ της Roche και της BASF, ενώ οι επαφές με την Aventis έλαβαν χώρα μόνον αργότερα, με κοινή πρωτοβουλία της Roche και της BASF.

- 320 Πάντως, καίτοι η αιτιολογική σκέψη 160 περιλαμβάνεται στις αιτιολογικές σκέψεις που απαριθμούνται στην υποσημείωση της αιτιολογικής σκέψεως 712 της Αποφάσεως, κατά τρόπον ώστε οι περιστάσεις που παραθέτει να μπορούν να θεωρηθούν ότι στηρίζουν την αιτιολογία της εκτίμησης της Επιτροπής ότι η BASF διαδραμάτισε ρόλο υποκινητή στις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε συμπράξεις, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ως άνω εκτίμηση δεν αντέχει σε εξέταση. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω περιστάσεις, εκτιμώμενες υπό το πρίσμα των δηλώσεων της Aventis και της Takeda, τις οποίες επικαλέσθηκε η καθής, και των δηλώσεων της Roche, τις οποίες επικαλέσθηκε η προσφεύγουσα, δεν αποδεικνύουν ότι η BASF διαδραμάτισε έναν τέτοιο ρόλο στις προαναφερθείσες συμπράξεις.
- 321 Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, για να χαρακτηριστεί ως υποκινητής μιας συμπράξεως, μια επιχείρηση πρέπει να έχει εξωθήσει ή ενθαρρύνει άλλες επιχειρήσεις να θεσπίσουν τη σύμπραξη ή να προσχωρήσουν σε αυτή. Αντιθέτως, δεν αρκεί η ως άνω επιχείρηση να συγκαταλέγεται απλώς μεταξύ των ιδρυτικών μελών της συμπράξεως. Έτσι, π.χ., σε μια σύμπραξη που δημιουργήθηκε μόνον από δύο επιχειρήσεις, δεν είναι δικαιολογημένο το να χαρακτηρισθούν αυτομάτως οι επιχειρήσεις αυτές ως υποκινητές. Ο χαρακτηρισμός αυτός πρέπει να επιφυλάσσεται για την επιχείρηση η οποία, ενδεχομένως, ανέλαβε την πρωτοβουλία, π.χ. προτείνοντας στην άλλη επιχείρηση τη δυνατότητα διαπράξεως συμπαιγνίας ή επιχειρώντας να πείσει την άλλη επιχείρηση να προσχωρήσει στην εν λόγω συμπαιγνία.
- 322 Πάντως, η αιτιολογική σκέψη 160 της Αποφάσεως μνημονεύει τρεις συσκέψεις που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια του έτους 1989: η πρώτη σύσκεψη έλαβε χώρα στις 7 Ιουνίου 1989 μεταξύ της Roche και της BASF στη Βασιλεία, η δεύτερη σύσκεψη έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια του θέρους του 1989 στη Ζυρίχη με τη συμμετοχή της Aventis και η τρίτη σύσκεψη έλαβε χώρα τον Σεπτέμβριο του 1989 μεταξύ της Roche, της BASF και της Aventis. Σύμφωνα με την Απόφαση (βλ., ιδίως, αιτιολογική σκέψη 162), στην τελευταία σύσκεψη, η οποία επίσης έλαβε χώρα στη Ζυρίχη, καθορίστηκε η δημιουργία των δύο συμπράξεων.
- 323 Επομένως, το αποφασιστικό γεγονός επί του οποίου στηρίχθηκε η Απόφαση προκειμένου να δεχθεί τον ρόλο υποκινητή που διαδραμάτισε η BASF στις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε συμπράξεις συνίσταται στο γεγονός ότι η πρώτη προπαρασκευαστική σύσκεψη για τις εν λόγω συμπράξεις διεξήχθη αποκλειστικώς μεταξύ της Roche και της BASF.

- 324 Η δήλωση της Aventis της 19ης Μαΐου 1999, στα σημεία της 3.1 και 3.2 τα οποία επικαλέσθηκε η καθής, αναφέρει ότι αντιπρόσωποι της Roche και της BASF είχαν έλθει σε επαφή με έναν αντιπρόσωπο της Aventis από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 για να συζητήσουν σχετικά με τις δραστηριότητες στον τομέα των βιταμινών, ότι οι επαφές μεταξύ των τριών αυτών επιχειρήσεων είχαν διατηρηθεί κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1980 χωρίς, ωστόσο, να δώσουν λαβή για συμφωνίες αποσκοπούσες στο να επηρεάσουν την αγορά και ότι, κατά τα τέλη του έτους 1989, όταν η θέση της στην αγορά είχε εδραιωθεί, η Aventis κλήθηκε να συμμετάσχει σε μια σύσκεψη με την BASF και τη Roche για να συζητήσουν σχετικά με το μέγεθος της αγοράς, σύσκεψη κατά την οποία καταρτίστηκαν οι αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμφωνίες. Τα ως άνω πληροφοριακά στοιχεία δεν καταδεικνύουν ότι η προσφεύγουσα ανέλαβε την πρωτοβουλία της δημιουργίας, τον Σεπτέμβριο του 1989, των συμπράξεων που αφορούν τις βιταμίνες A και E.
- 325 Είναι αληθές ότι το σημείο 2.5 της ως άνω δηλώσεως, του οποίου, εξάλλου, δεν έγινε επίκληση από την καθής με τα δικόγραφα της, αναφέρει ότι «κατά τα τέλη του 1989, η Roche και η BASF ήλθαν σε επαφή [με την Aventis] προκειμένου η τελευταία να συμμετάσχει στις [αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού] δραστηριότητες».
- 326 Ωστόσο, με τα πρακτικά της που έχουν ως αντικείμενο την αφορώσα τη βιταμίνη E σύμπραξη, τα οποία αποτελούν το παράρτημα 5 της απαντήσεως της Roche της 16ης Ιουλίου 1999 προς την αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής της 26ης Μαΐου 1999 (στο εξής: απάντηση της Roche της 16ης Ιουλίου 1999), στη Roche αποδόθηκε η ευθύνη ότι ανέλαβε μόνη την πρωτοβουλία να συγκαλέσει σε σύσκεψη τους αντιπροσώπους των τριών αυτών επιχειρήσεων με σκοπό την κατάρτιση συμπράξεως, στην οποία ο Ιάπωνας παραγωγός Eisai επρόκειτο να εμπλακεί σε ένα δεύτερο στάδιο (σημείο 1, σ. 2, του εν λόγω παραρτήματος 5).
- 327 Επιπλέον, με τα ίδια πρακτικά, η Roche μνημόνευσε δύο προπαρασκευαστικές διμερείς συσκέψεις που διεξήχθησαν το 1989 στη Βασιλεία (έδρα της Roche) στο επίπεδο των ανωτάτων στελεχών του τομέα των βιταμινών κάθε επιχειρήσεως: εκείνη της 7ης Ιουνίου 1989 μεταξύ της Roche και της BASF, η οποία μνημονεύεται επίσης στην αιτιολογική σκέψη 160 της Αποφάσεως, και μια προγενέστερη σύσκεψη, της 24ης Απριλίου 1989, μεταξύ της Roche και της Aventis (σ. 3 του εν λόγω παραρτήματος 5).

- 328 Από τα πρακτικά της Roche, τα οποία αφορούν τη σύμπραξη σχετικά με τη βιταμίνη Α και τα οποία περιέχονται στο παράρτημα 1 της απαντήσεως της Roche της 16ης Ιουλίου 1999 (βλ. σ. 2 έως 4), προκύπτει ότι οι δύο αυτές συσκέψεις είχαν επίσης ως αντικείμενο τη βιταμίνη Α.
- 329 Τα σημεία 32 και 33 της απαντήσεως της Takeda της 5ης Οκτωβρίου 2000 στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, επί των οποίων στηρίζεται επίσης η καθής, δεν περιέχουν ενδείξεις δυνάμενες να υποστηρίξουν τη θέση της τελευταίας. Συγκεκριμένα, από τα ως άνω σημεία προκύπτει μόνον ότι οι πρώτες αντίθετες προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμφωνίες σχετικά με τις βιταμίνες ήσαν εκείνες του 1989 μεταξύ της Roche, της BASF και της Aventis, οι οποίες αφορούσαν τις βιταμίνες Α και Ε. Πάντως, το γεγονός αυτό, το οποίο αφορά, εξάλλου, εξίσου την Aventis —την οποία, ωστόσο, η Επιτροπή δεν χαρακτήρισε ως υποκινητή με την Απόφαση— ουδόλως παρέχει τη δυνατότητα να εκτιμηθεί αν η BASF διαδραμάτισε ρόλο υποκινητή στις εν λόγω συμφωνίες. Εξάλλου, η Takeda δύσκολα μπορούσε να δώσει αξιόπιστες ενδείξεις συναφώς, καθόσον, δεδομένου ότι η εν λόγω εταιρία δεν παρήγε τις βιταμίνες Α και Ε, δεν αποτελούσε μέρος των αφορωσών τις εν λόγω βιταμίνες συμφωνιών. Αντιθέτως, στο σημείο 30 της ως άνω απαντήσεως της Takeda, εκτίθεται, γενικώς, ότι «η Roche [...] ήταν σαφώς ο υποκινητής της συνεργασίας μεταξύ των παραγωγών».
- 330 Έτσι, ο ισχυρισμός της καθής ότι η BASF και η Roche ανέλαβαν από κοινού την πρωτοβουλία να έλθουν σε επαφή με την Aventis —ισχυρισμός που φαίνεται να ενισχύεται από τη δήλωση της Aventis της 19ης Μαΐου 1999— φαίνεται να διαψεύδεται από τα πρακτικά των συσκέψεων που παρέσχε η Roche με την από 16 Ιουλίου 1999 απάντησή της και, ειδικότερα, από τη διμερή σύσκεψη της 24ης Απριλίου 1989 μεταξύ της Roche και της Aventis.
- 331 Όσον αφορά την ως άνω σύσκεψη, η καθής αντιτάσσει, πρώτον, ότι τα πρακτικά της Roche δεν συνιστούν ακριβή και αντικειμενική περιγραφή των συμβάντων, κατά το μέτρο που η ίδια η Roche ανέφερε, με την από 16 Ιουλίου 1999 απάντησή της, ότι «οι [παρασχεθείσες] πληροφορίες δεν είναι πλήρεις ως προς όλες τις λεπτομέρειες, αλλά αντανακλούν στον μέγιστο δυνατό βαθμό τις προσωπικές αναμνήσεις των οικείων στελεχών της Roche». Δεύτερον, η καθής υποστηρίζει ότι η εν λόγω σύσκεψη δεν ασκεί επιρροή προκειμένου να καθοριστεί ποιος ήταν ο πρωτοστάτης των συμπράξεων, καθόσον αυτή διεξήχθη πριν από την ημερομηνία (Σεπτέμβριος 1989) που καθορίστηκε με την Απόφαση ως ημερομηνία ενάρξεως της παραβάσεως.

332 Οι ως άνω αντιρρήσεις της καθής δεν μπορούν να γίνουν δεκτές.

333 Όσον αφορά την πρώτη αντίρρηση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Roche ανέφερε με ακρίβεια την ημερομηνία (24 Απριλίου 1989), τον τόπο (Βασιλεία) και τα ονόματα των συμμετεχόντων στην εν λόγω διμερή σύσκεψη και ότι η Επιτροπή, με την Απόφαση, δεν διατύπωσε επιφυλάξεις ως προς την αξιοπιστία των πληροφοριών που παρέσχε η Roche, αλλά, αντιθέτως, αναγνώρισε τον «πολύ αξιόλογο» χαρακτήρα των στοιχείων που διαβίβασε η Roche ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις (αιτιολογική σκέψη 743) και χορήγησε στη Roche, ιδίως για τις παραβάσεις αυτές, μείωση κατά 50% δυνάμει του τμήματος Δ, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Επιπλέον, σε αντίθεση με την Aventis, η οποία μπορούσε να έχει συμφέρον να ελαχιστοποιήσει τον ρόλο της κατά την κατάρτιση των συμπράξεων με το να επικαλεσθεί την ευθύνη που υπέχουν η Roche και η BASF συναφώς, η Roche δεν είχε ειδικό συμφέρον να της αποδοθεί αποκλειστικώς η ίδια αυτή ευθύνη.

334 Η δεύτερη αντίρρηση — με την οποία η καθής συγχέει, ερχόμενη σε αντίφαση με τη γενική προσέγγισή της, την έννοια του πρωτοστάτη και εκείνη του υποκινητή— είναι αβάσιμη, κατά το μέτρο που η προσφεύγουσα επικαλείται τη σύσκεψη της 24ης Απριλίου 1989 μεταξύ της Roche και της Aventis προκειμένου να αποδείξει ότι δεν διαδραμάτισε ρόλο υποκινητή. Εξάλλου, η ως άνω αντίρρηση, έστω και αν υποτεθεί ότι είναι ορθή, θα αποδυνάμωνε επίσης την επίκληση, από την καθής, της συσκέψεως της 7ης Ιουνίου 1989 μεταξύ της Roche και της BASF, η οποία μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 160 της Αποφάσεως και η οποία είχε επίσης λάβει χώρα πριν από την έναρξη της παραβάσεως.

335 Επομένως, τα αποδεικτικά στοιχεία που παρέσχε η καθής δεν παρέχουν τη δυνατότητα να συναχθεί ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε ρόλο υποκινητή, ιδίως έναντι της Aventis, στο πλαίσιο της καταρτίσεως των αφορωσών τις βιταμίνες Α και Ε συμπράξεων.

- 336 Όσον αφορά την εμπλοκή του Ιάπωνα παραγωγού Eisai στην αφορώσα τη βιταμίνη Ε σύμπραξη, ο ρόλος που ενδεχομένως διαδραμάτισε η προσφεύγουσα συναφώς δεν αποτέλεσε αντικείμενο εξετάσεως από την καθής με τα δικόγρατά της. Καμία από τις αιτιολογικές σκέψεις της Απόφασης που περιγράφουν την εμπλοκή της Eisai (αιτιολογικές σκέψεις 212 έως 220) δεν μνημονεύεται στην υποσημείωση της αιτιολογικής σκέψεως 712. Εξάλλου, από τις αιτιολογικές σκέψεις 212 και 234 προκύπτει ότι μόνον η Roche προέβη σε ενέργειες έναντι της Eisai με σκοπό την ενδεχόμενη προσχώρηση της τελευταίας στην εν λόγω σύμπραξη.
- 337 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η εκτίμηση, η οποία περιλαμβάνεται στην Απόφαση, ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε ρόλο υποκινητή ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις στηρίζεται επί ανεπαρκούς βάσεως.
- 338 Δεδομένου ότι η Απόφαση πάσχει λόγω ελλείψεως νομιμότητας επί του σημείου αυτού και ότι η Επιτροπή επέβαλε στην προσφεύγουσα ενιαία αύξηση κατά 35 % του βασικού ποσού του προστίμου λόγω της επιβαρυντικής περιστάσεως που μνημονεύεται στο σημείο 2, τρίτη περίπτωση, των κατευθυντηρίων γραμμών, το Πρωτοδικείο πρέπει να ασκήσει την κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητά του όσον αφορά την εκτίμηση του ρόλου που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα ως προς τις επίμαχες παραβάσεις, προκειμένου να επιβεβαιώσει, να ακυρώσει ή να τροποποιήσει την εν λόγω αύξηση του προστίμου. Δεδομένου ότι η καθής δεν προσκόμισε ενώπιον του Πρωτοδικείου, προκειμένου να αποδείξει τον ρόλο υποκινητή που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα ως προς τις δύο επίμαχες παραβάσεις, κανένα μεταγενέστερο στοιχείο σε σχέση με τις περιστάσεις που εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 160 της Απόφασης, η εξέταση του Πρωτοδικείου θα επικεντρωθεί στον προβαλλόμενο ρόλο πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα ως προς τις ίδιες παραβάσεις.

— Ρόλος πρωτοστάτη

- 339 Η καθής, προκειμένου να θεμελιώσει την εκτίμησή της ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη στις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε συμπράξεις, αναφέρεται σε δύο είδη ενεργειών στις οποίες προέβη η προσφεύγουσα στο πλαίσιο της εκτελέσεως των παράνομων συμφωνιών και οι οποίες μνημονεύονται στην Απόφαση.

- 340 Πρώτον, η καθής αναφέρεται στο καθήκον που υπείχε η BASF να προσδιορίζει τα πρόσωπα που συμμετείχαν συνήθως στις συσκέψεις που διοργανώνονταν στο επίπεδο του μάρκετινγκ του προϊόντος σε περιφερειακή κλίμακα, καθήκον το οποίο προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 177 της Αποφάσεως.
- 341 Δεύτερον, η καθής μνημονεύει τις αυξήσεις τιμών που ανακοινώθηκαν στο κοινό από την προσφεύγουσα και αναφέρεται συναφώς στις αιτιολογικές σκέψεις 183 και 224 της Αποφάσεως.
- 342 Όσον αφορά το προβαλλόμενο καθήκον προσδιορισμού των συμμετεχόντων σε ορισμένες συσκέψεις, η σχετική αιτιολογική σκέψη της Αποφάσεως —ήτοι η αιτιολογική σκέψη 178, λαμβανομένου υπόψη ότι η αναφορά της καθής στην αιτιολογική σκέψη 177 απορρέει προδήλως από τυπογραφικό σφάλμα— αναφέρει ότι «η BASF έδωσε τα ονόματα των προσώπων που συμμετείχαν συνήθως στις συσκέψεις κατά τη σχετική περίοδο».
- 343 Με τα δικόγραφα της, η καθής ερμήνευσε εσφαλμένως την ως άνω αιτιολογική σκέψη. Όπως ισχυρίστηκε η προσφεύγουσα και όπως προκύπτει από τα έγγραφα του διοικητικού φακέλου τα οποία προσκόμισε η καθής στο πλαίσιο της εκτελέσεως των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας των οποίων τη λήψη διέταξε το Πρωτοδικείο, η αιτιολογική σκέψη 178 της Αποφάσεως αναφέρει απλώς ότι η προσφεύγουσα, στο πλαίσιο της συνεργασίας της κατά την έρευνα της Επιτροπής, προσδιόρισε, με τα ονόματά τους, τα πρόσωπα που συμμετείχαν στις συσκέψεις για λογαριασμό των αντιστοίχων επιχειρήσεών τους. Η καθής, η οποία κλήθηκε από το Πρωτοδικείο να προσκομίσει αποδείξεις περί του ότι η προσφεύγουσα, στο πλαίσιο των επίμαχων συμπράξεων, είχε ως καθήκον να προσδιορίζει τους συμμετέχοντες στις συσκέψεις που διοργανώνονταν στο επίπεδο του μάρκετινγκ του προϊόντος σε περιφερειακή κλίμακα, δεν ήταν σε θέση να προσκομίσει τις εν λόγω αποδείξεις.

344 Όσον αφορά τις αυξήσεις τιμών που ανακοίνωνε η προσφεύγουσα, η καθής στηρίζεται, ιδίως, στην αιτιολογική σκέψη 183 της Αποφάσεως, στην οποία, εξάλλου, παραπέμπει η υποσημείωση της αιτιολογικής σκέψεως 712 και η οποία έχει ως εξής:

«Όταν αποφασιζόταν μια αύξηση, η Roche ήταν αυτή που συνήθως έπαιρνε την πρωτοκαθεδρία και την ανακοίνωνε πρώτη (ωστόσο, φαίνεται ότι κατά καιρούς ζητούσε από την BASF να γνωστοποιήσει πρώτη την αύξηση).»

345 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι ενίοτε ανακοίνωνε πρώτη, κατόπιν αιτήματος της Roche, αυξήσεις τιμών που είχαν συμφωνηθεί στο πλαίσιο των αφορωσών τις βιταμίνες Α και Ε συμπράξεων. Ωστόσο, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι από το γεγονός αυτό δεν μπορεί να συναχθεί ότι αυτή διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη στις εν λόγω συμπράξεις.

346 Ο ως άνω ισχυρισμός της προσφεύγουσας δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

347 Βεβαίως, από την αιτιολογική σκέψη 201 της Αποφάσεως προκύπτει ότι «[ο]ι προϊστάμενοι μάρκετινγκ στον τομέα των βιταμινών αποφάσιζαν στις περιοδικές συσκέψεις τους εάν, τότε και πόσο θα αυξάνονταν οι τιμές». Ομοίως, η αιτιολογική σκέψη 203, βάσει των ισχυρισμών οι οποίοι περιλαμβάνονται στο παράρτημα 5 της απαντήσεως της Roche της 16ης Ιουλίου 1999 και τους οποίους επικαλέσθηκε η προσφεύγουσα, αναφέρει ότι «[τ]α μέρη κατά κανόνα συμφωνούσαν να ανακοινωθεί η αύξηση πρώτα από έναν παραγωγό, είτε μέσω του εξειδικευμένου τύπου είτε απευθείας στους μεγάλους πελάτες» και ότι «[μ]ετά την ανακοίνωση της αύξησης από ένα μέλος της σύμπραξης, τα υπόλοιπα μέλη συνήθως έπρατταν το ίδιο».

348 Ωστόσο, το γεγονός ότι οι αυξήσεις τιμών αποφασίζονταν με κοινή συμφωνία κατά τη διάρκεια των συσκέψεων μεταξύ των μελών της συμπράξεως, συμπεριλαμβαν-

νομένου του εύρους τους, της ημερομηνίας κατά την οποία επρόκειτο να εφαρμοστούν και του μηχανισμού εφαρμογής τους, δεν είναι ικανό να εξαλείψει την ειδική ευθύνη την οποία ανέλαμβανε η μία ή η άλλη επιχείρηση όταν αποφάσιζε να είναι η πρώτη που όντως εφάρμοζε τη συμφωνηθείσα αύξηση. Η επιχείρηση αυτή, αναλαμβάνοντας μια τέτοια πρωτοβουλία, χωρίς να είναι ονομαστικώς και ειδικώς επιφορτισμένη προς τούτο δυνάμει της συμφωνίας περί αύξησης των τιμών στην οποία κατέληξαν τα μέρη κατά τη διάρκεια μιας συσκέψεως στο πλαίσιο της συμπράξεως, έδιδε αυθόρμητα μια σημαντική ώθηση στην εκτέλεση της εν λόγω συμφωνίας, ενεργώντας κατά τρόπον ώστε η συμφωνία αυτή, αντί να παραμείνει ανεφάρμοστη, να παραγάγει τα αποτελέσματά της στην αγορά.

349 Η προσφεύγουσα, ως προς την οποία δεν αμφισβητείται ότι ανέλαβε μια τέτοια πρωτοβουλία περισσότερες από μία φορές, δεν μπορεί να αποφύγει την ανάληψη της ως άνω ευθύνης προβάλλοντας ότι η Aventis είχε αναλάβει, με τη σειρά της, την εν λόγω πρωτοβουλία τουλάχιστον μία φορά.

350 Συγκεκριμένα, η απόδειξη, επί της οποίας στηρίζεται η προσφεύγουσα, του γεγονότος ότι η Aventis ανακοίνωσε άπαξ πρώτη μια αύξηση τιμών που αποφασίστηκε στο πλαίσιο της συμπράξεως συνίσταται στη δήλωση της ίδιας της Aventis της 19ης Μαΐου 1999 (σημείο 3.4), στην οποία η εν λόγω επιχείρηση αναφέρει ότι ανέλαβε μια τέτοια πρωτοβουλία «μόνον άπαξ», πράγμα το οποίο, για παραβάσεις διάρκειας εννέα ετών και έξι μηνών όπως είναι οι επίμαχες εν προκειμένω παραβάσεις, δεν αποτελεί, βεβαίως, επαρκή ένδειξη για να χαρακτηριστεί η Aventis ως πρωτοστάτης.

351 Επιπλέον, ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη E σύμπραξη, από τα πραγματικά περιστατικά που εκτίθενται στην Απόφαση προκύπτει ότι ο ρόλος της προσφεύγουσας δεν μπορεί να εξομοιωθεί με αυτόν της Aventis. Συναφώς, πρέπει να μνημονευθεί, αφενός, το γεγονός ότι, αφού το εργοστάσιο παραγωγής της Aventis τέθηκε εκτός λειτουργίας λόγω πυρκαγιάς που επισυνέβη τον Δεκέμβριο του 1990, η προσφεύγουσα, όπως και η Roche, εφοδίαζε την Aventis με βιταμίνη E μέχρι την επαναλειτουργία του εν λόγω εργοστασίου (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 216 και 220)· αφετέρου, το γεγονός ότι, το 1997, η προσφεύγουσα, όπως και η Roche, προέβη σε αντισταθμιστικές αγορές, από την Aventis, βιταμίνης E προοριζόμενης για ζωοτροφές, προκειμένου να παρασχεθεί στην τελευταία η δυνατότητα να διατηρήσει το συμφωνηθέν για αυτή μερίδιο αγοράς του 16% στην παγκόσμια αγορά της βιταμίνης E, παρά την αύξηση της ζήτησης της βιταμίνης E που προοριζόταν για ανθρώπινη κατανάλωση, ενός τομέα στον οποίο η Aventis δεν ήταν παρούσα (βλ. αιτιολογική σκέψη 225). Οι περιστάσεις αυτές —που

αναφέρθηκαν ήδη με την ανακοίνωση των αιτιάσεων (σημεία 53, 55 και 58) και υπομνήστηκαν από την καθής με το υπόμνημά της αντικρούσεως (σημείο 81)—, οι οποίες δεν αμφισβητούνται από την προσφεύγουσα, χαρακτηρίζουν τη θέση της Aventis στο πλαίσιο της συμπράξεως υπό την έννοια ότι η εν λόγω επιχείρηση εξηρτάτο από την υποστήριξη της Roche και της BASF και αποκαλύπτουν την αφοσίωση των τελευταίων στην εξασφάλιση της σταθερότητας και της επιτυχίας των παράνομων συμφωνιών.

352 Όσον αφορά την περίπτωση που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 224 της Αποφάσεως, ήτοι την ανακοίνωση της αύξησεως των τιμών των βιταμινών Α και Ε κατά 5% στην οποία προέβη η προσφεύγουσα στις 14 Φεβρουαρίου 1994 μέσω εντύπων του κλάδου, η εν λόγω περίπτωση δεν προσθέτει τίποτε σε αυτό που προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 183, κατά το μέτρο που, έστω και αν υποτεθεί ότι η ως άνω ανακοίνωση προηγήθηκε των αναλόγων ανακοινώσεων των άλλων μελών της συμπράξεως—πράγμα το οποίο ούτε υποστηρίχθηκε ούτε αποδείχθηκε από την καθής— η ανακοίνωση αυτή θα μπορούσε απλώς να αποτελέσει, το πολύ, ένα συγκεκριμένο παράδειγμα της συμπεριφοράς της προσφεύγουσας στην οποία αναφέρεται η τελευταία αιτιολογική σκέψη.

353 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να θεωρηθεί ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνες εκτιμήσεως ως εκ του ότι κατέληξε στο συμπέρασμα, με την Απόφαση, ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις.

— Συμπέρασμα επί της εφαρμογής της επιβαρυντικής περιστάσεως ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις

354 Έστω και αν η Επιτροπή δεν μπορούσε βασίμως να συναγάγει, βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που επικαλέσθηκε, ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε ρόλο υποκινητή ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις, η εξέταση του φακέλου, υπό το πρίσμα των επιχειρημάτων των διαδίκων, οδηγεί το Πρωτοδικείο στο να συναγάγει, στο πλαίσιο της ασκήσεως της κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητάς του, ότι η αύξηση κατά 35% του βασικού ποσού των προστίμων η οποία επιβλήθηκε στην BASF όσον αφορά τις εν λόγω παραβάσεις

εξακολουθεί να είναι πλήρως δικαιολογημένη, λαμβανομένου υπόψη του ρόλου πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η BASF ως προς τις παραβάσεις αυτές από κοινού με τη Roche, αν και σε μικρότερο βαθμό από την τελευταία.

β) Παράβαση αφορώσα τη βιταμίνη Β 5

Επιχειρήματα των διαδίκων

³⁵⁵ Ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη Β 5 παράβαση, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η Απόφαση, αφενός, αναφέρει, στην αιτιολογική σκέψη 296, ότι η σύμπραξη «οργανώθηκε, ενορχηστρώθηκε και ελεγχόταν από τη Roche» και, αφετέρου, δέχεται ότι η BASF δεν ανέλαβε την πρωτοβουλία για την πραγματοποίηση των παράνομων διακανονισμών. Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Roche και η Daiichi Pharmaceutical Co. Ltd (στο εξής: Daiichi) συζήτησαν, κατά τη διάρκεια συσκέψεως που έλαβε χώρα τον Δεκεμβρίου του 1990, σχετικά με τη δημιουργία της συμπράξεως και των μηχανισμών καθορισμού των τιμών και κατανομών ποσοστώσεων και ότι η BASF κλήθηκε να συμμετάσχει στη σύμπραξη από τη Roche κατόπιν αιτήματος της Daiichi (αιτιολογική σκέψη 298 της Αποφάσεως). Η Roche διαδραμάτισε πολύ ενεργό ρόλο στην οργάνωση, την ενορχήστρωση και τον έλεγχο της συμπράξεως, καταρτίζοντας τη βασική διάρθρωση της εν λόγω συμπράξεως, διοργανώνοντας χωριστές συσκέψεις με καθένα των συμμετεχόντων, συλλέγοντας στοιχεία σχετικά με τις τιμές και τις ποσότητες καθενός των συμμετεχόντων και διατυπώνοντας καταγγελίες στην περίπτωση που τα μέρη δεν τηρούσαν τη συμφωνία. Αντιθέτως, η Απόφαση μνημονεύει μόνο μία περίπτωση στην οποία η BASF ανακοίνωσε τις τιμές της και δεν προσκομίζει καμία απόδειξη περί του ότι η BASF ανέλαβε ρόλο πρωτοστάτη ή ενεργό ρόλο στη διαχείριση της συμπράξεως.

³⁵⁶ Η προσφεύγουσα εκτιμά ότι ο ρόλος της δεν ήταν πιο σημαντικός, και πιθανώς ήταν λιγότερο σημαντικός, από αυτόν της Daiichi, η οποία δεν χαρακτηρίστηκε ως πρωτοστάτης. Συναφώς, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι η Daiichi ενθάρρυνε την επέκταση των διακανονισμών σε νέα μέλη και ώθησε τη Roche να καλέσει την BASF να συμμετάσχει στη σύμπραξη (αιτιολογική σκέψη 298 της Αποφάσεως). Η Daiichi διοργάνωσε, από κοινού με τη Roche, όλες τις συσκέψεις επιπέδου κορυφής και τις επιχειρησιακές συσκέψεις σχετικά με τη βιταμίνη Β 5, πράγμα που συνεπάγεται συνεχή και ενεργό ρόλο καταμερισμού των ευθυνών του πρωτοστάτη με τη Roche.

- 357 Η καθής εκτιμά ότι απέδειξε, με την Απόφαση, ότι η BASF διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη, αν και λιγότερο σημαντικό από αυτόν της Roche, στην αφορώσα τη βιταμίνη Β 5 σύμπραξη. Η καθής μνημονεύει την αναφορά, με την Απόφαση, σε μια σύσκεψη επιπέδου κορυφής μεταξύ της Roche και της BASF που έλαβε χώρα, τον Ιούνιο του 1992, πριν από τις συσκέψεις επιπέδου κορυφής μεταξύ των τριών μελών της συμπράξεως (αιτιολογική σκέψη 314). Διευκρινίζει ότι στην ανακοίνωση των αιτιάσεων και στην Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 319) εκτίθεται ότι η Roche και η BASF γνωστοποιούσαν κατά διαστήματα στη Daiichi ότι είτε η μία είτε η άλλη θα ανακοίνωναν αύξηση των τιμών, την ενημέρωναν για την ημερομηνία της ανακοίνωσης της αυξήσεως και την καλούσαν να ακολουθήσει την πρωτοβουλία αυτή. Από την Απόφαση προκύπτει επίσης ότι υπήρχε κοινό μέτωπο της Roche και της BASF έναντι των άλλων παραγωγών, κατά το μέτρο που η εν λόγω απόφαση διευκρινίζει ότι η Roche και η BASF ήσαν πάντοτε σε θέση να αυξάνουν τις τιμές, πράγμα που όντως εφάρμοζαν, έστω και αν η Daiichi ήταν αντίθετη προς τις αυξήσεις (αιτιολογικές σκέψεις 321 έως 324).
- 358 Επιπλέον, η καθής εκτιμά ότι ο ρόλος που διαδραμάτισε η Daiichi στην αφορώσα τη βιταμίνη Β 5 σύμπραξη δεν μπορούσε, σε καμία περίπτωση, να θεωρηθεί ως ρόλος πρωτοστάτη.
- 359 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η προσφεύγουσα αμφισβητεί ότι η σύσκεψη του Ιουνίου 1992 μεταξύ της Roche και της BASF μπορεί να καταδείξει ότι η τελευταία διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη ή υποκινητή. Το γεγονός ότι η Roche και η BASF ανακοίνωναν εκ περιτροπής τις αυξήσεις των τιμών ουδόλως καταδεικνύει ποιος πρότεινε τις εν λόγω αυξήσεις ούτε αν ασκήθηκε πίεση σε άλλα μέλη τα οποία δεν συμφωνούσαν με την αύξηση. Επομένως, το γεγονός αυτό δεν ασκεί επιρροή για τους σκοπούς του ζητήματος ποιος διηύθυνε τη σύμπραξη.
- 360 Όσον αφορά το κοινό μέτωπο που διαμόρφωσαν, όπως υποστηρίζεται, η Roche και η BASF έναντι της Daiichi σχετικά με τις αυξήσεις τιμών, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι ένα κοινό χαρακτηριστικό των συμπράξεων είναι ότι τα μέλη δεν έχουν πάντοτε τα ίδια συμφέροντα. Το γεγονός ότι τα συμφέροντα της Roche και της BASF στον τομέα των τιμών μπορούσαν να διαφέρουν από εκείνα της Daiichi δεν έχει καμία σημασία όσον αφορά τον ρόλο πρωτοστάτη της συμπράξεως. Ως εκ περισσού, η πραγματική συμπεριφορά των τριών συμμετεχόντων επ' ευκαιρία της

προτάσεως αυξήσεως των τιμών για την άνοιξη του 1998 καταδεικνύει την απουσία οποιουδήποτε πρωτοστάτη της συμπράξεως, κατά το μέτρο που καθένας των συμμετεχόντων ακολουθούσε τη δική του πολιτική που αποσκοπούσε στην επίτευξη των δικών του στόχων, μέχρι σημείου ώστε η αύξηση ήταν, εν τέλει, ανεπιτυχής στην αγορά (αιτιολογικές σκέψεις 323 έως 325 της Απόφασεως). Συναφώς, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η ίδια η καθής, με το υπόμνημά της αντικρούσεως (σημείο 95), δέχεται ότι ο ρόλος πρωτοστάτη μιας συμπράξεως αποδεικνύεται όταν η λειτουργία της συμπράξεως καταδεικνύει ότι η συμπεριφορά μιας επιχειρήσεως στην αγορά υπαγορεύεται όντως από άλλες επιχειρήσεις.

- 361 Με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως, η καθής διευκρινίζει ότι η Απόφαση ουδέποτε ανέφερε ότι η BASF είχε αρχίσει τη δημιουργία του καρτέλ που αφορά τη βιταμίνη Β 5. Η καθής προσθέτει ότι ο ρόλος πρωτοστάτη στην αγορά δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην ότι μια επιχείρηση ενήργησε επίσης ως υποκινητής της συμπράξεως. Κατά συνέπεια, τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας που αποσκοπούν στο να διαπιστωθεί ότι η Roche και η Daiichi ήσαν υποκινητές της συμπράξεως είναι αλυσιτελή.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 362 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, σύμφωνα με την Απόφαση, στην αφορώσα τη βιταμίνη Β 5 σύμπραξη συμμετείχαν η Roche, η BASF και ο Ιάπωνας παραγωγός Daiichi.
- 363 Εν συνεχεία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όσον αφορά την BASF, η καθής, με τα δικόγραφα της, προβάλλει μόνον ότι η BASF διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη ως προς την παράβαση αυτή, χωρίς να τη χαρακτηρίζει επίσης ως υποκινητή.

- 364 Συναφώς, ναι μεν η αιτιολογική σκέψη 712 της Αποφάσεως μνημονεύει τόσο τον ρόλο πρωτοστάτη όσο και τον ρόλο υποκινητή της Roche και της BASF, πλην όμως το πράττει κατά γενικό τρόπο και σε σχέση με όλες τις παραβάσεις, ενώ η υποσημείωση της ως άνω αιτιολογικής σκέψεως παραπέμπει, ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη Β 5 σύμπραξη, μόνο στις αιτιολογικές σκέψεις 319 και 322, οι οποίες δεν αναφέρονται στην κατάρτιση ή τη διεύρυνση της εν λόγω συμπράξεως, αλλά στις αυξήσεις των τιμών της βιταμίνης αυτής που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της εφαρμογής της συμπράξεως.
- 365 Επομένως, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η αύξηση κατά 35 % του βασικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα για την αφορώσα τη βιταμίνη Β 5 παράβαση στηρίζεται μόνο στον προβαλλόμενο ρόλο πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο πρέπει, στο πλαίσιο του ελέγχου της νομιμότητας της ως άνω αυξήσεως, να περιορίσει την ανάλυσή του στα πραγματικά περιστατικά τα οποία αναφέρονται στην Απόφαση ως αποδείξεις του ρόλου πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η BASF και τα οποία αφορούν τις αυξήσεις των τιμών της βιταμίνης Β 5 που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της εφαρμογής της συμπράξεως.
- 366 Η αιτιολογική σκέψη 319 της Αποφάσεως αναφέρει ότι, «[σ]ύμφωνα με τη Daiichi, άλλοτε η Roche και άλλοτε η BASF της γνωστοποιούσαν κατά διαστήματα ότι είτε η μία είτε η άλλη θα ανακοίνωναν αύξηση των τιμών, την ενημέρωναν για τον χρόνο της ανακοίνωσης και την καλούσαν να “ακολουθήσει”, λαμβανομένου υπόψη ότι «οι ανακοινώσεις αυτές συχνά γίνονταν μέσω του εξειδικευμένου Τύπου».
- 367 Οι αιτιολογικές σκέψεις 321 και 322 της Αποφάσεως μνημονεύουν τα κοινά κίνητρα που παρακινούσαν τη Roche και την BASF να αυξήσουν την τιμή της βιταμίνης Β 5, ήτοι, αφενός, το συμφέρον να συμπιεσθούν τα περιθώρια κέρδους των ανταγωνιστών τους στην κάθετη αγορά των προμειγμάτων προκειμένου να εκτοπισθούν οι τελευταίοι από την εν λόγω αγορά και, αφετέρου, η απαίτηση να αποφευχθεί το να οδηγήσουν οι διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών σε διαφορές τιμών μεταξύ των περιοχών και σε στρεβλώσεις του εμπορίου υπό τη μορφή αποστολών από τους διανομείς. Όπως υπενθυμίζει η καθής, από την Απόφαση προκύπτει επίσης, στις αιτιολογικές σκέψεις 323 έως 325, ότι η Roche και η BASF αύξαναν τις τιμές έστω και αν η Daiichi ήταν αντίθετη προς τις αυξήσεις.

- 368 Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τα πραγματικά περιστατικά τα οποία εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις που μνημονεύθηκαν στις δύο προηγούμενες σκέψεις.
- 369 Η προσφεύγουσα ερμηνεύει την αιτιολογική σκέψη 319 υπό την έννοια ότι η Roche και η BASF ανακοίνωναν εκ περιτροπής τις αυξήσεις των τιμών και υπογραμμίζει ότι το γεγονός αυτό ουδόλως καταδεικνύει ποιος πρότεινε τις εν λόγω αυξήσεις.
- 370 Πάντως, από την ως άνω αιτιολογική σκέψη —όπως, εξάλλου, και από το σημείο 101, τρίτο εδάφιο, της ανακοίνωσης των αιτιάσεων και από το σχετικό απόσπασμα της δηλώσεως της Daiichi της 19ης Ιουλίου 1999 που κατατέθηκε στη δικογραφία από την καθής στο πλαίσιο της εκτελέσεως των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας— προκύπτει ότι η προσφεύγουσα ή η Roche δεν περιορίζονταν να ανακοινώσουν πρώτες τις αυξήσεις, αλλά ότι αποφάσιζαν να εφαρμόσουν τέτοιες αυξήσεις και ότι ειδοποιούσαν σχετικά τη Daiichi.
- 371 Σε αντίθεση με τα προαναφερθέντα σχετικά με τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε συμπράξεις (βλ. σκέψη 347 ανωτέρω), η Απόφαση δεν αναφέρει, στην περιγραφή των πραγματικών περιστατικών σχετικά με την αφορώσα τη βιταμίνη Β 5 σύμπραξη, ότι τα μέρη της τελευταίας συμπράξεως αποφάσιζαν με κοινή συμφωνία, κατά τη διάρκεια των περιοδικών συσκέψεών τους, σχετικά με τις αυξήσεις των τιμών, το επίπεδο των εν λόγω αυξήσεων και την ημερομηνία εφαρμογής των αυξήσεων αυτών. Η αιτιολογική σκέψη 317 της Αποφάσεως μνημονεύει τις «[συντονισμένες] αυξήσεις των τιμών» και η αιτιολογική σκέψη 319 περιγράφει έναν μηχανισμό, τον οποίο αποκάλυψε στην Επιτροπή η Daiichi, και σύμφωνα με τον οποίο η Roche ή η BASF λάμβαναν την πρωτοβουλία να αυξήσουν τις τιμές και ενημέρωναν εκ των προτέρων τη Daiichi, καλώντας τη να ευθυγραμμιστεί με τις εν λόγω αυξήσεις. Έτσι, προκύπτει ότι η πραγματοποίηση των εναρμονισμένων αυξήσεων οφειλόταν όντως σε ατομική πρωτοβουλία της Roche ή της BASF όσον αφορά την έναρξη, το επίπεδο και το χρονικό σημείο της αυξήσεως.
- 372 Εν πάση περιπτώσει, έστω και αν τα μέρη συμφωνούσαν εκ των προτέρων όχι μόνο σχετικά με τον βασικό μηχανισμό της συνεννόησης ως προς τις τιμές (ατομική πρωτοβουλία, προηγούμενη γνωστοποίηση στους άλλους παραγωγούς, ευθυγράμμιση των τελευταίων), αλλά επίσης, κατά περίπτωση, σχετικά με τις αυξήσεις τιμών που επρόκειτο συγκεκριμένα να πραγματοποιηθούν, το επίπεδό τους και την

ημερομηνία εφαρμογής τους, γεγονός παραμένει ότι οι εν λόγω αυξήσεις εξακολουθούσαν να εξαρτώνται από την αυθόρμητη πρωτοβουλία της Roche ή της BASF (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, τις παρατηρήσεις που εκτίθενται στη σκέψη 348 ανωτέρω).

373 Η κατανομή των ευθυνών μεταξύ της Roche και της BASF στον τομέα αυτό εξηγείται, εξάλλου, υπό το πρίσμα των συγκλινόντων συμφερόντων των ως άνω επιχειρήσεων —όπως αυτά περιγράφονται στην αιτιολογική σκέψη 321 και ιδίως στην αιτιολογική σκέψη 322 της Απόφασης— και του κοινού μετώπου που αυτές διαμόρφωσαν— όπως αυτό αποκαλύφθηκε ιδίως επ' ευκαιρία της αυξήσεως των τιμών που μνημονεύεται στις αιτιολογικές σκέψεις 324 και 325—, παράγοντες που χαρακτηρίζουν το πλαίσιο της συγκεκριμένης υποθέσεως σε σχέση με το οποίο πρέπει να εκτιμηθούν τα αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τον ρόλο πρωτοστάτη (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση Archer Daniels Midland και Archer Daniels Midland Ingredients κατά Επιτροπής, σκέψη 269 ανωτέρω, σκέψη 241).

374 Όσον αφορά το γεγονός, το οποίο μνημονεύθηκε από την προσφεύγουσα, ότι η Daiichi, σε αντίθεση με τη Roche, δεν ευθυγραμμίστηκε προς την προαναφερθείσα αύξηση των τιμών και ότι η εν λόγω αύξηση ήταν, εν τέλει, ανεπιτυχής στην αγορά (αιτιολογικές σκέψεις 323 έως 325 της Απόφασης), το γεγονός αυτό ουδόλως αναιρεί τη σημαντική ευθύνη, ως προς την ώθηση στην παράνομη συμπεριφορά των συμμετεχόντων στη σύμπραξη, την οποία η προσφεύγουσα, όπως και η Roche, υπείχε ως εκ του ότι ελάμβανε την πρωτοβουλία για τις αυξήσεις των τιμών της βιταμίνης Β 5 σύμφωνα με τη μέθοδο που περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 319 της Απόφασης. Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, σε αντίθεση με ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, το γεγονός ότι μια επιχείρηση ασκεί πιέσεις, και μάλιστα υπαγορεύει τη συμπεριφορά των άλλων μελών της συμπράξεως, δεν είναι αναγκαία προϋπόθεση για να μπορεί η εν λόγω επιχείρηση να χαρακτηριστεί ως πρωτοστάτης της συμπράξεως. Συγκεκριμένα, αρκεί η εν λόγω επιχείρηση να αντιπροσωπεύει μια σημαντική κινητήρια δύναμη για τη σύμπραξη, πράγμα που μπορεί να συναχθεί ιδίως από το γεγονός ότι η επιχείρηση αυτή είναι επιφορτισμένη με το να καταρτίζει και να προτείνει τη συμπεριφορά που πρέπει να ακολουθήσουν τα μέλη της συμπράξεως, έστω και αν δεν ήταν κατ' ανάγκην σε θέση να τους επιβάλει την εν λόγω συμπεριφορά.

375 Επομένως, η Επιτροπή, με την Απόφαση, ορθώς συνήγαγε από το γεγονός που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 319 ότι η προσφεύγουσα, όπως η Roche αν και σε μικρότερη έκταση, υπείχε μια ιδιαίτερη ευθύνη ως προς τη λειτουργία της αφορώσας τη βιταμίνη Β 5 συμπράξεως.

- 376 Η ως άνω ευθύνη δεν μπορεί να αμφισβητηθεί για τον λόγο ότι η Daiichi διαδραμάτισε ρόλο υποκινητή της συμπράξεως ή διοργάνωσε ορισμένο αριθμό συσκέψεων της συμπράξεως.
- 377 Συνεπώς, πρέπει να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε τον εσφαλμένο χαρακτήρα της εκτιμήσεως της Επιτροπής ότι η BASF διαδραμάτισε, μαζί με τη Roche, ρόλο πρωτοστάτη ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη Β 5 παράβαση.
- 378 Κατά συνέπεια, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως, καθόσον στρέφεται κατά της ως άνω εκτιμήσεως, πρέπει να απορριφθεί, λαμβανομένης υπόψη, εξάλλου, της παρατηρήσεως ότι η προσφεύγουσα δεν προβάλλει καμία ειδική αιτίαση ως προς το ποσοστό της αυξήσεως του προστίμου που της επιβλήθηκε συναφώς.

γ) Παράβαση αφορώσα τη βιταμίνη C

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 379 Ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη C παράβαση, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που μνημονεύονται στην Απόφαση δεν αποδεικνύουν ότι αυτή είχε την πρωτοβουλία για τους παράνομους διακανονισμούς μαζί με τη Roche ή ότι είχε ηγετικό ρόλο ως προς τους εν λόγω διακανονισμούς μαζί με τη Roche. Η Απόφαση, εξεταζόμενη στο σύνολό της, αποδεικνύει σαφώς ότι μόνον η Roche είχε ηγετικό ρόλο ως προς τους αφορώντες τη βιταμίνη C διακανονισμούς. Τα μόνα αποδεικτικά στοιχεία που μνημονεύονται στην Απόφαση εις βάρος της προσφεύγουσας είναι ότι αυτή συγκάλυψε στα γραφεία της δύο συσκέψεις με τα άλλα μέλη της συμπράξεως προκειμένου να συζητηθεί η πρόκληση που θέτουν οι Κινέζοι παραγωγοί, κατά τη διάρκεια των οποίων, εξάλλου, η Roche, και όχι η BASF, πρότεινε αυξήσεις τιμών και μειώσεις του όγκου. Επιπλέον, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Takeda είχε επίσης εμπλακεί τουλάχιστον όσο και η προσφεύγουσα, αν όχι περισσότερο, στην κατάρτιση των παράνομων διακανονισμών που αφορούν τη βιταμίνη C και στην παρακίνηση για την υλοποίησή τους. Ωστόσο, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι η Takeda δεν χαρακτηρίστηκε ως πρωτοστάτης.

380 Η καθής ισχυρίζεται ότι η εκτίμησή της ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη στην αφορώσα τη βιταμίνη C σύμπραξη είναι ορθή και ότι τούτο ισχύει και σε σχέση με τον ρόλο της Takeda. Η προσφεύγουσα παραλείπει να μνημονεύσει άλλα σημαντικά χωρία της Αποφάσεως, τα οποία αποδεικνύουν ότι η Takeda έπρεπε να αντιμετωπίσει ένα συμπαγές μέτωπο που αποτελείτο από τους Ευρωπαίους παραγωγούς, στους οποίους περιλαμβάνονται η Roche και η BASF. Συναφώς, η καθής υπενθυμίζει, ιδίως, ότι η αιτιολογική σκέψη 433 αναφέρει ότι η BASF, κατά τη διάρκεια μιας από τις συσκέψεις που διοργάνωσε, επιθυμούσε να αναλάβει ρόλο πρωτοστάτη για να επιβάλει στόχους ως προς τις τιμές. Συγκεκριμένα, από την ως άνω αιτιολογική σκέψη προκύπτει ότι, παρά τις προτάσεις της Roche ως προς τις τιμές, η BASF είχε την πρόθεση να καθορίσει τις τιμές σε 25, 26 και 27 γερμανικά μάρκα (DEM) για το δεύτερο, το τρίτο και το τέταρτο τρίμηνο του 1993, και επεσήμανε σαφώς στα άλλα μέλη της συμπράξεως ότι σκόπευε να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο στην αγορά αυτή εφαρμόζοντας τις ως άνω τιμές. Επιπλέον, η αιτιολογική σκέψη 437 αναφέρεται στην εκ μέρους της BASF προετοιμασία των εγγράφων εργασίας που αποσκοπούσαν στην παρουσίαση των προτάσεών της σε σύσκεψη της 25ης Μαΐου 1993. Κατά την καθής, η προσφεύγουσα δέχεται ότι διαδραμάτισε ηγετικό ρόλο ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη C σύμπραξη εφόσον αναφέρει, στο σημείο 149 του δικογράφου της προσφυγής της, ότι «είναι αληθές ότι η BASF διαδραμάτισε περιστασιακά κάποιο ρόλο».

381 Όσον αφορά τους ταυτόσημους, όπως υποστηρίζεται, ρόλους της BASF και της Takeda, η καθής υπογραμμίζει ότι δεν αρκεί, για να χαρακτηριστεί μια εταιρία ως πρωτοστάτης μιας συμπράξεως, να έχει έλθει σε επαφή η εν λόγω εταιρία με τους ανταγωνιστές (δηλαδή να έχει διαδραματίσει ρόλο υποκινητή), αν η λειτουργία της συμπράξεως καταδεικνύει ότι η συμπεριφορά στην αγορά υπαγορεύεται όντως από άλλες επιχειρήσεις. Πάντως, τούτο ισχύει ακριβώς στην περίπτωση της Takeda. Συγκεκριμένα, η καθής αναφέρει ότι η BASF συμφωνούσε με την πολιτική της Roche ως προς τις τιμές (αιτιολογική σκέψη 424 της Αποφάσεως) και ότι οι Ευρωπαίοι παραγωγοί έθεσαν τελεσίγραφο στην Takeda, η οποία έπρεπε να δεχθεί να μειώσει τις πωλήσεις της βιταμίνης C, άλλως θα αποχωρούσαν από τη συμφωνία (αιτιολογική σκέψη 442). Αντιθέτως, μια αύξηση τιμών που ανακοινώθηκε από την Takeda δεν ακολουθήθηκε από τη Roche και την BASF (αιτιολογική σκέψη 425) και οι προτάσεις της Takeda απορρίπτονταν κατά σύστημα ή δεν εφαρμόζονταν από τους Ευρωπαίους παραγωγούς (αιτιολογικές σκέψεις 446, 447 και 456 της Αποφάσεως). Η Takeda δεν τήρησε τις ποσοτώσεις που είχαν καθοριστεί από τους τελευταίους, οι οποίοι κατήγγειλαν την Takeda για τον λόγο αυτό. Εξάλλου, οι Ευρωπαίοι παραγωγοί συγκαλούσαν συσκέψεις μεταξύ τους, από τις οποίες απουσίαζε η Takeda.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 382 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, σύμφωνα με την Απόφαση, στην αφορώσα τη βιταμίνη C σύμπραξη συμμετείχαν οι τρεις Ευρωπαίοι παραγωγοί Roche, BASF, Merck KgaA και ο Ιάπωνας παραγωγός Takeda.
- 383 Εν συνεχεία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όσον αφορά την BASF, η καθής, με τα δικόγραφά της, επικαλείται μόνον τον ρόλο της BASF ως πρωτοστάτη στην εν λόγω παράβαση, χωρίς να τη χαρακτηρίζει επίσης ως υποκινητή.
- 384 Είναι αληθές ότι η υποσημείωση της αιτιολογικής σκέψεως 712 της Απόφασεως μνημονεύει επίσης, μεταξύ των αιτιολογικών σκέψεων που στοιχειοθετούν τον ρόλο πρωτοστάτη και υποκινητή που διαδραμάτισε η BASF ως προς τις διάφορες παραβάσεις, την αιτιολογική σκέψη 388 της Απόφασεως, η οποία αφορά τη δημιουργία της εν λόγω συμπράξεως. Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η BASF δεν μνημονεύεται καν στην αιτιολογική σκέψη 388, η οποία καταδεικνύει, αντιθέτως, ότι οι πρώτες προπαρασκευαστικές συναντήσεις για τη δημιουργία της συμπράξεως έλαβαν χώρα μεταξύ της Roche και της Takeda. Επομένως, η περιλαμβανόμενη στην υποσημείωση της αιτιολογικής σκέψεως 712 αναφορά στην αιτιολογική σκέψη 388 οφείλεται προφανώς σε τυπογραφικό σφάλμα.
- 385 Επομένως, η αύξηση κατά 35 % του βασικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα για την αφορώσα τη βιταμίνη C παράβαση στηρίζεται μόνον στον προβαλλόμενο ρόλο πρωτοστάτη που αυτή διαδραμάτισε. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο πρέπει, στο πλαίσιο του ελέγχου της νομιμότητας της ως άνω αυξήσεως, να περιορίσει την ανάλυσή του στα πραγματικά περιστατικά τα οποία αναφέρονται στην Απόφαση ως αποδείξεις του ρόλου πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η BASF, ήτοι εκείνα που μνημονεύονται στις αιτιολογικές σκέψεις 432, 437 και 439, και τα οποία έχουν σχέση με τη διοργάνωση και τις λεπτομέρειες διεξαγωγής ορισμένων συσκέψεων του καρτέλ.

- 386 Η αιτιολογική σκέψη 432 της Αποφάσεως αναφέρεται σε μια σύσκεψη που διοργανώθηκε από την προσφεύγουσα στην έδρα της στο Ludwigshafen, στις αρχές του 1993, με τη Roche και τη Merck, προκειμένου να εξετασθούν τα προβλήματα που συνδέονται με τον ανταγωνισμό που ασκείται από τους Κινέζους παραγωγούς. Η αιτιολογική σκέψη 439 αναφέρεται σε μια άλλη σύσκεψη που έλαβε χώρα στα γραφεία της προσφεύγουσας στη Φρανκφούρτη μεταξύ των τεσσάρων μελών της συμπράξεως.
- 387 Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι το γεγονός ότι η προσφεύγουσα διοργάνωσε τη διεξαγωγή δύο συσκέψεων της συμπράξεως φαίνεται ελάχιστα σημαντικό, αν ληφθεί υπόψη ότι η Απόφαση αναφέρεται σε πολλές διμερείς συσκέψεις που έλαβαν χώρα μεταξύ της Roche και της Takeda στη Βασιλεία (έδρα της Roche) ή στο Τόκιο (έδρα της Takeda) (αιτιολογικές σκέψεις 388, 390, 391, 403, 407, 413, 418, 420 και 456) και το γεγονός ότι, από το 1991 έως τον Μάιο του 1993, οι τριμηνιαίες συσκέψεις μεταξύ των Ευρωπαϊών παραγωγών γίνονταν συνήθως στη Βασιλεία (αιτιολογική σκέψη 415).
- 388 Η αιτιολογική σκέψη 437 αναφέρει ότι η προσφεύγουσα «χορήγησε τα έγγραφα εργασίας που είχε συντάξει για την [πολυμερή σύσκεψη της Ζυρίχης της 25ης Μαΐου 1993], όπου παρουσιάζεται λεπτομερώς η πρόταση για τη μείωση [των ποσοστώσεων] κατά 5 % και η συμβιβαστική λύση».
- 389 Λαμβανομένης υπόψη μιας ορισμένης αμφισημίας της ως άνω περιόδου, επί της οποίας στηρίζεται η καθής με τα δικόγρατά της, το Πρωτοδικείο ζήτησε από την τελευταία, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, να προσκομίσει τα ως άνω έγγραφα εργασίας και να διευκρινίσει αν, με την ίδια αυτή περίοδο, είχε την πρόθεση να διαπιστώσει ότι η BASF είχε κοινοποιήσει τα εν λόγω έγγραφα στα άλλα μέλη της συμπράξεως ενόψει της συσκέψεως της 25ης Μαΐου 1993.
- 390 Προς απάντηση στο ως άνω αίτημα, η καθής προσκόμισε ένα έγγραφο το οποίο της είχε διαβιβασθεί από την BASF κατά τη διοικητική διαδικασία και το οποίο αφορούσε τις ποσοστώσεις που επρόκειτο να χορηγηθούν για το 1993 όσον αφορά τη βιταμίνη C (στο εξής, επίσης: δελτίο ποσοστώσεων του 1993). Επιπλέον, η καθής διευκρίνισε ότι, στην αιτιολογική σκέψη 437 της Αποφάσεως, δεν είχε την πρόθεση

να διαπιστώσει ότι η προσφεύγουσα είχε κοινοποιήσει το ως άνω έγγραφο στα άλλα μέλη της συμπράξεως, αλλά να αναφέρει ότι η θέση της BASF, η οποία επρόκειτο να παρουσιασθεί κατά τη διάρκεια της συσκέψεως της 25ης Μαΐου 1993, συνηγορούσε υπέρ της μείωσης των ποσοστώσεων κατά 5 % και ότι η BASF σκόπευε να καλέσει τους άλλους συμμετέχοντες να συζητήσουν σχετικά με την πρόταση αυτή. Η καθής παρατήρησε ότι, σύμφωνα με τις εξηγήσεις που παρέσχε η BASF κατά τη διοικητική διαδικασία, στο δελτίο ποσοστώσεων του 1993, οι δακτυλογραφημένες ποσοστώσεις είχαν συνταχθεί από τη Roche, ενώ οι χειρόγραφες ποσοστώσεις είχαν προστεθεί από έναν εκπρόσωπο της BASF και αντιστοιχούσαν στην πρόταση σχετικά με τον διακανονισμό που συζητήθηκε κατά την εν λόγω σύσκεψη.

391 Οι ως άνω εξηγήσεις της καθής είναι μάλλον συγκεκριμένες και δεν παρέχουν τη δυνατότητα να γίνει αντιληπτό, ιδίως, αν η BASF, κατά τη διάρκεια της συσκέψεως της 25ης Μαΐου 1993, υποστήριξε την πρόταση της Roche ή αν πρότεινε εκ προοιμίου στα άλλα μέλη της συμπράξεως την εναλλακτική λύση την οποία αντιπροσωπεύουν οι χειρόγραφες ποσοστώσεις που εμφανίζονται στο δελτίο ποσοστώσεων του 1993. Επιπλέον, από τη δικογραφία δεν προκύπτει σαφώς ότι οι εν λόγω χειρόγραφες ποσοστώσεις προστέθηκαν στο ως άνω δελτίο από τον εκπρόσωπο της BASF πριν από τη σύσκεψη της 25ης Μαΐου 1993, και όχι μάλλον κατά τη διάρκεια της εν λόγω συσκέψεως ή μετά τη διεξαγωγή της.

392 Αντιθέτως, από τις αιτιολογικές σκέψεις 436 και 437 της Αποφάσεως προκύπτει σαφώς ότι, κατά τη διάρκεια της ως άνω συσκέψεως, η Roche διατύπωσε την πρόταση να λάβει χώρα γενική μείωση των ποσοστώσεων για το 1993 κατά 5 %, ότι η Takeda αντιτάχθηκε στην πρόταση αυτή και διατύπωσε αντιπρόταση και ότι βρέθηκε συμβιβαστική λύση που συνίσταται στη μείωση των ποσοστώσεων των Ευρωπαϊών παραγωγών κατά 2,5 % και στη μείωση της ποσοστώσεως της Takeda κατά 2,2 %. Πάντως, έστω και αν υποθεθεί ότι μια τέτοια λύση αποτέλεσε αντικείμενο επεξεργασίας από την BASF πριν από τη διεξαγωγή της συσκέψεως και ότι η λύση αυτή προτάθηκε από την BASF κατά τη διάρκεια της συσκέψεως αυτής, το γεγονός αυτό, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται, δεν μπορεί να αποτελεί σημαντική ένδειξη ως προς τον ρόλο της BASF ως πρωτοστάτη. Συγκεκριμένα, το ως άνω πλαίσιο καταδεικνύει ότι η Roche ανέλαβε την πρωτοβουλία να περιορισθεί η παραγωγή το 1993 (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, επίσης τις αιτιολογικές σκέψεις 432 και 434 της Αποφάσεως) και ότι τουλάχιστον τρεις παραγωγοί διατύπωσαν προτάσεις στηριζόμενες σε αριθμητικά στοιχεία ως προς το εύρος της μείωσης των ποσοστώσεων. Το γεγονός ότι η πρόταση που έγινε τελικώς δεκτή ήταν εκείνη της BASF ως συμβιβαστική πρόταση μεταξύ των θέσεων της Roche και της Takeda δεν μπορεί να χαρακτηρίσει την προσφεύγουσα ως πρωτοστάτη της συμπράξεως.

- 393 Έτσι, προκύπτει ότι τα πραγματικά περιστατικά που μνημονεύονται στην Απόφαση ως αποδεικτικά στοιχεία για τον ρόλο πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η BASF στην αφορώσα τη βιταμίνη C σύμπραξη, έστω και αν εκτιμηθούν υπό το πρίσμα της προκειμένης υποθέσεως, στερούνται πραγματικής σημασίας προκειμένου να αποδοθεί στην προσφεύγουσα ένας τέτοιος ρόλος.
- 394 Επομένως, η Απόφαση πάσχει, συναφώς, λόγω ελλείψεως νομιμότητας που δίδει λαβή για την άσκηση από το Πρωτοδικείο της κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητάς του προκειμένου να προσδιορισθεί, υπό το πρίσμα όλων των σχετικών περιστάσεων της προκειμένης υποθέσεως (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις του Δικαστηρίου Michelin κατά Επιτροπής, σκέψη 62 ανωτέρω, σκέψη 111, και της 18ης Σεπτεμβρίου 2003, C-338/00 P, Volkswagen κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-9189, σκέψη 151), αν η προσφεύγουσα μπορεί, παρά ταύτα, να θεωρηθεί ότι ήταν πρωτοστάτης της επίμαχης συμπράξεως και αν το βασικό ποσό του προστίμου που της επιβλήθηκε για τη συμμετοχή της στην εν λόγω σύμπραξη πρέπει, ως εκ τούτου, να αυξηθεί λόγω μιας τέτοιας επιβαρυντικής περιστάσεως.
- 395 Προς στήριξη του συμπεράσματός της ότι η προσφεύγουσα όντως διαδραμάτισε έναν τέτοιο ρόλο, η καθής, με τα δικόγραφά της, αναφέρθηκε επίσης σε πραγματικά περιστατικά που εκτίθενται σε αιτιολογικές σκέψεις της Αποφάσεως που δεν μνημονεύονται στην υποσημείωση της αιτιολογικής σκέψεως 712.
- 396 Συναφώς, όσον αφορά, πρώτον, την αναφορά της καθής στην αιτιολογική σκέψη 433 προκειμένου να αποδειχθεί ότι η προσφεύγουσα είχε αναλάβει ρόλο πρωτοστάτη για να επιβάλει τις επιδιωκόμενες τιμές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εν λόγω αναφορά είναι αλυσιτελής.
- 397 Η αιτιολογική σκέψη 433 αναφέρει ότι η BASF χορήγησε λεπτομερείς σημειώσεις από τη σύσκεψη που διοργάνωσε στην έδρα της στο Ludwigshafen στις αρχές του έτους 1993 (βλ. σκέψη 386 ανωτέρω) και ότι από τις εν λόγω σημειώσεις προκύπτουν οι επιδιωκόμενες τιμές για τα τρία τελευταία τρίμηνα του έτους 1993.

- 398 Κληθείσα από το Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, να προσκομίσει τις ως άνω σημειώσεις, η καθής τις προσκόμισε και διευκρίνισε ότι αυτές αποδεικνύουν τον ρόλο πρωτοστάτη που ανέλαβε η BASF, κατά το μέτρο που, αφενός, προέρχονται από την BASF, αφετέρου, δεν αμφισβητήθηκαν από την τελευταία και κατά το μέτρο που από αυτές προκύπτει ότι η BASF σκόπευε να καθορίσει τις επιδιωκόμενες τιμές, αντιστοίχως, σε 24, 25 και 26 DEM για καθένα από τα εν λόγω τρίμηνα.
- 399 Συναφώς, αφού διευκρινισθεί ότι η αιτιολογική σκέψη 433, εκθέτοντας ότι οι εν λόγω σημειώσεις χορηγήθηκαν από την BASF, εννοεί προφανώς ότι οι σημειώσεις αυτές προσκομίστηκαν από την προσφεύγουσα στην Επιτροπή κατά τη διοικητική διαδικασία και όχι ότι αυτές διαβιβάστηκαν από την προσφεύγουσα στα άλλα μέλη της συμπράξεως πριν από τη σύσκεψη στο Ludwigshafen, πρέπει να επισημανθεί, όπως επισημαίνει και η προσφεύγουσα, ότι η αιτιολογική σκέψη 432 αναφέρει σαφώς ότι, κατά την ίδια σύσκεψη, η Roche πρότεινε, μεταξύ άλλων, να αυξηθούν οι τιμές κατά τη διάρκεια των προαναφερθέντων τριμήνων.
- 400 Επιπλέον, η καθής δεν εξηγεί με ποιον τρόπο οι ως άνω σημειώσεις, ως προς τις οποίες δεν αποδείχθηκε αν συντάχθηκαν από την BASF πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά την εν λόγω σύσκεψη, καταδεικνύουν μια σαφή πρόθεση της BASF όσον αφορά το επίπεδο των στόχων σχετικά με τις τιμές ή τον ιδιαίτερο ρόλο που διαδραμάτισε η BASF κατά τη διαμόρφωση τέτοιων στόχων. Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η προσφεύγουσα, διαβιβάζοντας τις ως άνω σημειώσεις στην Επιτροπή ως παράρτημα του από 23 Ιουνίου 1999 εγγράφου της, είχε απλώς αναφέρει, σε ένα διευκρινιστικό έντυπο (σελίδα 4428 του διοικητικού φακέλου), ότι οι εν λόγω σημειώσεις αντανάκλυσαν «τον αφορώντα τη βιταμίνη C διακανονισμό».
- 401 Επομένως, η καθής εσφαλμένως στηρίζεται στην αιτιολογική σκέψη 433 της Αποφάσεως προκειμένου να ισχυρισθεί ότι η προσφεύγουσα, επ' ευκαιρία της ως άνω συσκέψεως, επιθυμούσε να αναλάβει ρόλο πρωτοστάτη για να επιβάλει στόχους σχετικά με τις τιμές.
- 402 Όσον αφορά, δεύτερον, τις περιστάσεις που, κατά τη γνώμη της καθής, καταδεικνύουν τη συμφωνία που επικρατούσε μεταξύ των Ευρωπαϊών παραγωγών ως προς την εξέλιξη που έπρεπε να ακολουθήσουν οι τιμές και οι πωλήσεις, καθώς και τη σύγκρουση μεταξύ των ως άνω παραγωγών και της Takeda (βλέπε σκέψη 381 ανωτέρω), πρέπει να επισημανθεί ότι η σύγκλιση συμφερόντων, στόχων και απόψεων στο πλαίσιο μιας συμπράξεως από μια ομάδα μελών της εν λόγω

συμπράξεως δεν μπορεί να συνεπάγεται κατ' ανάγκην ούτε την απονομή του ρόλου του πρωτοστάτη στα μέλη της ως άνω ομάδας ούτε την επέκταση του εν λόγω χαρακτηρισμού —ο οποίος, σε συνάρτηση με άλλες περιστάσεις, έγινε δεκτός για ένα από τα μέλη αυτά— σε όλα τα άλλα. Εξάλλου, η Merck αποτελούσε επίσης μέρος του ως άνω «συμπαγούς μετώπου» Ευρωπαίων παραγωγών στο οποίο αναφέρθηκε η καθής, αλλά δεν χαρακτηρίστηκε, ωστόσο, ως πρωτοστάτης. Βεβαίως, η Απόφαση μνημονεύει περισσότερες περιστάσεις εις βάρος της BASF απ' ό,τι εις βάρος της Merck —τη διοργάνωση δύο συσκέψεων (βλ. σκέψη 386 ανωτέρω) και την υπόσχεση προς τη Roche να μεταβληθεί, ενδεχομένως, η τοπική οργάνωση στην περίπτωση που η Roche διαπιστώσει ότι οι τιμές που εφάρμοζε η BASF σε τοπικό επίπεδο αποσταθεροποιούσαν την αγορά (αιτιολογική σκέψη 424 της Αποφάσεως)— αλλά οι εν λόγω περιστάσεις δεν είναι αρκούντως σημαντικές για να δικαιολογήσουν μια ουσιωδώς διαφορετική μεταχείριση για τη Merck και για την BASF με γνώμονα την επίμαχη επιβαρυντική περίπτωση. Όσον αφορά τη σύγκριση με τον ρόλο που διαδραμάτισε η Takeda, καίτοι είναι αληθές ότι από την Απόφαση προκύπτει ότι, σε ορισμένες περιστάσεις, η Takeda υποχρεώθηκε τυπικώς να δεχθεί τη διατήρηση των αρχικών συμφωνιών επί των ποσοστώσεων, την οποία απαιτούσαν οι Ευρωπαίοι παραγωγοί, προκύπτει επίσης ότι, στην πραγματικότητα, η Takeda δεν συμμορφώθηκε με τον ως άνω συμβιβασμό και ότι, σε άλλες περιστάσεις (όπως κατά τη σύσκεψη της 25ης Μαΐου 1993 στη Ζυρίχη, που μνημονεύεται στις αιτιολογικές σκέψεις 436 και 437), η Takeda δεν δέχθηκε τις προτάσεις που της υποβλήθηκαν και επέτυχε να καταστήσει αναγκαία την ύπαρξη συμβιβασμού.

- 403 Γενικότερα, πρέπει να θεωρηθεί, όπως ισχυρίστηκε και η προσφεύγουσα, ότι όλες οι περιστάσεις στις οποίες αναφέρθηκε η καθής όσον αφορά την αντιπαράθεση μεταξύ των Ευρωπαίων παραγωγών και της Takeda καταδεικνύουν απλώς την αστάθεια της συμπράξεως κατόπιν της σημαντικής και απροσδόκητης αυξήσεως των πωλήσεων των Κινέζων παραγωγών, και των διαπραγματεύσεων, ενίοτε σκληρών, τις οποίες τα μέλη της συμπράξεως, ασκώντας όλα βεβαίως ενεργό ρόλο αλλά όχι, ωστόσο, ρόλο πρωτοστάτη, άρχισαν επί συνεχούς βάσεως για να υπερβούν τις δυσχέρειες που δημιούργησε ο κινέζικος ανταγωνισμός. Από τις αιτιολογικές σκέψεις 439 και 440 της Αποφάσεως προκύπτει, παραδείγματος χάρη, ότι καθένα από τα τέσσερα μέλη της συμπράξεως παρουσίαζε τις δικές του προτάσεις. Εξάλλου, τα τελεσίγραφα που απηύθυναν οι Ευρωπαίοι παραγωγοί στην Takeda (βλ., εκτός από εκείνο που μνημονεύεται από την καθής και αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 442, ένα ανάλογο τελεσίγραφο που απευθυνόταν στην Takeda από την BASF και τη Merck με τη διαμεσολάβηση της Roche, το οποίο αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις 444 και 446) δεν είχαν ως αντικείμενο ιδιαίτερα αντίποινα, αλλά απλώς την απόσυρση από τη σύμπραξη, και, εν πάση περιπτώσει, από την αιτιολογική σκέψη 425 της Αποφάσεως προκύπτει ότι και η Takeda απηύθυνε τελεσίγραφο στη Roche και την BASF με αντικείμενο «μέτρα εναντίον τους» στην περίπτωση που δεν ακολουθούσαν την τιμή της.

- 404 Υπό τέτοιες συνθήκες, η μόνη επιχείρηση η οποία, όπως γίνεται αντιληπτό, μπορεί να χαρακτηριστεί ως πρωτοστάτης παραμένει η Roche, η οποία διοργάνωσε μεγάλο αριθμό συσκέψεων (αιτιολογική σκέψη 415), πραγματοποίησε χωριστές συναντήσεις με την BASF και τη Merck αφενός (αιτιολογικές σκέψεις 415 και 432) και με την Takeda αφετέρου (αιτιολογικές σκέψεις 403, 407, 412, 413, 415, 418, 419, 420, 443 και 456), αναλαμβάνοντας να εκπροσωπεί την BASF και τη Merck στις διαπραγματεύσεις με την Takeda (αιτιολογικές σκέψεις 444 και 456) και την Takeda κατά τις τριμηνιαίες συσκέψεις μεταξύ Ευρωπαίων παραγωγών (αιτιολογική σκέψη 416), συνέλεγε τα στοιχεία σχετικά με τις πωλήσεις των μελών της συμπράξεως και ανέφερε με τη σειρά της στα εν λόγω μέλη τα συνολικά αποτελέσματα ανά επιχείρηση (αιτιολογική σκέψη 417). Επιπλέον, η Roche είναι το μέλος της συμπράξεως ως προς το οποίο από την Απόφαση προκύπτει ότι ήταν επιφορισμένο συχνότερα με το να διατυπώνει προτάσεις σχετικά με τη λειτουργία της συμπράξεως (παραδείγματος χάρη, η Roche πρότεινε να συντονίσουν τα μέλη της συμπράξεως τις θέσεις τους ως προμηθευτές έναντι του πελάτη τους Coca-Cola: αιτιολογική σκέψη 410· κατά τη διμερή σύσκεψη με την Takeda της 15ης και 16ης Μαΐου 1991, η Roche πρότεινε να καθοριστούν οι ποσοστώσεις των πωλήσεων στην Ευρώπη για το 1991 ανά χώρα: αιτιολογική σκέψη 423· κατά τις συσκέψεις που έλαβαν χώρα στις αρχές του 1993 και στις 25 Μαΐου 1993, η Roche πρότεινε τον περιορισμό της παραγωγής ή/και την αύξηση των τιμών: αιτιολογικές σκέψεις 432 έως 434 και 436· κατά τη σύσκεψη της 10ης Νοεμβρίου 1993 με την Takeda στο Τόκιο, η Roche πρότεινε ένα νέο σύστημα για τις ποσοστώσεις του έτους 1994: αιτιολογική σκέψη 445).
- 405 Εξάλλου, ο ισχυρισμός που περιέχεται στο σημείο 149 του δικογράφου της προσφυγής, σύμφωνα με τον οποίο «η BASF διαδραμάτισε περιστασιακά κάποιο ρόλο», ουδόλως σημαίνει ότι η προσφεύγουσα αναγνωρίζει ότι διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα διευκρίνισε συγχρόνως, στο εν λόγω σημείο, ότι δεν είχε, ωστόσο, διαχειριστεί ή διευθύνει τους διακανονισμούς.
- 406 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμον, ούτε με την Απόφαση ούτε ενώπιον του Πρωτοδικείου, ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε, από κοινού με τη Roche, ρόλο πρωτοστάτη στην αφορώσα τη βιταμίνη C παράβαση.
- 407 Κατά συνέπεια, η αύξηση κατά 35% του βασικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα για την ως άνω παράβαση πρέπει να ακυρωθεί.

δ) Παράβαση αφορώσα τη βιταμίνη D 3

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 408 Ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη D 3 παράβαση, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η ίδια η Επιτροπή αναγνώρισε, στην αιτιολογική σκέψη 461 της Αποφάσεως, ότι δεν ήταν σε θέση να προσδιορίσει ποια από τις επιχειρήσεις Roche, BASF ή Solvay Pharmaceuticals BV (στο εξής: Solvay) είχε την πρωτοβουλία για τη διάπραξη της ως άνω παραβάσεως. Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι θεωρήθηκε, ωστόσο, ως υποκινητής και ως πρωτοστάτης μαζί με τη Roche, ενώ η Solvay δεν χαρακτηρίστηκε κατ' αυτόν τον τρόπο. Η Επιτροπή δεν προσκόμισε την παραμικρή απόδειξη προς στήριξη του ως άνω συμπεράσματος όσον αφορά την προσφεύγουσα. Συγκεκριμένα, η Απόφαση στηρίζεται συναφώς μόνον στις αιτιολογικές σκέψεις 459 και 460, οι οποίες, ωστόσο, απλώς αποδεικνύουν ότι, αφενός, η Roche δήλωσε ότι η Solvay είχε αναλάβει την πρωτοβουλία σχετικά με τους διακανονισμούς, και, αφετέρου, ότι η Solvay δήλωσε ότι δεν είχε αναλάβει την πρωτοβουλία, αλλά ότι ήταν το τελευταίο μέλος που συμμετείχε στη σύμπραξη. Πάντως, τέτοιες περιστάσεις ουδώς παρέχουν τη δυνατότητα να συναχθεί ότι η BASF ήταν υποκινητής ή πρωτοστάτης των εν λόγω διακανονισμών.
- 409 Η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι ο ρόλος της στη σύμπραξη έρχεται σε αντίθεση με τους ενεργούς και καθοδηγητικούς ρόλους τους οποίους διαδραμάτισαν τόσο η Roche όσο και η Solvay και οι οποίοι απορρέουν από πολλές περιστάσεις που αναφέρονται στην Απόφαση.
- 410 Η καθής διευκρινίζει ότι, ως προς τη βιταμίνη D 3, δεν δέχθηκε, έναντι της προσφεύγουσας, τον ρόλο υποκινητή, αλλά μάλλον τον ρόλο πρωτοστάτη, ήτοι τον ενεργό ρόλο που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα ως προς τη λειτουργία του καρτέλ. Οι κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα πρόστιμα υπενθυμίζουν, εξάλλου, ότι μπορεί να επιβληθεί αύξηση στον πρωτοστάτη ή στον υποκινητή μιας συμπράξεως. Εξάλλου, δεν υπάρχει καμία απόδειξη από την οποία να προκύπτει ότι η Solvay ανέλαβε την πρωτοβουλία για την έναρξη της συμπράξεως και, έστω και αν υποτεθεί ότι τούτο είχε αποδειχθεί, το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν αύξησε, εσφαλμένως, το πρόστιμο της Solvay λόγω του υποτιθέμενου ρόλου της ως

υποκινητή δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη ως εκ του ότι αύξησε το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα λόγω του ρόλου πρωτοστάτη που αυτή διαδραμάτισε.

- 411 Η καθής παρατηρεί ότι η αιτιολογική σκέψη 472 της Αποφάσεως αναφέρει ότι, στην πρώτη τους σύσκεψη τον Ιανουάριο του 1994, οι παραγωγοί είχαν καθορίσει τις τιμές «τιμοκαταλόγου» και τις ελάχιστες τιμές για κάθε περιοχή και ότι από ένα χειρόγραφο υπόμνημα που περιέχεται σε μια σημείωση της Solvay προέκυπτε ότι η BASF ανακοίνωνε πρώτη τις τιμές.
- 412 Επιπλέον, ο ρόλος πρωτοστάτη που διαδραμάτισαν η BASF και η Roche στην αφορώσα τη βιταμίνη D 3 σύμπραξη υπομνήσθηκε από τη Solvay με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, ενώ η ίδια η Roche είχε αναγνωρίσει ότι η εν λόγω σύμπραξη είχε αρχίσει με τη σύναψη διμερών επαφών με την BASF.
- 413 Η Απόφαση λαμβάνει υπόψη τη σχετικά αδύναμη θέση της Solvay σε σχέση με τους δύο άλλους παραγωγούς όταν εξετάζει τους στόχους που καθορίστηκαν ως προς τις ποσοτώσεις (αιτιολογική σκέψη 476). Επιπλέον, η Απόφαση αναφέρει ότι η πρώτη αύξηση τιμών καθοδηγήθηκε από την BASF και ότι μόνον αργότερα η Solvay, με τη σειρά της, πρωτοστάτησε σε μια αύξηση τιμών (αιτιολογικές σκέψεις 472, 473 και 479). Βάσει των ως άνω στοιχείων, η καθής εκτίμησε ότι, ναι μεν ο ρόλος πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η BASF ήταν λιγότερο σημαντικός από αυτόν που διαδραμάτισε η Roche, πλην όμως ο εν λόγω ρόλος της BASF ήταν σημαντικότερος από αυτόν που διαδραμάτισε η Solvay.
- 414 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η προσφεύγουσα αντιτάσσει ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που επικαλέσθηκε η καθής δεν αποδεικνύουν ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη στην αφορώσα τη βιταμίνη D 3 σύμπραξη.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 415 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με την Απόφαση, στην αφορώσα τη βιταμίνη D 3 σύμπραξη συμμετείχαν η Roche, η Solvay, η BASF και η Aventis.
- 416 Με τα δικόγρατά της, η καθής διευκρίνισε ότι δεν προσήψε στην προσφεύγουσα, όσον αφορά την εν λόγω σύμπραξη, ότι διαδραμάτισε ρόλο υποκινητή, αλλά ότι διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη (βλ. σκέψη 410 ανωτέρω). Ωστόσο, η καθής αναφέρει ότι η Roche αναγνώρισε ότι η σύμπραξη είχε αρχίσει με τη σύναψη διμερών επαφών με την BASF (βλ. σκέψη 412 ανωτέρω).
- 417 Πρέπει να επισημανθεί ότι, καίτοι η αιτιολογική σκέψη 712 αναφέρεται στον ρόλο πρωτοστάτη και υποκινητή της Roche και της BASF κατά γενικό τρόπο και σε σχέση με όλες τις παραβάσεις, η υποσημείωση της ως άνω αιτιολογικής σκέψεως δεν παραπέμπει σε καμία από τις αιτιολογικές σκέψεις της Αποφάσεως που είναι αφιερωμένες στην περιγραφή των σχετικών με την αφορώσα τη βιταμίνη D 3 σύμπραξη πραγματικών περιστατικών.
- 418 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η αιτιολογία της αυξήσεως, λόγω επιβαρυντικών περιστάσεων, κατά 35 % του βασικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα λόγω της συμμετοχής της στην ως άνω σύμπραξη είναι ανεπαρκής, κατά το μέτρο που δεν παρέχει τη δυνατότητα να γίνει αντιληπτό αν η εν λόγω αύξηση επιβλήθηκε λόγω του ρόλου υποκινητή ή του ρόλου πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η BASF ως προς την ως άνω παράβαση ή λόγω αμφοτέρων των ρόλων αυτών συγχρόνως.
- 419 Επιπλέον, εν πάση περιπτώσει, η αιτιολογία στηρίζεται μόνον στις εκτιμήσεις γενικής φύσεως που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 713 έως 717 της Αποφάσεως, ως προς τις οποίες ήδη κρίθηκε, στις σκέψεις 295 έως 300 ανωτέρω, ότι οι ως άνω εκτιμήσεις δεν μπορούν, αυτές καθ' εαυτές, να δικαιολογήσουν το να αποδοθεί στην προσφεύγουσα ο ρόλος πρωτοστάτη ή υποκινητή των παραβάσεων που της προσάπτονται εν προκειμένω.

420 Έτσι, δεδομένου ότι η αύξηση του επίμαχου προστίμου πάσχει λόγω ελλείψεως νομιμότητας, το Πρωτοδικείο πρέπει να ασκήσει την κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητά του όσον αφορά την εκτίμηση του ρόλου που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη D 3 παράβαση, προκειμένου να επιβεβαιώσει, να ακυρώσει ή να τροποποιήσει την εν λόγω αύξηση.

— Ρόλος υποκινητή

421 Ανεξαρτήτως του τρόπου με τον οποίο πρέπει να γίνει αντιληπτή η θέση της καθής επί του ζητήματος αν η προσφεύγουσα διαδραμάτισε ή όχι ρόλο υποκινητή της αφορώσας τη βιταμίνη D 3 συμπράξεως, επιβάλλεται η διαπίστωση, στην οποία προέβη και η προσφεύγουσα, ότι κανένα στοιχείο που υποβλήθηκε στο Πρωτοδικείο δεν παρέχει τη δυνατότητα να επισημανθεί ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε έναν τέτοιο ρόλο.

422 Οι αιτιολογικές σκέψεις της Αποφάσεως σχετικά με τη δημιουργία της ως άνω συμπράξεως, ήτοι οι αιτιολογικές σκέψεις 459 έως 463, ουδόλως καταδεικνύουν ότι η BASF διαδραμάτισε έναν τέτοιο ρόλο, αλλά εκθέτουν, μεταξύ άλλων, αντιφατικούς ισχυρισμούς της Roche και της Solvay ως προς την επιχείρηση που ανέλαβε την πρωτοβουλία για τη σύσταση της συμπράξεως, λαμβανομένου υπόψη ότι η Roche απέδωσε την ευθύνη αυτή στη Solvay και η τελευταία αρνήθηκε ότι φέρει τέτοια ευθύνη. Η Επιτροπή, στην αιτιολογική σκέψη 461, άφησε μάλιστα ρητώς ανοικτό το ζήτημα ποια επιχείρηση είχε την πρωτοβουλία για τη δημιουργία της συμπράξεως. Ο ισχυρισμός της καθής ότι η Roche αναγνώρισε ότι η ως άνω σύμπραξη άρχισε με τη σύναψη διμερών επαφών με την BASF είναι προδήλως αλυσιτελής υπό το πρίσμα της αναγνώσεως του εγγράφου το οποίο προέρχεται από τη Roche και επί του οποίου η καθής στηρίζει τον ως άνω ισχυρισμό. Συγκεκριμένα, το απόσπασμα του εγγράφου της Roche προς την Επιτροπή της 30ής Ιουλίου 1999, το οποίο προσκομίσθηκε από την καθής στο πλαίσιο αυτό, δεν περιέχει τέτοια αναγνώριση εκ μέρους της Roche, αλλά αναφέρει μάλλον, δύο φορές, ότι η Duphar (επιχείρηση του ομίλου Solvay) ανέλαβε την πρωτοβουλία («Duphar took the initiative»· «Duphar invigorated its attempts to organise a cartel agreement with Roche και BASF»).

423 Επομένως, η προσφεύγουσα ορθώς ισχυρίζεται ότι δεν υπάρχει απόδειξη περί του ότι αυτή διαδραμάτισε ρόλο υποκινητή της αφορώσας τη βιταμίνη D 3 συμπράξεως.

— Ρόλος πρωτοστάτη

424 Προς στήριξη του ισχυρισμού της ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε, από κοινού με τη Roche, ρόλο πρωτοστάτη στην επίμαχη σύμπραξη, η καθής επικαλείται, κατ' ουσίαν, τέσσερα στοιχεία.

425 Πρώτον, η καθής αναφέρεται στον καθορισμό, κατά την πρώτη σύσκεψη του καρτέλ τον Ιανουάριο του 1994, των τιμών «τιμοκαταλόγου» και των ελαχίστων τιμών για το δεύτερο τρίμηνο του 1994, γεγονός που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 472 της Αποφάσεως. Συναφώς, η καθής παρατηρεί ότι ένα χειρόγραφο υπόμνημα που περιέχεται σε ένα σημείωμα της Solvay το οποίο συντάχθηκε επ' ευκαιρία της εν λόγω συσκέψεως αναφέρει ότι «η BASF [επρόκειτο να] ανακοινώνει πρώτη την τιμή» και ότι επρόκειτο για την πρώτη αύξηση τιμών στο πλαίσιο της συμπράξεως.

426 Το ως άνω στοιχείο στερείται σημασίας προκειμένου να αποδοθεί στην προσφεύγουσα ο ρόλος του πρωτοστάτη.

427 Συγκεκριμένα, πρέπει να επισημανθεί ότι το γεγονός και μόνον ότι ένα μέλος της συμπράξεως ήταν το πρώτο που ανακοίνωσε μια νέα τιμή ή μια αύξηση των τιμών δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι ένδειξη για τον ρόλο του εν λόγω μέλους ως πρωτοστάτη της συμπράξεως στην περίπτωση που οι περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως καταδεικνύουν ότι η επίμαχη τιμή ή αύξηση καθορίστηκαν εκ των προτέρων διά κοινής συμφωνίας με τα άλλα μέλη της συμπράξεως και στην

περίπτωση που τα τελευταία έχουν επίσης αποφασίσει ποιο από αυτά θα προέβαινε πρώτο στην ανακοίνωση της τιμής ή της αυξήσεως τιμών, λαμβανομένου υπόψη ότι μια τέτοια ανάδειξη καταδεικνύει ότι το γεγονός ότι ένα μέλος της συμπράξεως ανακοινώνει πρώτο την τιμή ή την αύξηση τιμών αποτελεί απλώς μια πράξη αυστηρής τηρήσεως ενός προκαθορισμένου διά κοινής βουλήσεως σχεδίου και όχι μια αυθόρμητη πρωτοβουλία που δίδει ώθηση στη σύμπραξη.

428 Πάντως, τούτο ακριβώς συμβαίνει εν προκειμένω, σε αντίθεση με ό,τι διαπιστώθηκε όσον αφορά τις αυξήσεις τιμών στις οποίες προέβη η BASF στο πλαίσιο των αφορωσών τις βιταμίνες A, E και B 5 συμπράξεων (βλ. σκέψεις 348 και 372 ανωτέρω). Συγκεκριμένα, το σημείωμα της Solvay, στο οποίο αναφέρθηκε η καθής και το οποίο συντάχθηκε κατά τη διάρκεια της συσκέψεως του Ιανουαρίου του 1994, αναφέρει το συμφωνηθέν επίπεδο για την τιμή «τιμοκαταλόγου» και για την ελάχιστη τιμή, και το επίμαχο χειρόγραφο υπόμνημα αποδεικνύει ακριβώς ότι το γεγονός ότι η BASF επρόκειτο να ανακοινώνει πρώτη τις εν λόγω τιμές είχε συζητηθεί και αποφασισθεί κατά την ως άνω σύσκεψη, οπότε δεν μπορεί να συναχθεί ότι η προσφεύγουσα επέδειξε οποιαδήποτε ουσιώδη πρωτοβουλία.

429 Επιπλέον, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η Απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 478 και 479) αναφέρεται επίσης σε μια αύξηση τιμών που ανακοίνωσε πρώτη η Solvay, η οποία αύξηση είχε συμφωνηθεί μεταξύ της Solvay και της Roche (και είχε εγκριθεί από την BASF) όσον αφορά τόσο το επίπεδό της όσο και το χρονικό σημείο κατά το οποίο επρόκειτο να ανακοινωθεί καθώς και, τέλος, την επιχείρηση (Solvay) που επρόκειτο να ανακοινώσει πρώτη την εν λόγω αύξηση (η οποία, ωστόσο, δεν χαρακτηρίστηκε ως πρωτοστάτης από την Επιτροπή).

430 Όσον αφορά το γεγονός ότι οι νέες τιμές που ανακοίνωσε πρώτη η BASF, οι οποίες μνημονεύονται στην αιτιολογική σκέψη 472, αντιστοιχούσαν στις πρώτες νέες τιμές που είχαν συμφωνηθεί μέχρι τότε στο πλαίσιο της συμπράξεως, το γεγονός αυτό δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να έχει ως αποτέλεσμα τη διαφοροποίηση, υπό το πρίσμα του ρόλου πρωτοστάτη, της θέσεως της προσφεύγουσας σε σχέση με εκείνη των άλλων μελών της συμπράξεως, όπως είναι η Solvay, ως προς τα οποία προκύπτει ότι τα εν λόγω μέλη έχουν επίσης ανακοινώσει πρώτα αυξήσεις τιμών στο πλαίσιο της εφαρμογής μιας πολυετούς συμπράξεως όπως η επίμαχη εν προκειμένω.

- 431 Δεύτερον, η καθής αναφέρει ότι ο ρόλος πρωτοστάτη της Roche και της BASF υπενθυμίζεται από τη Solvay με την από 2 Οκτωβρίου 2000 απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, στο πλαίσιο επιχειρημάτων που αποδεικνύουν τον σύνδεσμο μεταξύ της επίμαχης παραβάσεως και εκείνων που αφορούν τις βιταμίνες Α και Ε.
- 432 Το επιχείρημα αυτό δεν μπορεί να γίνει δεκτό.
- 433 Με την εν λόγω απάντηση, η Solvay δεν προσδίδει ρόλο πρωτοστάτη ούτε στη Roche ούτε στην BASF, αλλά επιχειρεί να αποδείξει ότι, σε αντίθεση με ό,τι είχε δηλώσει η Roche στο παράρτημα 3 του από 30 Ιουλίου 1999 εγγράφου της προς την Επιτροπή, η Roche, όπως και η BASF και η Aventis, είχε όντως συμφέρον να συσταθεί μια σύμπραξη για τη βιταμίνη D 3 και να λειτουργήσει η εν λόγω σύμπραξη. Το ως άνω επιχείρημα της Solvay αποσκοπούσε, κατ' ουσίαν, στο να αναιρεθεί ο ισχυρισμός που προέβαλε η Roche με το εν λόγω παράρτημα, σύμφωνα με τον οποίο η Solvay είχε αναλάβει την πρωτοβουλία για τη δημιουργία του καρτέλ της βιταμίνης D 3 και η Roche, η οποία δεν είχε συμφέρον να αυξηθεί το επίπεδο της τιμής της εν λόγω βιταμίνης, εμφανιζόταν δύστροπη.
- 434 Με την απάντησή της, η Solvay υπογραμμίζει τον σύνδεσμο που, κατά τη γνώμη της, υφίστατο μεταξύ των συμπράξεων που αφορούσαν, αφενός, τις βιταμίνες Α και Ε και, αφετέρου, τη βιταμίνη D 3 και ο οποίος συνάγεται από έναν ισχυρισμό της Roche, που περιέχεται στο εν λόγω παράρτημα 3, σύμφωνα με τον οποίο «όταν η Roche, η BASF και [η Aventis] συμμετείχαν σε τριμερείς συσκέψεις αφορώσες τη βιταμίνη Α ή τη βιταμίνη Ε, η πολιτική σχετικά με τις τιμές της βιταμίνης D 3 συνοψιζόταν επίσης κατά τις εν λόγω συσκέψεις» (when Roche, BASF and [Aventis] had trilateral gatherings regarding Vitamin A or Vitamin E, the pricing policies of Vitamin D 3 were also summarized at these meetings).
- 435 Πάντως, οι ως άνω ισχυρισμοί της Roche, τους οποίους επικαλέσθηκε η Solvay προκειμένου να αναγνωρισθεί ότι αυτή υπέχει μικρότερη ευθύνη σε σχέση με εκείνη των τριών άλλων παραγωγών που εμπλέκονται στην αφορώσα τη βιταμίνη D 3 παράβαση, δεν καταδεικνύουν την άσκηση, εκ μέρους της BASF, οιαδήποτε ρόλου

πρωτοστάτη στην ίδια παράβαση, πολλώ μάλλον εφόσον προκύπτει εμμέσως πλην σαφώς από την παράθεση της Roche στο παράρτημα 3 του από 30 Ιουλίου 1999 εγγράφου της ότι, αν η πολιτική τιμών σχετικά με τη βιταμίνη D 3 είχε συνοψισθεί κατά τη διάρκεια των τριμερών συσκέψεων για τις βιταμίνες A και E μεταξύ της Roche, της BASF και της Aventis, τούτο δεν συνέβη στο πλαίσιο της λήψεως αποφάσεων σχετικά με τη βιταμίνη D 3 ενώ η Solvay ήταν απύσασα, αλλά προκειμένου να υπομνησθούν οι αποφάσεις που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια των συσκέψεων που αφορούσαν τη βιταμίνη D 3 ενώ η Aventis ήταν απύσασα, η οποία εκπροσωπείτο από τη Solvay.

436 Τρίτον, η καθής προβάλλει ότι η Roche, πάντοτε στο εν λόγω παράρτημα 3, αναγνώρισε ότι η αφορώσα τη βιταμίνη D 3 σύμπραξη άρχισε με τη σύναψη διμερών επαφών με την BASF. Το επιχείρημα αυτό, ως προς το οποίο ήδη κρίθηκε, στη σκέψη 422 ανωτέρω, ότι δεν στηρίζεται επί των πραγματικών περιστατικών, είναι, επιπλέον, αλυσιτελές προκειμένου να καταστεί γνωστό αν η προσφεύγουσα ήταν πρωτοστάτης της εν λόγω συμπράξεως, λαμβανομένου υπόψη ότι η ίδια η καθής ορθώς υπογράμμισε τη διάκριση μεταξύ της έννοιας του υποκινητή και της έννοιας του πρωτοστάτη.

437 Τέταρτον, η καθής, προκειμένου να αποδείξει ότι, σε αντίθεση με ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ο ρόλος της BASF στη σύμπραξη ήταν σημαντικότερος από αυτόν της Solvay, επικαλείται επίσης τις αιτιολογικές σκέψεις της Αποφάσεως στις οποίες εξετάζονται οι στόχοι που είχαν καθοριστεί στον τομέα των ποσοστώσεων (ιδίως την αιτιολογική σκέψη 476), οι οποίοι καταδεικνύουν τη σχετικώς πιο αδύναμη θέση της Solvay σε σχέση με τη Roche και την BASF.

438 Το ως άνω επιχείρημα είναι αλυσιτελές. Συγκεκριμένα, η αιτιολογική σκέψη 476, όπως και οι αιτιολογικές σκέψεις 463 και 474 της Αποφάσεως, καταδεικνύουν ότι οι ποσοστώσεις που είχαν κατανεμηθεί στη Solvay —οι οποίες συμπεριελάμβαναν, εξάλλου, το μερίδιο της Aventis (βλ. αιτιολογική σκέψη 483)— αντιπροσώπευαν, στην πράξη, διπλάσιο ποσοστό απ' ό,τι εκείνες που είχαν κατανεμηθεί στην BASF, πράγμα που αντανακλούσε, εξάλλου, τη σχέση μεταξύ των αντιστοίχων μεριδίων αγοράς των παραγωγών, όπως αυτά είχαν υπολογισθεί κατόπιν συμφωνίας μεταξύ της Roche, της BASF και της Solvay κατά την πρώτη σύσκεψη του καρτέλ στις 11 Ιανουαρίου 1994 (βλ. αιτιολογική σκέψη 462).

- 439 Αντιθέτως, πρέπει να επισημανθεί, όπως ισχυρίστηκε και η προσφεύγουσα, ότι από την Απόφαση προκύπτουν σημαντικότερα στοιχεία, υπό το πρίσμα του ρόλου πρωτοστάτη της επίμαχης συμπράξεως, εις βάρος της Roche και της Solvay. Συναφώς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι από την αιτιολογική σκέψη 478 προκύπτει ότι, κατά τη διάρκεια διμερούς συσκέψεως μεταξύ της Roche και της Solvay στη Βασιλεία, η Roche πρότεινε αύξηση των τιμών της οποίας η Solvay έπρεπε να είναι επικεφαλής στην Ευρώπη, και ότι δεσμεύθηκε να μεριμνήσει ώστε τα δύο άλλα μέλη της συμπράξεως (η BASF και η Aventis) να ακολουθήσουν την εν λόγω αύξηση των τιμών. Όσον αφορά τη Solvay, από την Απόφαση προκύπτει ότι η εν λόγω εταιρία προέβαινε σε χωριστές συναντήσεις με την Aventis, η οποία δεν συμμετείχε στις συσκέψεις με τους άλλους παραγωγούς του καρτέλ και από την οποία συνέλεγε στοιχεία προκειμένου να τα χρησιμοποιήσει στις ως άνω συσκέψεις και, εν συνεχεία, ενημέρωνε την Aventis για την έκβαση των εν λόγω συσκέψεων (αιτιολογικές σκέψεις 468 και 482). Στη Solvay είχαν κατανεμηθεί ποσοστώσεις παραγωγής για λογαριασμό της Aventis (αιτιολογική σκέψη 483) και η Solvay συνέλεξε τα στοιχεία και παρουσίασε τα συγκριτικά αποτελέσματα μετά τη διακοπή των συσκέψεων κατόπιν της ενάρξεως των αμερικανικών ερευνών (αιτιολογική σκέψη 480).
- 440 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, δεν είναι δυνατόν να συναχθεί, βάσει των στοιχείων της δικογραφίας, ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε, από κοινού με τη Roche, ρόλο πρωτοστάτη στην αφορώσα τη βιταμίνη D 3 παράβαση.
- 441 Κατά συνέπεια, η αύξηση του βασικού ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε στην προσφεύγουσα για την ως άνω παράβαση πρέπει να ακυρωθεί.

ε) Παραβάσεις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 442 Ως προς τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Απόφαση δεν παρέχει καμία απόδειξη προκειμένου να ενισχυθεί το συμπέρασμα ότι η BASE, από κοινού με τη Roche,

επινόησε και ανέλαβε την πρωτοβουλία για τους διακανονισμούς και διαδραμάτισε ηγετικό ρόλο ως προς τους εν λόγω διακανονισμούς. Στην πραγματικότητα, τα αποδεικτικά στοιχεία καταδεικνύουν ότι μάλλον η Roche, παρά η BASF, διαδραμάτισε ενεργό ρόλο στη διαχείριση και την καθοδήγηση των εν λόγω διακανονισμών.

443 Ειδικότερα, όσον αφορά την παρακίνηση και την επινόηση των διακανονισμών, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Απόφαση, ενώ περιλαμβάνει, στις αιτιολογικές σκέψεις 520 και 521, δύο αναφορές σε αρχικές συσκέψεις μεταξύ της Roche και της BASF, δεν μνημονεύει, ωστόσο, κανένα στοιχείο από το οποίο να προκύπτει ποιο από τα μέρη ανέλαβε την πρωτοβουλία για τις εν λόγω συσκέψεις. Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι μια σύμπραξη δεν σχεδιάζεται και προωθείται από κοινού εκ μέρους όλων των συμμετεχόντων που παρευρίσκονται στην πρώτη σύσκεψη.

444 Όσον αφορά τον ηγετικό ρόλο ως προς τους διακανονισμούς, η προσφεύγουσα επικαλείται μια σειρά περιστάσεων που μνημονεύονται στην Απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 520 έως 522, 525 και 526) και οι οποίες αποδεικνύουν, κατά τη γνώμη της, τον ενεργό ρόλο που διαδραμάτισε η Roche συναφώς. Έτσι, η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι η Roche διοργάνωσε την πρώτη σύσκεψη, τις τριμηνιαίες συσκέψεις καθώς και μια σύσκεψη που αποσκοπούσε στο να επεκταθεί, όπως επιθυμούσε η Roche προκειμένου να περιορισθεί το μερίδιο αγοράς της BASF, το περιεχόμενο της αφορώσας το βήτα-καροτένιο συμπράξεως ώστε να συμπεριληφθούν σε αυτή τα ερυθρά καροτενοειδή. Η ηγετική θέση της Roche απορρέει επίσης από το γεγονός, το οποίο εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 525 της Αποφάσεως, ότι η BASF εκτιμούσε ότι δεν μπορούσε να αποκτήσει μερίδιο στην αγορά της «ροζ» ασταξανθίνης χωρίς να λάβει την έγκριση της Roche.

445 Η καθής προβάλλει ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων και η Απόφαση καταδεικνύουν, βάσει, εξάλλου, των δηλώσεων της ίδιας της προσφεύγουσας κατά τη διοικητική διαδικασία, ότι η λειτουργία των συμφωνιών για το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή αντανάκλουσε τη διάρθρωση των συμφωνιών για τις βιταμίνες Α και Ε (ιδίως, αιτιολογικές σκέψεις 522 και 530). Έτσι, οι εκτιμήσεις που εκτίθενται, όσον αφορά τη λειτουργία των τελευταίων συμφωνιών, στις αιτιολογικές σκέψεις 175 έως 188 της Αποφάσεως είναι επίσης λυσιτελείς όσον αφορά τις συμφωνίες για το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή. Ειδικότερα, η καθής επικαλείται την αιτιολογική σκέψη 183, η οποία αναφέρει ότι, όταν αποφασίζοταν μια αύξηση των τιμών, η Roche ήταν αυτή που συνήθως την ανακοίνωνε πρώτη, αν και, κατά καιρούς, ζητούσε από την BASF να ανακοινώσει πρώτη την αύξηση. Επομένως, τα

ως άνω πραγματικά περιστατικά, τα οποία δεν αμφισβητήθηκαν από την προσφεύγουσα, αποδεικνύουν ότι η BASF διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη και ως προς τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή συμπράξεις, έστω και αν ο ρόλος αυτός ήταν απλώς περιστασιακός και λιγότερο σημαντικός από αυτόν της Roche.

- 446 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η προσφεύγουσα υπενθυμίζει, πρώτον, ότι, στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής, αμφισβητεί την εκτίμηση της Επιτροπής ότι ήταν πρωτοστάτης ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις.
- 447 Η προσφεύγουσα προβάλλει, δεύτερον, ότι το θεσμικό όργανο δεν ανταποκρίθηκε στο βάρος αποδείξεως όσον αφορά τον ρόλο πρωτοστάτη που απέδωσε στην προσφεύγουσα για τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή όφειλε να αποδείξει ειδικώς ότι η BASF, με τις δικές της ενέργειες, είχε διαδραματίσει ρόλο πρωτοστάτη και η Επιτροπή δεν μπορούσε απλώς να ανακυκλώνει ισχυρισμούς που προβλήθηκαν στο πλαίσιο άλλων παραβάσεων ή να παραπέμπει στην περιγραφή της λειτουργίας μιας παράνομης συμφωνίας.
- 448 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει, τρίτον, ότι ο ισχυρισμός της καθής στερείται λογικής, κατά το μέτρο που τα δύο μόνα μέλη μιας συμπράξεως δεν μπορούν αμφότερα να είναι πρωτοστάτες, λαμβανομένου υπόψη ότι η ύπαρξη ενός πρωτοστάτη απαιτεί έναν πρωτοστάτη και τουλάχιστον έναν ουραγό.
- 449 Με το υπόμνημά της ανταπάντησεως, η καθής αντικρούει τον τελευταίο ισχυρισμό της προσφεύγουσας, παρατηρώντας ότι, στις παραβάσεις μεγάλης διάρκειας όπως είναι οι επίμαχες εν προκειμένω, μπορεί κάλλιστα, σε διαφορετικά χρονικά σημεία κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της συμπράξεως, η μία ή η άλλη επιχείρηση να είναι πρωτοστάτης, πράγμα που θα μπορούσε να αντανακλάται ορθώς στις διάφορες αυξήσεις των προστίμων προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι διαφορετικοί ρόλοι που διαδραμάτισαν οι εν λόγω επιχειρήσεις (απόφαση LR AF 1998 κατά Επιτροπής, σκέψη 144 ανωτέρω, σκέψη 204).

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 450 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με την Απόφαση, στις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή συμπράξεις συμμετείχαν μόνον η Roche και η BASF.
- 451 Η καθής, με τα δικόγραφα της, αναφέρεται μόνον στον ρόλο πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η BASF στις ως άνω συμπράξεις, χωρίς να αποδίδει στην εν λόγω επιχείρηση και ρόλο υποκινητή. Εξάλλου, τα στοιχεία που επικαλείται η καθής προκειμένου να υποστηρίξει την εφαρμογή, επί της προσφεύγουσας, της επίμαχης επιβαρυντικής περιστάσεως για τις δύο αυτές παραβάσεις αφορούν τη λειτουργία και όχι τη δημιουργία της συμπράξεως.
- 452 Πρέπει να επισημανθεί ότι η υποσημείωση της αιτιολογικής σκέψεως 712 δεν παραπέμπει σε καμία από τις αιτιολογικές σκέψεις της Αποφάσεως που είναι αφιερωμένες στην περιγραφή των πραγματικών περιστατικών σχετικά με τις συμπράξεις που αφορούν, αντιστοίχως, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή.
- 453 Υπό τις συνθήκες αυτές, όπως κρίθηκε και στη σκέψη 418 ανωτέρω ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη D 3 παράβαση, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η αιτιολογία της αυξήσεως, λόγω επιβαρυντικών περιστάσεων, κατά 35% του βασικού ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα λόγω της συμμετοχής της στις ως άνω συμπράξεις είναι ανεπαρκής, κατά το μέτρο που δεν παρέχει τη δυνατότητα να γίνει αντιληπτό αν η εν λόγω αύξηση επιβλήθηκε λόγω του ρόλου υποκινητή ή του ρόλου πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η BASF ως προς τις ως άνω παραβάσεις ή λόγω αμφοτέρων των ρόλων αυτών συγχρόνως.
- 454 Επιπλέον, εν πάση περιπτώσει, η αιτιολογία της αυξήσεως στηρίζεται μόνο στις εκτιμήσεις γενικής φύσεως που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 713 έως 717 της Αποφάσεως, ως προς τις οποίες ήδη κρίθηκε, στις σκέψεις 295 έως 300 ανωτέρω, ότι οι εν λόγω εκτιμήσεις δεν μπορούν, αυτές καθ' εαυτές, να δικαιολογήσουν το να

αποδοθεί στην προσφεύγουσα ο ρόλος πρωτοστάτη ή υποκινητή των παραβάσεων που της προσάπτονται εν προκειμένω.

455 Έτσι, δεδομένου ότι η αύξηση των βασικών ποσών των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα για τις αφορώσεις το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις πάσχει λόγω ελλείψεως νομιμότητας, το Πρωτοδικείο πρέπει να ασκήσει την κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητά του όσον αφορά την εκτίμηση του ρόλου που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα σε καθεμία από τις παραβάσεις αυτές, προκειμένου να επιβεβαιώσει, να ακυρώσει ή να τροποποιήσει την εν λόγω αύξηση.

456 Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 451 ανωτέρω, η καθής δεν ισχυρίζεται ότι η BASF διαδραμάτισε ρόλο υποκινητή ως προς τις ως άνω παραβάσεις. Εξάλλου, όπως ορθώς ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν προκύπτει ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε τέτοιο ρόλο, λαμβανομένης υπόψη της παρατηρήσεως ότι δεν αρκεί το ότι μια επιχείρηση συμμετείχε σε μια σύμπραξη από τη δημιουργία της προκειμένου να καταστεί η εν λόγω επιχείρηση, μαζί με τα άλλα ιδρυτικά μέλη, υποκινητής της συμπράξεως (βλ. σκέψη 321 ανωτέρω).

457 Προκειμένου να στηρίξει την εκτίμησή της ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε, μαζί με τη Roche, ρόλο πρωτοστάτη στις δύο επίμαχες παραβάσεις, η καθής αναφέρεται στις εκτιμήσεις που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 175 έως 188 της Απόφάσεως ως προς τις αφορώσεις τις βιταμίνες Α και Ε συμπράξεις. Συγκεκριμένα, η καθής διευκρινίζει ότι, στηριζόμενη σε δηλώσεις της BASF που περιέχονται στην έκθεση που απέστειλε η τελευταία στην Επιτροπή με έγγραφο της 15ης Ιουνίου 1999, ανέφερε τόσο με την ανακοίνωση των αιτιάσεων (σημείο 186) όσο και με την Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 522) ότι, για το βήτα-καροτένιο και για τα καροτενοειδή, όπως και στην περίπτωση των βιταμινών Α και Ε, «τα μέρη προετοίμαζαν λεπτομερή “προϋπολογισμό”, σύγκριναν τις πραγματικές πωλήσεις με τις προβλεπόμενες στον προϋπολογισμό ποσοστώσεις, προέβαιναν σε εκτιμήσεις της μελλοντικής ανάπτυξης της αγοράς και συμφωνούσαν σχετικά με το χρονοδιάγραμμα των αυξήσεων τιμών». Η Απόφαση αναφέρει, επίσης, ότι «[κ]άθε τρίμηνο πραγματοποιούνταν συναντήσεις σχετικά με το βήτα-καροτένιο στη Βασιλεία, στην ίδια τοποθεσία και ταυτόχρονα με τις συναντήσεις της σύμπραξης για τις βιταμίνες Α και Ε» (αιτιολογική σκέψη 522) και ότι «[ο]ι συναντήσεις σχετικά με τα καροτενοειδή πραγματοποιούνταν κάθε τρίμηνο επ’ ευκαιρία των συναντήσεων για το βήτα-καροτένιο και, ουσιαστικά, μεταξύ των ιδίων ατόμων» (αιτιολογική σκέψη 530). Πάντως, οι ρητές αναφορές στη λειτουργία των

αφορωσών τις βιταμίνες Α και Ε συμπράξεων παρέχουν τη δυνατότητα να συναχθεί ο ρόλος πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η BASF στις συμπράξεις που αφορούσαν το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή από τις περιστάσεις που μνημονεύονται στις αιτιολογικές σκέψεις 175 έως 188 της Αποφάσεως, οι οποίες αποδεικνύουν ότι η BASF διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη ως προς τις πρώτες συμπράξεις. Ειδικότερα, η καθής επικαλείται την αιτιολογική σκέψη 183, η οποία αφορά τον μηχανισμό ανακοινώσεως των αυξήσεων τιμών για τις βιταμίνες Α και Ε (βλ. σκέψη 344 ανωτέρω).

458 Η ως άνω συλλογιστική της καθής δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

459 Πρώτον, το γεγονός ότι οι αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή συσκέψεις ενδεχομένως έλαβαν χώρα ταυτοχρόνως με τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε συσκέψεις και ότι το αντικείμενό τους ενδεχομένως ακολουθούσε κατ' ουσίαν το ίδιο διάγραμμα (κατανομή ποσοτώσεων, έλεγχος της τηρήσεώς τους, εκτίμηση της μέλλουσας αναπτύξεως της αγοράς, συνεννόηση ως προς την τιμή) δεν προδικάζει το ζήτημα ποια επιχείρηση άσκησε συγκεκριμένα τον ρόλο του πρωτοστάτη σε καθεμία από τις συμπράξεις αυτές. Έτσι, δεν μπορεί να συναχθεί, βάσει των εν λόγω ομοιοτήτων μεταξύ των υπό εξέταση δύο ομάδων συμπράξεων, ότι, στο πλαίσιο των αφορωσών το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή συμπράξεων, η BASF επίσης ανακοίνωνε πρώτη τις αυξήσεις τιμών, ενέργεια στην οποία, όπως έχει αποδειχθεί, προέβαινε ενίοτε η BASF στο πλαίσιο των αφορωσών τις βιταμίνες Α και Ε συμπράξεων και η οποία δικαιολόγησε την αύξηση κατά 35 % του βασικού ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα για τη συμμετοχή της στις τελευταίες συμπράξεις (βλ. σκέψεις 344 έως 354 ανωτέρω).

460 Δεύτερον, ναί μεν είναι, βεβαίως, αληθές, όπως ισχυρίζεται η καθής, ότι, σε μια παράβαση μεγάλης διάρκειας όπως είναι οι επίμαχες εν προκειμένω, τα μέλη της συμπράξεως μπορούν να ασκούν εναλλάξ, σε διαφορετικά χρονικά σημεία, τον ρόλο του πρωτοστάτη —οπότε δεν είναι δυνατόν να αποκλειστεί ότι μπορεί να εφαρμοστεί σε καθένα από αυτά η επιβαρυντική περίπτωση του ρόλου του πρωτοστάτη—, πλην όμως, εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η καθής ουδόλως αναφέρει ούτε αποδεικνύει ότι η BASF και η Roche ενήργησαν κατ' αυτόν τον τρόπο και διαδραμάτισαν τέτοιο ρόλο στις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή συμπράξεις, και σε ποια χρονικά σημεία αντιστοίχως.

461 Τρίτον, όπως υπογραμμίζει η προσφεύγουσα, η περιγραφή των σχετικών με τις δύο επίμαχες παραβάσεις πραγματικών περιστατικών που περιέχεται στην Απόφαση (αιτιολογικές σκέψεις 520 έως 534) μνημονεύει ορισμένες περιστάσεις που θα μπορούσαν να ερμηνευθούν ως ενδείξεις για τον ρόλο πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η Roche. Έτσι, από την Απόφαση προκύπτει ότι πολλές συσκέψεις μεταξύ της Roche και της BASF που αφορούσαν το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή έλαβαν χώρα στη Βασιλεία, έδρα της Roche (αιτιολογικές σκέψεις 520, 522 και 526), και ότι η τελευταία προμήθευε την BASF με ασταξανθίνη (ένα καροτενοειδές) που της ήταν αναγκαία για τις δραστηριότητες μάρκετινγκ και τις δοκιμές κατά το στάδιο πριν από την έναρξη της παραγωγής, ενώ η BASF κατασκεύαζε το νέο εργοστάσιό της για την παραγωγή ασταξανθίνης (αιτιολογική σκέψη 528). Αντιθέτως, οι αιτιολογικές σκέψεις 520 έως 534 δεν μνημονεύουν καμία συγκεκριμένη περίπτωση που θα μπορούσε να αποτελέσει ένδειξη για τον ρόλο πρωτοστάτη που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα.

462 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι τα στοιχεία της δικογραφίας δεν παρέχουν τη δυνατότητα να χαρακτηριστεί η προσφεύγουσα ως πρωτοστάτης ως προς τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις.

463 Συνεπώς, η αύξηση του βασικού ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα για τις ως άνω παραβάσεις πρέπει να ακυρωθεί.

3. Συμπέρασμα επί της αύξησας, λόγω επιβαρυντικών περιστάσεων, του βασικού ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα

464 Από την προηγηθείσα ανάλυση προκύπτει ότι η αύξηση κατά 35 %, λόγω του ρόλου της προσφεύγουσας ως πρωτοστάτη ή ως υποκινητή, του βασικού ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα με την Απόφαση, επιβεβαιώθηκε ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α, Ε και Β 5 παραβάσεις —πέραν της αφορώσας τη βιταμίνη Β 2 παραβάσεως, την οποία δεν αφορά ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως— ενώ ακυρώθηκε ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες C και D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις.

Ε — Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την παράβαση του τμήματος Β της ανακοινώσεως περί συνεργασίας και από την προσβολή των θεμιτών προσδοκιών που δημιούργησε η ως άνω ανακοίνωση στην προσφεύγουσα

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

465 Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη ως εκ του ότι αποφάσισε ότι η προσφεύγουσα δεν είχε δικαίωμα να λάβει σημαντικότερη μείωση των προστίμων δυνάμει του τμήματος Β της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα εκτιμά ότι ικανοποίησε, για όλες τις παραβάσεις για τις οποίες της επιβλήθηκε πρόστιμο, όλες τις προϋποθέσεις που απαριθμούνται στο εν λόγω τμήμα και προβλέπονται υπό στοιχεία α' έως ε', ενώ η Επιτροπή θεώρησε, ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις, ότι η προσφεύγουσα δεν πληρούσε την προβλεπόμενη υπό στοιχείο β' προϋπόθεση, καθόσον η Aventis ήταν η πρώτη που προσκόμισε, με τις από 19 Μαΐου 1999 και 25 Μαΐου 1999 γραπτές δηλώσεις της, καθοριστικά αποδεικτικά στοιχεία ως προς τις εν λόγω παραβάσεις, και, προκειμένου περί των άλλων παραβάσεων, ότι η προσφεύγουσα δεν πληρούσε την προβλεπόμενη υπό στοιχείο ε' προϋπόθεση, λόγω του ρόλου της ως πρωτοστάτη ή ως υποκινητή των συμπράξεων μαζί με τη Roche.

466 Όσον αφορά την προβλεπόμενη υπό στοιχείο β' προϋπόθεση σε σχέση με τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι αυτή, μαζί με τη Roche, ήταν η πρώτη επιχείρηση που ενημέρωσε την Επιτροπή για το καρτέλ στον τομέα των βιταμινών και της παρέσχε λεπτομερειακά στοιχεία σχετικά με τις επίμαχες βιταμίνες, τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις και τη διάρκεια του καρτέλ. Τα ως άνω αποδεικτικά στοιχεία παρασχέθηκαν προφορικώς στην Επιτροπή κατά τη διάρκεια συσκέψεως που έλαβε χώρα στις 17 Μαΐου 1999 και ήσαν «καθοριστικά» κατά την έννοια του τμήματος Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, καθόσον αρκούσαν, αυτά καθ' εαυτά, για να αποδειχθεί η ύπαρξη του εν λόγω καρτέλ, σύμφωνα με το κριτήριο που έγινε δεκτό από την Επιτροπή με τις αποφάσεις της 2001/418/ΕΚ, της 7ης Ιουνίου 2000, σχετικά με διαδικασία δυνάμει του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/36.545/F3 — Αμινοξέα) (ΕΕ 2001, L 152, σ. 24, αιτιολογική σκέψη 409), και 2002/742/ΕΚ, της 5ης Δεκεμβρίου 2001, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/E-1/36.604 — Κιτρικό οξύ) (ΕΕ 2002, L 239, σ. 18, στο εξής: απόφαση «Κιτρικό οξύ», αιτιολογική σκέψη 306).

- 467 Η προσφεύγουσα περιγράφει το πλαίσιο και τη διεξαγωγή της ως άνω συσκέψεως κατά τον ακόλουθο τρόπο. Με έγγραφο της 6ης Μαΐου 1999 απευθυνόμενο στον K. Van Miert, τότε μέλος της Επιτροπής αρμόδιο για τις υποθέσεις ανταγωνισμού, η BASF ενημέρωσε την Επιτροπή για την ύπαρξη καρτέλ στον τομέα των βιταμινών, προσδιορίζοντας ότι η ίδια και η Roche συμμετείχαν στους παράνομους διακανονισμούς και ζητώντας τη διεξαγωγή συσκέψεως για να συζητήσει σχετικά με τους εν λόγω διακανονισμούς με την Επιτροπή, προκειμένου να συνεργαστεί με την τελευταία και προκειμένου να εφαρμοστεί επ' αυτής η ανακοίνωση περί συνεργασίας. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι, αυθημερόν, ο J. Scholz, της νομικής υπηρεσίας της BASF, επικοινωνήσε τηλεφωνικά με το γραφείο του K. Van Miert για να ορίσει συνάντηση προκειμένου να συζητηθεί το ζήτημα λεπτομερώς.
- 468 Έπειτα από ορισμένες δυσχέρειες για την εύρεση ημερομηνίας με την οποία θα ήταν σύμφωνη η Επιτροπή, διεξήχθη σύσκεψη στις 17 Μαΐου 1999 μεταξύ των εκπροσώπων της BASF, συμπεριλαμβανομένου του J. Scholz, της Roche και της Επιτροπής. Κατά τη διάρκεια της συσκέψεως, η BASF περιέγραψε μια σειρά παράνομων διακανονισμών περί συμπαιγνίας στο πλαίσιο της βιομηχανίας των βιταμινών σε παγκόσμιο επίπεδο, με λεπτομέρειες για τα σχετικά βιταμινούχα προϊόντα, τα ονόματα των κυριότερων συμμετεχουσών επιχειρήσεων και τη διάρκεια της παραβάσεως. Η BASF εξέφρασε επίσης τη σαφή πρόθεσή της να συνεργασθεί με την Επιτροπή σε κάθε έρευνα που αφορά τις ως άνω δραστηριότητες, ενημέρωσε το θεσμικό όργανο για την τότε επικείμενη σύναψη δικαστικού συμβιβασμού (plea agreement) με το Department of Justice (Υπουργείο Δικαιοσύνης) των Ηνωμένων Πολιτειών και δεσμεύθηκε να προσκομίσει αντίγραφα του εν λόγω συμβιβασμού μόλις αυτός κατατεθεί ενώπιον του αρμοδίου αμερικανικού δικαστηρίου. Η προσφεύγουσα προσκόμισε, σε παράρτημα του δικογράφου της προσφυγής της, μια δήλωση του J. Scholz (στο εξής: δήλωση Scholz) που συνοψίζει τις δηλώσεις που έγιναν και το επίπεδο συνεργασίας που προσφέρθηκε από την BASF κατά την ως άνω σύσκεψη.
- 469 Η προσφεύγουσα εμμένει στο γεγονός ότι οι πληροφορίες που παρέσχε προφορικά κατά την ως άνω σύσκεψη παρείχαν τη δυνατότητα στην Επιτροπή να αποδείξει τις επίμαχες παραβάσεις, και ιδίως τις αφορώσες τις βιταμίνες A και E παραβάσεις, ακόμη και στην περίπτωση που η BASF δεν συνεργαζόταν μεταγενεστέρως με το θεσμικό όργανο. Συγκεκριμένα, η ίδια η Επιτροπή, με την απόφασή της «Κίτρικό οξύ», σκέψη 466 ανωτέρω (αιτιολογική σκέψη 305), δέχθηκε ότι καθοριστικά στοιχεία μπορούν να παρέχονται προφορικά. Εξάλλου, τίποτε στο κείμενο της ανακοινώσεως περί συνεργασίας δεν καταδεικνύει ότι τα επίμαχα στοιχεία πρέπει να υποβάλλονται γραπτώς. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι το τμήμα Β της ως άνω ανακοινώσεως, διακρίνοντας μεταξύ «πληροφοριών»,

«εγγράφων» και «αποδεικτικών στοιχείων», καταδεικνύει ότι τα καθοριστικά στοιχεία δεν είναι κατ' ανάγκην έγγραφες αποδείξεις. Εξάλλου, δεν υπάρχει κανένας λόγος που να ανάγεται στην ασφάλεια δικαίου ή στη διοικητική αποτελεσματικότητα, για τον οποίο τα προφορικά αποδεικτικά στοιχεία δεν είναι επαρκή. Η Επιτροπή μπορεί, κατά την προσφεύγουσα, να τηρεί πρακτικά των συσκέψεων και μπορεί επίσης, προς το συμφέρον της ασφαλείας δικαίου, να συντάσσει πρακτικά των εν λόγω συσκέψεων σε συμφωνία με τους συμμετέχοντες.

470 Έτσι, κατά την προσφεύγουσα, η εκ μέρους της μεταγενέστερη προσκόμιση, κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, γραπτής εκθέσεως που έδωσε συμπληρωματικά λεπτομερειακά στοιχεία σχετικά με τις παραβάσεις δεν ήταν ουσιώδης για την εφαρμογή της ανακοινώσεως περί συνεργασίας και αποτελούσε απλώς μια διοικητική διευκόλυνση για το θεσμικό όργανο.

471 Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα είναι της γνώμης ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη ως εκ του ότι θεώρησε ότι οι γραπτές δηλώσεις στις οποίες προέβη η Aventis στις 19 Μαΐου 1999 και στις 25 Μαΐου 1999 παρέσχον στην Επιτροπή τα πρώτα καθοριστικά στοιχεία ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις.

472 Επικουρικώς, για την περίπτωση που η προφορική μαρτυρία της BASF κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999 δεν θεωρηθεί καθοριστική, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι τούτο συμβαίνει κυρίως λόγω της επίμονης απαιτήσεως της Επιτροπής για έγγραφες αποδείξεις, απαιτήσεως η οποία είναι αντίθετη προς την αρχή της χρηστής διοικήσεως.

473 Αφενός, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η Επιτροπή αρνήθηκε να δεχθεί συμπληρωματικές αποδείξεις τις οποίες παρέσχε η BASF κατά τη διάρκεια της ως άνω συσκέψεως και, ιδίως, αρνήθηκε να δεχθεί συμπληρωματικές μαρτυρίες που θα μπορούσαν να της παρασχεθούν εντός βραχείας προθεσμίας. Η προσφεύγουσα είναι της γνώμης ότι η διεξαγωγή συνεντεύξεων με τους κύριους υπαλλήλους της BASF που είχαν εμπλακεί στην αφορώσα τις βιταμίνες σύμπραξη θα ήταν μια ταχεία, αποτελεσματική και πρακτική μέθοδος για τη συλλογή στοιχείων σχετικά με την αφορώσα τις βιταμίνες σύμπραξη και ότι η επιθυμία της Επιτροπής να εξοικονομήσει τη σχετική εργασία δεν μπορεί να προσαφθεί στην προσφεύγουσα ή

να επηρεάσει τη νομική κατάστασή της. Η Επιτροπή δεν πρέπει, ιδίως, να αρνείται τα παρασχεθέντα αποδεικτικά στοιχεία όταν μια τέτοια άρνηση μπορεί να εμποδίσει μια επιχείρηση να είναι η πρώτη που προσκόμισε καθοριστικά στοιχεία δυνάμει της ανακοινώσεως περί συνεργασίας.

474 Αφετέρου, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι, αν η Επιτροπή εκτιμούσε ότι μόνον οι γραπτές δηλώσεις μπορούσαν να είναι επαρκείς για τους σκοπούς της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, όφειλε να ενημερώσει σχετικά την BASF, καθόσον γνώριζε, κατόπιν του εγγράφου της 6ης Μαΐου 1999 της BASF, ότι η τελευταία επιθυμούσε να δεχθεί τη συμμετοχή της στην αφορώσα τις βιταμίνες σύμπραξη και να συνεργασθεί με την Επιτροπή στην έρευνά της προκειμένου να λάβει το ευεργέτημα της εφαρμογής της εν λόγω ανακοινώσεως. Πάντως, η Επιτροπή ουδέποτε ανέφερε ότι οι προφορικές δηλώσεις που έγιναν κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999 δεν ήσαν επαρκείς για τον σκοπό αυτό, εφόσον δεν είχαν επιβεβαιωθεί γραπτώς. Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, σε αντίθετη περίπτωση, θα μπορούσε αμέσως να επιβεβαιώσει γραπτώς τις δηλώσεις που έγιναν κατά τη διάρκεια της εν λόγω συσκέψεως. Επιπλέον, αν είχε γνωστοποιηθεί στην BASF, πριν από τη σύσκεψη, ότι μόνον έγγραφες αποδείξεις επρόκειτο να γίνουν δεκτές από την Επιτροπή, η BASF θα είχε προσκομίσει μια γραπτή δήλωση κατά τη σύσκεψη αυτή.

475 Όσον αφορά την προβλεπόμενη υπό στοιχείο ε' προϋπόθεση σε σχέση με όλες τις παραβάσεις για τις οποίες επιβλήθηκε πρόστιμο στην προσφεύγουσα, η τελευταία, αναφερόμενη στα επιχειρήματα που προβλήθηκαν στο πλαίσιο του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, επαναλαμβάνει ότι η Επιτροπή εσφαλμένως θεώρησε την προσφεύγουσα ως πρωτοστάτη ή υποκινητή των συμπράξεων.

476 Η καθής ισχυρίζεται ότι, ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις, η προσφεύγουσα δεν ήταν η πρώτη επιχείρηση που προσκόμισε καθοριστικά αποδεικτικά στοιχεία κατά την έννοια της ανακοινώσεως περί συνεργασίας και ότι ορθώς εκτίμησε ότι η Aventis, αντιθέτως, ήταν η πρώτη επιχείρηση που προσκόμισε τέτοια στοιχεία. Συγκεκριμένα, τα στοιχεία που η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι παρέσχε προφορικώς κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999 μεταξύ της Roche, της BASF και της Επιτροπής δεν αποτελούν καθοριστικά αποδεικτικά στοιχεία που δόθηκαν προφορικώς κατά την έννοια της εν λόγω ανακοινώσεως.

- 477 Όπως εκτίθεται στην αιτιολογική σκέψη 127 της Αποφάσεως, η Roche και η BASE, κατά την ως άνω σύσκεψη, γνωστοποίησαν απλώς την πρόθεσή τους να συνεργασθούν χωρίς να προσκομίσουν στην Επιτροπή τα αναγκαία αποδεικτικά στοιχεία για να στοιχειοθετηθεί η ύπαρξη των παραβάσεων.
- 478 Η καθής υπενθυμίζει ότι, αν θεώρησε ότι η Aventis, και όχι η BASE, πληρούσε την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο β', προϋπόθεση της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, τούτο συνέβη διότι η Aventis προσκόμισε καθοριστικά αποδεικτικά στοιχεία στις 19 Μαΐου 1999, ήτοι περίπου ένα μήνα προτού η BASF προσκομίσει το πρώτο έγγραφο που μπορούσε να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της εν λόγω ανακοινώσεως, ήτοι την από 15 Ιουνίου 1999 δήλωσή της (αιτιολογικές σκέψεις 125, 132, 741 και 743 της Αποφάσεως).
- 479 Κατά την καθής, η δήλωση Scholz, η οποία είναι προγενέστερη κατά δύο ημέρες από την εκ μέρους της προσφεύγουσας άσκηση προσφυγής ενώπιον του Πρωτοδικείου, ουδόλως μπορεί να αποτελέσει μεταγραφή της συσκέψεως της 17ης Μαΐου 1999 και δεν μπορεί να στηρίξει τις αξιώσεις της προσφεύγουσας.
- 480 Η απλή πρόταση της BASE, της οποίας γίνεται μνεία στη δήλωση Scholz, να θέσει στη διάθεση της Επιτροπής υπαλλήλους προκειμένου να εξεταστούν ως μάρτυρες δεν συνιστά καθοριστικό αποδεικτικό στοιχείο, κατά το μέτρο που αυτή δεν παρείχε τη δυνατότητα στο θεσμικό όργανο να αποδείξει την ύπαρξη των παραβάσεων.
- 481 Η καθής διευκρινίζει ότι, εξ όσων ενθυμείται από τη διεξαγωγή της συσκέψεως της 17ης Μαΐου 1999, η προσφεύγουσα δεν ήταν σε θέση να μνημονεύσει, κατά την εν λόγω σύσκεψη, το περιεχόμενο των αφορωσών τις βιταμίνες Α και Ε παράνομων συμφωνιών. Η προσφεύγουσα ανέφερε μάλιστα ότι άλλα έγγραφα μπορούσαν να προσκομισθούν μόνον αφότου περατωθεί η εκδίκαση των συλλογικών αγωγών (class actions) που ασκήθηκαν κατά της προσφεύγουσας ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων. Επομένως, οι υπάλληλοι της Επιτροπής που ήσαν παρόντες στη σύσκεψη ορθώς επέμειναν να λάβουν λεπτομερή αποδεικτικά στοιχεία μετά τη σύσκεψη, ενώ η ίδια η προσφεύγουσα δήλωσε ότι είχε στην κατοχή της έγγραφα που μπορούσε να προσκομίσει μόνο μεταγενεστέρως. Δεδομένου ότι η περίπτωση

αυτή δεν εμφανίζεται στη δήλωση Scholz, η καθής προτείνει στο Πρωτοδικείο να εξετάσει, σύμφωνα με το άρθρο 65, παράγραφος 2, στοιχεία α' και γ', και το άρθρο 66 του Κανονισμού Διαδικασίας, τα πρόσωπα τα οποία μετείχαν στη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999 και τα οποία μνημονεύονται στο σημείο 179 του δικογράφου της προσφυγής.

482 Τέλος, όσον αφορά την προϋπόθεση που προβλέπεται στο τμήμα Β, στοιχείο ε', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας σε σχέση με όλες τις παραβάσεις για τις οποίες επιβλήθηκε πρόστιμο στην προσφεύγουσα, η καθής επισημαίνει, αφενός, ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί ότι διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη ή υποκινητή στην αφορώσα τη βιταμίνη Β 2 σύμπραξη και, αφετέρου, ότι ο ρόλος πρωτοστάτη ή υποκινητή που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα στις άλλες συμπράξεις αποδείχθηκε επαρκώς με την Απόφαση. Υπό τις συνθήκες αυτές, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι η Επιτροπή εφάρμοσε εσφαλμένως την ανακοίνωση περί συνεργασίας.

483 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η προσφεύγουσα διατυπώνει, λαμβανομένου υπόψη του υπομνήματος αντικρούσεως, τρεις διαπιστώσεις τις οποίες θεωρεί σημαντικές. Πρώτον, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι η καθής δεν αμφισβητεί την ουσία της περιγραφής της συσκέψεως της 17ης Μαΐου 1999 που περιέχεται στη δήλωση Scholz και, ειδικότερα, το γεγονός ότι η BASF περιέγραψε τα σημαντικά στοιχεία των διακανονισμών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τις βιταμίνες Α και Ε, τους συμμετέχοντες στους ως άνω διακανονισμούς και τη διάρκειά τους. Δεύτερον, η προσφεύγουσα επισημαίνει, εν συνεχεία, ότι η Επιτροπή δεν διαφωνεί με τον ισχυρισμό της ότι προφορικές πληροφορίες μπορούν να αποτελέσουν καθοριστικά στοιχεία κατά την έννοια της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Τρίτον, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, σε αντίθεση με την προσήκουσα πρακτική και με ό,τι ίσχυσε στην υπόθεση που αποτέλεσε αντικείμενο της αποφάσεως «Κιτρικό οξύ», σκέψη 466 ανωτέρω, είναι εφεξής σαφές ότι η Επιτροπή δεν τήρησε πρακτικά κατά τη σύσκεψη και δεν κατέβαλε ακολούθως καμία προσπάθεια να συντάξει πρακτικά της εν λόγω συσκέψεως σε συμφωνία με τους συμμετέχοντες.

484 Όσον αφορά την έννοια των καθοριστικών στοιχείων, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, στο πλαίσιο μιας περίπλοκης, μακροχρόνιας και πολυμερούς συμπράξεως όπως

είναι αυτή που αποτέλεσε αντικείμενο της Αποφάσεως, δεν είναι αναγκαίο μια επιχείρηση να παρέχει προφορικά λεπτομερειακά στοιχεία για κάθε σύσκεψη, αλλά αρκεί η ύπαρξη μιας συμφωνίας να γίνεται δεκτή και να εξηγείται, δεδομένου ότι η Επιτροπή μπορεί τότε, όπως έπραξε εν προκειμένω, να ασκήσει τις εξουσίες που της απονέμονται από τον κανονισμό 17 προκειμένου να λάβει τα ακριβή λεπτομερειακά στοιχεία. Η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, με το υπόμνημά της αντικρούσεως, η καθής δεν αμφισβητεί ότι η αίτηση παροχής πληροφοριών της 26ης Μαΐου 1999 δυνάμει του άρθρου 11 στηρίζεται στις πληροφορίες που παρέσχε η BASF κατά τη διάρκεια της συσκέψεως της 17ης Μαΐου 1999.

485 Με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως, η καθής διευκρινίζει ότι, σε αντίθεση με ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ένα καθοριστικό αποδεικτικό στοιχείο πρέπει, αυτό καθ' εαυτό, να παρέχει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να εκδώσει απόφαση διαπιστώνουσα παράβαση και όχι απλώς να αποστέλλει αιτήσεις παροχής πληροφοριών δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού 17. Η καθής ισχυρίζεται ότι, κατά τη σύσκεψη, η προσφεύγουσα αναγνώρισε απλώς ότι συμμετείχε σε μια σύμπραξη, μνημονεύοντας άλλους συμμετέχοντες και αναφέροντας ορισμένα λεπτομερειακά στοιχεία. Τούτο προκύπτει από τη δήλωση Scholz (σημείο 9) καθώς και από τις εσωτερικές γραπτές σημειώσεις του διαχειριστή του φακέλου, των οποίων μια δακτυλογραφημένη απόδοση προσκομίστηκε στο παράρτημα D.3 του υπομνήματος ανταπαντήσεως και οι οποίες συντάχθηκαν μετά το πέρας της συσκέψεως και αποτελούν μια γραπτή αποτύπωση της εν λόγω συσκέψεως. Επομένως, κατά την καθής, οι πληροφορίες που παρασχέθηκαν κατά την ως άνω σύσκεψη της παρείχαν μόνον τη δυνατότητα να αποστέλλει αιτήσεις παροχής πληροφοριών δυνάμει του άρθρου 11 του κανονισμού 17.

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

486 Με τον υπό κρίση λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα αμφισβητεί ταυτοχρόνως τις εκτιμήσεις της Επιτροπής ότι δεν πληρούσε, αφενός, την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο β', προϋπόθεση της ανακοινώσεως περί συνεργασίας ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις και, αφετέρου, την προβλεπόμενη στο ίδιο τμήμα, στοιχείο ε', προϋπόθεση ως προς τις οκτώ παραβάσεις για τις οποίες η Επιτροπή της επέβαλε πρόστιμο.

α) Επί του ζητήματος αν η προσφεύγουσα πληρούσε την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο β', προϋπόθεση της ανακοινώσεως περί συνεργασίας ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις

487 Εκ προοιμίου, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η Επιτροπή, με την ανακοίνωσή της περί συνεργασίας, καθόρισε τους όρους υπό τους οποίους οι επιχειρήσεις που συνεργάζονται με αυτή στο πλαίσιο της έρευνας που διεξάγει για μια σύμπραξη μπορούν να τύχουν απαλλαγής από το πρόστιμο που θα έπρεπε άλλως να τους επιβληθεί ή μείωσης του ποσού του εν λόγω προστίμου (βλ. τμήμα Α, παράγραφος 3, της ανακοινώσεως).

488 Όπως μνημονεύεται στο τμήμα Ε, παράγραφος 3, της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, η εν λόγω ανακοίνωση δημιούργησε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στις επιχειρήσεις που επιθυμούν να ενημερώσουν την Επιτροπή για την ύπαρξη συμπράξεως. Λαμβανομένης υπόψη της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης την οποία οι επιχειρήσεις που επιθυμούν να συνεργασθούν με την Επιτροπή μπορούν να αντλήσουν από την ως άνω ανακοίνωση, η Επιτροπή υποχρεούται, ως εκ τούτου, να συμμορφωθεί προς την εν λόγω ανακοίνωση κατά την εκτίμηση, στο πλαίσιο του καθορισμού του ποσού του επιβλητέου στην προσφεύγουσα προστίμου, της συνεργασίας της προσφεύγουσας (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις του Πρωτοδικείου ΗΦΒ κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 227 ανωτέρω, σκέψη 608, και της 8ης Ιουλίου 2004, T-48/00, Corus UK κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. II-2325, σκέψεις 192 και 193).

489 Κατόπιν της ως άνω διευκρίνισης, πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με το τμήμα Β της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, «επωφελείται από μείωση κατά τουλάχιστον 75 % του προστίμου που θα της επιβαλόταν αν δεν συνεργαζόταν, η οποία μπορεί να φθάσει και μέχρι μη επιβολή του συνόλου του προστίμου» η επιχείρηση η οποία:

«α) γνωστοποιεί στην Επιτροπή τη μυστική σύμπραξη πριν προβεί η Επιτροπή σε έλεγχο, μετά από απόφαση, στις επιχειρήσεις που μετέχουν στη σύμπραξη, και χωρίς να διαθέτει ήδη επαρκείς πληροφορίες για να αποδείξει την ύπαρξη της καταγγελλομένης σύμπραξης·

- β) είναι η πρώτη που προσκομίζει στοιχεία καθοριστικά για την απόδειξη της ύπαρξης της σύμπραξης·
- γ) διακόπτει τη συμμετοχή της στην αθέμιτη δραστηριότητα το αργότερο τη στιγμή κατά την οποία γνωστοποιεί τη σύμπραξη·
- δ) παρέχει στην Επιτροπή όλες τις απαραίτητες πληροφορίες, καθώς και τα αποδεικτικά έγγραφα και στοιχεία που διαθέτει σχετικά με τη σύμπραξη και διατηρεί συνεχή και πλήρη συνεργασία καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας·
- ε) δεν έχει υποχρεώσει άλλη επιχείρηση να συμμετάσχει στη σύμπραξη ούτε ανέλαβε τη σχετική πρωτοβουλία ή διαδραμάτισε αποφασιστικό ρόλο ως προς την παράνομη αυτή δραστηριότητα.»

⁴⁹⁰ Ειδικότερα, όσον αφορά την προβλεπόμενη υπό στοιχείο β' προϋπόθεση, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις, ήταν όντως η πρώτη επιχείρηση, μαζί με τη Roche, που προσκόμισε καθοριστικά στοιχεία για την απόδειξη της υπάρξεως της συμπράξεως, πράγμα που έκανε προφορικώς κατά τη σύσκεψη με τις υπηρεσίες της Επιτροπής στις 17 Μαΐου 1999, ήτοι δύο ημέρες πριν από την προσκόμιση της πρώτης γραπτής δηλώσεως της Aventis.

Επί της έννοιας των «καθοριστικών στοιχείων» κατά το πνεύμα του τμήματος Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας

⁴⁹¹ Κατά την προσφεύγουσα, η οποία διευκρίνισε τη θέση της επ' αυτού απαντώντας σε γραπτή ερώτηση που έθεσε το Πρωτοδικείο στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης

της διαδικασίας, όταν η Επιτροπή διαθέτει εκούσια ομολογία σχετικά με την ύπαρξη παράνομου διακανονισμού, τα επίμαχα προϊόντα, τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, τη γεωγραφική έκταση και τη διάρκεια, δεν είναι δυνατόν να υπάρχει αμφιβολία περί του ότι η Επιτροπή διαθέτει «καθοριστικά στοιχεία» για την ύπαρξη συμπράξεως, κατά την έννοια του τμήματος Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας. Η έννοια των καθοριστικών στοιχείων δεν μπορεί, κατά τη γνώμη της προσφεύγουσας, να αφορά όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία στην Επιτροπή προκειμένου να προετοιμάσει την απόφαση περί διαπιστώσεως παραβάσεως, αλλά τα στοιχεία που παρέχουν τη δυνατότητα στο θεσμικό όργανο να λάβει γνώση της υπάρξεως μιας συμπράξεως, να χρησιμοποιήσει τις εξουσίες του προκειμένου να συνεχίσει της έρευνες και να λάβει κάθε συμπληρωματική πληροφορία που κρίνει αναγκαία για την ανακάλυψη των αιτιάσεων και, εν συνεχεία, για την απόφαση. Αντιθέτως, η καθής υποστηρίζει ότι ένα αποδεικτικό στοιχείο είναι καθοριστικό όταν παρέχει τη δυνατότητα, αυτό καθ' εαυτό, στην Επιτροπή να εκδώσει απόφαση περί διαπιστώσεως παραβάσεως και όχι όταν της παρέχει απλώς τη δυνατότητα να απευθύνει αιτήσεις παροχής πληροφοριών.

492 Συναφώς, πρέπει να γίνει δεκτό, αφενός, ότι, σε αντίθεση με ό,τι ισχυρίζεται η καθής, η έννοια των καθοριστικών στοιχείων δεν αναφέρεται σε αποδείξεις που είναι, αυτές καθ' εαυτές, επαρκείς προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη της συμπράξεως, όπως καταδεικνύει η σύγκριση με τους όρους που χρησιμοποιούνται στο τμήμα Β, στοιχείο α', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, στους οποίους περιλαμβάνεται ακριβώς το επίθετο «επαρκείς», το οποίο, αντιθέτως, δεν χρησιμοποιείται στο τμήμα Β, στοιχείο β', της εν λόγω ανακοινώσεως (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 15ης Ιουνίου 2005, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 70 ανωτέρω, σκέψη 362).

493 Αφετέρου, ναί μεν τα στοιχεία που προβλέπονται στο τμήμα Β, στοιχείο β', της ως άνω ανακοινώσεως δεν πρέπει κατ' ανάγκην να είναι, αυτά καθ' εαυτά, επαρκή προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη της συμπράξεως, πλην όμως τα εν λόγω στοιχεία πρέπει να είναι καθοριστικά για τον ίδιο σκοπό. Επομένως, δεν πρέπει να πρόκειται απλώς για ενδείξεις ως προς την κατεύθυνση που πρέπει να λάβουν οι έρευνες της Επιτροπής, αλλά για στοιχεία δυνάμενα να χρησιμοποιηθούν ευθέως ως κύρια αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται μια απόφαση περί διαπιστώσεως παραβάσεως.

494 Ακριβώς υπό το πρίσμα της έννοιας των «καθοριστικών στοιχείων» ερμηνευθείσας κατά το πνεύμα αυτό πρέπει να εξεταστεί το ζήτημα αν, εν προκειμένω, η προσφεύγουσα πληρούσε την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο β', προϋπόθεση της ανακοινώσεως περί συνεργασίας.

Επί του ζητήματος αν τα καθοριστικά στοιχεία κατά την έννοια του τμήματος Β, στοιχείο β', της ανακοίνωσης περί συνεργασίας μπορούν να παρέχονται προφορικώς

495 Όσον αφορά το ζήτημα αν τα καθοριστικά στοιχεία κατά την έννοια του τμήματος Β, στοιχείο β', της ανακοίνωσης περί συνεργασίας μπορούν να παρέχονται προφορικώς, η καθής, χωρίς να αμφισβητεί ανοικτά τη δυνατότητα αυτή, διευκρίνισε, προς απάντηση σε γραπτή ερώτηση που έθεσε το Πρωτοδικείο στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, ότι τα στοιχεία που παρέχονται προφορικώς πρέπει να ενισχύονται γραπτώς προκειμένου να καταστεί δυνατόν να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο του εν λόγω τμήματος Β. Ο ισχυρισμός αυτός, τον οποίο επανέλαβε η καθής κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και ο οποίος δικαιολογείται από την ανάγκη να παρασχεθεί η δυνατότητα στις άλλες επιχειρήσεις να διατυπώσουν την άποψή τους για κάθε απόδειξη που η Επιτροπή χρησιμοποιεί κατ' αυτών, δεν είναι απαλλαγμένος από αμφισημία, κατά το μέτρο που, ιδίως, η καθής δεν διευκρινίζει αν, για να πληροί η επίμαχη επιχείρηση την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο β', προϋπόθεση της ανακοίνωσης περί συνεργασίας, η γραπτή επιβεβαίωση πρέπει ή όχι κατ' ανάγκην να προηγείται των ενδεχόμενων αποδείξεων που προσκόμισαν, μετά την προφορική διαβίβαση των αποδεικτικών στοιχείων από την ως άνω επιχείρηση, οι άλλες επιχειρήσεις που επιθυμούν να εφαρμοσθεί επ' αυτών η εν λόγω ανακοίνωση.

496 Συναφώς, όπως ορθώς υπενθύμισε η προσφεύγουσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Πρωτοδικείο, με την απόφαση της 29ης Απριλίου 2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 131 ανωτέρω (σκέψη 431), επιβεβαίωσε, αν και στο πλαίσιο της εφαρμογής του τμήματος Δ, παράγραφος 2, πρώτη περίπτωση, της ανακοίνωσης περί συνεργασίας, ότι η προφορική διαβίβαση στην Επιτροπή πληροφοριακών στοιχείων μπορεί να λαμβάνεται υπόψη για την εφαρμογή των ευεργετημάτων που προβλέπονται από την εν λόγω ανακοίνωση. Το Πρωτοδικείο παρατήρησε ότι η προαναφερθείσα διάταξη προβλέπει ότι όχι μόνον «έγγραφα», αλλά και «πληροφορίες» μπορούν να χρησιμεύσουν ως «αποδεικτικά στοιχεία» που συμβάλλουν στο να επιβεβαιωθεί η ύπαρξη της διαπραχθείσας παραβάσεως και συνήγαγε ότι οι εν λόγω πληροφορίες δεν πρέπει κατ' ανάγκην να παρέχονται υπό μορφή εγγράφου.

497 Οι ως άνω σκέψεις είναι επίσης λυσιτελείς, *mutatis mutandis*, στο πλαίσιο της εφαρμογής του τμήματος Β της ανακοίνωσης περί συνεργασίας, κατά το μέτρο

που η προβλεπόμενη υπό στοιχείο β' προϋπόθεση αναφέρεται σε «καθοριστικά στοιχεία» και όχι σε έγγραφα και η προβλεπόμενη υπό στοιχείο δ' προϋπόθεση απαριθμεί ταυτοχρόνως τις «απαραίτητες πληροφορίες», τα «έγγραφα» και τα «αποδεικτικά στοιχεία».

- 498 Εξάλλου, η προφορική διαβίβαση πληροφοριών δεν παρουσιάζει καμία μεγάλη δυσχέρεια υπό το πρίσμα της ασφαλείας δικαίου, κατά το μέτρο που μια πληροφορία που δόθηκε προφορικώς σε μια δημόσια διοίκηση στο πλαίσιο συσκέψεως μπορεί συνήθως να διατηρηθεί μέσω ηχητικής καταγραφής ή/και να πιστοποιηθεί εγγράφως μέσω της συντάξεως πρακτικών.
- 499 Ο ισχυρισμός που προέβαλε η καθής κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, σύμφωνα με τον οποίο η Επιτροπή δεν υποχρεούται να συντάσσει πρακτικά των συσκέψεων της με πρόσωπα ή επιχειρήσεις, πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο λεπτής διαφοροποιήσεως.
- 500 Είναι αληθές ότι το καθού θεσμικό όργανο δεν υπέχει τέτοια γενική υποχρέωση (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 28ης Απριλίου 1999, T-221/95, Endemol κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-1299, σκέψη 94, και Atlantic Container Line κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 47 ανωτέρω, σκέψη 351).
- 501 Ωστόσο, η έλλειψη ρητής διατάξεως προβλέπουσας την κατάρτιση πρακτικών δεν αποκλείει το ότι, σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, η Επιτροπή μπορεί να υποχρεούται να καταχωρίσει τις δηλώσεις των οποίων είναι αποδέκτης συντάσσοντας τέτοια πρακτικά. Συγκεκριμένα, μια τέτοια υποχρέωση μπορεί, σε συνάρτηση με τις ιδιαίτερες περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως, να απορρέει ευθέως από την αρχή της χρηστής διοικήσεως, την οποία επικαλέσθηκε η προσφεύγουσα κατά την αγόρευσή της και η οποία αποτελεί μέρος των εγγυήσεων που παρέχει η κοινοτική έννομη τάξη όσον αφορά τις διοικητικές διαδικασίες (βλ. απόφαση ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής, σκέψη 192 ανωτέρω, σκέψη 99 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

- 502 Πάντως, επιβάλλεται η εκτίμηση ότι, εφόσον μια επιχείρηση έλθει σε επαφή με την Επιτροπή ενόψει συνεργασίας δυναμένης να λάβει ανταλλάγματα δυνάμει της ανακοινώσεως περί συνεργασίας και εφόσον διοργανωθεί σύσκεψη στο πλαίσιο αυτό μεταξύ των υπηρεσιών του θεσμικού οργάνου και της ως άνω επιχείρησης, η κατάρτιση πρακτικών μιας τέτοιας συσκέψεως, στα οποία καταχωρίζονται οι ουσιώδεις πτυχές των ισχυρισμών που προβλήθηκαν κατά την εν λόγω σύσκεψη, ή, τουλάχιστον, η ηχητική καταγραφή της συσκέψεως αυτής είναι επιβεβλημένη, δυνάμει της αρχής της χρηστής διοικήσεως, αν η επίμαχη επιχείρηση υποβάλει σχετικό αίτημα το αργότερο κατά την έναρξη της συσκέψεως.
- 503 Η προφορική πληροφορία παρουσιάζει, βεβαίως, το μειονέκτημα ότι η διαβίβασή της στην Επιτροπή απαιτεί τη συνεργασία της τελευταίας και, ως εκ τούτου, εξαρτάται από το κατά πόσον είναι διαθέσιμοι οι υπάλληλοι του θεσμικού οργάνου και από το κατά πόσον είναι διαθέσιμα τα αναγκαία μέσα (αίθουσες συσκέψεων, συσκευές ηχητικής καταγραφής, κ.λπ.). Ωστόσο, το ως άνω μειονέκτημα δεν είναι καθοριστικό ενόψει του ζητήματος αν μια προφορική πληροφορία μπορεί να γίνει δεκτή για τους σκοπούς της εφαρμογής του τμήματος Β της ανακοινώσεως περί συνεργασίας.
- 504 Αφενός, όταν πολλές επιχειρήσεις ζητούν συνάντηση με υπαλλήλους της Επιτροπής ενόψει συνεργασίας δυναμένης να τους αποφέρει απαλλαγή από το πρόστιμο ή μείωση του εν λόγω προστίμου, το θεσμικό όργανο δύναται και οφείλει να μεριμνά ώστε να μην αποτελεί το ίδιο έναν παράγοντα νοθεύσεως των προϋποθέσεων του ανταγωνισμού μεταξύ επιχειρήσεων, που είναι σύμφυτος με την εφαρμογή της προϋποθέσεως που προβλέπεται στο τμήμα Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας.
- 505 Αφετέρου, η προφορική διαβίβαση πληροφοριών, λόγω ακριβώς της ανάγκης συνεργασίας εκ μέρους της Επιτροπής, πρέπει να θεωρηθεί ως ένας τρόπος συνεργασίας που είναι, κατ' αρχήν, λιγότερο ταχύς από αυτόν της έγγραφης διαβίβασεως των πληροφοριών, η οποία δεν απαιτεί καμία συνεργασία εκ μέρους της Επιτροπής και, ως εκ τούτου, δεν εξαρτάται από το αν είναι διαθέσιμοι οι πόροι του θεσμικού οργάνου. Κατά συνέπεια, αν η επίμαχη επιχείρηση επιλέξει να διαβιβάσει προφορικώς πληροφορίες, η εν λόγω επιχείρηση οφείλει να γνωρίζει ότι διατρέχει τον κίνδυνο να διαβιβασθούν από άλλη επιχείρηση προς την Επιτροπή, γραπτώς και πριν από την πρώτη επιχείρηση, καθοριστικά στοιχεία για την απόδειξη της υπάρξεως της συμπράξεως.

506 Επομένως, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι καθοριστικά στοιχεία κατά την έννοια του τμήματος Β, στοιχείο β', της ανακοίνωσης περί συνεργασίας μπορούν επίσης να παρέχονται προφορικά.

Επί του ζητήματος αν η προσφεύγουσα, κατά τη σύσκεψη με τις υπηρεσίες της Επιτροπής στις 17 Μαΐου 1999, προσκόμισε καθοριστικά στοιχεία για την απόδειξη της υπάρξεως των αφορωσών τις βιταμίνες Α και Ε συμπράξεων

507 Προτού αναφερθεί στη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999, η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε ότι, με το από 6 Μαΐου 1999 έγγραφό της προς τον Κ. Van Miert, ενημέρωσε την Επιτροπή, μεταξύ άλλων, για την ύπαρξη παράνομων διακανονισμών περί συμπράξεως στον τομέα των βιταμινών, προσδιορίζοντας ότι η Roche και η ίδια συμμετείχαν στους εν λόγω διακανονισμούς. Μια απλή ανάγνωση του ως άνω εγγράφου καταδεικνύει, στην πραγματικότητα, ότι η προσφεύγουσα περιορίστηκε να αναφερθεί στην ύπαρξη ερευνών στις Ηνωμένες Πολιτείες κατά των παρασκευαστών βιταμινών, στους οποίους περιλαμβάνεται η προσφεύγουσα, «λόγω υποψιών για την ύπαρξη συμφωνιών περί συμπαιγνίας στον τομέα των βιταμινών, που παραβαίνουν το δίκαιο του ανταγωνισμού». Έτσι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με το ως άνω έγγραφο, η προσφεύγουσα δεν ανέφερε στην Επιτροπή ότι υπήρχαν παράνομες συμπράξεις στον τομέα των βιταμινών, στις οποίες συμμετείχε, αλλά αναφέρθηκε μόνον σε «έρευνες [...] που ήσαν σε εξέλιξη [...] στις Ηνωμένες Πολιτείες» και σε «υποψίες για την ύπαρξη συμφωνιών περί συμπαιγνίας», πράγμα που ουδόλως συνιστά ομολογία παραβάσεως εκ μέρους της προσφεύγουσας. Το γεγονός ότι η προσφεύγουσα διευκρίνισε επίσης ότι υποστήριζε την αμερικανική έρευνα και επιθυμούσε, όπως και η Roche, να συζητήσει για την υπόθεση με την Επιτροπή «με σκοπό τη συνεργασία στο πλαίσιο του κοινοτικού προγράμματος περί επεικειάς» ουδόλως μεταβάλλει την ως άνω διαπίστωση.

508 Κατόπιν της ως άνω διευκρίνισως, πρέπει να προσδιορισθούν τα πληροφοριακά στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα στην Επιτροπή κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999.

509 Δεν αμφισβητείται ότι δεν συντάχθηκαν πρακτικά της ως άνω συσκέψεως, ούτε αυθημερόν ούτε μεταγενεστέρως, και ότι η σύσκεψη δεν αποτέλεσε αντικείμενο

ηχητικής καταγραφής δυναμένης να απομαγνητοφωνηθεί. Η προσφεύγουσα καταγγέλλει την εκ μέρους της Επιτροπής παράλειψη τηρήσεως τέτοιων διατυπώσεων, χωρίς, ωστόσο, να ισχυριστεί καθ' οιονδήποτε τρόπο ότι είχε όντως ζητήσει από το θεσμικό όργανο να προβεί στις εν λόγω διατυπώσεις. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν είναι δυνατόν να προσαφθεί στο τελευταίο ότι υπέπεσε σε μια τέτοια παράλειψη.

510 Επιπλέον, εν προκειμένω, η ως άνω παράλειψη, έστω και αν υποθεθεί ότι είναι εσφαλμένη, δεν δικαιολογεί, αυτή καθ' εαυτήν, το να γίνουν δεκτές οι αξιώσεις της προσφεύγουσας.

511 Συγκεκριμένα, από τα δικόγραφα της προσφεύγουσας (βλ., ιδίως, σημεία 180 και 183 του δικογράφου της προσφυγής και σημεία 117 και 120 του υπομνήματος απαντήσεως) προκύπτει σαφώς ότι η τελευταία υποστηρίζει ότι ενημέρωσε την Επιτροπή, κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999:

α) για την ύπαρξη παράνομων διακανονισμών που αφορούν ορισμένο αριθμό βιταμινούχων προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των βιταμινών Α και Ε, και επηρεάζουν την αγορά του ΕΟΧ·

β) για τους κυριότερους συμμετέχοντες στους ως άνω διακανονισμούς, συμπεριλαμβανομένων των τεσσάρων επιχειρήσεων που εμπλέκονται στους διακανονισμούς που αφορούν τις βιταμίνες Α και Ε (Roche, BASF, Aventis και Eisai)·

γ) για τη φύση των εν λόγω διακανονισμών, ήτοι των συμφωνιών περί καθορισμού των τιμών και περί κατανομής των πωλήσεων και των ποσοτήτων·

δ) για την περίοδο την οποία καλύπτουν οι εν λόγω διακανονισμοί (από το 1989 έως το 1999).

- 512 Η καθής δεν αμφισβήτησε την εκ μέρους της προσφεύγουσας διαβίβαση των ως άνω στοιχείων κατά την εν λόγω σύσκεψη, έστω και αν εκτιμά ότι τα στοιχεία αυτά δεν ήταν «καθοριστικά» κατά την έννοια του τμήματος Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας.
- 513 Αντιθέτως, η προσφεύγουσα δεν ισχυρίστηκε ότι, κατά την ίδια σύσκεψη, οι εκπρόσωποι της παρείχαν στην Επιτροπή συγκεκριμένες πληροφορίες ως προς τη λειτουργία των συμπράξεων των οποίων καταγγέλθηκε η ύπαρξη, ως προς τις συσκέψεις μεταξύ των παραγωγών και ως προς το ακριβές περιεχόμενο των συμφωνηθέντων στο πλαίσιο των εν λόγω συσκέψεων. Εξάλλου, από τη δήλωση Scholz προκύπτει ότι η σύσκεψη διήρκεσε μόλις μία ώρα, διάρκεια προφανώς ανεπαρκής για να παράσχει τη δυνατότητα στις δύο επιχειρήσεις να προβούν σε λεπτομερή περιγραφή των συμπράξεων.
- 514 Κατά τα λοιπά, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι από τη μεταγραφή, την οποία προσκόμισε η καθής, των χειρόγραφων σημειώσεων που κράτησε, για εσωτερικούς σκοπούς, ο επιφορτισμένος με τον φάκελο υπάλληλος επ' ευκαιρία της εν λόγω συσκέψεως (στο εξής: χειρόγραφες σημειώσεις) ουδόλως προκύπτει ότι η συζήτηση που έλαβε χώρα κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999 μεταξύ των υπαλλήλων της Επιτροπής και των εκπροσώπων της Roche και της BASF περιελάμβανε τη διαβίβαση τέτοιων πληροφοριών. Πρέπει να επισημανθεί ότι η προσφεύγουσα, και μεν κατήγγειλε ότι δεν της ανακοινώθηκε το έγγραφο αυτό παρά τις πολλές αιτήσεις που απηύθυνε στην Επιτροπή πριν από την άσκηση της προσφυγής, πλην όμως δεν αμφισβήτησε ούτε την προσκόμιση ούτε το περιεχόμενο του εν λόγω εγγράφου και υποστήριξε μάλιστα ότι το έγγραφο αυτό ενισχύει, από πολλές απόψεις, τους πραγματικούς και τους νομικούς ισχυρισμούς της ως προς την εν λόγω σύσκεψη.
- 515 Επιπλέον, οι χειρόγραφες σημειώσεις καταδεικνύουν ότι η ως άνω συζήτηση —πέραν της παροχής των στοιχείων που εκτίθενται στη σκέψη 511 ανωτέρω— αφορούσε λιγότερο τις επίμαχες συμπράξεις απ' ό,τι τις λεπτομέρειες της συνεργασίας που επρόκειτο να παράσχουν οι δύο επιχειρήσεις. Ειδικότερα, οι σημειώσεις αποκαλύπτουν μια ορισμένη σύνεση που επέδειξαν οι εκπρόσωποι της Roche και της BASF και την ομολογηθείσα απροθυμία τους να παράσχουν στην Επιτροπή ακριβέστερα πληροφοριακά στοιχεία ή έγγραφα πριν από την περάτωση της εκδικάσεως των συλλογικών αγωγών (βλ. σκέψη 481 ανωτέρω) που ασκήθηκαν κατ' αυτών στις Ηνωμένες Πολιτείες. Όσον αφορά τη Roche, από τις ως άνω σημειώσεις προκύπτει ότι οι εκπρόσωποι της δήλωσαν μάλιστα ότι δεν διέθεταν πραγματικά στοιχεία και ότι επρόκειτο να συλλέξουν τα εν λόγω στοιχεία από τους αμερικανούς δικηγόρους της Roche.

- 516 Εν πάση περιπτώσει, δεν είναι αναγκαίο να αποφανθεί το Πρωτοδικείο επί του ζητήματος αν, όπως ισχυρίζεται η καθής, η προσφεύγουσα εκδήλωσε, κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999, την απροθυμία της να προσκομίσει έγγραφα πριν από την περάτωση της εκδικάσεως των συλλογικών αγωγών, κατά το μέτρο που αυτό που έχει σημασία είναι μόνον το ζήτημα ποια στοιχεία όντως προσκομίσθηκαν από την προσφεύγουσα κατά την εν λόγω σύσκεψη και το αν τα στοιχεία αυτά μπορούν ή όχι να θεωρηθούν ως «καθοριστικά» για την απόδειξη της υπάρξεως των επίμαχων παραβάσεων.
- 517 Πάντως, συναφώς, ναι μεν τα στοιχεία που η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι προσκόμισε κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999, όπως αυτά εκτίθενται στη σκέψη 511 ανωτέρω, έθεταν βεβαίως το θεσμικό όργανο σε θέση να απευθύνει αιτήσεις παροχής πληροφοριών, αν όχι να διατάξει τη διεξαγωγή ελέγχων, πλην όμως άφηναν στο θεσμικό όργανο, σχεδόν στο ακέραιο, το καθήκον να ανασυγκροτήσει και να αποδείξει τα πραγματικά περιστατικά, παρά την εκ μέρους της προσφεύγουσας αποδοχή της ευθύνης της, ενώ τούτο δεν ίσχυε, προδήλως, στην περίπτωση της λεπτομερούς περιγραφής των σχετικών με τις βιταμίνες Α και Ε παράνομων δραστηριοτήτων, στην οποία προέβη η Aventis με την από 19 Μαΐου 1999 δήλωσή της.
- 518 Χωρίς να είναι ανάγκη να προβεί το Πρωτοδικείο σε εξέταση μαρτύρων, την οποία ζήτησε η καθής, ως προς την προβαλλόμενη απροθυμία της προσφεύγουσας να προσκομίσει έγγραφα πριν από την περάτωση της εκδικάσεως των συλλογικών αγωγών, επιβάλλεται, ως εκ τούτου, η διαπίστωση, υπό το πρίσμα των εκτιμήσεων που εκτίθενται στις σκέψεις 492 έως 494 ανωτέρω, ότι τα εν λόγω στοιχεία δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως «καθοριστικά για την απόδειξη της υπάρξεως» των αφορωσών τις βιταμίνες Α και Ε συμπτάξεων, κατά την έννοια του τμήματος Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας.

- 519 Έτσι, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι πληρούσε την προϋπόθεση που θέτει η ως άνω διάταξη όσον αφορά τις εν λόγω παραβάσεις.

Επί του ζητήματος αν η Επιτροπή καθυστέρησε αδικαιολόγητα τη λήψη των πληροφοριακών στοιχείων που παρείχε η προσφεύγουσα

520 Η επιχειρηματολογία την οποία προέβαλε επικουρικός η προσφεύγουσα και σύμφωνα με την οποία η παράνομη απαίτηση της Επιτροπής να προσκομισθούν έγγραφες αποδείξεις εμπόδισε την προσφεύγουσα να προσκομίσει, κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999, καθοριστικά στοιχεία για την απόδειξη των αφορωσών τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεων (βλ. σκέψεις 472 έως 474 ανωτέρω), διαρθρώνεται, κατ' ουσίαν, σε δύο σκέλη. Αφενός, η προσφεύγουσα επικρίνει την προβαλλόμενη άρνηση της Επιτροπής να δεχθεί τις συμπληρωματικές αποδείξεις που πρότεινε η BASF κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999 και, ιδίως, να προβεί, εντός βραχείας προθεσμίας, στην εξέταση, ως μαρτύρων, των κύριων υπαλλήλων της που είχαν εμπλακεί στις συμπράξεις. Αφετέρου, η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν επέσυρε την προσοχή της στην ανεπάρκεια των προφορικών δηλώσεων για τους σκοπούς της εφαρμογής της προϋποθέσεως που προβλέπεται στο τμήμα Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας.

521 Εφόσον, όπως μνημονεύθηκε στις σκέψεις 495 έως 506 ανωτέρω, η ως άνω προϋπόθεση μπορεί, ενδεχομένως, να πληρούται με την προφορική διαβίβαση πληροφοριών, το δεύτερο σκέλος της επικουρικής επιχειρηματολογίας της προσφεύγουσας είναι άνευ αντικειμένου. Εφόσον, με το σκέλος αυτό, η προσφεύγουσα επιδιώκει επίσης να διαπιστωθεί ότι η Επιτροπή όφειλε να ενημερώσει, εν πάση περιπτώσει, την προσφεύγουσα για τον ανεπαρκή χαρακτήρα των πληροφοριών που προσκομίσθηκαν κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999 για τους σκοπούς της εφαρμογής της προϋποθέσεως που προβλέπεται στο τμήμα Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, προκειμένου να επισύρει την προσοχή της στην ανάγκη να συμπληρωθούν οι εν λόγω πληροφορίες αμελλητί, πρέπει να επισημανθεί, όπως ισχυρίσθηκε και η καθής, ότι το θεσμικό όργανο δεν υπέιχε τέτοια υποχρέωση. Συγκεκριμένα, το τμήμα Ε, παράγραφος 2, της εν λόγω ανακοινώσεως διευκρινίζει ότι «[η] Επιτροπή θα εκτιμήσει κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που διατυπώνονται στα τμήματα Β, Γ ή Δ τον χρόνο κατά τον οποίο θα λάβει την απόφασή της».

522 Όσον αφορά το πρώτο σκέλος της επικουρικής επιχειρηματολογίας της προσφεύγουσας, επιβάλλεται, εκ προοιμίου, η παρατήρηση ότι η πρόταση μιας επιχειρήσεως να θέσει υπαλλήλους στη διάθεση της Επιτροπής για την εξέταση των εν λόγω υπαλλήλων ως μαρτύρων, έστω και αν υποτεθεί ότι πρέπει να γίνει δεκτή από το

θεσμικό όργανο, δεν αρκεί, αυτή καθ' εαυτήν, προκειμένου να παράσχει στην εν λόγω επιχείρηση τη δυνατότητα να εκπληρώσει την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση. Συγκεκριμένα, η ως άνω προϋπόθεση απαιτεί να προσκομισθούν όντως στην Επιτροπή τα καθοριστικά στοιχεία, λαμβανομένου υπόψη ότι μια απλή προσφορά ή ένδειξη της πηγής από την οποία τα εν λόγω στοιχεία μπορούν να ληφθούν δεν είναι επαρκής.

523 Ναι μεν η προσφεύγουσα υποστηρίζει, στο σημείο 189 του δικογράφου της προσφυγής της, ότι «[η] Επιτροπή αρνήθηκε να δεχθεί τις συμπληρωματικές αποδείξεις που προτάθηκαν από την BASF κατά τη διάρκεια της συσκέψεως», πλην όμως δεν αναφέρει ότι οι υπάλληλοι της Επιτροπής εμπόδισαν ή μόνον απέτρεψαν τους εκπροσώπους της από το να παράσχουν, κατά τη διάρκεια της εν λόγω συσκέψεως, συμπληρωματικές πληροφορίες που θα μπορούσαν να καταστήσουν καθοριστικά, κατά την έννοια του τμήματος Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, τα στοιχεία που δόθηκαν από την προσφεύγουσα με την ευκαιρία αυτή. Η προσφεύγουσα διευκρινίζει μόνον ότι το θεσμικό όργανο αρνήθηκε να δεχθεί συμπληρωματικές μαρτυρίες εντός βραχείας προθεσμίας και μνημονεύει αποσπάσματα της δηλώσεως Scholz που δεν αναφέρουν κανένα άλλο αποδεικτικό μέσο εκτός από την προταθείσα εξέταση μαρτύρων. Εξάλλου, η προσφεύγουσα δεν παρέσχε καμία διευκρίνιση ως προς τη φύση των συμπληρωματικών πληροφοριών τις οποίες ήσαν σε θέση να δώσουν οι εκπρόσωποί της κατά τη διάρκεια της συσκέψεως και τις οποίες παρέλειψαν να δώσουν οι εν λόγω εκπρόσωποι λόγω της προβαλλομένης απαιτήσεως των υπαλλήλων της Επιτροπής για έγγραφες αποδείξεις.

524 Επομένως, πρέπει να εξετασθεί αν η άρνηση διεξαγωγής της ως άνω εξετάσεως μαρτύρων, η οποία δεν αμφισβητήθηκε από την καθής, μπορούσε να έχει ως παράνομη συνέπεια το γεγονός ότι μια άλλη επιχείρηση (η Aventis) προηγήθηκε της προσφεύγουσας ως προς τη διαβίβαση στην Επιτροπή καθοριστικών στοιχείων για την απόδειξη της υπάρξεως των επίμαχων παραβάσεων, λαμβανομένης υπόψη της παρατηρήσεως ότι η ως άνω άρνηση ουδόλως μπορεί να αποτελεί την αιτία του γεγονότος ότι η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε καθοριστικά στοιχεία κατά τη διάρκεια της συσκέψεως της 17ης Μαΐου 1999.

525 Συναφώς, χωρίς να είναι ανάγκη να αποφανθεί το Πρωτοδικείο επί του ζητήματος αν, όπως ισχυρίζεται η καθής, οι προφορικές μαρτυρίες που προτάθηκαν από την προσφεύγουσα κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999 ήσαν εκτός του πλαισίου

των εξουσιών που απονέμουν στην Επιτροπή ο κανονισμός 17 και ο κανονισμός 2842/98, επιβάλλεται η εκτίμηση ότι η άρνηση της Επιτροπής να δεχθεί τέτοιες μαρτυρίες δεν ήταν αδικαιολόγητη.

- 526 Συγκεκριμένα, τίποτε δεν εμπόδιζε την προσφεύγουσα να εξετάσει η ίδια τους εν λόγω υπαλλήλους και να διαβιβάσει αμελλητί γραπτώς στην Επιτροπή τις κατ' αυτόν τον τρόπο ληφθείσες πληροφορίες. Εξάλλου, η προσφεύγουσα δεν χρειαζόταν τη συνεργασία της Επιτροπής για τη συλλογή πληροφοριών από τους υπαλλήλους της, κατά το μέτρο που η Επιτροπή δεν είχε, εν πάση περιπτώσει, καμία εξουσία να απαιτήσει την προσαγωγή των εν λόγω υπαλλήλων προκειμένου να εξετασθούν ως μάρτυρες. Υπό τις συνθήκες αυτές, ήταν θεμιτό να καλέσει η τελευταία την προσφεύγουσα να ενεργήσει κατ' αυτόν τον τρόπο, προκειμένου να μην επιβαρυνθεί άσκοπα ο φόρτος εργασίας του θεσμικού οργάνου, σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας και της χρηστής διοικήσεως. Επιπλέον, δεδομένου ότι οι επίμαχες μαρτυρίες αποτελούν, όπως και η διαβίβαση πληροφοριών κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999, προφορική διαβίβαση πληροφοριών στην Επιτροπή, οι εν λόγω μαρτυρίες έπρεπε, για τους λόγους που ήδη εκτέθηκαν στη σκέψη 505 ανωτέρω, να θεωρηθούν, σε αντίθεση με ό,τι ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, ως ένα μέσο που είναι κατ' αρχήν λιγότερο ταχύ από εκείνο της έγγραφης διαβίβασεως πληροφοριών, οπότε δεν μπορεί να προσαφθεί στην Επιτροπή ότι κάλεσε την προσφεύγουσα να ακολουθήσει τη δεύτερη οδό.
- 527 Επομένως, τίποτε δεν καταδεικνύει, εν προκειμένω, ότι το γεγονός ότι η Aventis προηγήθηκε της προσφεύγουσας ως προς τη διαβίβαση στην Επιτροπή καθοριστικών στοιχείων για την απόδειξη της υπάρξεως των αφορώσων τις βιταμίνες Α και Ε συμπράξεων μπορεί να αποδοθεί σε εσφαλμένη συμπεριφορά του θεσμικού οργάνου.

Συμπέρασμα

- 528 Από όλες τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε οιαδήποτε πλάνη εκτιμήσεως ως εκ του ότι εκτίμησε, με την Απόφαση, ότι δεν μπορούσε να εφαρμοσθεί επί της BASF το τμήμα Β της ανακοινώσεως περί συνεργασίας ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις για τον λόγο ότι η ως άνω επιχείρηση δεν πληρούσε την προβλεπόμενη στο ως άνω τμήμα, στοιχείο β', προϋπόθεση.

β) Επί του ζητήματος αν η προσφεύγουσα πληρούσε την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο ε', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση ως προς τις οκτώ παραβάσεις για τις οποίες της επιβλήθηκε πρόστιμο

529 Στην αιτιολογική σκέψη 744 της Αποφάσεως, η Επιτροπή θεώρησε ότι «η Roche και η BASF ενήργησαν ως υποκινητές ή έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στις αθέμιτες δραστηριότητες που αφορούσαν τις αγορές των βιταμινών Α, Ε, Β 2, Β 5, C, D 3, βήτα-καροτενίου και καροτενοειδών, όπως περιγράφεται ανωτέρω [βλ. αιτιολογικές σκέψεις 567 έως 569 και 584]» και συνήγαγε ότι καμία από τις δύο αυτές επιχειρήσεις δεν πληρούσε, ως εκ τούτου, την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο ε', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση.

530 Τα επιχειρήματα που η προσφεύγουσα και η καθής αφιερώνουν, με τα δικόγραφα τους, στην ως άνω εκτίμηση της Επιτροπής, που αμφισβητείται στο πλαίσιο του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, περιορίζονται σε μια απλή παραπομπή στα επιχειρήματα που προβάλλουν στο πλαίσιο της αναλύσεως του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, προκειμένου, αντιστοίχως, να αντικρούσουν και να επικαλεσθούν τον ρόλο της BASF ως πρωτοστάτη ή ως υποκινητή στις συμπράξεις, βάσει του οποίου αυξήθηκαν κατά 35 % τα βασικά ποσά των προστίμων που επιβλήθηκαν στην τελευταία (βλ. σκέψεις 475 και 482 ανωτέρω).

531 Ωστόσο, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, στην Απόφαση (αιτιολογική σκέψη 744), η Επιτροπή αιτιολόγησε την εκτίμησή της ότι η BASF και η Roche δεν πληρούσαν την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο ε', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση, επικαλούμενη τον ρόλο υποκινητή ή τον καθοριστικό ρόλο που διαδραμάτισαν οι εν λόγω επιχειρήσεις ως προς τις παραβάσεις, όπως αυτός περιγράφεται στις αιτιολογικές σκέψεις 567 έως 569 και 584 της Αποφάσεως, ενώ στις αιτιολογικές σκέψεις 712 έως 718, και χωρίς να αναφερθεί στις αιτιολογικές σκέψεις 567 έως 569 και 584, το θεσμικό όργανο εξέτασε τον ρόλο πρωτοστάτη και υποκινητή της BASF και της Roche ως επιβαρυντική περίπτωση.

532 Πάντως, οι αιτιολογικές σκέψεις 567 έως 569 και 584, οι οποίες εντάσσονται στο πλαίσιο της περιγραφής της «φύσεως των παραβάσεων στην παρούσα περίπτωση», περιέχουν, κατά το μέρος που αφορούν ειδικώς την προσφεύγουσα:

- σκέψεις γενικής φύσεως ανάλογες με εκείνες που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 713 έως 717 (οι οποίες αφορούν το γεγονός ότι η Roche και η BASF ήσαν οι δύο κύριοι παγκόσμιοι παραγωγοί βιταμινών, το «κοινό μέτωπο» που συγκρότησαν η Roche και η BASF κατά την επεξεργασία και την εφαρμογή των διακανονισμών, και τον κοινό στόχο τους να κατανεύμουν όλες τις διάφορες αγορές βιταμινών) καθώς και άλλες σκέψεις γενικής φύσεως (η Roche και η BASF πωλούσαν ένα σημαντικό τμήμα της παραγωγής τους υπό μορφή προμειγμάτων που περιείχαν πολλές βιταμίνες)·
- εκτιμήσεις γενικής φύσεως για τον ρόλο της Roche και της BASF («ο κινητήριος μοχλός και βασικός δικαιούχος» των αθέμιτων διακανονισμών ήταν η Roche· η BASF «έπαιξε σημαντικό ρόλο με το να ακολουθεί το παράδειγμα της Roche»)·
- αναφορά σε πραγματικές περιστάσεις ή σε σκέψεις που συνδέονται με πραγματικές περιστάσεις που μνημονεύθηκαν ειδικώς («το σημείο εκκίνησης των παγκόσμιων δραστηριοτήτων της σύμπραξης ήταν το ίδιο για τις βιταμίνες B 1, B 2, B 5, B 6, C και το φολικό οξύ, ήτοι η επίσκεψη ανωτάτων στελεχών της Roche και της BASF στην Ιαπωνία στις 30 και 31 Ιανουαρίου 1991»· «[μ]αζί, [η Roche και η BASF] εξασφάλισαν την είσοδο στο “κλαμπ” της Eisai για τη βιταμίνη E»).

533 Κληθείσα, στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας, να διευκρινίσει τα στοιχεία επί των οποίων στηρίζει το βάσιμο της εκτιμήσεώς της ότι η BASF δεν πληρούσε την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο ε', της ανακοίνωσης περί συνεργασίας προϋπόθεση, η καθής υπενθύμισε τις διάφορες πραγματικές

περιστάσεις, που μνημονεύονται στην Απόφαση, επί των οποίων στηρίζεται η άμυνά της κατά του πέμπτου λόγου ακυρώσεως και οι οποίες δικαιολογούν την εφαρμογή, έναντι της προσφεύγουσας, της επιβαρυντικής περιστάσεως του ρόλου πρωτοστάτη ή/και υποκινητή. Αντιθέτως, με την απάντησή της, η καθής παρέλειψε κάθε αναφορά στις σκέψεις, εκτιμήσεις ή πραγματικές περιστάσεις που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 567 έως 569 και 584 της Αποφάσεως, στις οποίες παραπέμπει η αιτιολογική σκέψη 744.

534 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η καθής προβάλλει, ενώπιον του Πρωτοδικείου, μια νέα αιτιολογία της εκτιμήσεώς της ότι η Roche και η BASF διαδραμάτισαν ρόλο υποκινητή ή καθοριστικό ρόλο στις παραβάσεις της προκειμένης υποθέσεως. Το Πρωτοδικείο θα λάβει υπόψη τη νέα αυτή αιτιολογία μόνον στην περίπτωση που διαπιστώσει την έλλειψη νομιμότητας της ως άνω εκτιμήσεως, όπως αυτή αιτιολογήθηκε με την Απόφαση, και στην περίπτωση που ασκήσει, κατά συνέπεια, την κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητά του.

535 Επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, καίτοι το τμήμα Β, στοιχείο ε', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας μνημονεύει, μεταξύ άλλων, τον ρόλο υποκινητή ή τον αποφασιστικό ρόλο ως προς την παράνομη δραστηριότητα, το σημείο 2, τρίτη περίπτωση, των κατευθυντηρίων γραμμών μνημονεύει, ως επιβαρυντική περίσταση, τον ρόλο πρωτοστάτη ή υποκινητή της παραβάσεως.

536 Πρέπει να θεωρηθεί ότι οι όροι που χρησιμοποιούνται, αντιστοίχως, στις δύο αυτές διατάξεις έχουν, κατ' ουσίαν, το ίδιο περιεχόμενο. Εξάλλου, κληθείσα να διατυπώσει τη γνώμη της συναφώς στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, η καθής ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι οι εκφράσεις «ρόλος πρωτοστάτη» και «αποφασιστικός ρόλος» χρησιμοποιήθηκαν ως συνώνυμες στο πλαίσιο της Αποφάσεως και δεν απάντησε καταφατικά στο ερώτημα, που έθεσε το Πρωτοδικείο, αν ο ρόλος της BASF στις παραβάσεις της προκειμένης υποθέσεως μπορεί να θεωρηθεί ως «αποφασιστικός» κατά την έννοια του τμήματος Β, στοιχείο ε', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, ακόμη και στην περίπτωση που ο ως άνω ρόλος δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ρόλος πρωτοστάτη.

- 537 Πάντως, όπως κρίθηκε και στις σκέψεις 296 έως 300 ανωτέρω, οι εκτιμήσεις γενικής φύσεως που εκτίθενται στη σκέψη 532, πρώτη περίπτωση, ανωτέρω δεν είναι επαρκείς προκειμένου να αποδειχθεί ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε ρόλο υποκινητή ή πρωτοστάτη ως προς τις παραβάσεις της προκειμένης υποθέσεως.
- 538 Το ίδιο ισχύει όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι η BASF «έπαιξε σημαντικό ρόλο με το να ακολουθεί το παράδειγμα της Roche», ο οποίος φαίνεται να καταδεικνύει ότι η προσφεύγουσα δεν ήταν πρωτοστάτης, αλλά ακολουθούσε τη Roche.
- 539 Όσον αφορά την παρατήρηση ότι «το σημείο εκκίνησης των παγκόσμιων δραστηριοτήτων της σύμπραξης ήταν το ίδιο για τις βιταμίνες B 1, B 2, B 5, B 6, C και το φολικό οξύ, ήτοι η επίσκεψη ανωτάτων στελεχών της Roche και της BASF στην Ιαπωνία στις 30 και 31 Ιανουαρίου 1991», η εν λόγω παρατήρηση όχι μόνον φαίνεται να είναι αντιφατική προς τη γενική προσέγγιση που έγινε δεκτή με την Απόφαση, σύμφωνα με την οποία υπήρχε χωριστή σύμπραξη για κάθε βιταμινούχο προϊόν, αλλά, εν πάση περιπτώσει, στερείται σημασίας στο παρόν πλαίσιο, καθόσον το γεγονός ότι οι εκπρόσωποι της Roche και της BASF μετέβησαν στην Ιαπωνία τον Ιανουάριο του 1991 δεν συνεπάγεται ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις ήσαν οι υποκινητές ή οι πρωτοστάτες των αφορώσεων τα προαναφερθέντα προϊόντα παραβάσεων. Εξάλλου, η προσφεύγουσα δεν συμμετείχε καν στις αφορώσεις τη βιταμίνη B 6 και το φολικό οξύ συμπράξεις.
- 540 Τέλος, όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι η Roche και η BASF εξασφάλισαν μαζί τη συμμετοχή της Eisai στην αφορώσα τη βιταμίνη E σύμπραξη, διαπιστώθηκε ήδη στη σκέψη 336 ανωτέρω, αφενός, ότι η Επιτροπή ουδόλως στηρίχθηκε στον ως άνω ισχυρισμό, με την Απόφαση, προκειμένου να υποστηρίξει ότι η προσφεύγουσα είχε διαδραματίσει ρόλο υποκινητή που δικαιολογούσε την επιβολή αυξήσεως του προστίμου λόγω επιβαρυντικών περιστάσεων και, αφετέρου, ότι, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 212 και 234 της Αποφάσεως, η Roche είχε αρχίσει μόνη τις επαφές με την Eisai ενόψει ενδεχόμενης προσχωρήσεως της τελευταίας στην εν λόγω σύμπραξη.

- 541 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι η αιτιολογία βάσει της οποίας η Επιτροπή συνήγαγε, με την Απόφαση, ότι η προσφεύγουσα δεν πληρούσε την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο ε', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση ως προς όλες τις παραβάσεις της προκειμένης υποθέσεως είναι πλημμελής και ότι, ως εκ τούτου, η Απόφαση πάσχει συναφώς λόγω ελλείψεως νομιμότητας.
- 542 Επομένως, στο πλαίσιο της ασκήσεως της κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητάς του κατόπιν της ως άνω διαπιστώσεως περί ελλείψεως νομιμότητας, το Πρωτοδικείο λαμβάνει υπόψη τις πραγματικές περιστάσεις που επικαλέσθηκε η καθής ενώπιόν του, προκειμένου να αποδειχθεί ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε ρόλο υποκινητή ή αποφασιστικό ρόλο —ή, με άλλες λέξεις, ρόλο υποκινητή ή ρόλο πρωτοστάτη— ως προς τις παραβάσεις της προκειμένης υποθέσεως, και ότι, κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν πληρούσε την προαναφερθείσα προϋπόθεση.
- 543 Πάντως, το Πρωτοδικείο εξέτασε ήδη τις ως άνω περιστάσεις κατά την εκ μέρους του ανάλυση του πέμπτου λόγου ακυρώσεως (βλ. σκέψεις 304 έως 463 ανωτέρω) και συνήγαγε ότι οι περιστάσεις αυτές αποδεικνύουν επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α, Ε και Β 5 παραβάσεις, ενώ δεν αποδεικνύουν επαρκώς κατά νόμον ότι η προσφεύγουσα διαδραμάτισε ρόλο πρωτοστάτη ή υποκινητή ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες C, D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις. Εξάλλου, δεν υποστηρίχθηκε και δεν προκύπτει από τη δικογραφία ότι η προσφεύγουσα υποχρέωσε άλλες επιχειρήσεις να συμμετάσχουν στις τελευταίες παραβάσεις.
- 544 Αφού υπομνησθεί ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί, με την υπό κρίση προσφυγή, τον ρόλο της ως πρωτοστάτη ή ως υποκινητή της αφορώσας τη βιταμίνη Β 2 παραβάσεως, επιβάλλεται, ως εκ τούτου, το συμπέρασμα ότι η προσφεύγουσα δεν πληρούσε την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο ε', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α, Ε, Β 2 και Β 5 παραβάσεις, ενώ πληρούσε την εν λόγω προϋπόθεση ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες C, D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις.

545 Επομένως, δεν είναι δυνατόν να εφαρμοσθεί επί της προσφεύγουσας το τμήμα Β της εν λόγω ανακοινώσεως ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α, Ε, Β 2 και Β 5 παραβάσεις.

546 Αντιθέτως, ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες C, D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις, εναπόκειται στο Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο της ασκήσεως της κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητάς του, να εκτιμήσει αν η προσφεύγουσα πληρούσε επίσης τις άλλες σωρευτικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στο τμήμα Β της ανακοινώσεως περί συνεργασίας ενόψει της ενδεχόμενης χορηγήσεως στην προσφεύγουσα του ευεργετήματος της μη επιβολής προστίμου ή της «πολύ σημαντικής» μειώσεως του ποσού του προστίμου δυνάμει του ίδιου τμήματος.

γ) Επί του ζητήματος αν η προσφεύγουσα πληρούσε τις προβλεπόμενες στο τμήμα Β, στοιχεία α' έως δ', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋποθέσεις ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες C, D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις

Επί των προϋποθέσεων που προβλέπονται υπό στοιχεία α', γ' και δ'

547 Η προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο γ', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση πληρούται προδήλως, για κάθε μία από τις αφορώσες τις βιταμίνες C, D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις, βάσει των πληροφοριών που αφορούν τη διάρκεια των εν λόγω παραβάσεων και οι οποίες περιλαμβάνονται στην Απόφαση. Από το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο β', του διατακτικού της Αποφάσεως προκύπτει ιδίως ότι οι τέσσερις αυτές παραβάσεις είχαν όλες ήδη παύσει το αργότερο τον Δεκέμβριο του 1998, ήτοι πριν από τη συνεργασία που παρέσχε η προσφεύγουσα κατά την έρευνα της Επιτροπής.

548 Όσον αφορά τις προβλεπόμενες στο εν λόγω τμήμα, στοιχεία α' και δ', προϋποθέσεις, η καθής, στο πλαίσιο της εκτελέσεως των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που διέταξε το Πρωτοδικείο, ανέφερε ότι η προσφεύγουσα πληρούσε τις εν λόγω προϋποθέσεις ως προς τις τέσσερις επίμαχες παραβάσεις. Κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν φαίνεται να δικαιολογεί το να αποστεί το Πρωτοδικείο από την ως άνω εκτίμηση.

Επί της προϋποθέσεως που προβλέπεται υπό στοιχείο β'

549 Τέλος, όσον αφορά την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στην αιτιολογική σκέψη 743, πρώτη περίοδος, της Αποφάσεως, η Επιτροπή εκτίμησε ότι «η Roche και η BASF, μέσω του βασικού υλικού που παρείχαν στην Επιτροπή από τις 2 Ιουνίου 1999 έως τις 30 Ιουλίου 1999, ήταν οι πρώτες που παρείχαν στην Επιτροπή σαφείς αποδείξεις της ύπαρξης συμπράξεων που αφορούσαν τις αγορές των βιταμινών Β 2, Β 5, C, D 3, βήτα-καροτενίου και καροτενοειδών». Η διατύπωση της ως άνω περιόδου δεν παρέχει τη δυνατότητα να γίνει αντιληπτό αν η Επιτροπή εκτίμησε ότι η Roche και η BASF πληρούσαν από κοινού την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο β', προϋπόθεση για κάθε μία από τις μνημονευθείσες παραβάσεις. Εξάλλου, η ως άνω περίοδος αποσκοπεί μόνον στο να δικαιολογήσει το συμπέρασμα που διατυπώθηκε στην αιτιολογική σκέψη 745, πρώτη περίοδος, σύμφωνα με το οποίο οι άλλες ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις εμποδίζονταν να τηρήσουν την προϋπόθεση αυτή.

550 Πάντως, λαμβανομένης υπόψη της διατυπώσεως του τμήματος Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, που αποσκοπεί μόνον στο να χορηγήσει πολύ σημαντική μείωση του προστίμου στη μόνη επιχείρηση που ήταν πράγματι η «πρώτη» που προσκόμισε καθοριστικά στοιχεία (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 15ης Ιουνίου 2005, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 70 ανωτέρω, σκέψη 365), δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι η Roche και η BASF πληρούσαν από κοινού την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο β', προϋπόθεση για κάθε μία από τις αφορώσες τις βιταμίνες C και D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις, κατά το μέτρο που από τη δικογραφία προκύπτει ότι οι ως άνω επιχειρήσεις δεν μπορούσαν να προσκομίσουν τέτοια στοιχεία κατά την ίδια ημερομηνία.

- 551 Συγκεκριμένα, αφενός, όπως κρίθηκε στις σκέψεις 517 και 518 ανωτέρω ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις, βάσει σκέψεων που είναι επίσης λυσιτελείς όσον αφορά τις άλλες παραβάσεις της προκειμένης υποθέσεως, κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999 στα γραφεία της Επιτροπής, στην οποία η Roche και η BASF συμμετείχαν μαζί, οι τελευταίες δεν προσκόμισαν καθοριστικά στοιχεία για την απόδειξη οιασδήποτε παραβάσεως. Αφετέρου, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, κατά την περίοδο μεταξύ της 2ας Ιουνίου 1999 και της 30ής Ιουλίου 1999, που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 743 της Αποφάσεως, η BASF και η Roche ουδέποτε διαβίβασαν πληροφοριακά στοιχεία κατά την ίδια ημερομηνία.
- 552 Επομένως, εναπόκειται στο Πρωτοδικείο να εξακριβώσει, κατά την άσκηση της κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητάς του, ποια επιχείρηση, μεταξύ της προσφεύγουσας και της Roche, ήταν η πρώτη που προσκόμισε καθοριστικά στοιχεία για την απόδειξη της υπάρξεως των αφορωσών τις βιταμίνες C, D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεων.

— Παράβαση αφορώσα τη βιταμίνη D 3

- 553 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η μόνη συμβολή που διαβίβασε η BASF στην Επιτροπή ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη D 3 παράβαση μετά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999 στα γραφεία του θεσμικού οργάνου περιέχεται στην από 15 Ιουνίου 1999 δήλωσή της, η οποία παρελήφθη από την Επιτροπή αυθημερόν. Η ως άνω συμβολή συνίσταται στον προσδιορισμό της διάρκειας της εν λόγω παραβάσεως (από το 1993 έως το 1997) και σε 16 επόμενες σειρές, από τις οποίες μόνον οι 9 είναι αφιερωμένες στη σύμπραξη και από τις οποίες προκύπτουν μόνον, επιπλέον της ως άνω διάρκειας, οι συμμετέχοντες στη σύμπραξη και η «γενική ιδέα» της συμπράξεως, ήτοι η μη επέκταση των μεριδίων αγοράς. Τα ονόματα τριών εκπροσώπων των τριών εμπλεκόμενων επιχειρήσεων μνημονεύονται, αλλά δεν υπάρχει καμία πληροφορία ως προς τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά που μπορούν να θεωρηθούν ως συστατικά στοιχεία της παραβάσεως. Εξάλλου, η περιγραφή των αφορώντων την ως άνω σύμπραξη πραγματικών περιστατικών, η οποία περιέχεται στις αιτιολογικές σκέψεις 459 έως 483 της Αποφάσεως, στηρίζεται κατ' ουσίαν στα στοιχεία που προσκόμισε η Roche και ιδίως η Solvay.

554 Υπό τις συνθήκες αυτές, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι προσκόμισε στην Επιτροπή, κατά τη διοικητική διαδικασία, καθοριστικά στοιχεία για την απόδειξη της υπάρξεως της αφορώσας τη βιταμίνη D 3 παραβάσεως.

555 Επομένως, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι, όσον αφορά την ως άνω παράβαση, η προσφεύγουσα δεν πληρούσε την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να επικαλεσθεί το εν λόγω τμήμα.

— Παραβάσεις αφορώσες τη βιταμίνη C, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή

556 Πρέπει να επισημανθεί ότι, μετά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999, η προσφεύγουσα απευθύνθηκε για πρώτη φορά στην Επιτροπή με έγγραφο της 21ης Μαΐου 1999, το οποίο παρελήφθη από το θεσμικό όργανο αυθημερόν, προκειμένου να της διαβιβάσει, όπως είχε συμφωνηθεί κατά την εν λόγω σύσκεψη, αντίγραφο του δικαστικού συμβιβασμού (βλ. σκέψη 468 ανωτέρω) στον οποίο είχε καταλήξει στις 20 Μαΐου 1999 με το Υπουργείο Δικαιοσύνης των Ηνωμένων Πολιτειών, καθώς και του σχετικού ενημερωτικού υπομνήματος.

557 Ωστόσο, με τα ως άνω έγγραφα, η προσφεύγουσα δεν προσκόμισε στην Επιτροπή καθοριστικά στοιχεία για την απόδειξη της υπάρξεως των συμπράξεων που αφορούσαν, ιδίως, τη βιταμίνη C, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή.

558 Συγκεκριμένα, αφενός, το έγγραφο της 21ης Μαΐου 1999 περιορίζεται να αναγγείλει ότι η BASF είχε αρχίσει την κατάρτιση μιας εξαντλητικής εκθέσεως ως προς τις ενέργειες που επηρέαζαν την ευρωπαϊκή αγορά και ότι επρόκειτο να έλθει εκ νέου σε επαφή με την Επιτροπή μετά την ολοκλήρωση της εν λόγω εκθέσεως. Αφετέρου, ο δικαστικός συμβιβασμός και το ενημερωτικό της υπόμνημα —έστω και αν ληφθούν υπόψη στο παρόν πλαίσιο παρά τη δημοσιότητα που δόθηκε στο

περιεχόμενό τους από το Υπουργείο Δικαιοσύνης των Ηνωμένων Πολιτειών ήδη από τις 20 Μαΐου 1999, όπως επιβεβαιώνουν τα ανακοινθέντα τύπου που προσκομίσθηκαν στα παραρτήματα D.4 και D.5 του υπομνήματος ανταπαντήσεως — καταδεικνύουν μόνον, ως προς τις επίμαχες ενέργειες περί συμπαιγνίας, τη φύση τους καθώς και τη διάρκεια και τα σχετικά βιταμινούχα προϊόντα (στα οποία δεν περιλαμβάνονταν, εν πάση περιπτώσει, τα καροτενοειδή), πέραν, κατά έμμεσο τρόπο, των ονομάτων ορισμένων εμπλεκόμενων υπαλλήλων της BASF, χωρίς, ωστόσο, να αναφέρουν το παραμικρό συγκεκριμένο πραγματικό περιστατικό που να αποτελεί συστατικό στοιχείο της παραβάσεως.

- 559 Αντιθέτως, πρέπει να θεωρηθεί ότι η προσφεύγουσα, με την επόμενη συμβολή της, ήτοι με την από 15 Ιουνίου 1999 δήλωσή της, προσκόμισε στο θεσμικό όργανο καθοριστικά στοιχεία για την απόδειξη της υπάρξεως των συμπράξεων που αφορούσαν, ιδίως, τη βιταμίνη C, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή, καθόσον τα ως άνω στοιχεία αφορούσαν όχι μόνον τα μέλη, τη φύση και τη διάρκεια των παραβάσεων, αλλά και τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά που αποτελούσαν συστατικά στοιχεία της παραβάσεως.
- 560 Συγκεκριμένα, ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη C σύμπραξη, η ως άνω δήλωση προσδιορίζει —πέραν των μελών της συμπράξεως και της περιόδου την οποία αφορά η παράβαση— ορισμένο αριθμό συσκέψεων, τον τόπο και τους συμμετέχοντες στις εν λόγω συσκέψεις, περιέχει περιγραφή της εξελίξεως της συμπράξεως και ακριβή ένδειξη του περιεχομένου των συζητήσεων που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια των διαφόρων συσκέψεων που καταγράφηκαν (με αριθμητικά στοιχεία όσον αφορά τις κατανομηθείσες ποσοστώσεις), καταδεικνύοντας επίσης την αντίθεση μεταξύ της Takeda και των Ευρωπαίων παραγωγών.
- 561 Ως προς τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή συμπράξεις, τα στοιχεία που παρασχέθηκαν με την από 15 Ιουνίου 1999 δήλωση της BASF συνίστανται, για καθεμία από τις δύο παραβάσεις, σε μια γενική περιγραφή της συμπράξεως, με διευκρινίσεις, μεταξύ άλλων, σχετικά με τα μέλη και τη διάρκεια της συμπράξεως, την κατάσταση της αγοράς κατά το χρονικό σημείο της δημιουργίας της συμπράξεως, τα κίνητρα των μερών, την ημερομηνία, τον τόπο και τους συμμετέχοντες στην ιδρυτική σύσκεψη της συμπράξεως, τη συμφωνία που επετεύχθη κατά την εν λόγω σύσκεψη όσον αφορά τις ποσοστώσεις πωλήσεων (με λεπτομερή αριθμητικά στοιχεία όσον αφορά τις κατανομηθείσες ποσοστώσεις), τη συχνότητα, τον τόπο, το συνοπτικό αντικείμενο και τους συμμετέχοντες στις μεταγενέστερες συσκέψεις.

- 562 Ο εκούσιος χαρακτήρας της διαβιβάσεως όλων αυτών των στοιχείων στην Επιτροπή δεν αμφισβητείται από την καθής και δεν μπορεί, εξάλλου, να αμφισβητηθεί, παρά την αίτηση παροχής πληροφοριών που απηύθυνε η Επιτροπή στην προσφεύγουσα στις 26 Μαΐου 1999. Συγκεκριμένα, η δήλωση της BASF της 15ης Ιουνίου 1999 αποτελούσε συνέχεια των αναγγελθέντων από την εν λόγω επιχείρηση κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999, κατά τη διάρκεια της οποίας είχε ήδη μνημονευθεί η ύπαρξη συμπράξεων που επηρέαζαν ιδίως τις αγορές της βιταμίνης C και του βήτα-καροτενίου. Επιπλέον, η αίτηση παροχής πληροφοριών της Επιτροπής της 26ης Μαΐου 1999 δεν αφορούσε τη σύμπραξη σχετικά με τα καροτενοειδή. Όπως περιγράφηκε στη σκέψη 556 ανωτέρω, η BASF, με το έγγραφό της προς την Επιτροπή της 21ης Μαΐου 1999, επιβεβαίωσε, εξάλλου, ότι είχε αρχίσει την κατάρτιση πλήρους εκθέσεως ως προς τις παραβάσεις που επηρεάζουν την ευρωπαϊκή αγορά και ότι επρόκειτο να έλθει εκ νέου σε επαφή με την Επιτροπή μετά την ολοκλήρωση της εν λόγω εκθέσεως.
- 563 Επιπλέον, από τη δικογραφία προκύπτει ότι η μόνη μεταγενέστερη της συσκέψεως της 17ης Μαΐου 1999 συμβολή της Roche που διαβιβάσθηκε στην Επιτροπή πριν από τις 15 Ιουλίου 1999 είναι η δήλωση της Roche της 2ας Ιουνίου 1999, η οποία περιήλθε στην Επιτροπή στις 4 Ιουνίου 1999.
- 564 Πάντως, η ως άνω δήλωση, της οποίας ένα μη εμπιστευτικό κείμενο κατατέθηκε στη δικογραφία από την καθής στο πλαίσιο της εκτελέσεως των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας που διέταξε το Πρωτοδικείο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, έχει ως αντικείμενο μόνον τις αφορώσες τις βιταμίνες A, E και C παραβάσεις.
- 565 Έτσι, δεδομένου ότι η δήλωση της Roche της 2ας Ιουνίου 1999 δεν περιέχει κανένα στοιχείο σχετικά με τις συμπράξεις που αφορούν το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα, με την από 15 Ιουνίου 1999 δήλωσή της, ήταν όντως η πρώτη που προσκόμισε καθοριστικά στοιχεία για την απόδειξη της υπάρξεως των ως άνω συμπράξεων. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα πληρούσε επίσης, ως προς τις παραβάσεις που αφορούν τα δύο αυτά προϊόντα, την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση.

- 566 Επομένως, έπρεπε να χορηγηθεί στην προσφεύγουσα, όπως αυτή ισχυρίζεται, το ευεργέτημα της εφαρμογής του εν λόγω τμήματος για τις ως άνω παραβάσεις.
- 567 Αντιθέτως, ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη C παράβαση, επιβάλλεται το αντίθετο συμπέρασμα, δεδομένου ότι πρέπει να διαπιστωθεί, λαμβανομένου υπόψη του μη εμπιστευτικού κειμένου της δήλωσης της Roche της 2ας Ιουνίου 1999 που προσκόμισε η καθής, ότι η Roche, με την ως άνω δήλωση, ήταν η πρώτη που προσκόμισε καθοριστικά στοιχεία για την απόδειξη της υπάρξεως της αφορώσας την εν λόγω βιταμίνη συμπράξεως.
- 568 Συγκεκριμένα, καίτοι είναι αληθές ότι, όσον αφορά την ως άνω σύμπραξη, η εν λόγω δήλωση της Roche περιλαμβάνει ένα σύνολο πληροφοριών που είναι, βεβαίως, πιο περιορισμένο από εκείνο που περιλαμβάνεται στη δήλωση της BASF της 15ης Ιουνίου 1999, γεγονός παραμένει ότι η δήλωση της Roche προσδιορίζει επίσης ορισμένο αριθμό συσκέψεων, τον τόπο και τους συμμετέχοντες στις εν λόγω συσκέψεις, με ένδειξη, αν και πολύ συνοπτική, του αντικειμένου των συσκέψεων. Πάντως, αφού υπομνησθεί ότι η έννοια των καθοριστικών στοιχείων δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως αναφερόμενη σε στοιχεία που είναι, αυτά καθ' εαυτά, επαρκή προκειμένου να αποδειχθεί η παράβαση (βλ. σκέψη 492 ανωτέρω), επιβάλλεται η εκτίμηση ότι, κατά το μέτρο που η Roche, με την εν λόγω δήλωση, ανέφερε ακριβή πραγματικά στοιχεία που είναι συστατικά της παραβάσεως, η επιχείρηση αυτή ήταν η πρώτη που προσκόμισε καθοριστικά στοιχεία κατά την έννοια του τμήματος Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη C παράβαση.
- 569 Πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η ίδια η προσφεύγουσα, με τις παρατηρήσεις της επί των εγγράφων που προσκόμισε η καθής μετά την επ' ακροατηρίου συζήτηση και τα οποία αφορούν τη συνεργασία της Roche, εξετάζοντας επικουρικός την περίπτωση που το Πρωτοδικείο δεν θα δεχόταν τον κύριο ισχυρισμό της ότι η BASF και η Roche προσκόμισαν από κοινού καθοριστικά στοιχεία κατά τη σύσκεψη της 17ης Μαΐου 1999, δεν συμπεριέλαβε τη σύμπραξη που αφορά τη βιταμίνη C μεταξύ των συμπράξεων για τις οποίες έπρεπε να θεωρηθεί ότι ήταν η πρώτη που προσκόμισε καθοριστικά στοιχεία, δεδομένου ότι η εν λόγω σύμπραξη καλύπτεται ήδη από τη δήλωση της Roche της 2ας Ιουνίου 1999. Η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί τον

εκούσιο χαρακτήρα της συνεργασίας που παρέσχε η Roche με την ως άνω δήλωση, η οποία, για τους ίδιους λόγους που μνημονεύονται στη σκέψη 562 ανωτέρω ως προς τη δήλωση της BASF της 15ης Ιουνίου 1999, δεν μπορεί, εξάλλου, να επηρεασθεί από την αίτηση παροχής πληροφοριών που απηύθυνε η Επιτροπή προς τη Roche στις 26 Μαΐου 1999.

570 Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα δεν πληροί την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση ως προς την αφορώσα τη βιταμίνη C παράβαση, δεν μπορεί να επικαλεσθεί το εν λόγω τμήμα για την ως άνω παράβαση.

δ) Εφαρμογή, έναντι της προσφεύγουσας, του τμήματος Β της ανακοινώσεως περί συνεργασίας ως προς τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις

571 Προκειμένου να εξασφαλισθεί η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης που το τμήμα Β της ανακοινώσεως περί συνεργασίας δημιούργησε στην προσφεύγουσα, εναπόκειται στο Πρωτοδικείο, στο πλαίσιο της ασκήσεως της κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητάς του, να καθορίσει το ενδεδειγμένο επίπεδο της μείωσης του προστίμου που πρέπει να χορηγηθεί στην προσφεύγουσα, δυνάμει του εν λόγω τμήματος, για τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, αποφάσεις του Πρωτοδικείου Tate & Lyle κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 190 ανωτέρω, σκέψεις 162 έως 166· ABB Asea Brown Boveri κατά Επιτροπής, σκέψη 192 ανωτέρω, σκέψεις 244, 245, 260 και 261· της 9ης Ιουλίου 2003, T-230/00, Daesang και Sewon κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. II-2733, σκέψεις 144 και 145, και της 29ης Απριλίου 2004, Tokai Carbon κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 131 ανωτέρω, σκέψεις 416 έως 418, 440 και 455).

572 Συναφώς, το Πρωτοδικείο επισημαίνει ότι η προσφεύγουσα προέβη στις πρώτες ενέργειές της έναντι της Επιτροπής πολύ αργότερα από τη διεξαγωγή έρευνας από τις αρμόδιες για το antitrust αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών σχετικά με τις ενέργειες περί συμπαιγνίας στον τομέα των βιταμινών και λίγο πριν από τη σύναψη του δικαστικού συμβιβασμού. Έτσι, η συνεργασία της BASF, αν και εκούσια —καθόσον δεν αποτελούσε συνέπεια της ασκήσεως των εξουσιών έρευνας της Επιτροπής έναντι της προσφεύγουσας—, παρασχέθηκε, ωστόσο, υπό την πίεση που δημιούργησε η σύναψη του δικαστικού συμβιβασμού και από τον κίνδυνο ενδεχόμενης επακόλουθης ενέργειας της Επιτροπής. Καίτοι είναι αληθές ότι —σε αντίθεση με τις ενέργειες περί συμπαιγνίας που αφορούσαν το βήτα-καροτένιο, οι οποίες μνημονεύονται σαφώς στην αμερικανική έρευνα, όπως προκύπτει από τις σελίδες 3 και 4 του ενημερωτικού υπομνήματος που συνοδεύει τον δικαστικό συμβιβασμό— οι ενέργειες περί συμπαιγνίας που αφορούσαν τα καροτενοειδή δεν είχαν επισύρει την προσοχή του Υπουργείου Δικαιοσύνης των Ηνωμένων Πολιτειών, η αποκάλυψή τους στο πλαίσιο ενδεχόμενης έρευνας της Επιτροπής, η οποία προκλήθηκε από τη σύναψη και την κοινολόγηση του δικαστικού συμβιβασμού, δεν μπορούσε, βεβαίως, να αποκλεισθεί.

573 Επιπλέον, για τις δύο επίμαχες παραβάσεις, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, καίτοι ο ρόλος της BASF δεν ήταν τέτοιος που να την εμποδίζει να εκπληρώνει την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο ε', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση, η σημασία της εν λόγω επιχειρήσεως, στο πλαίσιο μιας συμπράξεως που αποτελείται μόνον από δύο επιχειρήσεις, παραμένει προφανής. Επιπλέον, ο ενεργός ρόλος της BASF ως προς τις εν λόγω παραβάσεις απορρέει ιδίως από το γεγονός ότι η εν λόγω επιχείρηση πραγματοποιούσε αντισταθμιστικές αγορές από τη Roche όταν διαπιστώθηκε ότι είχε υπερβεί τη συνολική ποσόστωση που είχε κατανεμηθεί για το βήτα-καροτένιο (βλ. σελίδες 15 και 16 της δηλώσεως της BASF της 15ης Ιουνίου 1999 και αιτιολογική σκέψη 521 της Αποφάσεως) και από το γεγονός ότι η ως άνω επιχείρηση είχε επιτύχει να διαπραγματευθεί με τη Roche την είσοδό της στον τομέα της ασταξανθίνης, ενός «ροζ» καροτενοειδούς (βλ. σελίδες 16 και 17 της δηλώσεως της BASF της 15ης Ιουνίου 1999 και αιτιολογικές σκέψεις 525 και 527 της Αποφάσεως).

574 Υπό το πρίσμα των περιστάσεων αυτών, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι ενδείκνυται να χορηγηθεί στην προσφεύγουσα, δυνάμει του τμήματος Β της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, μείωση κατά 75 % του ποσού, υπολογιζομένου πριν από την εφαρμογή

της εν λόγω ανακοινώσεως, των προστίμων που της επιβλήθηκαν για τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις.

ε) Συμπέρασμα ως προς τον έκτο λόγο ακυρώσεως

575 Κατόπιν της εξετάσεως του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως και της ασκήσεως της κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητας του Πρωτοδικείου για την οποία έδωσε λαβή η ως άνω εξέταση, πρέπει, αφενός, να επιβεβαιωθεί ο αποκλεισμός της προσφεύγουσας από το ευεργέτημα της εφαρμογής του τμήματος Β της ανακοινώσεως περί συνεργασίας ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α, Ε, Β 2, Β 5, C και D 3 παραβάσεις και, αφετέρου, να χορηγηθεί στην προσφεύγουσα, δυνάμει του εν λόγω τμήματος, μείωση κατά 75 % του ποσού, υπολογιζομένου πριν από την εφαρμογή της εν λόγω ανακοινώσεως, των προστίμων που της επιβλήθηκαν για τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις.

ΣΤ — Επί του εβδόμου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται, ανεξαρτήτως της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, από την ανεπάρκεια της μείωσης του ποσού των προστίμων, η οποία χορηγήθηκε στην προσφεύγουσα λόγω της συνεργασίας της

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

576 Η προσφεύγουσα προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν της χορήγησε, ανεξαρτήτως της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, μεγαλύτερη μείωση του ποσού του προστίμου λόγω της συνεργασίας της —η οποία, κατά τη γνώμη της, ήταν υποδειγματική καθόσον ήταν πρόωρη, πλήρης και συνεχής— στο πλαίσιο της έρευνας της Επιτροπής.

577 Έτσι, η προσφεύγουσα υπογραμμίζει ότι ήταν η πρώτη επιχείρηση που προσέφερε τη συνεργασία της πριν από την έναρξη της έρευνας της Επιτροπής και ότι συνεργάστηκε πλήρως με την Επιτροπή καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας,

προσφερθείσα ιδίως να θέσει στη διάθεσή της, εντός βραχείας προθεσμίας, ανώτατα στελέχη της BASF, προσκομίζοντας μια λεπτομερή και πλήρη έκθεση σχετικά με την παράνομη δραστηριότητα καθώς και παρέχοντας εξηγήσεις και χρήσιμες εμπειριστατωμένες πληροφορίες, ορισμένες από τις οποίες δεν είχαν καν ζητηθεί, απευθύνοντας στην Επιτροπή επιμελώς συντεταγμένες εκθέσεις που αποτελούσαν τη βάση για μεγάλα τμήματα της Αποφάσεως. Η σπουδαιότητα των αποδείξεων που προσκόμισε η BASF αναγνωρίζεται σε διάφορα σημεία της Αποφάσεως, η οποία δέχεται ρητώς, στην αιτιολογική σκέψη 745, ότι αυτές ήταν καθοριστικές για την απόδειξη των αφορωσών τις βιταμίνες Α, Ε, Β 2, Β 5, C και D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεων. Επιπλέον, η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι προχώρησε περισσότερο απ' ό,τι απαιτείτο δυνάμει των τμημάτων Β και Γ της ανακινώσεως περί συνεργασίας, κατά το μέτρο που ανέλαβε τη χωρίς προηγούμενο πρωτοβουλία να απολύσει πλείονα ανώτατα στελέχη που ήταν αμέσως υπεύθυνα για τη σύμπραξη και εφάρμοσε συμπληρωματικά προγράμματα που αποσκοπούσαν στην τήρηση και τη συνειδητοποίηση της σχετικής με το antitrust νομοθεσίας, υπερβαίνοντας τις προσπάθειες, οι οποίες ήταν ήδη, κατά τη γνώμη της, σημαντικές και τις οποίες είχε καταβάλει κατά το παρελθόν στον τομέα αυτό.

578 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι το Πρωτοδικείο απολαύει απεριόριστης αρμοδιότητας προκειμένου να μεταβάλει το ποσό των προστίμων και δεν δεσμεύεται από τις κατευθυντήριες γραμμές ή από την ανακοίνωση περί συνεργασίας, και αναφέρεται, συναφώς, στην απόφαση Tate & Lyle κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 190 ανωτέρω (σκέψη 163). Ειδικότερα, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι, με την ως άνω απόφαση (σκέψη 165), το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η μείωση κατά 50 % του ποσού του προστίμου που επιβλήθηκε λόγω ελλείψεως συνεργασίας, η οποία χορηγήθηκε στην Tate & Lyle, δεν ήταν επαρκής, λαμβανομένων υπόψη της σημασίας και του συνεχούς και πλήρους χαρακτήρα της συνεργασίας που παρέσχε η εν λόγω επιχείρηση, και ότι το Πρωτοδικείο χορήγησε μείωση κατά 60 %, παρά τον σημαντικό ρόλο που είχε διαδραματίσει η Tate & Lyle στο πλαίσιο της συμπράξεως και παρά ορισμένες παραλείψεις κατά τη συνεργασία της. Επομένως, η προσφεύγουσα καλεί το Πρωτοδικείο να ασκήσει τη διακριτική εξουσία του προκειμένου να μειώσει περαιτέρω, λόγω της συνεργασίας που παρέσχε η προσφεύγουσα στην Επιτροπή, το ποσό των προστίμων που της επιβλήθηκαν.

579 Η καθής θεωρεί ότι το αίτημα της προσφεύγουσας που αποσκοπεί στο να της χορηγηθεί μείωση των προστίμων της ανώτερη του 50 % εκτός του πεδίου εφαρμογής της ανακοινώσεως περί συνεργασίας είναι αβάσιμο, αφενός, διότι η Απόφαση έχει ήδη λάβει υπόψη τη συμπεριφορά της προσφεύγουσας ως εκ του ότι

της χορήγησε μείωση κατ' εφαρμογήν του τμήματος Δ της εν λόγω ανακοινώσεως και, αφετέρου, διότι η προσφεύγουσα δεν δικαιούται σε καμία περίπτωση να λάβει μείωση των προστίμων της εκτός του πεδίου εφαρμογής της ως άνω ανακοινώσεως.

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 580 Σύμφωνα με το τμήμα Α, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, στην εν λόγω ανακοίνωση «καθορίζονται οι όροι υπό τους οποίους οι επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την Επιτροπή στα πλαίσια της έρευνας που διεξάγει για μια σύμπραξη, θα μπορούν να τύχουν απαλλαγής από τα πρόστιμα που θα έπρεπε να τους επιβληθούν διαφορετικά ή μείωσης του ποσού τους». Έτσι, το τμήμα Δ, παράγραφος 1, της ανακοινώσεως προβλέπει, προς όφελος της οικείας επιχειρήσεως, μείωση κατά 10 έως 50 % του ποσού του «προστίμου που θα της είχε επιβληθεί εάν δεν είχε συνεργαστεί».
- 581 Η προσφεύγουσα, στην οποία χορηγήθηκε, για όλες τις παραβάσεις για τις οποίες της επιβλήθηκε πρόστιμο, μείωση κατά 50 % δυνάμει του τμήματος Δ της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, καλεί, κατ' ουσίαν, το Πρωτοδικείο να εκτιμήσει και να ανταμείψει τη συνεργασία της χωρίς να λάβει υπόψη τις διατάξεις της εν λόγω ανακοινώσεως, η οποία δεν δεσμεύει το Πρωτοδικείο.
- 582 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι ο έλεγχος που το Πρωτοδικείο καλείται να ασκήσει επί αποφάσεως με την οποία η Επιτροπή διαπιστώνει παράβαση του άρθρου 81 ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ και επιβάλλει πρόστιμα περιορίζεται στη νομιμότητα της εν λόγω αποφάσεως, λαμβανομένου υπόψη ότι η κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητα που διαθέτει το Πρωτοδικείο κατά την έννοια του άρθρου 229 ΕΚ και του άρθρου 17 του κανονισμού 17 μπορεί να ασκηθεί, ενδεχομένως, μόνον κατόπιν της διαπιστώσεως της ελλείψεως νομιμότητας από την οποία πάσχει η απόφαση και την ύπαρξη της οποίας καταγγέλλει η οικεία επιχείρηση με την προσφυγή της, και προκειμένου να αρθούν

οι συνέπειες της ως άνω ελλείψεως νομιμότητας επί του καθορισμού του ποσού του επιβληθέντος προστίμου, εάν παρίσταται ανάγκη, με την ακύρωση ή την τροποποίηση του τελευταίου.

583 Πάντως, εν προκειμένω, με τον υπό κρίση λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα δεν προσάπτει στην Επιτροπή ότι διέπραξε παρανομίες κατά την εκτίμηση, υπό το πρίσμα της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, της συνεργασίας της κατά τη διοικητική έρευνα, ούτε προβάλλει ένσταση ελλείψεως νομιμότητας της εν λόγω ανακοινώσεως, ως προς την οποία δεν αμφισβητείται ότι η Επιτροπή την εφάρμοσε έναντι της προσφεύγουσας.

584 Εξάλλου, η προσφεύγουσα ουδόλως μπορεί να αντλήσει επιχειρήματα από την απόφαση Tate & Lyle κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 190 ανωτέρω. Συγκεκριμένα, και μεν, με την ως άνω απόφαση, το Πρωτοδικείο (βλ. σκέψεις 157 έως 165) έκρινε όντως ότι η μείωση κατά 50 % του ποσού του προστίμου, η οποία χορηγήθηκε στην Tate & Lyle από την Επιτροπή, δεν ήταν επαρκής, λαμβανομένων υπόψη της σημασίας και του συνεχούς και πλήρους χαρακτήρα της συνεργασίας που προσέφερε η εν λόγω επιχείρηση, και ότι το ποσοστό της εν λόγω μείωσης έπρεπε να αυξηθεί σε 60 %, πλην όμως τούτο συνέβη λόγω σφάλματος που διέπραξε η Επιτροπή κατά την εφαρμογή της προϋποθέσεως που προβλέπεται στο τμήμα Β, στοιχείο δ', της ως άνω ανακοινώσεως. Επομένως, η εν λόγω απόφαση, με την οποία διαπιστώθηκε ότι η έκταση της συνεργασίας που παρέσχε η ενδιαφερόμενη επιχείρηση δεν είχε εκτιμηθεί ορθώς από την Επιτροπή υπό το πρίσμα της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, ουδόλως μπορεί να θεωρηθεί ως προηγούμενο βάσει του οποίου το Πρωτοδικείο δεν έλαβε υπόψη το περιεχόμενο της εν λόγω ανακοινώσεως προκειμένου να εκτιμήσει και να ανταμείψει κατά βούληση τη συνεργασία της ως άνω επιχειρήσεως.

585 Ωστόσο, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι η δυνατότητα χορηγήσεως, σε μια επιχείρηση που συνεργάστηκε με την Επιτροπή κατά τη διάρκεια διαδικασίας λόγω παραβάσεως των κανόνων ανταγωνισμού, μείωσεως του προστίμου εκτός του πλαισίου που καθορίζεται από την ανακοίνωση περί συνεργασίας αναγνωρίζεται από τις κατευθυντήριες γραμμές, των οποίων το σημείο 3, έκτη περίπτωση,

προβλέπει τη συνεκτίμηση, ως ελαφρυντικής περιστάσεως, της «ουσιαστικής συνεργασίας της επιχείρησης στο πλαίσιο της διαδικασίας, πέραν του πεδίου εφαρμογής της [ανακοινώσεως περί συνεργασίας]».

586 Πάντως, έστω και αν υποθεθεί ότι ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως μπορεί να ερμηνευθεί, παρά την έλλειψη ρητής επικλήσεως του σημείου 3, έκτη περίπτωση, των κατευθυντηρίων γραμμών, υπό την έννοια ότι αποσκοπεί στο να διαπιστωθεί ότι η Επιτροπή όφειλε να χορηγήσει στην προσφεύγουσα περαιτέρω μείωση του προστίμου δυνάμει της εν λόγω διατάξεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι παραβάσεις της προκειμένης υποθέσεως εμπίπτουν όντως στο πεδίο εφαρμογής της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, της οποίας το τμήμα Α, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, αναφέρεται στις μυστικές συμπράξεις με στόχο τον καθορισμό τιμών, ποσοστώσεων παραγωγής ή πώλησης, κατανομής των αγορών ή απαγόρευσης εισαγωγών ή εξαγωγών. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν μπορεί βασίμως να προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν έλαβε υπόψη τον βαθμό της συνεργασίας της ως ελαφρυντική περίπτωση, εκτός του νομικού πλαισίου της ανακοινώσεως περί συνεργασίας (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση ΗFB κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 227 ανωτέρω, σκέψεις 609 και 610, η οποία επικυρώθηκε, κατ' αναίρεση, ιδίως επί του σημείου αυτού, με την απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 48 ανωτέρω, σκέψεις 380 έως 382).

587 Κατά τα λοιπά, μια τέτοια αιτίαση δεν μπορεί να απευθυνθεί στην Επιτροπή, έστω και αν έπρεπε να γίνει δεκτό ότι η συνεργασία σε μια έρευνα που αφορά οριζόντιες συμπράξεις καθορισμού τιμών και κατανομής πωλήσεων μπορεί να ανταμειφθεί δυνάμει του σημείου 3, έκτη περίπτωση, των κατευθυντηρίων γραμμών.

588 Συγκεκριμένα, σε μια τέτοια περίπτωση, η μείωση προστίμου δυνάμει της ως άνω διατάξεως θα προϋπέθετε κατ' ανάγκη ότι η επίμαχη συνεργασία δεν μπορούσε να ανταμειφθεί στο πλαίσιο της ανακοινώσεως περί συνεργασίας και ότι η εν λόγω συνεργασία ήταν αποτελεσματική, ήτοι ότι διευκόλυνε το έργο της Επιτροπής που συνίσταται στη διαπίστωση και τη δίωξη των παραβάσεων των κοινοτικών κανόνων του ανταγωνισμού (αποφάσεις Archer Daniels Midland και Archer Daniels Midland Ingredients κατά Επιτροπής, σκέψη 269 ανωτέρω, σκέψη 300, και Mannesmann-röhren-Werke κατά Επιτροπής, σκέψη 95 ανωτέρω, σκέψη 308).

589 Πάντως, η προσφεύγουσα επικαλείται εν προκειμένω, αφενός, περιστάσεις —ήτοι τις εκθέσεις, τις εξηγήσεις και τις αποδείξεις που προσκομίστηκαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας— βάσει των οποίων ήδη της χορηγήθηκε, όπως ορθώς παρατηρεί η καθής, η μέγιστη μείωση που μπορεί να χορηγηθεί δυνάμει του τμήματος Δ της ανακοινώσεως περί συνεργασίας (50%) και, αφετέρου, περιστάσεις —την απόλυση πλειόνων ανωτάτων στελεχών που είχαν εμπλακεί στις συμπράξεις και την εφαρμογή συμπληρωματικών προγραμμάτων που αποσκοπούσαν στην τήρηση και στη συνειδητοποίηση της σχετικής με το antitrust νομοθεσίας— που δεν ήσαν ικανές να διευκολύνουν το έργο της Επιτροπής που συνίσταται στη διαπίστωση και τη δίωξη των επίμαχων παραβάσεων. Εξάλλου, καμία ιδιαίτερη σημασία δεν μπορεί να προσδοθεί στην πρόταση της προσφεύγουσας προς την Επιτροπή να θέσει στη διάθεσή της ανώτατα στελέχη για να εξεταστούν ως μάρτυρες, κατά το μέτρο που είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι τα πληροφοριακά στοιχεία που θα μπορούσαν να παράσχουν τα εν λόγω στελέχη στην Επιτροπή σε ένα τέτοιο πλαίσιο πρέπει να έχουν ενσωματωθεί ή, εν πάση περιπτώσει, θα μπορούσαν να έχουν ενσωματωθεί από την προσφεύγουσα στις εκθέσεις που διαβίβασε στο θεσμικό όργανο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

590 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Z — Επί του ογδόου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παραβίαση του επαγγελματικού απορρήτου και της αρχής της χρηστής διοικήσεως

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

591 Η προσφεύγουσα προβάλλει ότι η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωσή της σχετικά με το επαγγελματικό απόρρητο που διατυπώνεται στο άρθρο 287 ΕΚ και το καθήκον χρηστής διοικήσεως που υπέχει, ως εκ του ότι αποκάλυψε στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, πριν από την έκδοση της Αποφάσεως, σημαντικά τμήματα της Αποφάσεως που αφορούσαν το συνολικό πρόστιμο που επιβλήθηκε στην BASF. Συγκεκριμένα, μια άκρως ακριβής έκθεση που μνημόνευε το υψηλότερο πρόστιμο που επρόκειτο να επιβληθεί στην BASF δημοσιεύθηκε στους *Financial Times* το πρωί της 21ης Νοεμβρίου 2001, ήτοι πριν από τη σύσκεψη του σώματος των

επιτρόπων. Το ίδιο άρθρο καταχωρίστηκε στον δικτυακό τόπο των *Financial Times* την προηγούμενη ημέρα. Άλλα παρεμφερή άρθρα δημοσιεύθηκαν μεταξύ της 20ής και της 21ης Νοεμβρίου 2001.

592 Η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι το Πρωτοδικείο, με την απόφαση της 6ης Ιουλίου 2000, T-62/98, Volkswagen κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. II-2707, σκέψη 281), έκρινε ότι, σε διαδικασίες στο πλαίσιο των οποίων μπορεί να επιβληθεί πρόστιμο, η φύση και ο χρόνος της προτεινομένης κυρώσεως καλύπτονται, ως εκ της φύσεώς τους, από το επαγγελματικό απόρρητο, όσο η κύρωση δεν έχει οριστικώς εγκριθεί και ανακοινωθεί. Η προσφεύγουσα προσθέτει ότι, σύμφωνα με την ως άνω απόφαση, η αρχή αυτή απορρέει, ιδίως, από την ανάγκη σεβασμού της φήμης και της αξιοπρέπειας του ενδιαφερομένου, όσο αυτός δεν έχει καταδικαστεί, και δεν συμπίπτει απλώς με την υποχρέωση σεβασμού του επαγγελματικού απόρρητου, αλλά και με την υποχρέωση για εξασφάλιση της χρηστής διοικήσεως.

593 Πάντως, η προσφεύγουσα υπενθυμίζει ότι, κατά τη νομολογία, η πρόωρη δημοσιοποίηση του προστίμου μπορεί να επιφέρει την ακύρωση της σχετικής αποφάσεως αν αποδειχθεί ότι, ελλείψει αυτής της πλημμέλειας, η εν λόγω απόφαση θα είχε διαφορετικό περιεχόμενο (απόφαση *Suiker Unie* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 80 ανωτέρω, σκέψη 91· αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουλίου 1994, T-43/92, *Dunlop Slazenger* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. II-441, σκέψη 29, και Volkswagen κατά Επιτροπής, σκέψη 592 ανωτέρω, σκέψη 283). Ωστόσο, εν προκειμένω, αν απαιτείτο από την προσφεύγουσα μια τέτοια απόδειξη, τούτο θα επέβαλλε στην προσφεύγουσα ένα παράλογο βάρος, κατά το μέτρο που η προσφεύγουσα δεν ήταν παρούσα στη σύσκεψη των μελών της Επιτροπής και δεν έχει πρόσβαση στα πρακτικά ή στα έγγραφα που συνοψίζουν τις συζητήσεις που έλαβαν χώρα κατά τη σύσκεψη αυτή. Επομένως, η προσφεύγουσα προβάλλει ότι είναι πλέον ενδεδειγμένο —προκειμένου να μη στερηθεί κάθε αποτελεσματικότητας η σχετική νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου και, σε τελική ανάλυση, επίσης το άρθρο 287 ΕΚ και το καθήκον χρηστής διοικήσεως που υπέχει η Επιτροπή— να υποχρεωθεί η Επιτροπή να αποδείξει ότι η διαδικασία λήψεως της αποφάσεως ουδόλως επηρεάστηκε από τις πρόωρες αποκαλύψεις στα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

- 594 Εν πάση περιπτώσει, η πρόωρη δημοσιοποίηση ακριβών πληροφοριών σχετικά με το συνολικό πρόστιμο που επρόκειτο να επιβληθεί στην BASF συνιστά διαδικαστική πλημμέλεια που έχει ως αποτέλεσμα το να εμποδίζει το σώμα των επιτρόπων να αξιολογήσει προσηκόντως και κατά ανεξάρτητο τρόπο την υπόθεση. Συγκεκριμένα, κατά την προσφεύγουσα, η δημοσιοποίηση αυτή κατέστησε πολύ δύσκολη για το σώμα των επιτρόπων την επιβολή χαμηλότερου προστίμου, κατά το μέτρο που η τροποποίηση του ποσού του προστίμου θα απαιτούσε εξηγήσεις και θα ήταν πηγή εμποδίων για τον συνάδελφό τους, που ήταν το αρμόδιο για τις υποθέσεις ανταγωνισμού μέλος της Επιτροπής.
- 595 Η καθής παρατηρεί, πρώτον, ότι τα αποσπάσματα των άρθρων διαφόρων εφημερίδων, τα οποία δημοσιεύθηκαν στο διαδίκτυο και τα οποία κατέθεσε η προσφεύγουσα στη δικογραφία, ουδόλως αποδεικνύουν ότι τα σχετικά με την προσφεύγουσα αποσπάσματα της Αποφάσεως δημοσιεύθηκαν πρόωρα. Τα εν λόγω αποσπάσματα παρείχαν μόνον, κατά τη γνώμη της, μια απλή και κατά προσέγγιση ένδειξη του τελικού ποσού των συνολικών προστίμων που επιβλήθηκαν στους δύο κύριους παραγωγούς, τη Roche και την BASF.
- 596 Δεύτερον, η καθής υποστηρίζει ότι εναπόκειται στην προσφεύγουσα να αποδείξει, σύμφωνα με τη θέση που έλαβε το Πρωτοδικείο στην απόφαση Volkswagen κατά Επιτροπής, σκέψη 592 ανωτέρω (σκέψη 283), ότι το περιεχόμενο της Αποφάσεως θα ήταν διαφορετικό αν η ως άνω δημοσιοποίηση πληροφοριών στα μέσα μαζικής ενημέρωσης δεν είχε λάβει χώρα. Πάντως, η προσφεύγουσα δεν απέδειξε ότι η διαδικασία λήψεως αποφάσεως της Επιτροπής επηρεάστηκε, εν προκειμένω, από το γεγονός ότι αόριστες ενδείξεις σχετικά με το ποσό των προστίμων δημοσιεύθηκαν πριν από την έκδοση της Αποφάσεως.
- 597 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η προσφεύγουσα παρατηρεί ότι τα άρθρα του τύπου που επισυνάπτονται σε παράρτημα του δικογράφου της προσφυγής είναι ιδιαιτέρως παρεμφερή και ομοιογενή ως προς την αναφορά τους στο συνολικό πρόστιμο που επρόκειτο να της επιβληθεί και είχαν ως αποτέλεσμα το να

δημοσιοποιηθεί το εν λόγω πρόστιμο πριν από την έκδοση της Αποφάσεως. Τα περισσότερα άρθρα μνημονεύουν ένα πρόστιμο «περίπου 300 εκατομμυρίων ευρώ» και ένα άρθρο μνημονεύει ακόμη το ποσό των 296 εκατομμυρίων ευρώ.

598 Με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως, η καθής προβάλλει την ένσταση ότι, με το υπόμνημα απαντήσεως, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται για πρώτη φορά ότι η δημοσιοποίηση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης του μελετώμενου προστίμου συνιστά παράβαση του άρθρου 287 ΕΚ και όχι, όπως υποστηρίχθηκε με το δικόγραφο της προσφυγής, η δημοσιοποίηση σημαντικών τμημάτων ή αποσπασμάτων της Αποφάσεως. Η καθής εκτιμά ότι, κατά το μέτρο που ο ως άνω ισχυρισμός μπορεί να θεωρηθεί ως νέος νομικός ισχυρισμός, πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτος δυνάμει του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.

599 Επί της ουσίας, η καθής προβάλλει, ιδίως, ότι η προσφεύγουσα δεν ήταν σε θέση να αποδείξει ότι οι πληροφορίες οι οποίες αφορούν τα πρόστιμα και οι οποίες δημοσιεύθηκαν στον τύπο προέρχονταν, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, από την Επιτροπή, ενώ στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 6ης Ιουλίου 2000, Volkswagen κατά Επιτροπής, σκέψη 592 ανωτέρω, δεν αμφισβητείτο ότι οι πληροφορίες που είχαν δημοσιοποιηθεί πρόωρα προέρχονταν από την Επιτροπή.

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

600 Εκ προοιμίου, πρέπει να απορριφθεί, ως προδήλως αβάσιμη, η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η καθής, δυνάμει του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, κατά του επιχειρήματος της προσφεύγουσας ότι η δημοσιοποίηση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης του ποσού του μελετώμενου συνολικού προστίμου συνιστά παράβαση του άρθρου 287 ΕΚ.

- 601 Σε αντίθεση με ό,τι ισχυρίζεται η καθής, το ως άνω επιχείρημα δεν προβλήθηκε για πρώτη φορά με το υπόμνημα απαντήσεως της προσφεύγουσας. Είναι αληθές ότι, με το δικόγραφο της προσφυγής της, η προσφεύγουσα μνημόνευσε, περιστασιακά (σημεία 204 και 205), τη δημοσιοποίηση «τμημάτων» της Αποφάσεως που αφορούσαν το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην BASF. Ωστόσο, είναι προφανές, κατόπιν της αναγνώσεως των σημείων 204 έως 208 του δικογράφου της προσφυγής, ότι, με τον υπό κρίση λόγο ακυρώσεως, η προσφεύγουσα αναφέρεται όχι τόσο στην αναδημοσίευση αποσπασμάτων της Αποφάσεως όσο στην ένδειξη του ποσού του συνολικού προστίμου που της επιβλήθηκε (βλ., συναφώς, ιδίως, τον τίτλο του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως που προηγείται του σημείου 204, «Η αποκάλυψη στα μέσα μαζικής ενημέρωσης από την Επιτροπή του προστίμου που επιβλήθηκε στην BASF», τον υπότιτλο που προηγείται του σημείου 205, «Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης είχαν στην κατοχή τους ακριβή λεπτομερειακά στοιχεία που αφορούσαν το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην BASF [...]», και το σημείο 207, πρώτη περίοδος, «Η αποκάλυψη ακριβών λεπτομερειακών στοιχείων που αφορούσαν το υψηλότερο πρόστιμο που επρόκειτο να επιβληθεί στην BASF [...]»).
- 602 Έτσι, προκύπτει επίσης, ως προς την ουσία, ότι είναι αλυσιτελής η παρατήρηση της καθής ότι τα αποσπάσματα άρθρων του τύπου που προσκόμισε η προσφεύγουσα δεν αποδεικνύουν την πρόωρη δημοσίευση αποσπασμάτων της Αποφάσεως που αφορούσαν την προσφεύγουσα, αλλά μόνον τη δημοσίευση μιας κατά προσέγγιση ενδείξεως του τελικού ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα.
- 603 Δεδομένου ότι η καθής δεν αμφισβητεί, στην πραγματικότητα, το γεγονός της πρόωρης δημοσιοποίησεως της μελετώμενης επιβολής προστίμου στην BASF και, με υψηλό βαθμό ακρίβειας, του μελετώμενου ποσού του συνολικού προστίμου, πρέπει να εξετασθεί ποιες συνέπειες επιφέρει ένα τέτοιο γεγονός.
- 604 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, σε διαδικασίες που στηρίζονται στην αρχή της εκατέρωθεν ακροάσεως και οι οποίες μπορούν να καταλήξουν στην επιβολή κυρώσεων, η φύση και ο χρόνος της προτεινομένης κυρώσεως καλύπτονται, ως εκ της φύσεώς τους, από το επαγγελματικό απόρρητο, όσο η κύρωση δεν έχει οριστικώς εγκριθεί και ανακοινωθεί. Η αρχή αυτή απορρέει, ιδίως, από την ανάγκη σεβασμού της φήμης και της αξιοπρέπειας του ενδιαφερομένου, όσο αυτός δεν έχει

καταδικαστεί. Εξάλλου, το καθήκον της Επιτροπής να μην επιτρέπει διαρροή στον τύπο πληροφοριών σχετικών με τη σχεδιαζόμενη να επιβληθεί ακριβή κύρωση δεν συμπίπτει απλώς με την υποχρέωσή της να σέβεται το επαγγελματικό απόρρητο, αλλά και με την υποχρέωσή της για εξασφάλιση της χρηστής διοικήσεως (απόφαση της 6ης Ιουλίου 2000, Volkswagen κατά Επιτροπής, σκέψη 592 ανωτέρω, σκέψη 281, που επικυρώθηκε, κατ' αναίρεση, με την απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 2003, Volkswagen κατά Επιτροπής, σκέψη 394 ανωτέρω).

- 605 Πάντως, εν προκειμένω, δεν αποδείχθηκε ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής είναι υπεύθυνες για τη διαρροή πληροφοριών την οποία καταμαρτυρούν τα άρθρα του τύπου στα οποία αναφέρεται η προσφεύγουσα. Εξάλλου, δεν είναι δυνατόν να τεκμαίρεται μια τέτοια προέλευση της διαρροής.
- 606 Εν πάση περιπτώσει, έστω και αν υποτεθεί ότι οι υπηρεσίες της Επιτροπής είναι υπεύθυνες για την ως άνω διαρροή, μια τέτοια πλημμέλεια, κατά πάγια νομολογία, μπορεί να επιφέρει την ακύρωση της σχετικής αποφάσεως μόνον αν αποδειχθεί ότι, ελλείψει αυτής της πλημμέλειας, η εν λόγω απόφαση δεν θα είχε εκδοθεί ή θα είχε διαφορετικό περιεχόμενο (βλ. απόφαση *Suiker Unie* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 80 ανωτέρω, σκέψη 91· αποφάσεις *Dunlop Slazenger* κατά Επιτροπής, σκέψη 593 ανωτέρω, σκέψη 29· της 14ης Μαΐου 1998, *Cascades* κατά Επιτροπής, σκέψη 188 ανωτέρω, σκέψη 58· της 6ης Ιουλίου 2000, *Volkswagen* κατά Επιτροπής, σκέψη 592 ανωτέρω, σκέψη 283, και *HFB* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 227 ανωτέρω, σκέψη 370). Σύμφωνα με την ίδια νομολογία, εναπόκειται στην προσφεύγουσα να προσκομίσει τουλάχιστον ενδείξεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη ενός τέτοιου συμπεράσματος.
- 607 Σε αντίθεση με τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, το κριτήριο ότι η πλημμέλεια που απορρέει από την πρόωρη δημοσιοποίηση ενός στοιχείου της αποφάσεως μπορεί να επιφέρει την ακύρωσή της μόνον εφόσον αποδειχθεί ότι, αν δεν υφίστατο η πλημμέλεια αυτή, η εν λόγω απόφαση θα είχε διαφορετικό περιεχόμενο, δεν συνεπάγεται ότι στην πράξη δεν επιβάλλονται κυρώσεις για αυτού του είδους τις πλημμέλειες. Συγκεκριμένα, ανεξάρτητα από τη δυνατότητα ακυρώσεως της εν λόγω αποφάσεως στην περίπτωση που η διαπραχθείσα πλημμέλεια επηρεάζει το περιεχόμενό της, ο ενδιαφερόμενος μπορεί βασίμως να επιδιώξει τη θεμελίωση ευθύνης του οικείου θεσμικού οργάνου για τη ζημία που θεωρεί ότι υπέστη λόγω της πλημμέλειας αυτής (απόφαση της 18ης Σεπτεμβρίου 2003, *Volkswagen* κατά Επιτροπής, σκέψη 394 ανωτέρω, σκέψη 165).

- 608 Πάντως, εν προκειμένω, με τα στοιχεία συστηματικού χαρακτήρα που επικαλείται με τα δικογραφέα της, η προσφεύγουσα δεν απαλλάσσεται από το βάρος αποδείξεως που φέρει.
- 609 Η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η πρόωρη δημοσιοποίηση ακριβών πληροφοριών ως προς το συνολικό πρόστιμο που επρόκειτο να της επιβληθεί είχε ως αποτέλεσμα το να εμποδίζει το σώμα των επιτρόπων να αξιολογήσει προσηκόντως και κατά ανεξάρτητο τρόπο την υπόθεση. Συγκεκριμένα, κατά την προσφεύγουσα, η δημοσιοποίηση αυτή κατέστησε πολύ δύσκολη για το σώμα των επιτρόπων την επιβολή χαμηλότερου προστίμου, κατά το μέτρο που η τροποποίηση του ποσού του προστίμου θα απαιτούσε εξηγήσεις και θα ήταν πηγή εμποδίων για τον συνάδελφό τους, που ήταν τότε το αρμόδιο για τις υποθέσεις ανταγωνισμού μέλος της Επιτροπής.
- 610 Πάντως, αφενός, τίποτε δεν υποχρέωνε, προφανώς, τους επιτρόπους να δικαιολογήσουν την ενδεχόμενη επιλογή χαμηλότερου ποσού του προστίμου από εκείνο που ανακοινώθηκε διά του τύπου. Αφετέρου, δεδομένου ότι οι αποφάσεις της Επιτροπής πρέπει να είναι σύμφωνες με την αρχή της συλλογικότητας, την οποία ορθώς επικαλέσθηκε η καθής, δεν είναι δυνατόν να τεκμαίρεται ότι οι επίτροποι επηρεάστηκαν, ως προς την ελευθερία εκτιμήσεώς τους, από ένα αίσθημα κακώς εννοουμένης αλληλεγγύης έναντι του συναδέλφου τους που ήταν αρμόδιος για τις υποθέσεις ανταγωνισμού.
- 611 Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι τίποτε δεν επιτρέπει να θεωρηθεί ότι, αν το μελετώμενο ποσό του συνολικού προστίμου που επρόκειτο να επιβληθεί στην προσφεύγουσα δεν είχε δημοσιοποιηθεί, το σώμα των επιτρόπων θα είχε τροποποιήσει το προτεινόμενο ποσό του προστίμου ή το προτεινόμενο περιεχόμενο της αποφάσεως, ο υπό κρίση λόγος ακυρώσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

Η — Συμπέρασμα επί του ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα

612 Κατόπιν της εξετάσεως των λόγων ακυρώσεως που προέβαλε η προσφεύγουσα και της ασκήσεως της κατά πλήρη δικαιοδοσία αρμοδιότητας στην οποία, ενδεχομένως, κατέληξε η ως άνω εξέταση, πρέπει:

— να επιβεβαιωθεί το ποσό των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3, στοιχείο β', της Αποφάσεως για τις αφορώσες τις βιταμίνες Α, Ε, Β 2 και Β 5 παραβάσεις·

— να τροποποιηθεί το ποσό των προστίμων που της επιβλήθηκαν για τις αφορώσες τις βιταμίνες C και D 3 παραβάσεις, με την ακύρωση της αυξήσεως κατά 35 % του βασικού ποσού, η οποία έλαβε χώρα λόγω των επιβαρυντικών περιστάσεων·

— να τροποποιηθεί το ποσό των προστίμων που της επιβλήθηκαν για τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις, με την ακύρωση της αυξήσεως κατά 35 % του βασικού ποσού, η οποία έλαβε χώρα λόγω των επιβαρυντικών περιστάσεων, και με την αύξηση από 50 σε 75 % του ποσοστού της μειώσεως του προστίμου, η οποία έλαβε χώρα δυνάμει της ανακοινώσεως περί συνεργασίας.

613 Ως συνέπεια της ως άνω τροποποιήσεως, το ποσό των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα με το άρθρο 3, στοιχείο β', της Αποφάσεως για τις αφορώσες τις βιταμίνες C και D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις μειώνεται ως εξής:

— παράβαση αφορώσα τη βιταμίνη C: 10,875 εκατομμύρια ευρώ·

— παράβαση αφορώσα τη βιταμίνη D 3: 5,6 εκατομμύρια ευρώ·

- παράβαση αφορώσα το βήτα-καροτένιο: 16 εκατομμύρια ευρώ

- παράβαση αφορώσα τα καροτενοειδή: 15,5 εκατομμύρια ευρώ.

Επί του εμπιστευτικού χαρακτήρα ορισμένων στοιχείων που περιλαμβάνονται στην Απόφαση

- 614 Πρέπει να επισημανθεί ότι, στους πίνακες που περιλαμβάνονται στην αιτιολογική σκέψη 123 του δημοσιευθέντος κειμένου της Αποφάσεως, ορισμένα στοιχεία που αφορούν τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών ως προς το σχετικό προϊόν κατά το τελευταίο πλήρες ημερολογιακό έτος της παραβάσεως και τα μερίδια αγοράς που κατείχαν οι επιχειρήσεις κατά το χρονικό διάστημα εντός του οποίου διαπράχθηκαν οι παραβάσεις παραλείπονται ή αντικαθίστανται από όρια διακυμάνσεως μεγεθών, προκειμένου να προστατευθεί το επιχειρηματικό απόρρητο. Ακριβέστερα, πρόκειται για τα στοιχεία που αφορούν τις αγορές των βιταμινών Α, Ε, Β 5, του βήτα-καροτενίου και των καροτενοειδών.
- 615 Ούτε η προσφεύγουσα ούτε η Επιτροπή ζήτησαν αρχικώς από το Πρωτοδικείο να επιφυλάξει εμπιστευτική μεταχείριση στα ως άνω στοιχεία.
- 616 Δεδομένου ότι το άρθρο 17, παράγραφος 4, των οδηγιών προς τον Γραμματέα του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που θεσπίστηκαν στις 3 Μαρτίου 1994 (ΕΕ 1994, L 78, σ. 32) και τροποποιήθηκαν τελευταία στις 5 Ιουνίου 2002 (ΕΕ 2002, L 160, σ. 1), προβλέπει ότι, «[ύ]στερα από αίτημα διαδίκου ή αυτεπαγγέλτως, [...] ορισμένα στοιχεία μπορούν να παραλειφθούν από τις δημοσιεύσεις υποθέσεων, εφόσον το έννομο συμφέρον δικαιολογεί να παραμείνουν εμπιστευτικά [...] τα ανωτέρω στοιχεία», το Πρωτοδικείο κάλεσε τους διαδίκους, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας, να λάβουν θέση επί του ζητήματος αν, κατά τη γνώμη τους, υφίστατο έννομο συμφέρον που δικαιολογούσε να παραμείνουν εμπιστευτικά, στις δημοσιεύσεις σχετικά με την υπό κρίση υπόθεση, τα στοιχεία που μνημονεύονται στη σκέψη 614 ανωτέρω.

- 617 Η προσφεύγουσα απάντησε ότι, λαμβανομένου υπόψη του ιστορικού χαρακτήρα τους, τα αφορώντα την προσφεύγουσα στοιχεία δεν έχρηζαν εμπιστευτικής μεταχειρίσεως στις δημοσιεύσεις του Πρωτοδικείου σχετικά με την υπό κρίση υπόθεση. Η καθής, ενώ συμφωνεί με την ενδεχόμενη δημοσίευση των αφορώντων την προσφεύγουσα στοιχείων, εφόσον η τελευταία συγκατατίθεται στην εν λόγω δημοσίευση, διευκρίνισε ότι, αντιθέτως, τα στοιχεία που αφορούν τις άλλες επιχειρήσεις δεν μπορούσαν να αποκαλυφθούν, καθόσον emπίπτουν στο επιχειρηματικό απόρρητο και καθόσον οι εν λόγω επιχειρήσεις είχαν ζητήσει την εμπιστευτική μεταχείριση των στοιχείων αυτών ενόψει της δημοσιεύσεως της Αποφάσεως.
- 618 Δεδομένου ότι τα επίμαχα στοιχεία αφορούν περιόδους (μέχρι το 1998) που έληξαν τουλάχιστον πριν από έξι έτη και ότι δεν έχουν, εξάλλου, στρατηγική σημασία, το Πρωτοδικείο, εκτιμώντας ότι τα εν λόγω στοιχεία είχαν πλέον προσλάβει ιστορικό χαρακτήρα (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, διάταξη του Πρωτοδικείου της 19ης Ιουνίου 1996, T-134/94, T-136/94 έως T-138/94, T-141/94, T-145/94, T-147/94, T-148/94, T-151/94, T-156/94 και T-157/94, NMH Stahlwerke κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-537, σκέψεις 25 και 32), αποφάσισε ότι δεν υπήρχε λόγος να τύχουν τα ανωτέρω στοιχεία εμπιστευτικής μεταχειρίσεως στις δημοσιεύσεις σχετικά με την υπό κρίση υπόθεση. Έτσι, ορισμένα στοιχεία που αφορούν τις αγορές των βιταμινών Α, Ε, Β 5, του βήτα-καροτενίου και των καροτενοειδών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν άλλες επιχειρήσεις εκτός από την προσφεύγουσα, μπορούν να περιλαμβάνονται στην παρούσα απόφαση ή να συναχθούν εμμέσως από αυτή, βοηθώντας, εξάλλου, την κατανόηση της συλλογιστικής του Πρωτοδικείου όσον αφορά τον τρίτο λόγο ακυρώσεως της υπό κρίση προσφυγής.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 619 Σύμφωνα με το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού, το Πρωτοδικείο μπορεί να κατανείμει τα δικαστικά έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων.

620 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε κατά μεγάλο μέρος, κατόπιν δίκαιης εκτιμήσεως των περιστάσεων της υποθέσεως, η προσφεύγουσα πρέπει να φέρει τα τέσσερα πέμπτα των δικών της δικαστικών εξόδων και τα τέσσερα πέμπτα των εξόδων της Επιτροπής και η τελευταία πρέπει να φέρει το ένα πέμπτο των δικών της δικαστικών εξόδων και το ένα πέμπτο των εξόδων της προσφεύγουσας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Καθορίζει το ποσό των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα για τις αφορώσες τις βιταμίνες C και D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις με το άρθρο 3, στοιχείο β', της αποφάσεως 2003/2/ΕΚ της Επιτροπής, της 21ης Νοεμβρίου 2001, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/E-1/37.512 — Βιταμίνες), ως εξής:

— παράβαση αφορώσα τη βιταμίνη C: 10,875 εκατομμύρια ευρώ

- παράβαση αφορώσα τη βιταμίνη D 3: 5,6 εκατομμύρια ευρώ·
- παράβαση αφορώσα το βήτα-καροτένιο: 16 εκατομμύρια ευρώ·
- παράβαση αφορώσα τα καροτενοειδή: 15,5 εκατομμύρια ευρώ.

2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

3) Η προσφεύγουσα φέρει τα τέσσερα πέμπτα των δικών της δικαστικών εξόδων και τα τέσσερα πέμπτα των εξόδων της Επιτροπής και η τελευταία φέρει το ένα πέμπτο των δικών της δικαστικών εξόδων και το ένα πέμπτο των εξόδων της προσφεύγουσας.

Legal

Mengozzi

Wiszniewska-Białecka

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Μαρτίου 2006.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

E. Coulon

H. Legal

Πίνακας περιεχομένων

Ιστορικό της διαφοράς	II - 517
Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων	II - 523
Επί των αιτημάτων περί ακυρώσεως και μειώσεως του συνολικού προστίμου	II - 525
A — Επί του πρώτου και του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλούνται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας	II - 526
1. Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 526
α) Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας λόγω της ελλείψεως προηγούμενης γνωστοποίησης της εκτιμήσεως της Επιτροπής σχετικά με την ύπαρξη πολλών χωριστών συμπράξεων	II - 526
β) Επί του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας λόγω της ανεπαρκούς διασαφήνισης, με την ανακοίνωση των αιτιάσεων, των στοιχείων που η Επιτροπή επροτίθετο να λάβει υπόψη κατά τον υπολογισμό των προστίμων.	II - 528
2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 530
B — Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχειρίσεως κατά τον καθορισμό του ποσού εκκινήσεως ορισμένων προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα	II - 548
1. Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 548
2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 553
α) Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	II - 553
β) Επί της διαμορφώσεως των γενικών ποσών εκκινήσεως σε συνάρτηση με το μέγεθος της επηρεασθείσας αγοράς	II - 556
γ) Επί των ειδικών ποσών εκκινήσεως που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα	II - 560
Βιταμίνη E	II - 566
Βιταμίνες B 5 και C	II - 571
Βήτα-καροτένιο και καροτενοειδή	II - 573
	II - 707

Γ — Επί του τετάρτου λόγου ακυρώσεως, που αφορά την αύξηση, για λόγους αποτροπής, των ποσών εκκινήσεως των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα	II - 575
1. Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 575
α) Πρώτο σκέλος: η αύξηση κατά 100 % για λόγους αποτροπής δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη	II - 576
β) Δεύτερο σκέλος: ουδεμία αύξηση για λόγους αποτροπής απαιτείτο στην περίπτωση της προσφεύγουσας	II - 577
γ) Τρίτο σκέλος: η αύξηση κατά 100 % για λόγους αποτροπής είναι αντίθετη προς τις κατευθυντήριες γραμμές και προς τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη που απορρέει από αυτές	II - 579
δ) Τέταρτο σκέλος: η αύξηση κατά 100 % για λόγους αποτροπής είναι υπερβολική και δυσανάλογη	II - 580
ε) Πέμπτο σκέλος: το αποτρεπτικό αποτέλεσμα έπρεπε να εκτιμηθεί σε σχέση με το συνολικό πρόστιμο και όχι σε σχέση με το ποσό εκκινήσεως του προστίμου	II - 580
2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 581
α) Επί της τηρήσεως της υποχρέωσης αιτιολογήσεως (πρώτο σκέλος) ..	II - 581
β) Επί του βασίμου της αυξήσεως κατά 100 % για λόγους αποτροπής (δεύτερο έως πέμπτο σκέλος)	II - 586
Επί του δευτέρου και του πέμπτου σκέλους	II - 586
— Επί της συνεκτιμήσεως των σχετικών με την αποτροπή απαιτήσεων στο πλαίσιο του καθορισμού του ποσού του προστίμου	II - 586
— Επί της λυσιτέλειας της συνεκτιμήσεως του μεγέθους και των συνολικών πόρων των επιχειρήσεων προκειμένου να εξασφαλισθεί το αποτρεπτικό αποτέλεσμα των προστίμων	II - 590
— Επί του σταδίου του υπολογισμού του προστίμου, κατά το οποίο πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το μέγεθος και οι συνολικοί πόροι των επιχειρήσεων για λόγους αποτροπής ...	II - 591
— Επί της ανάγκης να εφαρμοστεί στην προσφεύγουσα, για λόγους αποτροπής, συντελεστής αυξήσεως του προστίμου λόγω του μεγέθους της και των συνολικών πόρων της	II - 593

Επί του τρίτου και του τετάρτου σκέλους	II - 594
Συμπέρασμα ως προς την εφαρμογή του συντελεστή αυξήσεως των προστίμων που μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 699 της Αποφάσεως	II - 599
Επί των περιστάσεων που καταδεικνύουν, όπως υποστηρίζεται, την ασήμαντη πιθανότητα υποτροπής εκ μέρους της προσφεύγουσας	II - 600
— Επί των μέτρων που έλαβε η προσφεύγουσα με σκοπό την πρόληψη της υποτροπής	II - 600
— Επί της παρασχεθείσας στην Επιτροπή συνεργασίας κατά τη διάρκεια της έρευνας	II - 601
— Επί των καταδικαστικών αποφάσεων που εκδόθηκαν εντός τρίτων χωρών	II - 601
— Συμπέρασμα ως προς τις περιστάσεις τις οποίες επικαλέστηκε η προσφεύγουσα	II - 602
γ) Συμπέρασμα ως προς τον τέταρτο λόγο ακυρώσεως	II - 602
Δ — Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από πλάνες εκτιμήσεως κατά την απόδοση στην προσφεύγουσα ρόλου πρωτοστάτη και υποκινητή ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α, Ε, Β 5, C και D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις	II - 603
1. Προκαταρκτικά ζητήματα γενικής φύσεως	II - 603
α) Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 603
β) Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 605
Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	II - 605
Επί της ασυμφωνίας μεταξύ της ανακοινώσεως των αιτιάσεων και της Αποφάσεως όσον αφορά τον ρόλο πρωτοστάτη των συμπράξεων	II - 608
Επί του γεγονότος ότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβήτησε τον ρόλο της ως πρωτοστάτη κατά τη διοικητική διαδικασία	II - 608
Επί των γενικών εκτιμήσεων που εκτίθενται στις αιτιολογικές σκέψεις 713 έως 717 της Αποφάσεως	II - 609
Επί των πραγματικών περιστατικών που επικαλέστηκε η καθής ως αποδεικτικά στοιχεία για τον ρόλο πρωτοστάτη ή/και υποκινητή που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα σε καθεμία από τις παραβάσεις	II - 611
	II - 709

2. Εξέταση του ρόλου που διαδραμάτισε η προσφεύγουσα στις διάφορες παραβάσεις	II - 612
α) Παραβάσεις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε	II - 612
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 612
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 615
— Ρόλος υποκινητή	II - 616
— Ρόλος πρωτοστάτη	II - 621
— Συμπέρασμα επί της εφαρμογής της επιβαρυντικής περιστάσεως ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις ...	II - 625
β) Παράβαση αφορώσα τη βιταμίνη Β 5	II - 626
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 626
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 628
γ) Παράβαση αφορώσα τη βιταμίνη C	II - 632
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 632
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 634
δ) Παράβαση αφορώσα τη βιταμίνη D 3	II - 641
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 641
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 643
— Ρόλος υποκινητή	II - 644
— Ρόλος πρωτοστάτη	II - 645
ε) Παραβάσεις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή	II - 649
Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 649
Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 652

3. Συμπέρασμα επί της αυξήσεως, λόγω επιβαρυντικών περιστάσεων, του βασικού ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα ...	II - 655
E — Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από την παράβαση του τμήματος Β της ανακοινώσεως περί συνεργασίας και από την προσβολή των θεμιτών προσδοκιών που δημιούργησε η ως άνω ανακοίνωση στην προσφεύγουσα	II - 656
1. Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 656
2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 662
α) Επί του ζητήματος αν η προσφεύγουσα πληρούσε την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο β', προϋπόθεση της ανακοινώσεως περί συνεργασίας ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες Α και Ε παραβάσεις	II - 663
Επί της έννοιας των «καθοριστικών στοιχείων» κατά το πνεύμα του τμήματος Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας	II - 664
Επί του ζητήματος αν τα καθοριστικά στοιχεία κατά την έννοια του τμήματος Β, στοιχείο β', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας μπορούν να παρέχονται προφορικά	II - 666
Επί του ζητήματος αν η προσφεύγουσα, κατά τη σύσκεψη με τις υπηρεσίες της Επιτροπής στις 17 Μαΐου 1999, προσκόμισε καθοριστικά στοιχεία για την απόδειξη της υπάρξεως των αφορωσών τις βιταμίνες Α και Ε συμπράξεων.	II - 669
Επί του ζητήματος αν η Επιτροπή καθυστέρησε αδικαιολόγητα τη λήψη των πληροφοριακών στοιχείων που παρείχε η προσφεύγουσα	II - 673
Συμπέρασμα	II - 675
β) Επί του ζητήματος αν η προσφεύγουσα πληρούσε την προβλεπόμενη στο τμήμα Β, στοιχείο ε', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋπόθεση ως προς τις οκτώ παραβάσεις για τις οποίες της επιβλήθηκε πρόστιμο	II - 676
γ) Επί του ζητήματος αν η προσφεύγουσα πληρούσε τις προβλεπόμενες στο τμήμα Β, στοιχεία α' έως δ', της ανακοινώσεως περί συνεργασίας προϋποθέσεις ως προς τις αφορώσες τις βιταμίνες C, D 3, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις	II - 681
Επί των προϋποθέσεων που προβλέπονται υπό στοιχεία α', γ' και δ'.	II - 681
	II - 711

Επί της προϋποθέσεως που προβλέπεται υπό στοιχείο β'	II - 682
— Παράβαση αφορώσα τη βιταμίνη D 3	II - 683
— Παραβάσεις αφορώσες τη βιταμίνη C, το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή	II - 684
δ) Εφαρμογή, έναντι της προσφεύγουσας, του τμήματος Β της ανακοινώσεως περί συνεργασίας ως προς τις αφορώσες το βήτα-καροτένιο και τα καροτενοειδή παραβάσεις	II - 688
ε) Συμπέρασμα ως προς τον έκτο λόγο ακυρώσεως	II - 690
ΣΤ — Επί του εβδόμου λόγου ακυρώσεως, που αντλείται, ανεξαρτήτως της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, από την ανεπάρκεια της μείωσης του ποσού των προστίμων, η οποία χορηγήθηκε στην προσφεύγουσα λόγω της συνεργασίας της	II - 690
1. Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 690
2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 692
Z — Επί του ογδού λόγου ακυρώσεως, που αντλείται από παραβίαση του επαγγελματικού απορρήτου και της αρχής της χρηστής διοικήσεως	II - 695
1. Επιχειρήματα των διαδίκων	II - 695
2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	II - 698
Η — Συμπέρασμα επί του ποσού των προστίμων που επιβλήθηκαν στην προσφεύγουσα	II - 702
Επί του εμπιστευτικού χαρακτήρα ορισμένων στοιχείων που περιλαμβάνονται στην Απόφαση	II - 703
Επί των δικαστικών εξόδων	II - 704